

T.C.
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

KELEBEK MECMUASI

- İnceleme, Tahlilî Fihrist, Seçme Metinler-

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Sezayi COŞKUN

Hazırlayan

Hamdi GÜLTEKİN

TEMMUZ – 2010

T.C.
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

KELEBEK MECMUASI

- İnceleme, Tahlilî Fihrist, Seçme Metinler-

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Sezayi COŞKUN

Hazırlayan

Hamdi GÜLTEKİN

TEMMUZ – 2010

ÖZET

Bu çalışmada 12 Nisan 1923'te "Perşembe günleri neşr olunur edebi mizah mecmuası" olarak yayın hayatına başlayan ve 25 Eylül 1924'te 77. sayısında kapanan Kelebek mecmuasının dört bölüm halinde incelemesi yapıldı.

Birinci bölümde Osmanlı'da basının gelişimi, mizah, mizah basını; mecmuanın şekil özellikleri, muhtevası ve yazarlar hakkında bilgi verildi. İkinci bölümde yazar adlarına göre fihrist oluşturuldu. Üçüncü bölümde türlere göre oluşturulan fihristte tüm yazıların kısa özetine yer verildi. Dördüncü bölümde ise mecmuada yer alan metinlerden örnekler seçilerek Latin harflerine çevrildi.

Anahtar Kelimeler: Kelebek Mecmuası, Mizah, Mizah Hikâyesi, Reşad Nuri

ABSTRACT

In this article a magazine which has 77 volumes had published between 12 April 1923 to 25 September 1924 and called “A literary humor magazine that published at Thursday” is searched in four step.

In the first step it is given some information about evolution of press in Ottoman, humor, press of humor, shape of magazine, including and writers. In the second step it is created an index for the writers. In the third step short summaries of all writings is given in an index which is divided as subjects. In the fourth step some text had chosen and translated into Latin Alphabet.

Key Words: Kelebek Magazine, Humor, Humor Story, Reşad Nuri

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	viii
ÖNSÖZ	ix

1. BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

1.1.1. OSMANLI'DA BASININ GELİŞİMİ

1.1.1.1. Başlangıç ve Tanzimat Dönemi.....	1
1.1.1.2. II. Abdülhamid Dönemi.....	3
1.1.1.3. II. Meşrutiyet Dönemi.....	4
1.1.1.4. Mütareke ve Milli Mücadele Dönemi.....	5

1.1.2. MİZAH VE MİZAH BASINI

1.1.2.1. Mizahın Tarihsel Gelişimi.....	7
1.1.2.2. Mizah ve Basın.....	9
1.1.2.3. Mizah Türleri.....	10
1.1.2.4. Türk Toplumunda Mizah.....	12
1.1.2.5. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e	

Mizah Dergiciliği ve Gazeteciliği.....	13
--	----

1.2. KELEBEK MECMUASININ İNCELENMESİ

1.2.1. Kelebek'in Yayın Hayatına Başlaması ve Kapanması.....	18
1.2.2. Kelebek'in Şekil Özellikleri ve Serlevhaları.....	19

1.2.3. Kelebek'in İdare, Basım ve Dağıtım Merkezleri.....	25
1.2.4. Kelebek'in Fiyatı, Abonelik Şartları ve Sayfa Sayısı.....	25
1.2.5. Kelebek'in Yayın Periyodu.....	26
1.2.6. Tablolar.....	27
1.2.7. Kelebek'in Muhtevası	36
1.2.7.1. Hikaye.....	36
1.2.7.2. Piyes.....	45
1.2.7.3. Şiir.....	47
1.2.7.4. Mektup.....	48
1.2.7.5. Mizahi Fıkra.....	49
1.2.7.6. Deneme ve Fıkra.....	51
1.2.7.7. İlan ve Reklam.....	56
1.2.7.8. Diğer Türler.....	56
1.2.8. Kelebek'in Yazar Kadrosu.....	57
1.2.9. Biyografiler.....	59
1.2.10. Sonuç.....	64
KAYNAKÇA.....	67

2. BÖLÜM

2. YAZAR ADLARINA GÖRE FİHRİST.....	69
-------------------------------------	----

3. BÖLÜM

3. TÜRLERE GÖRE FİHRİST	
3.1. HİKAYE.....	126
3.2. PİYES.....	230
3.3. ŞİİR.....	242
3.4. MEKTUP.....	249
3.5. MİZAHİ FIKRA.....	251
3.6. DENEME VE FIKRA.....	290
3.7. HABER.....	323

3.8. ATASÖZÜ VE VECİZE.....	326
3.9. MANİ VE BİLMECE.....	327
3.10. TEBRİK.....	328
3.11. ANKET.....	329
3.12. DERGİ OKUYUCU İLİŞİKİLERİ.....	330
3.13. İLAN.....	331
3.14. REKLAM.....	341

4. BÖLÜM

4. SEÇME METİNLER

4.1. HİKAYE

4.1.1. Dairenin En Devamlı Memuru.....	347
4.1.2. Her Günkü Hikaye.....	352
4.1.3. Yosma.....	354
4.1.4. İçki Yasağı	357
4.1.5. Bir Dolma Meselesi.....	359
4.1.6. Hayat-ı Muhayyel.....	360
4.1.7. Meraklı Bir Bahis.....	364
4.1.8. Hamarat Koca.....	367

4.2. PİYES

4.2.1. Kâr Yılı.....	368
4.2.2. Üçün Beşe Nispeti.....	370
4.2.3. Tavsiyeli Müşteri.....	372
4.2.4. Müdürü Davet.....	382

4.3. ŞİİR

4.3.1. “Halide Edib” Hanım’ın Koşması.	385
---	-----

4.3.2. Gaz Ocağı.....	386
4.3.3. Edebiyatta Fütürizm.....	387
4.3.4. Asri Hayat.....	389
4.4. MEKTUP	
4.4.1. İstanbul Mektupları 4.....	390
4.5. MİZAHİ FIKRA	
4.5.1. Sevimli Misafir.....	393
4.5.2. Kadının Mantiğı.....	394
4.5.3. Meyve-i Memnu.....	394
4.5.4. Kurt Başı.....	395
4.5.5. Kaz Dolması.....	396
4.6. DENEME VE FIKRA	
4.6.1. Politikacıların Kârı.....	397
4.6.2. Ramazan Sonu.....	400
4.6.3. Paydos.....	402
4.6.4. Darü'l Bedayi' ve Cemiyet-i Umumiyye-yi Belediye.....	404
4.7. HABER	
4.7.1. Hususi Haberlerimiz.....	407
4.7.2. Çekirgeler Treni Durdurmuş.....	408

4.8. ATASÖZÜ VE VECİZE	
4.8.1. Darb-ı Mesellere Dair Tedkikat.....	408
4.8.2. Aşk ve Kadına Dair.....	411
4.9. MANİ VE BİLMECE	
4.9.1. Mani.....	412
4.9.2. Bilmeceleler.....	413
4.10. İLAN	
4.10.1 İzdivaç İlanları	414
4.10.2. İlk Şair.....	414
4.10.3. Süs.....	415
4.10.4. Dudaktan Kalbe.....	415
4.11. REKLAM	
4.11.1. Kadıköyü'nde Kuşdilinde Şehbal Sineması.....	416
4.11.2. Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan.....	416
4.11.3. Otomobil Kazası.....	416
4.11.4. Sanayi-i Nefise'nin Altıncısı.....	417
EKLER.....	418

KISALTMALAR

a.g.e	: Adı Geçen Eser
K. Evvel	: Kanun-1 Evvel
K. Sani	: Kanun-1 Sani
N.	: Numara
s.	: Sayfa
T. Evvel	: Teşrin-i Evvel
T. Sani	: Teşrin-i Sani
vb.	: Ve Benzeri, Ve Bunun Gibi
Yay.	: Yayınları

ÖNSÖZ

Edebiyat ve fikir dünyamızın önemli unsurlarından biri olan dergilerin sayısında II. Meşrutiyet’in ilanı ile birlikte büyük bir artış gözlenmiştir. Türkçülük, Batıcılık ve İslamcılık gibi fikir akımları, Meşrutiyet’in ardından çeşitli dergiler vasıtasıyla seslerini duyurmaya başlamışlardır. Bu fikri dergilerin yanı sıra Meşrutiyet, Mütareke ve Milli Mücadele yıllarında birçok edebiyat ve mizah dergisi de neşr edilmiştir.

Ülkenin var olma mücadelesi verdiği kurtuluş savaşı yıllarında ve hemen onun akabinde *Akbaba*, *Güleryüz* ve *Kelebek* gibi mizahi mecmualar dönemin zor şartlarına rağmen insanları hem güldürmeyi hem de sosyal ve siyasi konularda bilgilendirmek görevlerini üstlenmişlerdir. Bu dergiler arasında, Kurtuluş Savaşı’nın ardından 12 Nisan 1923’te Reşad Nuri, İbnürrefik Ahmed Nuri, Yesarizade Mahmud Esad ve Ahmet Münif Beyler tarafından “edebi mizah mecmuası” serlevhasıyla çıkartılan *Kelebek Mecmuası*’nı incelemeye çalıştık. Yayın hayatına 77 sayı devam eden ve 25 Eylül 1924’te kapanan bu dergiyi dört ana bölüm halinde ele aldık.

Birinci bölümün giriş kısmında Osmanlı’da ilk yayınlanan gazeteden Cumhuriyet’in ilanına kadar olan sürede basının gelişimini ana hatlarıyla anlattık. Ardından mizah hakkında geniş bilgi vererek mizahi basınımız hakkında Cumhuriyet dönemine kadar olan sürede ne gibi gelişmelerin yaşandığını ve ön plana çıkan gazete ve dergileri belirttik. *Kelebek Mecmuası*’nın incelenmesi kısmında derginin şekil özellikleri, muhtevası ve yazar kadrosundan bahsettik. Muhtevayı türlere göre incelerken dergiden seçtiğimiz yazılardan örnekler vererek içeriğin etraflıca anlaşılmasını sağlamayan çalıştık. Derginin şekil özellikleri hakkında ayrıntılı bilgiler vermeye çalıştık. Ayrıca bu bölümde derginin kimlik bilgilerine ulaşmada kolaylık sağlayacağını düşündüğümüz iki tabloya da yer verdik. Bu tablolarda derginin cilt ve numara bilgileri, yayımlandığı tarihler, basım merkezleri, fiyatı, müdürü, müdir-i mesulü ve sayfa sayıları gösterilmiştir. Bu bölümün sonunda ise derginin yazar kadrosundan ulaşabildiklerimizin kısa biyografilerine yer verdik.

İkinci bölümde “Yazar Adlarına Göre Fihrist” yer almaktadır. Burada dergideki bütün yazılar yazarların alfabetik sırasını göz önünde bulundurarak

yazarların isimlerinin altında sıraladık. Yazarı belli olmayan yazıları ise “İmzasız” başlığı altında sıraladık.

Üçüncü bölümde “Türlere Göre Fihrist” yer almıştır. Bu bölümde ise dergideki yazılar konu veya türlerine göre tasnif edilmiştir. Bu bölümde ayrıca tüm yazıların kısa özetlerine yer verdik.

Son bölümde ise mecmuadan seçerek yeni harflere aktardığımız çeşitli türlere ait metinler yer almaktadır. *Kelebek*, mizahi hikâye ağırlıklı bir dergi olduğu için seçtiğimiz metinlerin çoğunu bu tür oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra piyes, fıkra, şiir, sosyal hayat gibi konu ve türlere ait yazılara da yer verilmiştir.

Kelebek Mecmuası’nı çalışmamı bana tavsiye eden ve çalışmalarım esnasında yardımlarını esirgemeyen Danışman Hocam Yrd. Doç. Sezayi Coşkun Bey’e şükranlarımı sunarım. Ayrıca çalışmalarım boyunca bana destek olan kıymetli eşim Selver Gültekin’e ve tezin yazılması esnasında büyük gayret gösteren dostum Ümit Demir’e teşekkür ederim.

Hamdi Gültekin

İstanbul-2010

1.1. GİRİŞ

1.1.1 OSMANLI'DA BASININ GELİŞİMİ

1.1.1.1. Başlangıç ve Tanzimat Dönemi

Basın, belirli zamanlarda basılıp, her çeşit haberi ve fikirleri topluma ulaştıran tüm yayın ürünleridir. Genellikle günlük basın ürünlerine gazete, haftalık, on beş günlük ve aylık basın ürünlerine de dergi denmektedir.¹ Toplumsal gelişmenin en önemli ayaklarından biri olan basın, Osmanlı'da yenileşme hareketlerinin hız kazanması ile birlikte ortaya çıkar. Tanzimat Dönemi'nde çıkan pek çok gazete ve mecmua ile hızlı bir ivme kazanır. Tanpınar, yenileşme ile basın arasındaki ilişkiyi şöyle açıklar: “yeniliğin memleket içinde yerleşmesinde ve gelişmesinde amil olan şeyler arasında yeni yeni filiz süren gazeteciliği de saymak lazım gelir.”²

Türk basını uzun yıllar batı dillerinden, özellikle de Fransız basınından yapılan çevirilerle yaşar. Bu dönemde çıkan gazete ve dergiler edebiyat ve kültür ortamının gelişiminde önemli katkılarda bulunur. Osmanlıda gazete neşri, halk ile idare arasında iletişimin kurulması amacıyla II. Mahmud döneminde başlar. *Takvim-i Vekayi* (1 Kasım 1831) isimli bu gazete ilk resmi gazete olduğu gibi ilk Türkçe gazetedir. Bu gazeteyi İngiliz William Churchill'in 31 Temmuz 1840'ta çıkarmaya başladığı *Ceride-i Havadis* isimli gazete takip eder. *Ceride-i Havadis*'te günlük hadiseler ve ilanlar yer almaktadır. Bunların yanı sıra Avrupa basınından alıntılar, tiyatro özetleri ve çeşitli makaleler de yer almaktaydı.³

Osmanlı Dönemi'nde yayın hayatına başlayan ilk dergi ise 1862 yılında Münif Paşa tarafından neşredilen *Mecmua-i Fünun*'dur. 47 sayı yayın hayatını

---

¹ İNUĞUR, M. Nuri, *Basın ve Yayın Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1982, s.19

² TANPINAR, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 2001, s.146

³ ENGİNÜN, İnci, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e*, Dergah Yay., İstanbul, 2006, s.34

sürdüren bu mecmuada birçok ilim sahasına ait yazılar çıkmaktaydı. Bütün müspet bilimlerin Türkiye'deki tarihçesi için temel kaynak durumunda olan *Mecmua-i Fünun* adeta bir okul hüviyetindeydi. *Mecmua-i Fünun*'un çağdaşı olan *Mir'at* dergisi ise Rifat Bey tarafından çıkarılmıştır. Ancak dönemin Sadrazamıyla çatıştığı için üçüncü sayıda kapatılmıştır. Bu kısa ömürlü mecmuanın önemli bir özelliği ise ilk çıkan resimli Türk dergisi olmasıdır.⁴

1860 yılında Agâh Efendi ve Şinasi'nin birlikte çıkarmış oldukları *Tercüman-ı Ahval* bizde fikir gazeteciliği ve özel gazeteciliğin ilki olarak kabul edilir. Gazetenin edebiyat yükünü çeken Şinasi, kısa bir süre sonra gazeteden ayrılır. Gazetenin yükünü Agâh Efendi tek başına kaldıramayınca gazete kapanır. Şinasi 28 Haziran 1861'de kendi başına *Tasvir-i Efkâr* gazetesini kurmuştur. Önemli konuların işlendiği bu gazetede o zamana kadar değinilmeyen medeniyet, efkâr-ı umumi gibi konulardan ilk defa bahsedilmiştir. Namık Kemal, Ahmet Vefik Paşa ve Recaizade Mahmut Ekrem gibi önemli simalarının yazılarının yayınlandığı bu gazete, bütün Osmanlı coğrafyasına hitap ederek ve yüksek bir tiraja ulaşarak Türk basın tarihinde çok önemli bir yer edinmiştir. Şinasi, Avrupa'ya giderken gazeteyi Namık Kemal'e, o da Avrupa'ya kaçarken R.M. Ekrem'e devretmiştir. Bir süre sonra gazete, 831. sayıda kendiliğinden kapanmıştır. Türk basının ilk önemli ayağı olan ve kendisinden sonra neşrolunan gazetelere öncülük eden bu gazete hakkında yine basın tarihimizin önemli isimlerinden Ebuzziya Tefik, "memleketimizde neşrolunan Türk gazeteleri içinde zuhurundan nihayetine kadar *Tasvir-i Efkâr*'dan başka, mesleğini muhafaza eylemiş başka bir gazete görülmemiş." der.⁵

Tanpınar, Osmanlı'da basının gelişim sürecini iki devreye ayırır. Birinci devre 1861'e kadar olan zamanı, *Takvim* ve *Ceride-i Havadis*'in, ilk açılan mekteplerin, Encümen-i Daniş etrafındaki çalışmaları, diğer devlet tesislerinin ve ilk tercümelerin idare ettiği dönem. İkinci devre ise *Tercüman-ı Ahval*'in çıktığı 1861 ile *Vatan Yahut Silistre*'nin oynandığı 1873 yılı arasındadır. Tanpınar, bu devirde gazetenin hemen tek başına yeniliği temsil ettiğini ifade ederek gazete sayesinde cemiyetin hakiki çehresi olan meselelerle karşılaştığını belirtir. Ayrıca vatan, millet,

⁴ ORAL, Fuat Süreyya, *Türk Basın Tarihi*, Oral Yayınları, Ankara, s.100

⁵ ORAL, Fuat Süreyya, a.g.e. s.82

insanlık, hürriyet, hak, adalet gibi mefhumlar ile birlikte memlekette hatırı sayılır bir efkâr-ı umuminin oluştuğunu söyler. Yeniliğin temsilcisi olması ve yukarıdaki mefhumların toplum nezdinde yayılmasında önemli etkisi sayesinde gazete, bizde hiçbir yerde görülmemiş bir rol üstlenmiştir.⁶

Türk gazeteciliğinin önemli simalarından birisi olan Namık Kemal'in çıkardığı *Hürriyet* ve *İbret* gazeteleri devrin önemli yayın organları olarak karşımıza çıkar. Yine 1870'li yıllarda Ebuzziya Tevfik; *Hadika*, *Cüzdan* ve *Sîrac* gibi dergi ve gazetelerle İstanbul'da çıkan ve kin tohumları saçan yabancı dildeki gazetelerle mücadele eder.⁷

1.1.1.2. II. Abdülhamid Dönemi

Abdülhamit devrine gelindiğinde ise karşımıza Ahmet Mithat'ın 1878 yılında çıkarmış olduğu ve halka okuma zevki veren gazetelerin başında gelen *Tercüme-i Hakikat* gazetesi çıkar. Bu gazete 1878 ile 1883 yılları arasında Ahmet Mithat Efendi'nin birçok tercüme ve telif romanları ile birlikte ilmi yazılar da neşredilmiştir. 1883 ile 1886 yıllarında Muallim Naci'nin de gazeteye girmesiyle edebiyat kısmı oluşturularak edebi münakaşalar yapılmıştır. 1886 ile 1888 yıllarında ise Mithat Efendi'nin ekonomi ve iktisada dair yazıları ile Avrupa'nın ilerlemesi, âlem-i İslam'ın geri kalması gibi mevzular işlenmiştir.⁸

Abdülhamit döneminin önemli yayın organlarından birisi de Ebuzziya Tevfik tarafından çıkartılan ve edebiyata çok önemli katkılarda bulunan *Mecmua-i Ebuzziya*'dır. 1881 yılında yayın hayatına başlayan bu dergi 1914'e kadar varlığını devam ettirmiştir.⁹

⁶ TANPINAR, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, s.249

⁷ ENGİNÜN, İnci, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e*, s.65

⁸ ŞAPOLYO, Enver Behnan, *Türk Gazetecilik tarihi ve Her Yönüyle Basın*, Güven Matbaası, Ankara, 1971, s.146

⁹ ORAL, Fuat Süreyya, *Türk Basın Tarihi*, s.155

Abdülhamit döneminin diğer önemli neşir organları ise *Hadika*, *Sabah* (Şemseddin Sami), *Mizan* (Mizancı Murat), *Berk*, *Envar-ı Zeka*, *Güneş* (Ahmet Rasim), *İkdam* (Ahmet Cevdet)’dir.¹⁰

Dergiler bakımından da zengin olan bu devrin beklide en önemli yayın organı Ahmet İhsan’ın 1891’de çıkarmaya başladığı ve başlangıç itibariyle fen bilgileri vermek amacıyla kurulan *Servet-i Fünun* dergisidir. Derginin Türk Edebiyatındaki önemi Tanzimat yazarlarından sonra ikinci bir yenilik hareketi olarak ortaya çıkmasıdır. Rezaizade Ekrem, Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin, Halit Ziya, Mehmet Rauf, Ahmet Hikmet gibi Türk Edebiyatı açısından çok değerli kalemlerin eserlerinin yayınlandığı bu dergi bir okul vazifesi görerek edebiyatımızın bir devrine ismini vermiştir.¹¹

Dönemin diğer önemli dergileri ise *Malumat* (Baba Tahir), *Umran* (Ahmet İhsan), *Şura-yı Ümmet* ve Abdullah Cevdet’in çıkarmış olduğu pozitivist bir anlayışa göre hareket eden *İctihad*’dır.¹²

1.1.1.3. II. Meşrutiyet Dönemi

II. Meşrutiyet’in ilanından sonra dikkati ilk çekenlerden birisi de gazete ve dergi sayısındaki artıştır. Ahmet İhsan hatıralarında bu durumu şu şekilde belirtir: “sanki memleketin eli kalem tutanlarının hepsi muharrir oluyordu! Kimin beş on parası varsa, hemen bir gazete kurmağa kalkıyordu! Hazır parası olmayanlar evlerini, mallarını satıp matbaa ve gazete açıyorlardı. İntişara başlayan günlük gazetelerin sayısı elliye geçmişti; mecmuaların, risalelerin hesabı yoktu.” Bu devirde siyasi yayınların da sayısı oldukça artar. Öyle ki bir kaç sayı yayınlanan gazete ve dergiler bile olmuştur. Ancak bu hareketlilik uzun sürmez. Çünkü 31 Mart vakasından basın

¹⁰ ENGİNÜN, İnci, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat’tan Cumhuriyet’e*, s.76

¹¹ ENGİNÜN, İnci, a.g.e., s.83

¹² ENGİNÜN, İnci, a.g.e., s.184

da nasibini alır. Bu olayın çıkmasında sorumlu görünenlerin başında *Volkan* gazetesi vardır. Neticede basın üzerinde yeni bir istibdat dönemi başlamış olur.¹³

II. Meşrutiyet'in en önemli gazetesi İttihat ve Terakki'nin yayın organı olan ve gazeteci Hüseyin Cahit Yalçın tarafından çıkarılan *Tanin*'dir. *Tanin*'de Tefik Fikret, Halide Edip, Falih Rıfkı, Aka Gündüz ve Fazıl Ahmet gibi önemli simalar yer alır. 1913 yılında İttihat ve Terakki düşmanlığı ile bilinen Ali Kemal tarafından çıkarılan *Peyam-ı Sabah* gazetesi de dönemin önemli gazetelerindendir.

II. Meşrutiyet devrinin dini yayın organlarından en önemlileri ise başmuharrirliğini Mehmet Akif'in yaptığı *Sırat-ı Müstakim* ve *Sebilü'r-Reşad* dergileridir. İslam birliğinin savunulduğu ve İslamiyet'te reform kanunlarının işlendiği bu dergilerde Akif'in fikir dünyası açısından önemli ipuçları bulunmaktadır.

Dönemin diğer önemli yayın kuruluşu ise Türkçenin ve Türkçülüğün savunulduğu *Genç Kalemler* dergisidir. Milli Edebiyat Akımı'nın ilk izlerinin görüldüğü bu dergi, Türkçe ve edebiyatımız açısından çok önemli bir yere sahiptir.¹⁴

1.1.1.4. Mütareke ve Milli Mücadele Dönemi

Mütareke dönemine gelindiğinde ise basının iki ayrı kola ayrıldığını görüyoruz. Birinci kısım (*İkdam*, *Akşam*, *İleri*, *TEvhid-i Efkar*, *Vakit*) Ankara hükümetini tutmaktadır. İkinci kısım (*Alemdar*, *Peyam-ı Sabah*) da İstanbul hükümetini tutmaktadır. Yakup Kadri *İkdam*'ın başına geçtiğinde kendi deyimiyle bu gazeteyi Milli Mücadele'nin emrine sokmuştur. Mütareke döneminde devrin farklı görüşlere sahip önemli yazarlarını bir araya toplaması nedeniyle önemli bir yere sahip olan *Yeni Mecmua*'da Ziya Gökalp, Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Ömer Seyfeddin, Halide Edib, Refik Halit ve Falih Rıfkı gibi muharrirler yer alır.

---

¹⁴ ENGİNÜN, İnci, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e*, s.86

Halide Edib'in 1919 yılında milliyetçi bir dergi olan ve Zekeriya Sertel tarafından çıkarılan *Büyük Mecmua*'da yazıları yayınlanmaya başlar. Sertel'in tutuklanmasıyla mecmuanın başmuharrirliğine Halide Edib gelir. Halide Edib'in sansür konulan birçok makalesinde Türk milletinin haklarını savunan yazılar yer almaktaydı. Devrin önemli yazarlarından olan Refik Halit ise Damat Ferit Paşa hükümetini savunarak Milli Mücadele'ye karşı olan *Alemdar* gazetesinde "Kirpi" ve "Aydede" imzalarıyla yazılar kaleme alır.

Mütareke ve milli mücadele döneminin önemli gazetelerinden birisi de Necmettin Sadık, Kazım Şinasi, Falih Rıfkı ve Ali Naci tarafından çıkarılmaya başlanan ve milli mücadeleyi destekleyen *Akşam* gazetesidir. Bu dönemin önemli gazetecileri olarak Süleyman Nazif ve Ruşen Eşref de dikkatleri çekmektedir.

Milli Mücadele döneminin en önemli edebiyat dergisi olarak savaşın içerisinde geleceğin edebiyatını kurmayı görev edinmiş *Dergâh Mecmuası* göze çarpmaktadır. Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Ziya Gökalp ve Mustafa Şekip gibi çok önemli yazarlar bu dergide bir araya gelmişleridir.¹⁵

Milli Mücadele döneminde Anadolu basınına göz attığımızda Ankara'da milli davayı duyurmak üzere kurulan ve dönemin bütün vatanperver, milliyetçi aydınlarını toplayan *Hâkimiyet-i Milliye* önemli bir yer tutar. *Hakimiyet-i Milliye'nin* ilk sayısında baş makaleyi Atatürk yazar ve bütün yazıları gözden geçirir.¹⁶

Yunus Nadi'nin İstanbul'da çıkarmakta olduğu *Yenigün* 1920 yılının Ağustos ayından itibaren Ankara'da yayın hayatına devam eder. Yine Milli Mücadele'yi destekleyen ve 1919 yılından itibaren Kastamonu'da çıkan *Açıkgöz* davanın duyurulmasında önemli bir yer edinir.¹⁷

¹⁵ ENGİNÜN, İnci, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e*, s.105

¹⁶ ŞAPOLYO, Enver Behnan, *Türk Gazetecilik tarihi ve Her Yönüyle Basın*, s.194

¹⁷ ENGİNÜN, İnci, a.g.e., s.129

1.1.2. MİZAH VE MİZAH BASINI

1.1.2.1. Mizahın Tarihsel Gelişimi

Mizah, olayların gülünç taraflarını ortaya koyma anlayışı; şaka, latife, alay, eğlence, nükte, gülmece özellikleri taşıyan söz veya yazı demektir.¹⁸

Mizahın kökeninde eğlence ve hoşgörü yer almaktadır. Ancak eğlence bütünüyle mizah olmadığı gibi mizahın bütünü de eğlence değildir. İlbaharda yeni ürünü karşılama törenleri, sonbaharda ürünü kaldırma törenleri insanlık için en eski ve yaygın eğlence olayları olarak karşımıza çıkıyor. Bu törenlerde topluca bir eğlence söz konusudur. Mizahın ilk biçimleri Hititlerde Purulli ayinleri, eski Yunanlarda Dianizos şenliklerinde ortaya çıkmaktadır. Bu törenlerde komedyalar da ortaya çıkmış ve edebiyat açısından mizahın ilk ürünleri verilmiştir.

Mizahla gülme her zaman iç içe olmasına karşın her gülmenin mizahla alakası olmadığı gibi her mizah ürününün de güldürmediği görülür. Mizahın diğer bir yanı ise hoşgördür. Mizahın ortaya çıkabilmesi için belli bir hoşgörü ortamının oluşması gerekir. Ferit Öngören, mizahın neden hoşgörüye ihtiyaç duyduğunu şu şekilde yanıtlar: “mizah, topluluk durumundaki insanların yaşantıya koydukları sosyal, politik, ekonomik ve cinsiyet baskılarına dokunmakla, onları ırgalamakla, hoşgörüyü harekete geçirir.”¹⁹ Mizah, toplumun ortaya koyduğu kuralları değiştirmesi ve bu durumdan eğlence çıkarması açısından hoşgörüye ihtiyaç duymaktadır.

Mizah, toplumsal sevinçlerin dışa vuruluş biçimlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim bu ilk toplu eğlencelerde iyi ve kötünün mücadelesinin neticesinde iyilerin kazanmasından duyulan sevinç ortaya

¹⁸ USLU, Mustafa, *Ansiklopedik Türk Dili ve Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Yağmur Yay., İstanbul, 2007, s.236

¹⁹ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 1976, s.8

konmaktadır. Mizahın geleneksel yapısında karışık ve içinden çıkılmaz bir duruma neşeli ve sevinçli bir çözüm getirmek vardır.

Mizahın bir sanat olarak ortaya çıkması onun meslek guruplarında bir eğitim aracı olarak kullanılmaya başlamasıyla meydana gelir. Meslek acemilikleri ve bilgisizlikleri mizahın sınırları içerisinde açık eğlence toplantıları ve meslek guruplarının kapalı toplantılarında sergilenerek mizah, bir eğitim aracı olarak sanatsal bir değer kazanır. Mizahın bir sanat, bir hüner olarak değerlendirilmesi ve meslek olarak görülmesi mizahın çeşit ve türde zenginleşmesine yol açar. Öncesinde mizah, genel bir kavram olarak kullanılırken zamanla onun yerine şaka, alay, hiciv, matrak, taşlama, iğne ve nükte gibi kavramlar kullanılmaya başlanır.

İlk evresinden günümüze doğru gelirken mizahın genel ve açık eğlencelerden, kapalı oturumlara, dolaylı anlatımlara indirildiği sınırsız bir coşkunluğun yerini ölçülü bir hünerciliğe bıraktığı görülür. Genel bir mizah yerine mizahın çeşitli türleri işleklik kazanır.

Ortaçağ'ın mizah anlayışı tek tanrılı dinlerin hüküm sürmesinin bir neticesi olarak kapalı ve izne bağlı hale gelmiştir. Bu süreç içerisinde büyük eğlenceler yerlerini yılbaşı kutlamaları ve bayramlara bırakmıştır. Ortaçağ'da mizah daha ziyade alegorik hayvan hikâyeleri, dolaylı anlatım örnekleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Günümüz anlamı ile mizahı Ortaçağ baskısının yerine yeni bir dirilişi ifade eden Rönesans döneminde görüyoruz. Bu dönemde özgür düşünce eğilimi dogmalara karşı savaşında mizahı mantıksal bir çerçevede kullanmıştır. *Deliliğe Methiye*, *Donkişot*, *Cimri* ve *Felsefe Sözlüğü* gibi pek çok eserde mizah kullanılarak çağımızda iyice belirginleşen mizahın temel nitelikleri ortaya konmuştur. Bu dönemde mizah geleneksel eğlence ve hoş görü anlayışlarına dayanmamakta artık yöneticilerden hoş görü beklemek yerine onlara açıkça saldırmaktadır.

Mizahın politik ve ekonomik açıdan saldırılarını özgürce gerçekleştirebilmesi için mutlakiyet yönetimlerinin yıkılıp yerine Meşrutiyet ve Cumhuriyet yönetimlerinin gelmesi önemli rol oynar. Günümüz anlamıyla ilk mizah dergisi

Fransa’da meşrutiyetin ilanından sonra parti çatışmaları arasında yayınlanmaya başlar. Mizahçının eleştirileri tuttuğu partinin ve kanunların görüş sınırları arasında yer almaya başlamıştır. Toplumların demokratikleşmesiyle denilebilir ki mizahçı ihtiyacı olan hoşgörüyü eleştirdiği kitlelerden değil yönetim biçimlerinde almaktadır. Hoşgörü anlayışının değişmesiyle birlikte mizahın duygusal bir eğlence ortamı yaratmak amacı değişerek aklın zaferi, bir kötüye vurmanın gururu yer almıştır. Avrupa’da mizah orta çağ bakısından sonra Rönesans hareketi ve yönetim anlayışının değişmesiyle günümüz manasıyla şekil alırken bizde ise Abdülhamid’den sonra meşrutiyet döneminde biçim kazanır.²⁰

1.1.2.2. Mizah ve Basın

Günümüz anlamıyla mizahın ortaya çıkması için basının toplumda etkin bir hale gelmesi gerekiyordu. Yazılı mizah, mizahın kökten değişmesine yol açarken bu süreçte sözlü mizah ikinci plana itilmiş ve sönükleşmeye yüz tutmuştur. Hoş sohbet mizahçı, taklitçi tip gülünç hareketlerle eğlendiren topluluklar yerleri mizahçı yazar ve çizere bırakmak zorunda kalmıştır. Mizahın çeşitleri artık basının yapısı ile birlikte şekil alacaktır. Örneğin sözlü mizah döneminde adı bile yokken “karikatür” mizah açısından önemli bir yer edinecektir. Bununla birlikte mizahi hikaye şekil değiştirerek başlı başına bir tür haline gelmiştir. Eski dönemin en önemli türlerinden fıkra, nükte, alay eski etkilerini kaybederek yeni döneme uyabildikleri ölçüde hayatlarını sürdürebilmişlerdir.

Yazılı mizahın en önemli hususiyetlerinden birisi geniş bir okuyucu kitlesine ulaşarak mizahın yerel niteliklerinin değişmesi olacaktır. Mizahın geniş kitlelere ulaşması onun geleneğinde mevcut olan kapalılık ve gizlilik özelliğine aykırı olduğu için önemli bir çatışma yaşanmıştır. Yazılı mizahın diğer bir sorunu ise mizah geleneğinin en önemli kısmının yazıya aktarılmadan unutulduğu için yazılı mizahta çekilen çeşni sıkıntısıdır.

²⁰ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, s.7

Meşrutiyet ve Cumhuriyet yönetimlerinin özgür basından yana olmaları mizahın geniş bir hoşgörü ortamında gelişmesini sağlamıştır. Ancak yönetimde görülen bu hoşgörü ortamı toplumların sosyal yapılarını bir anda değiştirememiştir. İlkın düşman devletleri hicvederek maskaralaştıran mizah, ardından basınında kurumsallaşmasıyla iç politikaları da malzeme olarak kullanmıştır. Ancak kadın-erkek, aile, ordu, polis vb. kurumları ele almakta çok ağır bir gelişim göstermiştir.

Yaklaşık iki yüz yıllık bir geçmişe sahip olan yazılı mizah; politik yönden partiler arası ilişkilerin ve düzenin etkisi altında teknik ve sosyal yönden de basının denetiminde gelişme göstermiştir.

Yazılı mizahla birlikte işin eğlence boyutu da bir değişim geçirmiş okuyucuya hoşça vakit geçirtmek ve eğitmek gibi iki görev üstlenilmiştir. Günümüzdeki mizahın antik ve sözlü mizahla olan ilişkisi, zaman içerisinde değişikliğe uğrasa da hoşgörü ve eğlence köklerini korumasıdır.²¹

1.1.2.3. Mizah Türleri

Mizah çeşitli türlerde karşımıza çıkmaktadır. Bunları fıkra, mizahi hikâye, mizahi şiir, karikatür, yazısız karikatür, kukla ve komedi olarak sıralayabiliriz. Bu ayrımlar katı sınırlarla çizilemeyeceği gibi çağlara göre yeni türler ilave edilebilir ve bazı türler sönlükleşebilir. Ancak yukarıda belirtilen türler doğrudan doğruya mizahi yapılar değillerdir. Diyebiliriz ki mizah resmin, şiirin, hikâyenin ve gösteri sanatlarının olanaklarından yararlanarak kendini gösterdiği bir alan oluşturmuştur. Mizahçı fıkra, hikâye ve şiirde sözü; karikatürde görüntü ve sözü; yazısız karikatürde sadece görüntüyü; komedi de ise görüntü, söz ve hareketi bir arada kullanmaktadır. Bazı türlerde söz hareket ve görüntü iç içe girse de mizahı genel hatlarıyla söze dayalı ve görüntüye dayalı mizah olarak iki ana başlık altında değerlendirebiliriz. Türlerin gelişimini mizahçıların karakterleri de belirlemiştir. Kimi mizahçı çizgisini, kimi sözünü, kimide oyunculuğunu kullanarak kendi alanında çalışmalar yürütmüş

²¹ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, s.14

ve türlerin gelişmesinde katkıda bulunmuştur. Bu türlerin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde toplumun yönlendiriciliği ve teknik imkânların gelişmesi de söz konusudur. Basından önce bütünüyle sözlü bir hüviyet kazanan mizahta basının gelişimi ile daha önce hiç olmayan karikatür ortaya çıkar yine sinema ve televizyonun ortaya çıkmasıyla yeni türler ortaya çıkmaktadır.

Mizah türlerine tek tek kısaca baktığımızda; ilk mizah gösterilerinde kullanılan komedi, bütün gösteri sanatlarının anası olma durumundadır. Komedi, ayrıca bütün mizah öğelerinin iç içe sergilendiği bir alan olarak karşımıza çıkar.

Fıkra, bir mizah yükünü en kolay taşıyabilen en çabuk yayılabilen bir mizah türü olarak bütün çağlarda kullanışlı bulunmuştur. Hoşgörü yüzünden açıkça söylenemeyen mizahi öğeler fıkraya yüklenerek geniş bir alana yayılır. Açıkça söyleyemediğimiz şeyleri fıkranın sembolik ve dolaylı anlatımıyla kaşımızdakine kolaylıkla anlatabiliriz.

Şiir, mizahçı için daha çok bir hicv ve taşlama aracı olarak kullanılmıştır. Mizahi şiirde imgelerin yerine espriler almıştır.

Kukla, sempatik ve antipatik güçlerin hareketlerini bezden yapılmış örneklerine tekrar ettirerek bu güçlere hakim olmak ve dediğini yaptırmak güdüsünden doğmuş bir türdür. Örneğin ölmesini istediğiniz birinin kuklasını yaparak ona şiş batırıldığında o kişinin de benzer biçimde can vereceği inancı gülünç gelebilir. Görüntü ve hareket öğelerinin ağır bastığı kukla, geniş katılımli gösterilerde yaygınlaşarak karagöz ve diğer gölge oyunlarının doğmasına öncülük etmiştir.

Karikatür, diğer türlere göre daha yeni bir türdür. Yukarıda da belirtildiği gibi basının gelişmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Karikatürde iki tane mizah öğesi söz konusudur. Birincisi; insan yüz ya da gövdelerini olağan dışı büyütme veya küçültmeyle alışılmadık görüntüler elde etmek. İkincisi ise bir insan başı ile bir hayvanın vücudunu birleştirerek olamadık görüntüler meydana getirmektir.

Mizah hikâyesi, bu türde gücünü basından alan türler arasındadır. Ancak mizah hikâyeleri sözlü geleneğe ait öğelerden yararlanmasıyla karikatürden farklılık

gösterir. Bu yönüyle mizah hikâyesi, meddah hikayeleri, fıkra gibi öğelerden faydalansa da asıl olarak tekniğini bir edebiyat türü olan kısa hikayeden almış ve sürekli ondan beslenmiştir. Mizahi hikâye yazan kişiler hem yazar hem de mizahçı kişilikleriyle mizahi bir form oluşturarak mizahlarını ortaya koymuşlardır. Mizahi hikâyede kısa hikâyenin sonunda beklenen sanat yerine başarılı bir mizahın gerçekleşmiş olması beklenir.²²

1.1.2.4. Türk Toplumunda Mizah

Türk toplumunda mizahı değerlendirdiğimizde karşımıza ilk olarak Anadolu aşiret kültürünün bütün özelliklerini barındıran Selçuklu mizahı çıkıyor. Bu dönem mizahının başlıca örnekleri Dede Korkut masalları, Keloğlan masalları ve Hasrettin Hoca fıkralarıdır. Görüldüğü gibi aradan yaklaşık bin yıllık bir süre geçmesine rağmen bu mizahi unsurlar toplumumuzda hala yer edinmektedir.

Osmanlı toplumunda mizaha baktığımızda orta çağda egemen olan anlayışın burada da geçerli olduğunu görüyoruz. Mizah, bir takım lonca teşkilatlarında gelişmiştir. Her loncanın bir tarikata bağlı olmasından dolayı tarikat anlayışları mizahı da şekillendirmiş ve ona yön vermişlerdir. Örneğin Karagöz oyunlarının loncası Kasımpaşa'daydı ve bu lonca Nakşibendî tarikatının etkisi altındaydı. Osmanlı döneminde mizaha yeni bir anlayış getiren kurum şüphesiz Bektaşilerdir. Sünni gelenekten farklı olarak Bektaşiler edebiyat, sanat ve mizaha apayrı üsluplar getirmişlerdir. Bektaşilerde görülen fıkra, hicv ve taşlama geleneğinde Sünnilerin aksine kültür değerlerine ve yönetime saldırılar mevcuttur. Sünni tarikatların yön verdiği mizah anlayışında ise düzene duyulan hayranlık ve düzenden alınan gurur ve sevinç yansıtılmıştır.

Osmanlı mizahının ilk özelliği durgun ve değişmez bir yapı göstermesidir. Bunu en önemli özelliği lonca ve tarikat güdümünde olan mizahın toplumsal

²²BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yıllık Türk Mizah ve Karikatürü*, s.31

gelişmelere ayak uyduramamasıdır. Mesela altı yüz yıllık Osmanlı tarihinde karagöz oyunu birkaç istisnai değişiklik dışında hemen hemen aynı kalmıştır. Ancak gerileme döneminde loncaların zayıflamasıyla Karagöz oyunu, meddahlık ve orta oyununda bir takım değişiklikler yaşansa da bu mizah kurumları köklü değişikliklere ayak uyduramayarak neredeyse ortadan kalkmışlardır. Buna karşın Selçuklu döneminden kalan Nasrettin Hoca, Dede Korkut ve Keloğlan cumhuriyet döneminde de varlığını devam ettirmiştir. Ferit Öngören, Osmanlıda mizah unsurlarını şu şekilde sıralar; karagöz, orta oyunu, meddah, Bektaşî fıkraları, Bekri Mustafa, İncili Çavuş fıkraları, divan ve halk edebiyatında ki mizahi metinler ve hiciv şairleri.

Bu dönemde Anadolu da ise daha çok Selçuklu mizahı ile yetinilmiştir. Kanuni dönemiyle birlikte açılmaya başlanan kahvehanelerde ise lonca ve tarikat güdümünden sıyrılıp meddah ve orta oyunu sergilenilerek halkla bu mizahi unsurlar bir araya getirilmiştir.²³

1.1.2.5. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Mizah Dergiciliği ve Gazeteciliği

Tanzimat dönemine gelindiğinde ise “espri inceliğine ve ifade zarafetine dayanan gerçek mizah ve hicv .....”²⁴, görülmeye başlar. Tanzimat döneminde batılı anlamda ilk mizah örneğini Edhem Pertev Paşa'nın *Av'ava-name (Havlama Kitabı)* sinde görürüz. Bu eserde İstanbul sokaklarında sayıları oldukça artan köpeklerin toplatılması ve öldürülmesi hakkında *Tasvir-i Efkâr'da* çıkan bir yazıya karşılık köpekleri korumak amacıyla bir filozofla bir köpeği zarif esperilerle konuşuran diyalog yer alır.²⁵

²³ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, s.39

²⁴ AKYÜZ, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, İnkilap Kitap Evi, İstanbul, 1995, s.82

²⁵ AKYÜZ, Kenan, a.g.e., s.82

Tanzimat döneminde çıkan ve tarihimizin ilk mizahi neşri organı müstakil bir gazete değil 1868’de kurulan *Terakki* isimli gazetenin ilave nüshasıdır. Haftada bir çıkarılan bu ek *Letaif-i Asar* ismini taşımaktaydı.²⁶

Müstakil olarak çıkan ilk mizahi gazetemiz ise 24 Kasım 1970’te yayın hayatına başlayan ve Teodor Kasap tarafından çıkartılan *Diyojen*’dir. Bu gazete Türkçe çıkmadan evvel Rumca, Ermenice ve Fransızca olarak yayınlanmıştır. *Diyojen*’in mukaddimesinde amacı şu şekilde belirtilmiştir: “*Diyojen*’in maksadı, efkârı umumiye ye ve Hükümetin yüksek maksatlarına tercüman olarak ahlak, terbiye ve vatanımıza yabancı olan şeyler hakkında tariz ve istihza etmektir.” Gazetenin muhtevasında küçük fıkralar, kısa ve açık tenkit yazıları ve okuyucu mektupları yer almaktaydı. Halkın teveccühünü kazanan bu gazete bir müddet sonra haftada iki defa çımaya başlamıştır. *Diyojen*’in bazı nüshaları sansüre uğramış ve zamanın sadrazamı Şirvanizade Rüşti Paşa tarafından 1873 yılında kapatılmıştır.²⁷

Tanzimat döneminde mizahın başlı başına bir edebiyat türü olarak değerlendirildiğinin bir delili de, yalnız mizahla ilgili gazetelerin çıkarılmış olmasıdır. Teodor Kasap *Diyojen*’den sonra çıkardığı *Hayal* (1872) ile *Çıngıraklı Tatar* (1872)’a ek olarak Mehmed Tefvik’in *Çaylak* (1876)’ı da saymak gerekir.²⁸

Bu basın organlarıyla birlikte Türk mizahı farklı bir mecraya geçmiştir. Hem yazılı mizahın gelişmesi hem de meşrutiyet yönetimi ile birlikte mizahın artık tarikatların değil partilerin güdümü altına girmesi bu mecra değişikliğinde önemli rol oynamıştır. Ancak verilen mizahi ürünleri Osmanlı mizahının klasik döneminden tamamıyla ayırmak mümkün değildir.

Meşrutiyet döneminde geleneksel Osmanlı mizahının ürünleri olan Karagöz, Meddah ve Orta Oyunu’nun yanı sıra batılı anlamda mizah dergileri, Direklerarası eğlenceleri, komediler ve kantolar yer almıştır. Bu itibarla meşrutiyet dönemi mizahı da bir geçiş dönemi olmuştur.

²⁶ YÜCEBAŞ, Hilmi, *Hicv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi*, L&M Yay., İstanbul, 2004, s.47

²⁷ ORAL, Fuat Süreyya, *Türk Basın Tarihi*, s.112

²⁸ AKYÜZ, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, s.84

Abdülhamid devri öncesinde örneklerini gördüğümüz mizah dergilerine bu dönemde rastlanamayacaktır. Bu dönemde geleneksel Osmanlı mizahları canlanmaya başlamış özellikle de padişah, karagözü yaygınlaştırmak için büyük çaba harcamıştır.²⁹

Abdülhamid devrinden hemen sonra ise yerden mantar bitiyormuş gibi Türk basın tarihinde hiç görülmemiş sayıda dergi ve gazete neşr hayatına başlamıştır. Bunlardan 35 kadarı mizah dergisidir. Ancak bu yayın organlarının ömrü çok sürmemiş 31 Mart isyanından sonra İttihat ve Terakki tarafından yeni bir sansür mekanizması işletilmiş ve birçok gazete ve dergi kapanmıştır. Ancak yinede 1908 yılı mizahımız için bir dönüm noktası olmuş mizahımız da partilerin etkileri, batılı anlamda mizah dergileri ve mizah eserleri gittikçe artmış buna karşı geleneksel Osmanlı mizahı örnekleri sönmeye başlamıştır. Bunun en önemli göstergelerinden birisi, yüzyıllardır Türk toplumunda önemli bir mizahi unsur olan Kasımpaşa'daki karagöz loncasının Nakşibendî tarikatı tarafından kapatılmasıdır.³⁰

Meşrutiyetin ilk yıllarında çıkarılan bazı mizah dergileri; *Davul, Dalkavuk, Çekirge, Falaka, Züğürd, Cadaloz, Adam Sen de, Eşşek, Kibar, Malum, Cart Beyim*'dir. Bu dergilerden kalite bakımından farklılık gösteren Hüseyin Rahmi ve Şair Eşrefin çıkardığı *Boş Boğaz* ve *Eşref* mecmualarıdır.³¹

Bu dönemde çıkan dergilerin ömürlerinin kısa olmasında İttihat ve Terakki'nin büyük etkisi söz konusudur. İttihat ve Terakki, Abdülhamid tahttayken mizahı etkili bir biçimde kullanarak Avrupa'da padişaha karşı geniş bir mizah ve karikatür kampanyası başlatmıştır. Bu propaganda da ilk karikatürcümüz sayılan Cem ile o dönemde çıkan *Kalem* dergisinin beyni Salah Cimcoz etkin olarak rol oynamıştır. Ancak İttihat ve Terakki yönetimine gelince meşrutiyetle gelen özgürlük ortamı kaybolmuş yönetim, mizahçılara ve mizah dergilerine göz açtırmamıştır.³²

Bu devirde ortaya çıkan mizah dergilerinin beklide en meşhur ve en uzun ömürlü olanı *Karagöz*'dür. 10 Ağustos 1908 de devirin aydın ve nüktedanlarından

²⁹ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yıln Türk Mizah ve Karikatürü*, s.55

³⁰ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, a.g.e., s.56

³¹ YÜCEBAŞ, Hilmi, *Hicv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi*, s.56

³² BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, a.g.e., s.58

Ali Fuat tarafından çıkarılmaya başlanmıştır. *Karagöz*, uzun yıllar boyunca tiraj rekorları kırmış ve 1923'den sonra da yayın hayatını devam ettirmiştir.³³

1908'den sonra çıkan mizah dergi ve gazetelerini Öngören üç başlık altında toplamıştır. Birincisi, *Diyojen* döneminden kalma ekiplerin, Rum ve Ermeni vatandaşların çıkardığı dergiler; ikincisi, Türkler tarafından çıkarılan dergiler; üçüncüsü ise politik bir merkeze bağlı hazırlığı Avrupa'da yapılmış *Kalem* ve *Cem* gibi dergilerdir.³⁴

Milli Edebiyat devrinde gelişen mizahı Kenan Akyüz, "Milli Edebiyat Devri, Türk mizahının en hareketli olduğu, en çok geliştiği ve modern anlamına en çok yaklaştığı devirdir. Gerçekten bu devirde, şahsi unsurlardan oldukça kurtulan mizahın sosyal ve siyasi konulara yöneldiğini, nükte ve konu çeşitliliği bakımından çok daha zenginleştiğini ve fikir yönünden de kuvvetlenerek değerli birçok temsilciler yetiştirdiğini görüyoruz. Sosyal ve siyasi tenkitin ön plana geçtiği bu devir mizah edebiyatında nazmın da rağbet görmesi, şüphesiz, çoğu mizah yazarlarının aynı zamanda şiirle uğraşmalarındandır. Bu devirde yalnız mizah ve hicivle uğraşanlar arasında Neyzen Tefvik Kolaylı, Halil Nihad Boztepe, İhsan Hamami, Hüseyin Rifat Işıl ve Abdülbaki Fevzi Uluboy yer alırlar."³⁵ şeklinde özetler.

Birinci dünya savaşı sırasında ister istemez mizah yayınlarına ara verilmiştir.

Kurtuluş savaşı yıllarına gelindiğinde mizahın biçimlendiği alan değişmiştir. Daha evvelki dönemde mizahı tarikat ve partiler yönlendirirken bu dönemde hükümetler yönlendirmişlerdir. Bu devirde Ankara hükümetini tutan Sedat Simavi'nin çıkardığı *Güleryüz* ve İstanbul Hükümetini tutan Refik Halid'in çıkardığı *Aydede* gibi bağlı olduğu tarafı tutan dergiler ortaya çıkmıştır.

Yukarıda bahsi geçen her iki dergi de İstanbul'da yayınlanmaktaydı. Esasen Aka Gündüz'ün Ankara'dan yazdıkları dışında kurtuluş savaşı mizahı bir İstanbul mizahı olmuştur. Bu dönemde Ali Kemal'in başyazarlığını yaptığı *Peyam-ı Sabah* ile

³³ ORAL, Fuat Süreyya, *Türk Basın Tarihi*, s.216

³⁴ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, s.59

³⁵ AKYÜZ, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri*, s.190

Ref'i Cevad Ulunay'ın yönettiği *Alemdar* gazetesi kurtuluş savaşına karşı çıkmış, Yunan'ı tutmuş, Atatürk'e saldırmış ve Kuva-yi Milliyeyi halk gözünde düşürmeye çalışmıştır. *Aydede* dergisi bu yönde yayın yapan basın organlarının temsilcisi durumundadır. Bu dergilerle kurtuluş savaşını tutan *Güleryüz* dergisi arasında çatışma çıkmıştır. Ali Kemal, Sedat Simavi'yi suçlayarak onun Ankara Hükümetinden para aldığı için böyle bir mizah yaptığı savunulmuştur. *Güleryüz* ise bu saldırıya karşılık Ali Kemal'in Yunan Kralından beslendiğini, işgalciler eliyle gazete sattığını, *Güleryüz*'ün kimseden para almadan kendi isteğiyle Ankara'yı desteklediğini belirtir. *Güleryüz* ve *Aydede* dergileri kısa bir süre çıkmalarına rağmen dönemin mizahi anlayışının karakteristik yapısını ortaya koymaları bakımından önemlidirler. Kurtuluş savaşı kazanılınca Refik Halid yurtdışına kaçır ve *Aydede* kapanır. Ancak *Aydede*'nin aynı kadrosu aynı biçim ve yapısıyla yeni bir dergi çıkarmaya başlar. Edebiyatımızın iki önemli ismi olan Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon'un çıkardığı ve *Akbaba* adını taşıyan bu dergi uzun yıllar yayın hayatını sürdürmüştür. Kurtuluş savaşının kazanılmasından sonrada *Kelebek* gibi birçok mizah dergisi yayın hayatına başlamıştır. Kurtuluş savaşı yıllarında Cumhuriyet Dönemi mizahının temelleri atılmıştır.³⁶

---

³⁶ BALCIOĞLU, Semih-ÖNGÖREN, Ferit, *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, s.61

1.2. KELEBEK MECMUASININ İNCELENMESİ

1.2.1 KELEBEK'İN YAYIN HAYATINA BAŞLAMASI VE KAPANMASI

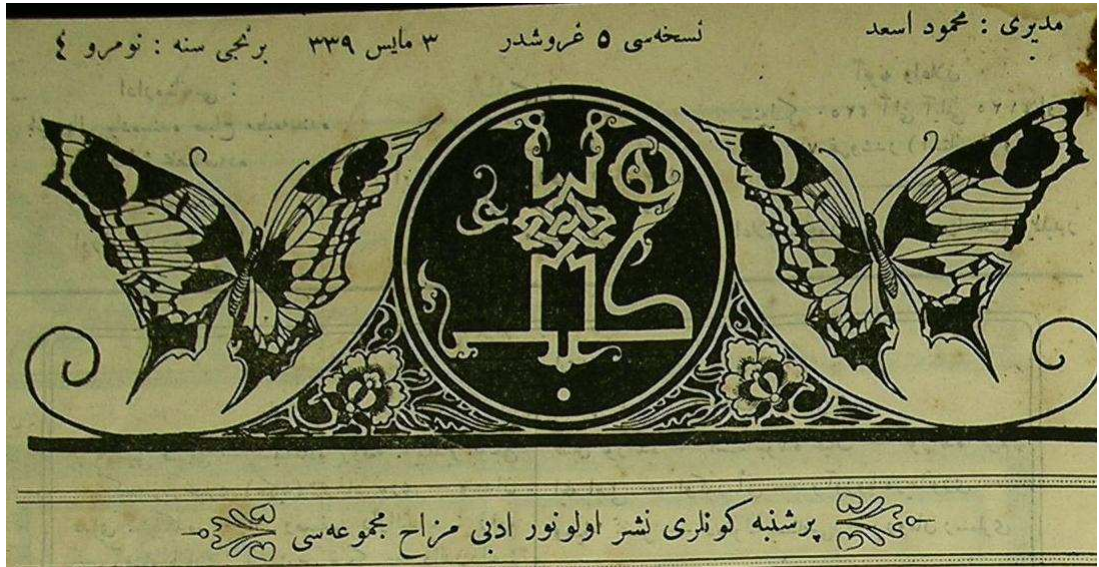
Kurtuluş savaşının ardından mizah basını açısından oluşan tabloya bakıldığında genel olarak Cumhuriyeti kurmanın ve Kurtuluş savaşının kazanılmasının sevinci dile getirilmektedir. Basın üzerinde bu dönemde genel bir özgürlük havası esmektedir. 1922 yılında yayın hayatına başlayan *Akbaba* ile 1921'de yayın hayatına başlayıp 1923'de kapanan *Gülyüz* dönemin önemli mizahi yayın organlarıdır. Bunlarla birlikte 12 Nisan 1339'da yani 12 Nisan 1923'te yayın hayatına başlayan *Kelebek Mecmuası* da dönemin genel mizahi anlayışını temsil etmesi ve kurucu-yazar kadrosunun güçlü olması açısından önemli dergilerdendir. *Kelebek Dergisi*'nin müessisleri İbnürrefik Ahmed Nuri, Reşad Nuri, Yesarizade Mahmud Esad ve Ressam Ahmed Münif Beylerdir. Haftalık olarak çıkan bu dergi “edebi mizah” mecmuası olarak okuyucularına hitap eder. Münderecatı daha ziyade mizahi ağırlıklı olan bu dergide hikâye, şiir, fıkra, piyes gibi türlerin yanı sıra dönemin sosyal hadiselerinin işlendiği yazılarda kaleme alınmıştır.

Derginin birinci sayısında ve diğer sayılarında bu derginin niçin neşredildiği, kurucularının nasıl bir araya geldiği gibi konularla ilgili herhangi bir açıklama yapılmamıştır. *Kelebek Mecmuası*'nın yayın hayatı 25 Eylül 1340 yani 25 Eylül 1924'te yetmiş yedi sayılık bir yayın periyodunun ardından sona ermiştir. Yine derginin son sayısında neden kapandığına dair herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Bizde dergi ile ilgili yaptığımız araştırmalarda derginin yayın hayatına başlaması ve kapanması ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşamadık.

1.2.2. KELEBEK'İN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ VE SERLEVHALARI

Kelebek'in sayfa boyutu orta boy bir dergi ölçülerindedir. Derginin ilk sayfası ön kapak, son sayfası ise arka kapak görevi görmektedir. Derginin kapağına bakıldığında sayılara arasında çeşitli farklılıklar görülmektedir. 1 ve 2. sayılarda kapağın üst tarafına ortada büyük bir kelebek resmi ve resmin hemen altında bir kısmı resmin üstüne gelecek şekilde “Kelebek” yazısı yer almaktadır. Logonun sağ tarafında “Nüshası 5 kuruştur.” Solunda ise sene ve numara bilgileri yer alıyor. Logonun altında müdür ve tarih bilgileri ile “Perşembe günleri neşr olunur edebi mizah mecmuası” yazısı yan yana yer alıyor. Sayfanın geri kalan alt kısmında genellikle Ahmed Münif tarafından çizilen yazılı karikatürler yer almaktadır. 3. sayıda logo önceki iki sayıdaki gibi olmasına karşın logonun sağında müdür ve fiyat bilgileri solunda ise tarih, sene ve numara bilgileri yer almaktadır. Logonun altında ise serlevha yer alıyor. Bu yazının altında yine karikatür yer almaktadır. 4-9. sayılarda kapağın şekli ve bilgilerin yeri değişmiştir. Sayfanın en üst kısmında sağda müdür, ortada fiyat ve solda tarih-sene-numara bilgileri yer alıyor. Bu bilgilerin hemen altında ortada süslü bir biçimde yazılmış “Kelebek” yazısı ve iki yanında kelebek resimleri yer alıyor. Logonun altında serlevha ve geri kalan kısımda karikatür yer almaktadır. 10-15. sayılarda ise logonun hemen altında müessislerin kimler olduğu yazılmıştır. 16. sayı diğer sayılardan farklılık gösterir. Sayfanın en üst kısmında müdür ve tarih bilgileri, kapağın geri kalan kısmı çerçeve içerisinde sağ üstte serlevha sol üstte ise “Büyük Bayramımız Nüshası” yazısı, çerçevenin ortasında barışı temsil eden bir karikatür, sağ altta numara, solda ise fiyat bilgileri yer alıyor. 17-26. sayılarda kapağın şekli ve içeriği 10-15. sayılarda olduğu gibidir. 27-34. sayılarda logonun değiştiğini görüyoruz; kapağın üst kısmında ortada yuvarlak çerçeve içerisinde kelebek resmi ve bir kısmı resmin üzerine gelecek şekilde “Kelebek” yazısını görüyoruz. Kapağın diğer kısımları ise bir önceki sayılarda olduğu gibidir. 35-37. sayılarda en üst satırda yine müdür, fiyat, tarih ve numara bilgileri sırayla yer alıyor. Bu bilgilerin altında dikdörtgen çerçeve içerisinde kelebek resmi ve bir kısmı resmin üzerine gelecek şekilde derginin ismi yazılmaktadır. Logonun altında ise sadece karikatür yer almaktadır. 38-52. sayılarda dikdörtgen

çerçeve yuvarlak oluyor. Bununla birlikte logonun altına “Perşembe Günleri Neşr Olunur Edebi Mizah Mecmuası” serlevhası yine ekleniyor. Sayfanın geri kalan yine karikatür vardır. 53-69. sayılarda kapakta sadece logonun bulunduğu çerçevenin yuvarlaktan dikdörtgene dönüştüğünü görüyoruz. 70-77. sayılara gelindiğinde sayfanın sağ üst kısmında derginin ismi sade bir biçimde; solunda müdür, tarih, numara ve fiyat bilgileri logonun altında ise serlevha yer alıyor. Serlevhanın altında ise yine karikatür bulunmaktadır.

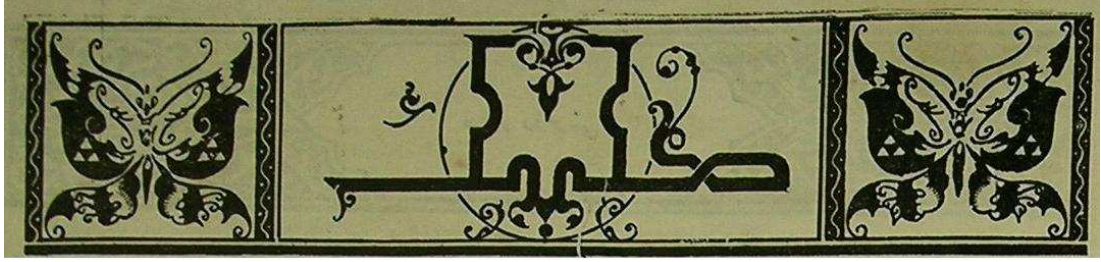

Derginin 2. sayfasında 10. sayıya kadar sayfanın üst kısmında idarehane, müessis, abone ve ilan şartları bilgileri yer alıyor. Bu bilgilerin altında münderecat ve onun altında ise reklam ve ilanlar yer alıyor. 10-77. sayılarda 2. sayfada derginin başyazısı yer alıyor. Ancak 53. sayıda üstte derginin ismi, serlevhası ve müessisleri yer alıyor. Sayfanın geri kalanında karikatür, reklam ve ilanlar yer alıyor.

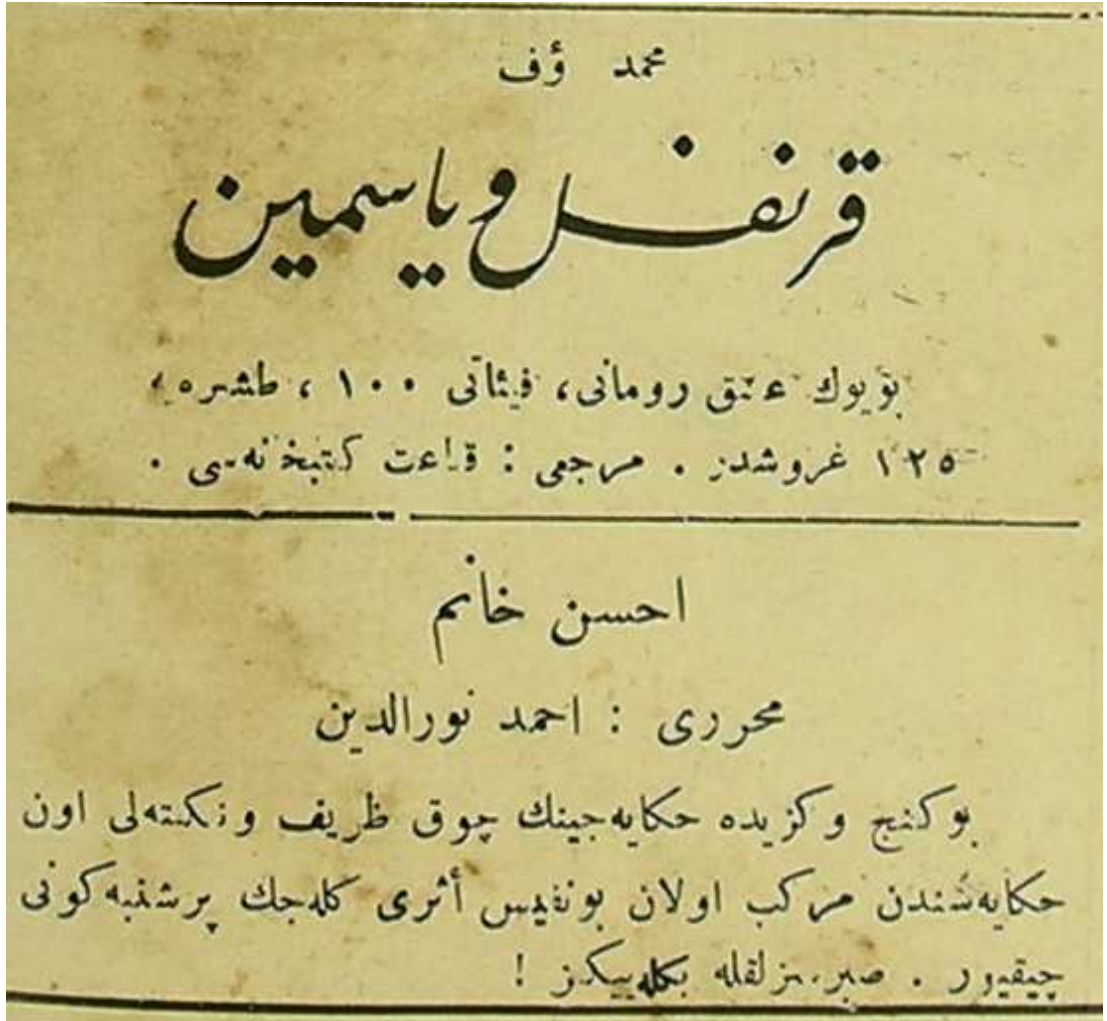
آبونه و اعلان	کتابک	اداره خانه سی :
سنه لکی ۲۵۰، آتی آیلنی ۱۲۵، اوچ آیلنی ۷۰ غر، شددر (استانبول و طشره)	مؤسسری : ابن الرقیق احمد نوری، رشاد نوری، یساری زاده محمود اسعد، رسام احمد منیف بکر	سلطان محمود تربه سی جوارنده سابق هلال احمد بناسنده
اعلانات ایچون اداره خانه به مزاجت ایدیلیدر		اوراق وارده اعاده ایدیلیز
مفهرمات		
رشاد نوری ● کتابک رشاد نوری رسملر :	حایمه قادین (حکایه) دلدن داله تکری مسائری (تفرقه رومان)	یازیلر : جنازه دونوشی انظاره دعوت یاناقلرک تقسیم یونانلیک آناطولی دستان: فاصولیه چوواللری اوچک بشه نسبی
رمضان کلدی — رمضان انطباعلری — مصونیت شخصیه — بیار کلور — مبعوث نامزدی — دینجیلکله مجادله — انتخارلر — انتخابات	محمد اسعد یاراصه آغستوس بوچکی آتش بوچکی ***	

Derginin 3. sayfası 10. sayıya kadar bir iç kapak hüviyetindedir. Sayfanın üst kısmında iki yanında kelebek resmi bulunan süslü bir biçimde yazılan “Kelebek” yazısı yer alır. Sayfanın geri kalan kısmında ise karikatür bulunmaktadır. 10. sayıdan itibaren ise 3. sayfada derginin yazıları yer alıyor.

Derginin 15. sayfası da içeriği bakımından çeşitlilik göstermektedir. 1-69. sayılar arasında bazı sayılarda derginin içeriğine ait yazılarla birlikte reklam, ilanlarında yer aldığını görüyoruz. Bununla birlikte 12. ve 16. sayılarda sayfanın en altında idarehane, abonelik ve ilan şartları bilgileri yer almaktadır.

Derginin arka kapağı hüviyetinde olan son sayfaya (1-52. ve 54-69. sayılarda 16. sayfa, 53. Sayıda 20. sayfa, 70-77. sayılarda 8. sayfa) baktığımızda yine sayılar arasında çeşitli farklılıklar olduğunu görüyoruz. 1-2. sayılarda karikatür, 3-10 sayılarda sayfanın en altında sağda matbaa solda ise müdür-i mesul bilgileri yer alır. 10-12. sayılarda sayfanın üst tarafında karikatür, ortasında ilan ve reklamlar altında ise matbaa ve müdür-i mesul bilgileri yer almaktadır. 13. sayıdan 70. sayıya kadar 16. sayı hariç sayfanın yapısı; üstte karikatür, altında reklam ve ilanlar, sayfanın alt kısmında idarehane, ilan ve abonelik şartları bilgileri en altta ise müdür-i mesul ve matbaa bilgileri yer alıyor.

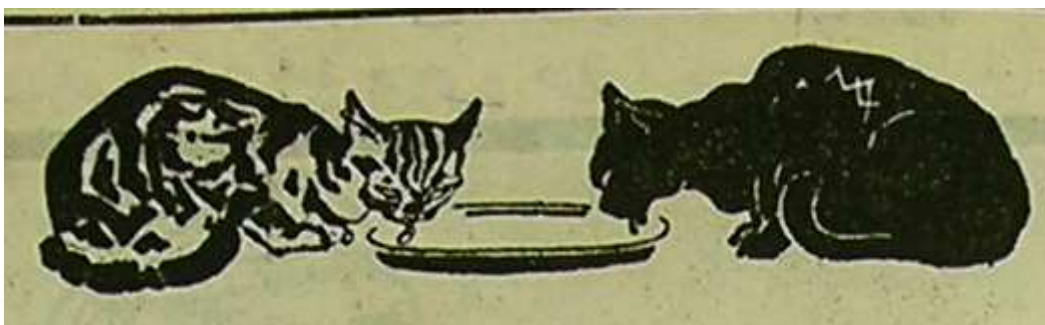
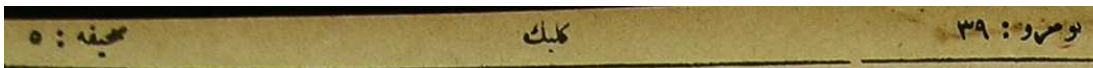

Kelebek'in 53. sayısı ikinci yıla girildiği için özel olarak 20 sayfa çıkmıştır. Bu sayının ikinci sayfası yukarıda da belirtildiği gibi önceki sayılardan farklılık gösterir. 19. sayfada karikatür, reklam ve ilanlar yer alır. 20. sayfa ise diğer sayıların 16. sayfası ile aynıdır.

Kelebek Mecmuası 70. sayıdan itibaren 8 sayfa çıkmaya başlar. 8. sayfada bir önceki dergilerin son sayfasından farklı olarak reklam ve ilan yer almaz. Bunun yerine sayfanın orta kısmında derginin içeriğine ait yazılar yer alır.

Derginin iç sayfalarına baktığımızda bütün sayıların benzer özellikler taşıdığını görüyoruz. Sayfaların üst kısmındaki satırın sağ tarafında sayfa, sol tarafında numara bilgileri yer alıyor. Satırın ortasında ise küçük puntolarla yazılmış derginin ismi yer alıyor. *Kelebek*'in ilk sayfaları iki sütun halinde düzenlenmiştir.

Yazıların başlıkları büyük karakterlerle yazılırken yazar adları metnin sonunda yer almaktadır. Ayrıca metinlerin içeriğine uygun çeşitli resimler sayfaları süslemiştir.

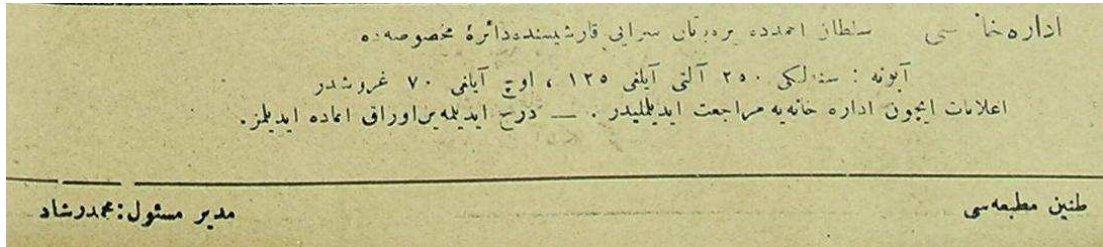
غزته يورك فالداسى

<p>— قومشو آرتق باشكز ديكندىمى ؟ — مقصدىكزى آكلمايورم . — سز غزتهدن شكابت ائمه بورميدىكز ؟ الحمد لله اونلردن قورتولدىكز . صاحابن موزعلر سزى آرتق طنين ، وقت ، اقدام ، وطن كورولتولرله اويانديرمايورلر ، قيمتلى ساعتلىكزى بيهوده ديدى قوديلرله كچيرمه بورسيكز . « آه شو جاييريجى غزته لرك چاكنه اوت طياندىغى بركورسهم ، اوليالره موم ياقانم » ديردىكز . نذرلىكزى ايندا ايتدىكزىمى ؟ — خاير دها وقت بولامادم .</p>	<p>حقيقتى اولدىنى كې يازمغه جسارت ايدمه بور ، او حالده اونلراحوالك دوغرو برآيناسى اولاماز . — تاغراف اشارتلىرى ده احوالى ، لاقيردىلرى اولدىنى كې كوسترمز اما اونلرى تفسير ائمه سنى . او قوماسنى بيلنلر يك چوق شى آكلارلر . — نهدىك ايتدىكزى آكلمايورم . — بر حكايه مقصدىمى دها ابى آكلانه جق . اسكى بادشاهردن برى وزيرلردن بريله دامامى اويانيورمش ، طاوله بيلديورم . شرحالده براويون اويانيورمش . نتيجهده اويونچيلر</p>
--	--

1.2.3. KELEBEK'İN İDARE, BASIM VE DAĞITIM MERKEZLERİ

Kelebek'in idarehanesi birçok kez değişmiştir. Mecmuanın ilk üç sayısının idarehanesi Sultan Mahmud Türbesi civarında sabık Hilal-i Ahmer binasında yer almaktadır. 4-9. sayılarda idarehane Bab-ı Ali caddesinde sabah matbaasında daire-i mahsusadadır. 10 ve 11. sayılarda herhangi bir idarehane adresi yer almaz. 12-23. sayılarda idarehane, divan yolunda Sultan Mahmud türbesi civarında sabık Hilal-i Ahmer binasında daire-i mahsusaya taşınmıştır. 24. sayıdan son sayıya kadar derginin idarehanesinin Sultan Ahmed'te yere batan sarayı karşısında daire-i mahsusada olduğunu görüyoruz.

Mecmuanın basım merkezine 77 sayı boyunca iki defa değiştiğini görüyoruz. 9. Sayıya kadar dergi Sabah Matbaasında diğer sayılarda ise Tanin Matbaasında basılmıştır. Derginin dağıtım merkezlerinin idarehaneler ve Kadıköy'de bulunan bir kütüphanenin olduğu bilgisi yer alıyor.

1.2.4. KELEBEK'İN FİYATI, ABONELİK ŞARTLARI VE SAYFA SAYISI

Kelebek'in fiyatı bütün sayılarda 5 kuruş olarak belirlenmiştir. Abonelik bedeli ise bir yıllık 250, altı aylık 120, üç aylık ise 70 kuruş olarak belirlenmiştir. Mecmuaya verilecek ilanlar için idarehaneye müracaat edileceği ayrıca belirtilmiştir.

Derginin sayfa sayısına bakıldığında 70. sayıya kadar 53. sayı hariç 16 sayfa, 53. sayı ikinci yılın ilk sayısı olduğu için özel olarak 20 sayfa, 70-77. sayılar ise 8 sayfa olarak çıkmıştır.

1.2.5. KELEBEK'İN YAYIN PERİYODU

Kelebek Mecmuası 12 Nisan 1339 Perşembe günü yayın hayatına başlamıştır. Haftalık olarak neşr edilen bu mecmua hiç kesintiye uğramadan 25 Eylül 1340'a kadar yayın hayatını sürdürmüştür.

1.2.6. TABLOLAR

TABLO 1

CİLT	SAYI	TARİH	MÜDÜR	MÜDİR-İ MES'ÜL
1	1	12 Nisan 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	2	19 Nisan 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	3	26 Nisan 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	4	03 Mayıs 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	5	10 Mayıs 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	6	17 Mayıs 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	7	24 Mayıs 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	8	31 Mayıs 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	9	07 Haziran 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	10	14 Haziran 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	11	21 Haziran 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	12	28 Haziran 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	13	05 Temmuz 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	14	12 Temmuz 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	15	19 Temmuz 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	16	26 Temmuz 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	17	02 Ağustos 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	18	09 Ağustos 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	19	16 Ağustos 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	20	23 Ağustos 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	21	30 Ağustos 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	22	06 Eylül 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	23	13 Eylül 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD

1	24	20 Eylül 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	25	27 Eylül 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	26	04 T. Evvel 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	27	11 T. Evvel 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	28	18 T. Evvel 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	29	25 T. Evvel 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	30	01 T. Sani 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	31	08 T. Sani 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	32	15 T. Sani 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	33	22 T. Sani 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	34	29 T. Sani 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	35	06 K. Evvel 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	36	13 K.Evvel 1339	Mahmud ESAD	Mahmud REŞAD
1	37	20 K.Evvel 1339	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	38	27 K.Evvel 1339	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	39	03 K. Sani 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	40	10 K. Sani 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	41	17 K.Sani 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	42	24 K. Sani 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	43	31 K. Sani 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	44	07 Şubat 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	45	14 Şubat 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	46	21 Şubat 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	47	28 Şubat 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	48	06 Mart 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	49	13 Mart 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	50	20 Mart 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK

1	51	27 Mart 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
1	52	03 Nisan 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	53	10 Nisan 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	54	17 Nisan 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	55	24 Nisan 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	56	01 Mayıs 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	57	08 Mayıs 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	58	15 Mayıs 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	59	22 Mayıs 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	60	29 Mayıs 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	61	05 Haziran 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	62	12 Haziran 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	63	19 Haziran 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	64	26 Haziran 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	65	03 Temmuz 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	66	10 Temmuz 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	67	17 Temmuz 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	68	24 Temmuz 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	69	31 Temmuz 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	70	07 Ağustos 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	71	14 Ağustos 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	72	21 Ağustos 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	73	28 Ağustos 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	74	04 Eylül 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	75	11 Eylül 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	76	18 Eylül 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK
2	77	25 Eylül 1340	Mahmud ESAD	Ahmed ŞEFİK

TABLO 2

CİLT	SAYI	İDAREHANESİ	BASIM YERİ	SAYFA	FİYATI	DÜŞÜNCELER
1	1	Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	
1	2	Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	
1	3	Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	
1	4	Bab-ı Ali Caddesinde Sabah Matbaasında Daire-i Mahsusada	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	İdarehanesi Değişiyor
1	5	Bab-ı Ali Caddesinde Sabah Matbaasında Daire-i Mahsusada	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	
1	6	Bab-ı Ali Caddesinde Sabah Matbaasında Daire-i Mahsusada	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	
1	7	Bab-ı Ali Caddesinde Sabah Matbaasında Daire-i Mahsusada	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	
1	8	Bab-ı Ali Caddesinde Sabah Matbaasında Daire-i Mahsusada	Sabah Matbaası	16	5 Kuruş	
1	9	Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	Basım Yeri Değişiyor
1	10	Bilgi Yer Almıyor	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	İdarehane Adresi Yer Almıyor
1	11	Bilgi Yer Almıyor	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	İdarehane Adresi Yer Almıyor
1	12	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	İdarehanesi Değişiyor
1	13	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	14	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında	Tanin	16	5 Kuruş	

		Daire-i Mahsusada	Matbaası			
1	15	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	16	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	17	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	18	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	19	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	20	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	21	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	22	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	23	Divan Yolunda Sultan Mahmud Türbesi Civarında Sabık Hilal-i Ahmer Binasında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	24	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	İdarehanesi Değişiyor
1	25	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	26	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	27	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında	Tanin	16	5 Kuruş	

		Daire-i Mahsusada	Matbaası			
1	28	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	29	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	30	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	31	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	32	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	33	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	34	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	35	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	36	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	37	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	Müdür-i Mes'ûlü Değişiyor
1	38	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	39	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	40	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	41	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	42	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	43	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında	Tanin	16	5 Kuruş	

		Daire-i Mahsusada	Matbaası			
1	44	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	45	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	46	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	47	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	48	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	49	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	50	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	51	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
1	52	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	53	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	20	5 Kuruş	
2	54	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	55	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	56	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	57	Sultan Ahmed'te Yerebatan Sarayı Karşısında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	58	Bab-ı Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	İdarehanesi Değişiyor
2	59	Bab-ı Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında	Tanin	16	5 Kuruş	

		Daire-i Mahsusada	Matbaası			
2	60	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	61	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	62	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	63	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	64	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	65	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	66	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	67	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	68	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	69	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	16	5 Kuruş	
2	70	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	8	5 Kuruş	
2	71	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	8	5 Kuruş	
2	72	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	8	5 Kuruş	
2	73	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	8	5 Kuruş	
2	74	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	8	5 Kuruş	
2	75	Bab-1 Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında	Tanin	8	5 Kuruş	

		Daire-i Mahsusada	Matbaası			
2	76	Bab-ı Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	8	5 Kuruş	
2	77	Bab-ı Ali Caddesinde Orhan Bey Hanında Daire-i Mahsusada	Tanin Matbaası	8	5 Kuruş	

1.2.7. KELEBEK'İN MUHTEVASI

1.2.7.1. Hikâye

Kelebek'te hikâye türü, diğer türlere nazaran çok daha fazla yer alır. Mevcut hikâyelerin büyük bir çoğunluğu kısa mizah hikâyeleridir. Ancak azda olsa 4-5 sayı devam eden uzun hikâyeler de yer alır. Bu hikâyelerin de içeriği kısa hikâyelerde olduğu gibi yine mizah ağırlıklıdır. Mecmuada yer alan hikâyeleri konularına göre şu şekilde sınıflandırabiliriz;

- a- Kadın-erkek münasebetleri
- b- Gayr-i Müslimler
- c- Memurlar
- d- İçki yasağı
- e- Mebuslar
- f- Milli mücadele dönemi ve inkılâplar
- g- Diğer konular

Mizaha dayalı bu hikâyeleri sınıflandırdığımızda kadın-erkek münasebetlerinin yer aldığı hikâyelerin ön plana çıktığını görüyoruz. Kadın-erkek münasebetleri konusunda üzerinde en çok durulan husus eşlerini aldatan kadın ve erkeklerdir. Bunun yanı sıra eşlerini aşırı şekilde kıskanan kadın ve erkeklerin düştüğü komik durumlar, zengin koca bulup rahat bir yaşam isteyen genç ve tecrübesiz kızların erkeklerin tarafından kullanılarak ortada bırakılmaları gibi konular işlenmiştir. Bu tip hikâyelerde toplumun genel ahlaki yapısına uygun olmayan, aile mefhumunun tamamen ortadan kalktığı gayr-i meşru ilişkiler anlatılmıştır.

Kocalarından başka bir erkekten çocuk sahibi olan kadınlar bu durumdan kurtulmak için çeşitli çarelere başvururlar. Aksi bir ihtiyar olan Ahmed Paşa emekliliğinden sonra genç bir kadınla evlenir. Ancak aradan üç yıl geçmesine rağmen çocukları olmaz. Aşçının önerisiyle genç kadın, evin uşağıyla birlikte olur. Ahmed Paşa, dokuz ay sonra büyük bir sevinçle kendisinin sandığı çocuğu kucağına alır.³⁷ “Bir Yutturma” isimli hikâyede, Sabriye kocasını zenci olan komşusuyla aldatır ve ondan hamile kalır. Çocuğun zenci olacağını düşünerek ebe hanıma giderek çocuğu düşürmek ister. Ancak Ebe Hanım başka bir çare bularak Sabriye’ye kocasından zenci bir bebek istemesini söyler. Hulusi Bey, zenci bebeği alır ve Sabriye Hanım hamileliği boyunca bu oyuncağa bakar. Nihayetinde zenci bir bebek dünyaya gelir. Ancak ebe hanım Sabriye’nin hamileliği boyunca zenci bebeğe baktığı için böyle doğduğunu söyleyerek Hulusi’yi kandırır.³⁸

Gayr-i ahlaki ilişkilere örnek bir başka hikâyede ise yeni doğum yapan Hayriye Hanım, çocuğunu teslim ettiği sütanneye güvenmez ve onu kontrol etmesi için dadıyı yanına gönderir. Dadı geri geldiğinde evin beyi ile sütanneyi uygunsuz bir şekilde gördüğünü söyler. Hayriye bu durumu kocası Cemil’e sorduğunda Cemil’den çocuğun selameti için sütanneyi kontrol ettiği cevabını alır. Aynı gün dadı, bu sefer Hayriye ile lalayı birlikte görerek Cemil’e haber verir. Karısına kızan Cemil’e Hayriye, kendisinin de çocuğun selameti için lalayı kontrol ettiği cevabını verir.³⁹

Aldatma ile ilgili hikâyelerin birçoğunda eşlerin aldatıldıklarını bilmelerine rağmen bu durumu kabullenmeleri ve kendilerinin de aynı şekilde mukabelede buldukları görülür. Saksâğan tarafından kaleme alınan “Abdal Hafız” isimli hikâyede, Seniha kocası Şevki Bey’e beceriksizliği yüzünden Abdal Hafız lakabını takmıştır. Şevki Bey bu durumu kabullenmeyerek bir gün elli kuruş sarf ederek karısının yakın arkadaşı Celile ile güzel bir gün geçirdiğini karısına müfthirane anlatır. Bunun üzerine Seniha kocasıyla yine dalga geçer. Çünkü Celile’nin kocasının hiç para harcamadan kendisiyle birlikte olduğunu ifade eder.⁴⁰ Bir başka hikâyede ise bir adam, gece komşusunun bahçesinde komşusunun karısıyla yabancı bir erkeği

³⁷ Ağustos Böceği, *Kelebek*, N.49, s.6, 13 Mart 1340

³⁸ Ağustos Böceği, *Kelebek*, N.11, s.8, 21 Haziran 1339

³⁹ Ağustos Böceği, *Kelebek*, N.3, s.7, 26 Nisan 1339

⁴⁰ Saksâğan, *Kelebek*, N.62, s.10, 12 Haziran 1340

görür. Durumu iş seyahatinden dönen Razi Bey'e anlatınca aldatılan eş evvela evine bir hırsızın girdiğini düşünerek üzülür. Ancak gerçeği öğrenince önemsemeyerek rahatlar. Yine Reşad Nuri tarafından yazılan bir hikâyede Arif isminde züppe bir delikanlı amcasının genç karısıyla gönlünü eğlendirir.⁴¹ "Randevu" isimli bir hikâyede ise eşini Ahmed Bey'le aldatan Süheyla bundan pişman olur ve Ahmed'den ayrılmaya karar verir. Lakin Ahmed bu durumu kabullenmez. Neticede iki sevgili ayrılrsa da Süheyla'nın küçük kızı annesiyle Ahmed arasında geçen konuşmaları babasına aktarır.⁴²

Bu tür hikâyelerde yer alan kahramanların kendilerini aldatan eşlerinden intikam almak için de aynı yola başvurdukları görülür. Cemile, kocası Selim'in kendisini aldattığını öğrenince ondan aynı yolla intikam alacağına yemin eder.⁴³

Aldatma ile ilgili en uç örnek ise asri bir erkek olduğunu iddia eden Faiz Bey'in karısının kendi evlerinde bile erkeklerle olmasını hoş görmesidir.⁴⁴

Gayr-i meşru ilişkilere ilginç bir örnek olarak Ağustos Böceği imzalı "Meraklı Bir Bahis" hikâyesi zikredilebilir. Avukat Mail Bey, iş yerinin karşısındaki binada belediye kâtipliği yapan Mukadder Bey'le daha ziyade çapkınlık konusunda muhabbet eder. Bir gün, hangisinin daha çok muaşakasının olduğu konusunda iddiaya girerler. Her ikisi de yazıhanelerine giderler ve sokaktan geçen birlikte oldukları kadınları işaretleyerek birbirlerine bildirirler. Bir müddet sonra Mail Bey'in karısı ve iki kızı sokaktan geçerken Mukadder Bey, bu üç kadınla da birlikte olduğunu işaret eder.⁴⁵

Eşlerin kendilerini aldatmalarına tahammül edemeyen kahramanların olduğu hikâyelerde yer alır. Süheyla, büyük bir aşkla bağlandığı kocası Necib'in kendisini aldattığını öğrenince bu duruma dayanamayarak intihar eder.⁴⁶

⁴¹ GÜNTEKİN, Reşad Nuri, *Kelebek*, N.18, s.10, 5 Ağustos 1339

⁴² Kumru, *Kelebek*, N.66, s.11, 10 Temmuz 1340

⁴³ Yıldız Böceği, *Kelebek*, N.41, s.10, 17 K. Sani 1340

⁴⁴ Susen, *Kelebek*, N.44, s.8, 7 Şubat 1340

⁴⁵ Ağustos Böceği, *Kelebek*, N.50, s.8, 20 Mart 1340

⁴⁶ F.N., *Kelebek*, N.70, s.2, 7 Ağustos 1340

Kadın, erkek münasebetlerinde önemli bir yer tutan kıskançlık hususu da hikâyelere konu olmuştur. Kocasını Necib Bey'i haddinden fazla kıskanan Vecihe Hanım, kocasını takip ettirerek onun başka bir kadınla münasebete girmesine mani olur. Necib Bey bir gün eve geç gelince karısını yine bir kıskançlık krizi tutar. Artık bu duruma daha fazla dayanamayan Necib Bey, karısını gerçekten aldatmaya başlar. 73. sayıda geçen bir hikâyede, Aziz Bey çok kıskandığı karısının sürekli resim sergisine gitmesinden şüphelenerek onu takip eder. Ancak daha sonra anlar ki karısı bir portreye âşık olmuştur. Aziz Bey, bu duruma dayanamayarak karısını yaralar.⁴⁷

Kaçamak yapan kadın ve erkeklerin başlarına gelen ilginç olaylarda hikâyelere konu olmuştur. Genç bir dul olan Nadide Hanım, dostlarının tavsiyesiyle evine dadanan hırsızlara karşı bir köpek satın alır. Ancak köpek hırsızlara müdahale etmez. Bu durumu genç bir delikanlıya anlatan Nadide Hanım delikanlıdan kendisinin hırsızlara karşı koruyacağı ve gönlünü edeceğine dair söz alır. Ancak delikanlının eve ilk geldiği gece köpek onu kovalar. Nadide Hanım bu duruma kızarak köpeği aldığı kişiye durumu anlatır. Eski sahip, köpeğinin cins bir köpek olduğunu ve ahlaksızlara müdahale ettiğini söyler.⁴⁸ “Davet” isimli hikâyede ise muhafazakâr geçinen bir adamın randevu evine gitmesinin karısı ve iki kızı tarafından bir tesadüf neticesinde anlaşılması anlatılıyor.⁴⁹ “Şüpheli İsm-i Fail” isimli ilginç bir hikâyede, mahallenin imamı genç bir kıza mahalleden kimseyle flört etmemesini çünkü annesinin her gece evine bir başka adamı aldığını söyler.⁵⁰ Susen tarafından kaleme alınan bir hikâyede ise on sekiz yaşındaki bir delikanlının komşu evdeki dört kadınla birlikte olduğu anlatılır.⁵¹

Kaçamakla ilgili olan hikâyelerin en ilginçisi ise bir memurun başına gelen hadisedir. Üç aylık izni için Ankara'dan İstanbul'a gelen bir memur adada bir ev kiralar. Ev sahibinin kızı Nina'dan çok hoşlanarak gizli bir biçimde onunla birlikte olmaya başlar. Ancak bir müddet sonra Nina'nın annesi tarafından odada basılırlar. Üç yüz lira tazminat vererek kadını şikâyetçi olmaktan vazgeçirir. Bu olaydan sonra

⁴⁷ Kumru, *Kelebek*, N.73, s.5, 28 Ağustos 1340

⁴⁸ Yıldız Böceği, *Kelebek*, N.58, s.6, 15 Mayıs 1340

⁴⁹ Selami İzzet, *Kelebek*, N.11, s.6, 21 Haziran 1339

⁵⁰ Çiğdem, *Kelebek*, N.24, s.7, 20 Eylül 1339

⁵¹ Susen, *Kelebek*, N.57, s.3, 8 Mayıs 1340

Ankara'ya dönünce bir arkadaşı sayesinde anlar ki kız ve annesi bu oyunu her yıl oynayarak insanlardan para koparmaktadırlar.

Kadın-erkek münasebetleriyle ilgili eşler arasında yaşanan komik hikâyeler de kaleme alınmıştır. 50. sayıda yer alan bir hikâyede Sedat Bey, karısı Cavidan'ın beğendiği ipek çamaşırları onun haberi olmadan alarak hediye paketi yaptırıp karısına göndertir. Ancak karısı gelen paketin başkasından geldiğini düşünerek hediyeyi kocasından saklar.⁵² Susen'in kaleme aldığı bir hikâyede, kırk yaşını aşkın olan Nezih, yirmi iki yaşındaki güzel ve becerikli karısının budala olduğunu ispatlamak için uğraşırken yanlışlıkla lağım çukuruna düşer.⁵³

Hamarat Koca isimli hikâyede, Feyzi Beyle evlenen Nevriye Hanım ilk sabahlarında kocasının odayı düzelttiğini görünce hamarat bir koca ile evlendiğini düşünerek sevinir. Ancak Feyzi Bey, ona dönerek her sabah bu odayı böyle görmek istediğini söyler.

Mecmuada yer alan bazı hikâyelerde genç kızların başına gelen kötü deneyimlerden bahsedilmiştir. "İlk Âşık" serlevhalı hikâyede, bir mağazada hesap işlerini tutan genç ve güzel Ferhunde'nin kendisine talip olanlara yüz vermediği için aşığı yoktur. Bir gün bu hayatın böyle gitmeyeceğini düşünerek yolda karşılaştığı Nihad'ın peşine takılır. Ancak ertesi sabah Nihad'ın bir mektup bırakarak onu terk ettiğini öğrenir.⁵⁴ Kumru'nun yazdığı bir hikâyede ise rahat yaşamak sevdası ile önüne gelen erkeklerle birlikte olan Nilüfer'in erkekler tarafından aldatılarak terk edilmesi anlatılır.⁵⁵ Yirminci sayıdaki bir hikâyede ise fakirliğe dayanamayarak kötü yola düşen Ayşe'nin başına gelenler anlatılır.⁵⁶

Kelebek'te neşredilen hikâyelerde Rum, Ermeni ve Yahudilerin başlarına gelen ilginç ve komik hikâyelerde önemli bir yer tutar. Bu hikâyelerde daha ziyade Gayr-i Müslimlerin özellikle Yahudilerin paraya olan düşkünlükleri ve cimrilikleri

⁵² Kumru, *Kelebek*, N.50, s.6, 20 Mart 1340

⁵³ Susen, *Kelebek*, N.55, s.8, 24 Mart 1340

⁵⁴ Ağustos Böceği, *Kelebek*, N.69, s.12, 13 Temmuz 1340

⁵⁵ Kumru, *Kelebek*, N.69, s.12, 13 Temmuz 1340

⁵⁶ Fakir, *Kelebek*, N.20, s.8, 23 Ağustos 1339

anlatılır. Bunun yanı sıra kadın erkek münasebetleri ve bir takım ilginç hadiselerin konu edildiği hikâyelerde yer alır.

“Atlatılmış Hikâye” isimli hikâyede, Yahudi bir tüccarın canının tehlikede olduğu bir anda bile parasını kaybetmediği için sevindiği anlatılır.⁵⁷ Ağustos Böceği imzalı bir hikâyede ise Yasefeci isimli bir Yahudi'nin evine su borunu tamir etmek için gelen bir külhanbeyi ev sahibinin karısına tecavüz eder. Olanları duymasına rağmen Yahudi, karısının imdadına koşmaz çünkü elinde su borusunu tutmaktadır. Eğer bırakırsa su faturası fazla gelecektir.⁵⁸

“Nişan Yüzüğü” serlevhalı hikâyede bu sefer Ermenilerin cimriliği konu edilir. Ermeni bir antikacı nişanlanmaya karar verdiği genç bir kız için ucuz bir yüzük alır. Ancak kızın babası nişandan vazgeçer. Bu durumda Ermeni genç kızın yeni taliplisinin kim olduğunu öğrenmeye çalışır. Çünkü elindeki yüzüğü ona satmaya çalışacaktır.⁵⁹

Yahudi tüccarların ne kadar kurnaz olduğunu belirten Papağan Yumurtası isimli hikâyede, Aydın'da tenekeçilik yapan Avram Efendi bir gün dükkanına gelen bir efeye papağan yumurtası diye tavuk yumurtası satar. Bir gün sonra durumu fark eden efe, hiddetle dükkâna gelir. Ancak Avram Efendi papağanın horozla münasebete geçerek bu yumurtayı yaptığını söyleyerek efeyi kandırır.⁶⁰

Yarasa imzalı bir hikâyede ise kızının dekolte kıyafetlerle fotoğraf çektirmesine evvela kızın Ermeni bir baba bu işten para kazanacaklarını öğrenince sevinerek kızını yeni fotoğraflar çektirmeye gönderir.⁶¹ Yahudilerin ne kadar açığız bir millet olduğunu anlatan bir hikâyede Büyük Ada'ya gitmekte olan bir Yahudi ailenin yaşlı ferdinin bayılma numarası yapması ve bu şekilde biletçiye para ödememeleri anlatılır.⁶²

⁵⁷ İmzasız, Kelebek, N.62, s.14, 1 Haziran 1340

⁵⁸ Ağustos Böceği, Kelebek, N.44, s.4, 7 Şubat 1340

⁵⁹ Ağustos Böceği, Kelebek, N.55, s.5, 24 Nisan 1340

⁶⁰ İmzasız, Kelebek, N.9, s.5, 31 Mayıs 1339

⁶¹ Yarasa, Kelebek, N.17, s.7, 2 Ağustos 1339

⁶² Saksâğan, Kelebek, N.70, s.7, 7 Ağustos 1340

Kadın erkek münasebetlerinin anlatıldığı hikâyeler Türklerle ilgili anlatılanlarla benzerlik gösterir. Gırgıryan Efendi, oğlunun mahallede genç bir kızla görüştüğünü öğrenerek bu duruma kızar. Çünkü o kız aslında kendi kızıdır. Oğlu Karabet bu duruma çok üzülür. Ancak annesi ağlamamasını çünkü Gırgıryan'ın da kendi babası olmadığını söyler.⁶³ İkizler isimli bir hikâyede ise ortak metres tutan iki Yahudi'nin doğacak çocuk hakkındaki sıkıntıları anlatılır.⁶⁴

Kelebek'te memurlarla ilgili hikâyelerde dairelerde memurların iyi çalışmadığı, birçok memurun işine devamlı gelmediği ve özellikle öğretmenlerin maaşlarının düşük olduğu gibi konulara değinilmiştir. "Bir Tokat Meselesi" isimli hikâyede, aksiliği ile meşhur bir vergi mümeyyizinin insanlara her türlü zorluğu çıkartmak için elinden geleni yapması anlatılır.⁶⁵ Fakir tarafından kaleme alınan bir hikâyede ise bir dairede yeni işe başlayan bir kâtip kendisine tevdi edilen işleri çok süratle yapar. Ancak bu duruma hem arkadaşları hem de daire müdürü kızar. Çünkü bu şekilde insanlara işlerin çabucak yapılacağını gösterir.⁶⁶ "Meşru Mazeretler"de ise bir dairede kâtiplik yapan Rıfkı Efendi'nin sürekli mazeretler üreterek izin alması anlatılır.⁶⁷ Yine Karakuş'un kaleme aldığı bir başka hikâyede, kimsenin doğru düzgün çalışmadığı bir daireye her gün düzenli bir biçimde girip çıkan bir gencin dairede çalışan bir memur olduğu sanılır. Ancak bu delikanlı her gün, işinin halledilmesi için daireye gelmektedir.⁶⁸

Muallimlerin geçim derdi Yarasa imzalı bir hikâyede anlatılır. Sebuti Bey, yaklaşan kurban bayramı öncesi karısına kurbanlık alamayacaklarını hatta biraz et alacak paralarının bile olmadığını anlatır.⁶⁹

Mecmuadaki hikâyelerin içeriğine bakıldığında içki yasağı konusunun da önemli bir yer tuttuğunu görüyoruz. Saksığan imzalı bir hikâyede, içki yasağının başlayacağı günün bir önceki gecesinde sarhoşlar bir araya gelirler. İyice sarhoş olduktan sonra yoldan geçen bir zabiti yanlarına çağırarak onun da sarhoş olmasını

⁶³ Yarasa, Kelebek, N.73, s.4, 28 Ağustos 1340

⁶⁴ Saksığan, Kelebek, N.21, s.10, 30 Ağustos 1339

⁶⁵ Saksığan, Kelebek, N.12, s.8, 28 Haziran 1339

⁶⁶ Fakir, Kelebek, N.56, s. 8, 1 Mayıs 1340

⁶⁷ Karakuş, Kelebek, N.62, s.3, 12 Haziran 1340

⁶⁸ Karakuş, Kelebek, N.67, s.4, 12 Temmuz 1340

⁶⁹ Yarasa, Kelebek, N.19, s.5, 16 Ağustos 1339

sağlarlar. Zabit, sarhoş halde eve dönerken tramvay yolunda uyuyakalır.⁷⁰ “İçki Yasağı ve İttihat-i Anasır” serlevhalı hikâyede ise işleri yolunda gitmeyen ve memleketine gitmek isteyen bir Rum meyhanecisinin içkinin yasak edilmesiyle kaçak içki bulması ve bu durumdan memnun olan Türkler tarafından gitmekten vazgeçirilmesi anlatılıyor.⁷¹ Sekizinci sayıda yer alan bir hikâyede, kuşağında içki şişesi bulunan bir kişiyle bunu fark eden polisin diyalogu yer alıyor.⁷²

Kelebek'te mebuslarla ilgili yer alan hikâyelerde, daha çok alaycı bir üslup kullanılır. “İstanbul’un Garip Adetleri” serlevhalı hikâyede, mebus olan Hacı Sururi’ye amcazadesi tarafından görgü kuralları anlatılmasına rağmen yeni mebus, davranışlarında hatalar yapar.⁷³ Yine Saksâğan tarafından kaleme alınan bir başka hikâyede, İstanbul’a tatil için gelen bir mebusun adada aldatılarak çürük bir eve fahiş bir fiyat vermesi anlatılıyor.⁷⁴ “İntihabata Dair” isimli hikâyede ise uçan kuşa borcu olan bir adamın hemşehrileri tarafından alacaklarını tahsil edebilmek için mebus yapılmaya karar verilmesi anlatılıyor.

Kelebek'te milli mücadele ile ilgili yer alan hikâyelerde, daha ziyade Yunanlılarla alay edildiğini görüyoruz. Reşad Nuri’nin Ateş Böceği imzasıyla yazdığı “Yunanlının Anadolu Destanı” isimli dört hikâyede milli mücadele için Anadolu’ya gelen Yunan askerleri alaya alınmaktadır.

Mecmuada yer alan hikâye ve diğer yazılarda yeni hayatın bazı aşırılıklarını eleştirilmesine rağmen daha ziyade eskinin tenkit ve alay konusu olduğunu görüyoruz. Bununla birlikte yapılan inkılâpların savunulduğu görülür.

Yarasa tarafından yazılan “Aman Estağfurullah” isimli hikâyede, Çemberlitaş’da 23 Nisan geçidi esnasında yaşanan bir hadise neticesinde eski düzen ile yeni düzen arasındaki farklılık ortaya konularak yeni düzen savunulur.⁷⁵

⁷⁰ Saksâğan, *Kelebek*, N.11, s.3, 21 Haziran 1339

⁷¹ Yarasa, *Kelebek*, N.31, s.8, 8 T. Sani 1339

⁷² İmzasız, *Kelebek*, N.8, s.12, 31 Mayıs 1339

⁷³ Saksâğan, *Kelebek*, N.17, s.4, 11 T. Evvel 1339

⁷⁴ Saksâğan, *Kelebek*, N.16, s.4, 9 Ağustos 1339

⁷⁵ Yarasa, *Kelebek*, N.3, s.5, 26 Nisan 1339

Kelebek'te yer alan hikâyeleri işlenen konuları bakımından sınıflandırdığımızda ön plana çıkan konuları yukarıda belirtmeye çalıştık. Ancak bu konuların dışında sosyal hayatın çeşitli unsurlarıyla, tarihle, mahkemelerin işleyişiyle vs. ilgili birçok hikâye yazılmıştır. Bu hikâyelerde de diğerlerinde olduğu gibi mizah ön plana çıkmaktadır.

Karakuş imzalı bir hikayede Abdullah Efendi, Adem Efendinin bahçesine girmek isterken duvardan düşerek ayağını kırar. Abdullah Efendi Adem Efendiyi, Adem Efendi duvarcı ustasını, usta çırağı, çırak komşu kadını, komşu kadın ise kazları suçlar. Nihayetinde mahkeme heyeti hepsini beraat ettirir. Ancak kazların kafasının kesilmesine karar verir.⁷⁶ “Üçün Beşe Nispeti” adlı hikayede, üç tokat yediği adamı mahkemeye veren bir adama 6 mecrediye tazminat verilmesine karar verilir. Ancak davacı duruma itiraz ederek bir önceki davada 5 tokat yiyen adamın 11 mecrediye aldığını ifade eder. Bunun üzerine hâkim davalıya, müştekiye iki tokat daha atıp 11 mecrediye vermesini söyler.⁷⁷

“İmtihan” serlevhalı hikâyede ise tarihi bir hadise anlatılır. Padişahın tebdil-i kıyafet yaparak medreseye gitmesi ve oradaki mollalardan biriyle konuşması anlatılıyor.⁷⁸ 61. sayıdaki bir hikâyede, sigara kaçakçılığı yapan Türk, Rum, Ermeni ve Yahudi kaçakçıların iş üstüneyken polise yakalanmaları ve her birinin kendilerine özgü farklı yetenekleriyle polisten kurtulmaları anlatılır.⁷⁹

Komşularla arasındaki ilişkiyi anlatan bir hikâyede, Saadettin Efendi ud hocalığı yaparak geçimini sağlayan komşusunu evden çıkarmak ister. Ancak düşündüğünün tam tersi olur. Sıdkı Efendi onun evden çıkmasına sebep olur.⁸⁰ Ye kürküm ye deyişine örnek bir olay, “Fakir Yolcu” isimli hikayede geçer. Köy kahvesine gelen fakir bir yolcu oradakilere selam verir. Lakin kahvehanedekiler

⁷⁶ Karakuş, *Kelebek*, N.59, s.6, 22 Mayıs 1340

⁷⁷ İmzasız, *Kelebek*, N.2, s.7, 19 Nisan 1339

⁷⁸ İmzasız, *Kelebek*, N.62, s.14, 12 Haziran 1340

⁷⁹ Yarasa, *Kelebek*, N61, s.14, 5 Haziran 1340

⁸⁰ İmzasız, *Kelebek*, N.45, s.13, 14 Şubat 1340

yolcunun kılığına bakarak selamını almazlar. Durumu anlayan yolcu, onları güzel bir şekilde hicveder.⁸¹

1.2.7.2. Piyes

*Kelebek Mecmuas'*ında yer alan edebi türler arasında hikâyeden sonra en çok komedi türünde yazılan piyes vardır. Piyeslerde işlenen konular hikâyelerde işlenen konularla paralellik gösterir.

Merzuka Hanım kocasının dairede arkadaşıyla birlikte olur. Bu durumu anlayan Razi Bey şiddetle eve gelerek karısına hesap sorar. Merzuka Hanım, o insanların kocasına zarar vermemesi için böyle yaptığını ancak Şerif Beyin teklifini reddettiğini çünkü Razi'nin sadece onu dövebileceğini ifade eder. Bunun üzerine Razi Bey, karısına musallat olduğu için Şerif'i dövmek üzere hızla evden ayrılır.⁸² Yine Yıldız Böceği tarafından kaleme alınan ve beş sayı boyunca devam eden "Aşk Dersleri" isimli piyeste, Şeyda Bey'in genç bir miras yedi olan Nebil Bey'e verdiği aşk dersleri ve Nebil Bey'in bunları uygularken başına gelen komik hadiseler anlatılır. "Küçük Çapkın" isimli piyeste ise 15 yaşındaki Ziya'nın sinemada görüp beğendiği Vuslat Hanım'ın evine gitmesi ve burada Vuslat'ın kocası Daniş Bey'e hizmetçi tarafından hanımın kardeşi olarak tanıtılması anlatılır.⁸³ "Turna Kıtası"nda Mürüvvet Hanım, kendisine dikiş işlerinde yardımcı olması için Nina isimli genç bir kızı eve çağırır. Ancak Mürüvvet'in babası Besim, kocası Rasim ve kayını Nazmi Beyler genç kızdan çok hoşlanırlar ve onunla yalnız kalabilmek için fırsat kollarlar.⁸⁴ 67. sayıda yer alan bir piyeste bir dişçinin yanında çalışan Matmazel Zarupî'ye bu muayenehanenin karşısında bulunan handa çalışan Halim ve Selim isimli iki genç âşıktırlar. Bir gün Zarupî dişçinin gittiği bir anda pencereden işaret ederek bunları çağırır. Ancak bir müddet sonra dişçi unuttuğu şemsiyesini almak için geri gelir. Bu

⁸¹ M. Said, Kelebek, N.16, s.12, 26 Temmuz 1339

⁸² Yıldız Böceği, Kelebek, N.60, s.13, 29 Mayıs 1340

⁸³ İmzasız, Kelebek, N.38, s.12, 27 K. Evvel 1339

⁸⁴ İmzasız, Kelebek, N.7, s.13, 27 Mayıs 1339

durumda Zarupî, Halim ve Selim’i müşteri olarak tanıtmak zorunda kalır.⁸⁵ Çiğdem’in yazdığı “Soba Borusu” serlevhalı piyeste ise Fatim Bey’in genç karısının kendisini yeğeni ile aldatması ve bu durumu fark eden konağın çalışanlarının durumu Fatim Bey’e anlatmaya çalışmaları anlatılır.⁸⁶

Basın dünyasının alaycı bir üslupla eleştirildiği “İstikbalde Gazetecilik” isimli piyeste Salim Bey, sermuharrirlik yapan eski bir dostundan oğlu Halim’i işe alması için ricada bulunur. Sermuharrir evvela Halim’in kaba ve cahil olmasından dolayı iş vermek istemez ancak daha sonra şikâyete gelenleri ona yönlendirmek için onu heyet-i tahririye müdürü yapar.⁸⁷ 8. sayıdaki bir piyeste ise muzaffer bir komutan olan Gazenfer Paşa kendisiyle mülakat yapmak ve fotoğraf çektirmek isteyen gazetecilerden hoşlanmaz ancak Vehbi isimindeki kurnaz bir gazeteci gizlice karargâha girerek paşanın odasına gider. Durumu fark eden paşa, gazeteciye bir oyun oynayarak onu pişman eder.⁸⁸

Bir hırsızlık olayının anlatıldığı “Tavsiyeli Müşteri”de Ömer, uşak olarak girdiği Doktor Abdi Bey’in evini arkadaşı Mahmud ile soyarken Hicabi Bey gelir. Mahmud durum anlaşılmasın diye doktor kılığına girerek Hicabi’yi muayene eder. Tam bu sırada Ömer, Hicabi’nin de para ve eşyalarını çalar. Hırsızlar gidince Doktor Abdi Bey geri döner ve halen orada bulunan Hicabi’yi hırsız zannederek karakola götürür.⁸⁹

Fakir tarafından kaleme alınan ilginç bir piyeste, Şehzadebaşında bulunan bir kumpanyanın rejisörü tiyatrolarda tuluat yasaklandığı için bir metne bağlı kalarak sahneye çıkacaklarını söyleyerek oyunculara ezberleyecekleri metinleri verir. Oyunun baş artisti Ermeni olduğu için metni ezberleyemeyeceğini söyler. Bunu üzerine rejisör buna gerek olmadığını çünkü suflör kullanacaklarını belirtir. Ancak oyun esnasında artist, suflörün söylediklerini yanlış anlar.⁹⁰ Yine tiyatrolarla ilgili bir başka piyeste, bir kumpanyada perdecilik yapan Ali’nin kral rolünü oynayacak

⁸⁵ Fakir, Kelebek, N.67, s.10, 17 Temmuz 1340

⁸⁶ İmzasız, Kelebek, N.43, s.8, 31 K. Sani 1340

⁸⁷ Yıldız Böceği, Kelebek, N.45, s.3, 14 Şubat 1340

⁸⁸ Yıldız Böceği, Kelebek, N.8, s.13, 31 Mayıs 1339

⁸⁹ Ateş Böceği, Kelebek, N.40, s.10, 10 K. Sani 1340

⁹⁰ Fakir, Kelebek, N.54, s.5, 17 Nisan 1340

oyuncunun sarhoş olmasından dolayı onun yerine sahneye çıkması ancak kendisinde sarhoş olduğu için verilen vazifeyi yapamaması anlatılır.⁹¹

1.2.7.3. Şiir

Mecmuada şiir, hikâye ve piyese nazaran daha az yer alan bir türdür. Şiirler fazla sanatsal değeri olmayan mizahi üslupla yazılan metinlerdir. Şiirlerde kullanılan dil de genel olarak son derece sade ve anlaşılırdır.

Necdet Rüştü “Asri Çocuk”, “Asri Kız”, “Asri Hanım”, “Asri Hayat” ve “Asri Bey” isimli şiirlerinde asri olmaya çalışan insanların olumsuz özelliklerini alaycı bir üslupla dile getirir. Yine Necdet Rüştü “Portreler” adını verdiği şiirlerinde Mehmed Rauf, Celal Sahir, Hüseyin Rahmi ve Halide Edib’in eserleri ve hayatlarıyla ilgili bilgileri mizahi bir üslupla anlatır. Necdet Rüştü bunların dışında “Göztepe Şarkısı” isimli şiirinde babasının âdeti gereği her yaz Göztepe’ye gittiklerini ve orada kaşıntı belasına maruz kaldıklarını anlatır.⁹²

Yusuf Ziya, bir şiirinde kızlarla erkeklerin müşterek eğitim almalarını savunur.⁹³ Fakir’in kaleme aldığı “Destan” isimli şiirde ise içki yasağının kalkması üzerine Üsküplü meşhur şair Yahya Kemal’in arkadaşlarıyla birlikte Kağıthane’de âlem yaptıkları manzum bir şekilde ifade ediliyor.⁹⁴ Müstear isim olarak Gece Kuşu’nu kullanan bir şair ise Ahmed Haşim’in edebiyatımızda ki ilk fütürist sanatçı olduğunu ifade ederek “Akşam” şiirini yeniden yazar.⁹⁵ 34. sayıdaki bir şiirde ise Dar’ül Bedayii’nin içinde bulunduğu durum alaycı bir üslupla anlatılır.⁹⁶ Dergide yer

⁹¹ Fakir, Kelebek, N.16, s.6, 26 Temmuz 1339

⁹² Necdet Rüştü, Kelebek, N.66, s.9, 10 Temmuz 1340

⁹³ Yusuf Ziya, Kelebek, N.67, s.9, 17 Temmuz 1340

⁹⁴ Fakir, Kelebek, N.11, s.10, 21 Haziran 1339

⁹⁵ Gece Kuşu, Kelebek, N.10, s.6, 14 Haziran 1339

⁹⁶ Zakkum, Kelebek, N.34, s.7, 3 T. Sani 1339

alan ilginç şiirlerden birinde, tütüne yapılan yeni zamlar mizahi bir üslupla anlatılıyor.⁹⁷

1.2.7.4. Mektup

Mecmuada yer alan mektupların çoğu Hacı Veli Efendi'nin Hoca Ali Efendi'ye gönderdiği mektuplardır. Bu mektuplarda Hacı Veli, İstanbul'da başına gelenleri anlatmıştır. Birinci mektubunda İstanbul'a ilk geldiğinde kıyafetinden dolayı vali ve karşılama heyetinin onu mebus zannetmeleri ve hakikatin sonradan ortaya çıkması anlatılır.⁹⁸ Hacı Veli, ikinci mektubunda köprülerden insanların geçerken para ödemesine ve Türklerin Rum ve Ermenilerden alışveriş yapmalarına değinir.⁹⁹ Üçüncü mektubunda ise belediyelerin yaptığı çalışmalardan hayranlıkla bahseder.¹⁰⁰ Hacı Veli dördüncü mektubunda kahvehanede gördüğü bir grubu önce gizli bir cemiyet sandığını ancak onları takip ettiğinde içki yasağından dolayı gizlice meyhaneye gittiklerini anlatır.¹⁰¹ Son mektubunda ise otele tanıştığı bir insana Anadolu'da ki mum söndü olayından bahsettiğini adamında bu olayın İstanbul'da da yaşandığını söylediğini ve birlikte bu ayine gittiklerini anlatır. Ancak gittikleri yer aslında sinemadır.¹⁰²

⁹⁷ N.Y., Kelebek, N.67, s.13, 17 Temmuz 1340

⁹⁸ Fakir, Kelebek, N.41, s.4, 17 K. Sani 1340

⁹⁹ Fakir, Kelebek, N.42, s.6, 24 K. Sani 1340

¹⁰⁰ Fakir, Kelebek, N.43, s.4, 31 K. Sani 1340

¹⁰¹ Fakir, Kelebek, N.45, s.5, 14 Şubat 1340

¹⁰² Fakir, Kelebek, N.47, s.10, 28 Şubat 1340

1.2.7.5. Mizahi Fıkra

Kelebek Mecmuasında yer alan fıkralara baktığımızda şu konuların ön plana çıktığını görüyoruz:

- a-) Nasrettin Hoca fıkraları
- b-) Kadın-erkek münasebetleri
- c-) Gayr-i Müslimler
- d-) Mahkemeler
- e-) Hizmetçiler
- f-) Diğer konular

Mecmuada yer alan fıkralarda en çok Nasrettin Hoca fıkralarının yer aldığı görülür. “Akıl Terazisi” isimli fıkroda Nasrettin Hoca, akıl terazisi kurduğunu ve tabuta girenlerin aklını ölçtüğünü söyler. Tabuta girenlerin düşük zekâlı, kendisinin de böyle bir işten para kazandığı için yüksek zekâlı olduğunu söyler.¹⁰³ 17. sayıdaki bir fıkroda ise aşçılık yapan Nasrettin Hoca’nın dükkânına iki filozof gelir. Filozoflar yiyip içtikten sonra hocayı kandırıp para vermemeye çalışırlar. Ancak kıvrak zekâlı Hoca, onlardan alacağına iki katını tahsil eder.¹⁰⁴ “Kokmuş Balık”ta, Hoca’nın komşu evindeki ziyafette önlerine gelen bozuk balığa sinirlenerek komşusunu hicvetmesi anlatılıyor.¹⁰⁵

Kadın erkek münasebetleriyle ilgili ilginç bir fıkroda boşanmak için kadıya müracaat eden bir karı-koca boşanma nedeni olarak aynı fikirde olmamalarını gösterirler. Ancak kadı boşanma konusunda aynı fikirde olduklarını belirterek isteklerini reddeder.¹⁰⁶ “Asri Zevc” isimli fıkroda, karısının başka erkeklerle aşırı şekilde münasebettar olmasına aldırış etmeyen asri bir zevcin düştüğü komik durum

¹⁰³ İmzasız, Kelebek, N.30, s.4, 1 T. Sani 1339

¹⁰⁴ İmzasız, Kelebek, N.17, s.10, 2 Ağustos 1339

¹⁰⁵ İmzasız, Kelebek, N.61, s.11, 5 Haziran 1340

¹⁰⁶ İmzasız, Kelebek, N.11, s.5, 21 Haziran 1339

anlatılır.¹⁰⁷ 60. sayıda yer alan bir fıkrada ise karısının hır güründen kurtulmak isteyen bir adamın gönüllü olarak askere gitmesi anlatılır. “Karı Koca Politikası” serlevhali ilginç bir fıkrada, karısının ayakkabı almak için istediği paranın yarısını vererek kurnazlık yaptığını sanan kocanın düştüğü komik durum anlatılır. Çünkü karısı ihtiyacı olan paranın iki katını istemiştir.

Kelebek’te yer alan hikâyelerde olduğu gibi fıkralarda da gayr-i Müslimler önemli yer tutar. Bu fıkralarda gayr-i Müslimlerin özellikle Yahudilerin kurnazlıkları dile getirilir. 65. sayıda yer alan bir fıkrada, bir Yahudi tüccar ile bir Müslüman tüccarın ortaklaşa iş yapmaya kalkmaları esnasında Yahudi’nin kurnazlığı anlatılır.¹⁰⁸ “Ölü Gözünde Yaş”ta ise fakir kardeşine bile yardım etmeyen zengin bir Yahudi’nin cimriliği anlatılır.¹⁰⁹ Bir başka ilginç fıkrada ise Dikran Efendi eski komşularından Yorgi ile bir ziyafet dönüşünde karşılaşır. Ziyafetin nasıl geçtiğini sorduğunda Yorgi, yemeklerden daha çok gümüş takımlardan bahseder. Bunun üzerine Dİkran, Yorgi’nin gümüş takımlardan aşırıldığını anlar.¹¹⁰

Mahkemede geçen komik bir olayın anlatıldığı “Saygılı Müttehhem”de, sıcak bir yaz günü mahkeme heyeti uyuklarken hâkim, sanığa neden savunma yapmadığını sorar. Sanık, eğer heyeti rahatsız ederse kendisine kızarak daha çok ceza vereceklerinden korktuğunu söyler.¹¹¹ 44. sayıdaki bir fıkrada, kendisi askerdeyken başkasıyla evlenen karısını mahkemeye veren adamın başına gelen komik bir hadise anlatılır. “Tariz mi? Müdafaa mı?” İsimli fıkrada ise müvekkilini hararetli bir biçimde savunan bir avukatın farkında olmadan mahkeme heyetine hakaret etmesi anlatılır.¹¹²

Hizmetçilerle ilgili bir fıkrada, evin hanımı mutfak kapısını dinlerken hizmetçilerin kendisi hakkında söylediği çirkin sözleri duyar. Ardından kocasından hizmetçileri kovmasını ister. Lakin kocası bu isteği kabul etmez.¹¹³ “Havalanmak”

¹⁰⁷ İmzasız, Kelebek, N.71, s.6, 14 Ağustos 1340

¹⁰⁸ İmzasız, Kelebek, N.65, s.5, 3 Temmuz 1340

¹⁰⁹ İmzasız, Kelebek, N.65, s.12, 3 Temmuz 1340

¹¹⁰ İmzasız, Kelebek, N.71, s.5, 14 Ağustos 1340

¹¹¹ İmzasız, Kelebek, N.4, s.10, 26 Nisan 1339

¹¹² İmzasız, Kelebek, N.50, s.5, 20 Mart 1340

¹¹³ İmzasız, kelebek, N.74, s.3, 4 Eylül 1340

serlevhalı fıkrada ise kafesi havalandırmak için kapağını açarak kuşun kaçmasına sebep olan hizmetçiyle hanımı arasındaki komik diyalog yer alıyor.¹¹⁴

1.2.7.6. Deneme ve Fıkra

Kelebek Mecmuasında deneme ve fıkra türünde sosyal hayatın farklı unsurlarıyla ilgili birçok yazı kaleme alınmıştır. Değinilen konuların başlıcaları edebi ve kültürel meseleler, eğitim, şehir emaneti, basın, kadının toplumdaki yeri, ramazan ayı ve bayramlar, vergi, öğretmen ve memurların mali durumları gibi konulardır. Genellikle Reşad Nuri'nin farklı müstear isimler kullanarak yazdığı başyazılarda sosyal konulara değinilmiştir. Bunun yanında derginin birçok sayısında yer alan "Daldan Dala" bölümünde gündelik yaşama ilişkin çeşitli meseleler mizahi bir üslupla dile getirilmiş ve dedikodu niteliğinde birçok habere yer verilmiştir.

Eğitim konusunda Karakuş'un kaleme aldığı "Mektep-Medrese Davası"¹¹⁵ isimli yazıda medreselerin ilga edilerek mekteplerle birleştirilmesi hususunda toplumun değişik kesimlerinden yapılan yorumlar dile getirilir. Yazar, ardından medreselerin olumsuz yönlerini vurgulayarak Tevhid-i Tedrisat kanunundan övgüyle bahseder. Bu yazının devamı niteliğinde olan "Medreseler, Mektepler"¹¹⁶ başlıklı yazıda medreseleri savunan yaşlı bir müderrisle modern mektepleri savunan genç muallimin tartışması sonucu tartışmayı genç muallim kazanır.

Kelebek Mecmuasında çıkan yazılarda genel olarak, Tevhid-i Tedrisat kanununda olduğu gibi yönetim tarafından yapılan yenilikler desteklenmiştir.

Fakir tarafından kaleme alınan iki yazıda mekteplerin tatil olmasıyla birlikte öğrencilere ders verileceği dile getirilerek mizahi bir üslupla öğrencileri eğlendirmek amacıyla çeşitli konulara değinilmiştir.

¹¹⁴ İmzasız, *Kelebek*, N.77, s.8, 25 Eylül 1340

¹¹⁵ KARAKUŞ, *Kelebek*, N.49,s.4, 13 Mart 1340

¹¹⁶ KARAKUŞ, *Kelebek* N.50, s.4, 20 Mart 1340

Reşad Nuri, “Hayat Mektepleri Programları”¹¹⁷ başlıklı iki yazısında İstanbul valiliğinin hayat mektepleri açmak için yaptığı girişimden bahsediyor. Ayrıca mekteplerde gösterilebilecek dersler hususunda kendi fikirlerini dile getiriyor. Yine Reşad Nuri tarafından kaleme alınan bir başka yazıda öğretmenlerin ecnebi mekteplerde çalışmaması gerektiği çünkü boğaz tokluğuna çalışan öğretmenlerin ecnebi mekteplerde gözünün açılacağına dair bir müdürün görüşleri yer alıyor.¹¹⁸

Şehir Emaneti ve İstanbul ile ilgili yazılarda genel olarak Şehir Emanetinde yapılan değişiklikler, vergiler ve İstanbul’da meydana gelen değişikliklerden bahsediliyor. 8. sayıda yer alan “İmaret İşleri”¹¹⁹ isimli yazıda Haliç, Karaköy, Unkapanı ve Sirkeci’de yapılan çalışmalar ve bu çalışmalardan insanların nasıl etkilendiği anlatılıyor. “Tahsildar Masalları”¹²⁰ isimli yazıda ise belediye tahsildarlarının özellikle köprüde çalışanların kötü muamelelerinden bahsediliyor. Derginin 30. sayısında ise İstanbul Şehir Emniyeti ile su meselesi, ekmek fiyatları ve memur maaşları hakkında yapılan mülakat yer alıyor.¹²¹ Şehir Emniyeti ile ilgili yer alan başka bir yazıda ise Tuluat oyuncularını ve kantocularını kendilerine engel teşkil eden Dar’ül Bedayii’ hakkında yapılan uygulamalardan dolayı Haydar Bey’e teşekkür ediliyor.¹²² “Şehir Emanetinde Tebdil” isimli yazıda İstanbul’a Şehir Emniyeti olarak yeni tayin olan Operatör Emin Bey’den ve eski Şehir Emniyeti Haydar Bey’den bahsediliyor.¹²³ 70. sayıda kaleme alınan “Ekmek Derdi” serlevhalı yazıda ekmeğe yapılan zamlar ve ekmeklerin kalitesizliğinden bahsedilerek Şehir Emanetinin önlem alması gerektiği vurgulanıyor.¹²⁴

Reşad Nuri tarafından kaleme alınan bir başka yazıda ise İstanbul’a kışın geç geldiği fakat sert geçtiği ve havanın sürekli değiştiği söylenerek İstanbul’un insanların da hava gibi kararsız olduğu ifade ediliyor.¹²⁵

¹¹⁷ GÜNTEKİN, Reşad Nuri, Kelebek N.38, s.2, 27 K. Evvel 1339

¹¹⁸ GÜNTEKİN, Reşad Nuri, Kelebek N.36, s.2, 13 K. Evvel 1339

¹¹⁹ İMZASIZ, Kelebek N.8, s.11, 31 Mayıs 1339

¹²⁰ İBNÜRREFİK, Ahmed Nuri, Kelebek N.10, s.3, 14 Haziran 1339

¹²¹ İMZASIZ, Kelebek N.30, s.11, 01 T. Sani 1339

¹²² İMZASIZ, Kelebek N.39, s.5, 3 K. Sani 1340

¹²³ KELEBEK, Kelebek, N.62, s.2, 12 Haziran 1340

¹²⁴ KELEBEK, Kelebek, N.70, s.2, 7 Ağustos 1340

¹²⁵ ***, Kelebek N.45, s.2, 17 K. Sani 1340

Kelebek'te yer alan basınla ilgili yazılarda o dönemde basının özellikle mizah basınının nasıl bir yapıya sahip olduğunu anlayabiliriz. *İkdam* ve *Tanin* arasında yaşanan münakaşanın mizah dergilerinin olumsuz yönde etkilediği çünkü insanların bu gazetelerde çıkan dedikoduları takip ettiklerini ve artık mizah dergilerine rağbet edilmediği dile getirildikten sonra eğer bu şekilde devam ederse mizah dergilerinin kapanacağı ifade edilerek bu iki gazetenin aralarındaki münakaşaya son vermeleri isteniyor.¹²⁶ “Matbuatın Gırtlığı”¹²⁷ isimli yazıda ise matbuatın içinde bulunduğu hal ile yönetimin basına uyguladığı sansür dile getiriliyor. Bu yazının yayımlandığı sayıdan bir sonraki sayıda, Reşad Nuri yine matbuat âlemine uygulanan sansürden bahsederek basının yeterince hür olmadığını savunuyor.¹²⁸ 37 sayıda Reşad Nuri mecmuanın başyazısında bu konu üzerinde durmaya devam eder. Yazar, matbuat âleminin hiçbir tesir altında kalmadan yayın hayatına devam etmesi gerektiğini vurgular. Ancak istiklal mahkemelerinin İstanbul'a gelmesinden sonra basında eleştirilerin yer almadığını ifade eder.¹²⁹ 41. sayıda yer alan “*Kelebek*'in Açık Arızası” isimli yazıda, İstanbul Müdde-i Umumisinin refikleri *Akbaba* ve *Zümriid-ü Anka* gazetelerine müstehcen neşirden dolayı verdiği 21 liralık cezanın mezkûr gazetelerin satışlarını arttırdığını çünkü bu haberin her yere yayıldığı ve insanların bu gazetelere ilgilerini arttırdığı ifade ediliyor. Ayrıca açık resimlerin neşr edildiği gazetelere okuyucuların çok rağbet ettiği vurgulanıyor.¹³⁰

“Politikacıların Umacısı” serlevhalı yazıda ise politikacıların silahtan bombadan korkmadıkları halde gazete haberlerinden korktukları ifade ediliyor.¹³¹

Kelebek'te basınla ilgili çıkan yazıların belki de en ilginç 66. sayıda yer almaktadır. Bu yazıda yazar, yakında yayın hayatına başlayacak bir gazetenin idarehanesine gittiğini heyet-i tahririye müdürünün kendisini gezdirerek bilgi verdiğini söylüyor. Heyet-i tahririye müdürünün gazete hakkında verdiği bilgilerin

¹²⁶ İMZASIZ, *Kelebek* N.6, s.7, 17 Mayıs 1339

¹²⁷ ***, *Kelebek*, N.35, s.2, 6 K. Evvel 1339

¹²⁸ ***, *Kelebek* N.36, s.2, 13 K. Evvel 1339

¹²⁹ ***, *Kelebek* N.37, s.2, 20 K. Evvel 1339

¹³⁰ İMZASIZ, *Kelebek*, N.41, s.3, 17 K. Sani 1340

¹³¹ KELEBEK, *Kelebek*, N.53, s.3, 10 Nisan 1340

arasında çıkacak haberlerin tahmine, abartıya ve yalana bağlı olacağı bilgisi yer alır. Yazar, bu yazısıyla basın dünyasını mizahi bir üslupla eleştirmiştir.¹³²

Mecmuada Dar'ül Bedayi' ile ilgili çıkan bir yazıda, son zamanlarda işlerin iyi gitmediği bu kurumun belediye üyelerinin talebiyle ıslah edilmek istendiği ancak valinin araya girmesiyle bunu bir yıl tehir edildiği ifade edilerek memleketin güzide bir kurumunun bu hale gelmesi ve ıslah edilme kararı tenkit ediliyor.¹³³

Dergide öğretmenler hakkında yer alan bir yazıda, öğretmenlerin çalışmalarına karşılık çok az ücret aldıkları üstelik bu paranın da ellerine çok geç ulaştığı ifade edilir.¹³⁴ Yine muallimlerle ilgili bir başka yazıda, 1338 yılında verilmesi kararlaştırılan bir buçuk maaşlık ikramiyenin nihayet verileceği bildiriliyor.¹³⁵

Ramazan ayı ve bayramlar mecmuada üzerinde durulan sosyal hayatla ilgili unsurlardandır. 2. sayıda yer alan bir yazıda ramazan ayının gelmesinden duyulan sevinç dile getiriliyor. Bir başka yazıda ise ramazanın ortasına gelindiğini ve en güzel günlerinin bu günler olduğu belirtilerek ramazan ayında insanların birçok olumsuzluğa maruz kalmaktan kurtulduğu ifade ediliyor.¹³⁶ 6. sayıda yer alan "Ramazan Sonu" serlevhalı yazıda ise ramazanın sona ermesinden dolayı insanların neler düşündükleri dile getirilir. Özellikle gençlerin ramazan eğlencelerinin sona ermesinden duydukları üzüntü dile getirilmiştir.¹³⁷

Ramazanla ilgili bir başka yazıda yazar, arife günü Ramazan Baba ile karşılaştığını ve onunla mülakat gerçekleştirdiğini ifade ediyor. Ramazan Baba, ramazan ayında insanların günahlarının affedileceğini lakin ne yazık ki artık İstanbul'da ramazan aylarında insanların daha çok günaha girdiğini müteessir bir dille ifade eder.¹³⁸

¹³² KELEBEK, Kelebek, N.66, s.2, 13 Temmuz 1340

¹³³ ***, Kelebek N.38, s.3, 27 K. Evvel 1339

¹³⁴ ***, Kelebek N.11, s.2, 21 Haziran 1339

¹³⁵ İMZASIZ, Kelebek, N.7, s.11, 24 Mayıs 1339

¹³⁶ KELEBEK, Kelebek, N.4, s.12, 3 Mayıs 1339

¹³⁷ İMZASIZ, Kelebek N.6, s.4, 17 Mayıs 1339

¹³⁸ KELEBEK, Kelebek N.57, s.2, 8 Mayıs 1340

Kelebek mecmuasında eski hayata ait unsurlar daha çok eleştirilirken yeni düzen hakkında genellikle olumlu yazılar kaleme alınmıştır. Ancak yeni hayatın bir takım unsurları da eleştirilmiştir. “Vur Abalıya” isimli yazıda firari Ermeni zenginlerinin İstanbul’a geri dönmelerinin sorumlusu olarak Dâhiliyenin gazeteleri suçlamasına karşılık yazar, bu konuda asıl araştırılması gerekenin rüşveti kimlerin aldığı konusunun olduğunu savunuyor.¹³⁹ Rüşvetle ilgili bir başka yazıda, gümrüklerden sorumlu yeni müdürün rüşveti kaldıracağına dair vaatlerinin gerçekleşmesinin mümkün olmadığı ifade ediliyor.¹⁴⁰ Eleştirilen bir başka konu ise vergilerin çok fazla olduğu ve özellikle bu yüzden memurların çok sıkıntı çektiği meselesidir. “Politikacıların Kârı” isimli yazıda ise mebusların kendilerine yaptıkları zam mizahi bir üslupla eleştiriliyor.¹⁴¹

Reşad Nuri’nin “Eksikler Tamamlanıyor” isimli bir başka yazısında ise çocukların sinemaya gitmesinin Dâhiliye Vekâletince yasaklanması ağır bir dille eleştirilerek bütün eksikler tamamlanmışta sanki bir tek bu konu kalmış gibi hareket edildiği anlatılıyor.

Yeni düzenle ilgili yapılan bir takım eleştirilere karşı genel olarak yapılan inkılâplar desteklenmiştir. Reşad Nuri’nin “Paydos” isimli yazıda, iki kişi arasında vapurda geçen bir konuşma yer almıştır. Adamlardan biri elli yıldır her gelen idarecinin inkılâp yapmaya çalıştığı ancak kimsenin bu konuda muvaffak olmadığını söyler. Diğeri ise son yapılan inkılâpların köhneleşmiş müesseseleri yıktığını ve bu yüzden başarılı olunacağını ifade eder.¹⁴²

Kelebek’te yer alan toplumsal hayatla ilgili yazılarda kadınların sosyal hayattaki yeri, aşk, izdivaç gibi konular ele alınmıştır. Bunların yanı sıra toplumda artan dayak ve intihar olayları gibi konuların da üzerinde durulmuştur.

¹³⁹ KELEBEK, *Kelebek*, N.55, s.2, 24 Nisan 1340

¹⁴⁰ KELEBEK, *Kelebek*, N.71, s.2, 14 Ağustos 1340

¹⁴¹ ***, *Kelebek*, N.45, s.2, 7 Şubat 1340

¹⁴² ***, *Kelebek*, N.49, s.2, 13 Mart 1340

1.2.7.7. İlan ve Reklam

Gazete ve dergilerin ayakta durması için en önemli unsurlardan birisi olan reklam ve ilanlar tabî ki *Kelebek* Mecmuasında da mevcuttur. Dergide yayınlanan ilan ve reklamların çok çeşitlilik göstermediği ve son sayılara doğru bu çeşitliliğin ve sayının gittikçe azaldığı görülmektedir. Hatta 70-77. sayılar arasında sadece 76. sayıda iki tane reklam yer almaktadır. Derginin kapanması ile ilgili herhangi bir kesin malumat bulunmamakla birlikte azalan reklam ve ilanların buna sebep olabileceği düşünülebilir.

Mecmuada yer alan ilanlarda yeni çıkan kitap, gazete ve dergiler tanıtılmaktadır. Bunun yanında yeni baskısı çıkan kitapların ve yeni nüshası yayınlanan gazete ve dergilerle alakalı ilanlar da yer almaktadır.

Dergide yer alan reklamlara baktığımızda ise terzi, doktor, kunduracı, kütüphane, sinema, tekstil fabrikası, sigara kâğıdı, kiralık ev ve dükkân reklamlarının yer aldığını görüyoruz. Özellikle terzi reklamlarının küçük bir hikâyecik vasıtasıyla ve derginin münderecatına uygun olarak mizahi bir üslupla yapıldığını söyleyebiliriz.

1.2.7.8. Diğer Türler

Mecmuada yukarıda zikredilen türlerin yanı sıra çeşitli konularla ilgili vecize ve atasözleri, bilmece ve maniler, *Kelebek* tarafından yapılan üç anket, önemli günlerin tebrik edildi mesajlar, dergi-okuyucu ilişkileri ile ilgili duyurular ve daha çok mizahi üslupla yazılmış çeşitli haberler yer almaktadır.

1.2.8. KELEBEK'İN YAZAR KADROSU (MÜSTEAR İSİMLERLE BİRLİKTE)

- 1-) Abdalbaki Fevzi
- 2-) Abdalbaki Kuzu
- 3-) Ağustos Böceği
- 4-) Amber
- 5-) Aşık Garip
- 6-) Bedbin
- 7-) C. K.
- 8-) Çekirge
- 9-) Çiğdem
- 10-) Fakir
- 11-) Ferhad
- 12-) F. N.
- 13-) F. Celaleddin
- 14-) Gece Kuşu
- 15-) Hasan Said
- 16-) İbnürrefik Ahmed Nuri
- 17-) İzzet Melih
- 18-) Kalender
- 19-) Karakuş
- 20-) Kumru
- 21-) Mahmud Esad
- 22-) Mustafa Remzi
- 23-) Münekkid
- 24-) M. Said
- 25-) Nejdet Rüştü
- 26-) N. Y.
- 27-) Osman Cemal
- 28-) Reşad Nuri
- 29-) R. K.

- 30-) Saksagan
- 31-) Selami İzzet
- 32-) Server Ziya
- 33-) Susen
- 34-) S. A.
- 35-) Yesarizade Mahmud Ekrem
- 36-) Yarasa
- 37-) Yıldız Böceği
- 38-) Yusuf Ziya
- 39-) Zakkum
- 40-) ***

Kelebek'in yazar kadrosuna bakıldığında Reşad Nuri Güntekin'in çok önemli bir yere sahip olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda derginin müessisleri arasında da bulunan Reşad Nuri dergide Ağustos Böceği, Ateş Böceği, Çiğdem, Saksagan, Yarasa, Yıldız Böceği müstear isimlerini kullanmış, bunların yanında R.N., ***,**, * sembollerini de kullanmıştır. Diğer müstear isimlere baktığımızda Osman Cemal'in Amber, Selami İzzet'in ise Kumru müstearını kullandığını görüyoruz. Dergide bu müstearların yanında Aşık Garip, Bedbin, Çekirge, Fakir, Ferhad, Gece Kuşu, Kalender, Kara Kuş, Münekkid, Susen ve Zakkum müstear isimleri de kullanılmıştır. Ancak bu isimlerin kimler tarafından kullanıldığını tespit edemedik. Bununla birlikte yine kime ait olduğunu tespit edemediğimiz C.K., F.N., N.Y. ve S.A. sembolleri de imza olarak kullanılmıştır. Ayrıca dergide çok sayıda Kelebek imzasını taşıyan ve herhangi bir imzanın mevcut olmadığı metinler de bulunmaktadır.

Biyografisine ulaştığımız yazarlarla ilgili kısa bilgileri aşağıda vermeye çalıştık. Ancak Abdülbaki Kuzu, F. Celaleddin, Hasan Said, İzzet Melih, Mustafa Remzi, Necdet Rüştü ve Server Ziya'nın hayatları ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşamadık.

1.2.9. BİYOGRAFİLER

Abdülbaki FEVZÎ

1885 yılında Çorumda doğan yazar Alabeyi-zadeler ailesine mensuptur. Eğitimini Çorum'da aldıktan sonra Arapça, Farsça, Fransızca öğrenmiş, tarih ve hukuk tahsil etmiştir. Çeşitli yerlerde öğretmenlik yapmıştır. Mizah ve latife alanında bir divan oluşturacak kadar şiiri vardır.¹⁴³

İbnürrefik Ahmet Nuri SEKİZİNCİ (1874 İstanbul – 6 Mart 1935, Ankara)

Galatasaray Lisesi mezunu. Çeşitli devlet memurluklarında çalıştı. Karantina İdaresi Muhasebe Müdürü iken emekli oldu. Son yıllarda resmi görevinin yanında Ankara Halkevi rejisörlüğünü de yürütüyordu. Dar'ül Bedayi'nin ikinci kuruluş yıldönümünde yönetim kurulu üyeliğine seçilmişti (1915). Mahmut Yesari ve Reşat Nuri Güntekin ile birlikte *Kelebek* adında bir mizah dergisi çıkardı. 1919–1922 yıllarında yazdığı ve adapte ettiği komedilerle tanındı.¹⁴⁴

Mahmud YESARÎ (Yesarizade Mahmud Esad)

Miralay Fahrettin Bey'in oğlu. İstanbul Sultanisi'nde okurken fark edilen resim yeteneğinin geliştirmesi için Sanayi-i Nefise Mektebi'ne verildi (1914). Ancak Birinci Dünya Savaşı başlayınca yedek subay olarak Çanakkale Cephesine gitti. Savaş sonrası İstanbul'a dönerek basın hayatına adım attı. Çok sayıda dergi ve

¹⁴³ İNAL, Mahmut Kemal, *Son Asır Türk Şairleri*, Ankara, 1999, s. 642

¹⁴⁴ IŞIK, İhsan, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, Elvan Yay., Ankara 2002, s.493

gazetede yazarak hayatını kalemiyle kazandı. Yakacık Sanatoryum’unda veremden öldü. Çamlıca’da Çakaldağı aile mezarlığına gömüldü.¹⁴⁵

Osman CEMAL

Kaygılı, mizah yazarı, hikâyeci ve romancıdır. 1890 yılında, İstanbul’da doğan yazar, ilkokulu İstanbul’da bitirdi. Sonra Merkez Rüştiye’sini, Mense-i Küttâbi Askeriye Okulunu bitirdi. Mahmut Şevket Paşa’ya yapılan suikastla ilgili zannıyla Sinop’a gönderildi. Sonra Anadolu’nun çeşitli okullarında görev yaptı. Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Ahmet Rasim’in açtığı geleneksel mizah çığırını geliştirir. Yazarlık hayatına daha okul sıralarında başlayan yazarın ilk yazısı “Eşek” adındaki mizahi dergisinde çıkan yazar, 1945 yılında vefat etmiştir. Roman: *Çingeneler, Aygır Fatma, Bekri Mustafa, Öykü: Eşkiya Güzeli, Sandalım Geliyor Varda, Altın Babası, Bir Kıs Gecesi, Çingene Kavgası, Goncanın İntiharı*. Oyun: *Mezarlık Kızı, Üfürükçü, İstanbul Revüsü, Araştırma-Folklor: İstanbul’un Semai Kahveleri Meydan Sairleri, Köşe Bucak İstanbul*.

Reşat Nuri GÜNTEKİN (25 Kasım 1899, İstanbul – 7 Aralık 1956, Londra)

Askeri Doktor Nuri Bey ile Erzurum Valisi Yaver Paşa’nın kızı Lütfiye Hanım’ın oğlu. Çanakkale’de Mekteb-i İptidai-yi bitirdikten sonra bir buçuk yıl İdadi’de okudu. Bir süre de İzmir Frerler Okulu’na devam etti. Müsabaka ile girdiği İstanbul Dar’ül Fünun Edebiyat Şubesi’nden 1912 de mezun oldu. Memur olarak ilkin Bursa Sultanisi orta kısmı Fransızca öğretmenliğine atandı. (1913) Daha sonra İstanbul Beşiktaş İttihad-ı Terakki Mektebi Fransızca, Türkçe öğretmenliği (1915), Fatih Vakfı Kebir Mektebi Müdürlüğü ve birinci muallimliği (1915–17), Akşemseddin Mektebi Müdürlüğü (1917–19), Feneryolu Murad-ı Hamis Mektebi

¹⁴⁵ IŞIK, İhsan, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, s.1006

Müdürlüğü (1919), Osman Gazi Paşa Mektebi Müdürlüğü ve başmuallimliğinde bulundu. Vefa Sultanisi Türkçe Öğretmenliği'nden (1919–24) sonra İstanbul Erkek Lisesi, Çamlıca Kız Lisesi, Erenköy Kız Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. 1929–1931 yıllarında Dil Heyeti'nde görev aldı. 1931–43 yılları arasında Milli Eğitim Müfettişi olarak Anadolu'yu dolaştı. Bu arada Çanakkale Milletvekilliğine seçildi. (1939–43) 1947'de devrimleri savunmak üzere Memleket isimli gazete çıkardı. Daha sonra gazeteyi başkasına devrederek yeniden müfettişliğe döndü. Bu görevde iken Paris Kültür Ataşeliği'ne getirildi. UNESCO'nun İcra Konseyi'nde Türk üyesi oldu. Daha sonra yaş haddinden emekliye ayrıldı. (1954) emekli olduktan bir süre sonra İstanbul Şehir Tiyatroları Edebi Heyet üyeliği yaptı. Akciğer kanserine yakalandı. Tedavi için gittiği Londra'da vefat etti. Cenazesi Türkiye'ye getirilerek 13 Aralık 1956 da Karacaahmet Mezarlığı'na gömüldü.

Her gittiği yere Fransızca ve Türkçe seçme eserlerden meydana gelen kitaplığını da götüren aydın bir babanın oğlu olan Güntekin, edebiyata olan yatkınlığını öncelikle aile çevresinden almıştır. Çocukluğunda tiyatroya düşkün olan hatta bir ara oyuncu olmaya heveslenen yazar, Bursa'da öğretmen iken Ahmet Vefik Paşa'nın kurduğu tiyatrodaki verilen temsilleri izledi. Yazar, müfettişlik görevi ile Anadolu'da gezdiği için Anadolu insanı yakinen tanımıştır. Eserlerinde Anadolu'da ki yaşamı ve toplumsal sorunları ele almış insanı insan çevre ilişkisi içinde yansıtmıştır. Romanlarında kullanıldığı dil ve anlatım oldukça yalın, diyalogları canlıdır. Yazdığı, çevirdiği, kitap biçimine girmiş veya dergi, gazete sayfalarında, tiyatro repertuarlarında kalmış eserlerinin toplamı yüzü bulur.¹⁴⁶

Selam İzzet SEDES

1896 yılında İstanbul'da doğmuştur. Edebiyat Fakültesinden mezun olmuştur. Servet-i Fünun dergisinde şiir ve öykü denemeleri yayınlanmıştır. Daha sonra

¹⁴⁶ "Türk Dili Ve Edebiyatı Ansiklopedisi cilt 3", Dergah Yay., İstanbul 1979, s.418

gazeteciliğe başlamış ve çeşitli gazetelerde farklı pozisyonlarda çalışmıştır. Aşk ve polisiye romanları yazmış ve tiyatro alanında da araştırmalarda bulunmuştur. Arsen Lupen ve Şarlok Holmes dizilerini Türkçe'ye çevirmiştir.

Eserleri: *Geceyle Aşık* (Roman, 1912), *Menekşe Demeti* (Roman, 1926), *Deli* (Roman, 1933), *Tiyatro Sanat* (1935), *Tiyatro Konuşmaları* (1936), *Tiyatroya Dair* (1938).¹⁴⁷

Yusuf Ziya ORTAÇ (İstanbul, 1895-İstanbul 11 Mart 1967)

Arif Ünlü, Çimdik, İzci Kamber, Sarı Çizmeli Mehmet Ağa, Yakup Oğlu Işık imzalarını da kullandı. Mühendis Süleyman Sami Bey'in oğludur. Dar'ül Fünun edebiyat fakültesinde sınava girerek öğretmenlik diploması aldı. Önce İzmir Sultanisinde, daha sonra Galatasaray Sultanisi ile çeşitli yabancı okullarda edebiyat öğretmenliği yaptı. Mütareke yıllarında *Şair* adıyla bir dergi çıkardı (12 aralık1918–20 Mart 1919 arasında 15 sayı). Daha sonra Orhan Seyfi ile *Akbaba* dergisini yayımlamaya başladı (1922–67 arasında). Öğretmenlikten sonra bir süre İstanbul belediyesi sular idaresinde çalıştı; 1946 seçimlerine Cumhuriyet Halk Partisinden Ordu milletvekili seçilerek parlamentoya girdi. Milletvekilliği 1950'ye kadar sürdü; 1950 seçimlerini kaybedince tekrar *Akbaba*'nın başına döndü.

Aruzla yazdığı şiirlerle edebiyat dünyasını ilk adımlarını atan Yusuf Ziya, birinci dünya savaşlarında Ziya Gökalp'ın çevresinde toplanan genç şairler arasına katıldı ve onun yönlendirmesiyle hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerle kısa zamanda edebiyat çevrelerinde adını duyurdu. Bu sırada “hece vezninin Tevfik Fikret'i” diye övülen Yusuf Ziya, dönemim *Türk Yurdu*, *Servet-i Fünun*, *Büyük Mecmua* ve **İnci** gibi önde gelen dergileriyle kendi çıkardığı dergilerde şiirlerinin yanında edebiyat ve sanat ile ilgili yazılarda yayımladı. Edebiyat tarihlerinde genellikle ”beş hececiler”

¹⁴⁷ YURDAKUL Şükran, *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, Ankara, 1999, s. 580

arasında bir şair olarak ele alınmakla birlikte, birçoğu *İkdam* ve *Cumhuriyet* gazetesinde yayımlana fıkra ve mizah yazıları şiirlerinden daha fazla ilgi çekmiştir. Uzun yıllar yayımlamış olduğu *Akbaba* Türk mizah edebiyatının önde gelen yayın organlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Sade, güzel ve zarif bir İstanbul Türkçesiyle yazan Yusuf Ziya şiir dışında fıkra, mizah yazıları, öykü, roman, manzum öykü ve tiyatro türlerinde de ürünler vermiş bir yazardır. Lale devrine ait bir olayı canlandırdığı *Binnaz* adlı oyunu, dönemin gerek dil, gerekse tiyatro tekniği bakımından çok beğenilen yapıtlarından biri olmuş, sade ve doğal Türkçesiyle hecenin zaferi olarak görülmüştür. Ancak yazar daha sonraki yıllarda mizaha yönelmiş ve güçlü yapıtlar ortaya koyamamıştır. Yusuf Ziya ayrıca *Akşam*, *Alemdar*, *Zaman*, *Temaşa* ve *Türk Yurdu* dergilerinde tiyatro eleştirileri de yazmış anılarıyla bir döneme ışık tutmuştur. Yapıtlarından *Binnaz* Ahmet Fehim tarafından 1919 da filme alındı.¹⁴⁸

---

¹⁴⁸ "Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi cilt 2", YKY, İstanbul 2001, s.634

1.2.10. SONUÇ

II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Türk basın hayatında önemli bir hareketlilik ortaya çıkmıştır. Fikri ve edebi dergilerin yanı sıra birçok mizah dergisi de yayın hayatına başlamıştır. İçerisinde ağırlıklı olarak edebi türlerin yer aldığı mizah mecmualarını edebiyat dergilerinden ayıran en önemli fark, bu edebi türlerin mizah için bir araç olarak kullanılmasıdır. II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'in ilanına kadar *Cem*, *Aydede*, *Akbaba*, *Gülyüz* ve *Kelebek* gibi kadrosunda önemli yazarların bulunduğu bir çok mizah mecmuası neşredilmiştir.

İncelemeye çalıştığımız *Kelebek*, “edebi mizah” mecmuası olarak 12 Nisan 1923'te yayın hayatına başlamış ve 25 Eylül 1924'te 77. sayısında kapanmıştır. Derginin kurucuları Yesarizade Mahmud Esad, Ahmed Nuri, Ahmed Münif ve Türk edebiyatında çok önemli bir yere sahip olan Reşad Nuri Güntekin'dir. Milli Mücadele döneminin hemen ardından çıkmaya başlayan dergi, devrin zor şartlarına rağmen insanları eğlendirmeyi temel gaye edinmiştir. İnsanları güldürmenin ve eğlendirmenin yanında devrin sosyal hadiseleri ve yaşam tarzı, hem edebi türler vasıtasıyla hem de sosyal hayata dair yazılarla, ortaya konmuştur. Mizah ağırlıklı bu yazılarda geçmiş hayat daha ziyade tenkit ve alay konusu edilirken, yeni düzenin de bazı aşırılıkları eleştirilmiştir. Bu eleştirilere karşın yeni hayat tarzı ve inkılaplar daha ziyade savunulmuştur.

Kelebek Mecmuası'nın yazar kadrosuna baktığımızda karşımıza ilk olarak neredeyse dergiyi tek başına sırtlayan Reşad Nuri Güntekin çıkıyor. Aynı zamanda derginin müessisleri arasında da bulunan Reşad Nuri, mecmuada Ateş Böceği, Ağustos Böceği, Yıldız Böceği, Çiğdem, Saksığan, Yarasa gibi müstear isimlerle birlikte R.N., ***, **, * sembollerini de kullanır. *Kelebek*'te neşredilen hikâye, piyes, deneme ve fıkraların çoğunda bu imzaları görürüz. Reşad Nuri, yazılarında derginin münderecatına uygun olarak mizahi bir üslup kullanır. Reşad Nuri ile birlikte Yesarizade Mahmud Esad, İbnürrefik Ahmed Nuri, Selami İzzet, Osman Cemal gibi yazarlar nesirler kaleme almışlardır. Bu yazılarda da işlenen konular ve üslup Raşad Nuri ile paralellik gösterir. Dergide Abdalbaki Fevzi, Abdalbaki Kuzu, Necdet Rüştü

ve Yusuf Ziya'nın da mizahi şiirleri yayınlanmıştır. Mecmuada yayınlanan ve çeşitli türlerde olan birçok yazının da Kelebek imzasıyla ve imzasız olarak yayınlandığını görüyoruz.

Kelebek Mecmuası'nda yer alan türlere baktığımızda en çok yeri mizah hikâyelerinin aldığını görüyoruz. Bu hikâyelerde kadın-erkek münasebetleri, gayrimüslimler, memurlar, içki yasağı, mebuslar, Milli Mücadele dönemi ve çeşitli sosyal meseleler konu olarak yer almaktadır. Bu mizah hikâyeleri teknik olarak kısa hikâyelere benzemektedir. Ancak bu hikâyelerde kısa hikâyenin sonunda beklenen sanatın yerine başarılı bir mizahın gerçekleşmesi yer almıştır. Genellikle kahramanların gülünç duruma düştüğü hikâyelerde, toplumun her kesiminden (köylüler, memurlar, doktorlar, mebuslar, gayrimüslimler vs.) insanların yer aldığını görüyoruz. Hikâyelerden sonra en çok görülen edebi tür piyestir. Piyeslerde işlenen konular ve seçilen kahramanlar hikâyedekilerle benzerlik gösterir. Komedi türünde yazılan bu piyesler oynanmak için değil okunmak için yazılmıştır. Şiir ve mektup türü mezkûr iki türe göre daha az yer almıştır. Bu iki türde de mizah ön plandadır. Mizahi münderecata sahip olan *Kelebek*'te bu duruma uygun olarak çok sayıda mizahi fıkra yer alır. Bu fıkraları, Nasreddin Hoca, kadın-erkek münasebetleri, gayrimüslimler, mahkemeler, hizmetçiler ile ilgili fıkralar olarak sınıflandırabiliriz.

Bu edebi türlerin yanında edebi, kültürel, sosyal ve siyasal meselelerin işlendiği deneme ve fıkralar da kaleme alınmıştır. Bu meselelerle ilgili yazılar, çoğunlukla Reşad Nuri'nin farklı imzalar kullanarak yazdığı başyazılardır. İstanbul, şehir emaneti, vergiler, basın dünyası, eğitim sistemi, Dar'ül Bedayi', rüşvet gibi pek çok konunun ele alındığı görülmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi bu tür yazılarda eski tenkit edilmiş, yeni hayat tarzı ve inkılâplar ise, aşırılıkları eleştirilmekle birlikte desteklenmiştir. Tevhid-i Tedrisat Kanunu, kadınların toplum hayatında ön plana çıkmaları, müşterek eğitim, yeni yönetim şekli desteklenirken, basına uygulanan sansür, Dar'ül Bedayi'in kapatılmaya çalışılması ve rüşvetin yaygınlaşması sert bir dille eleştirilmiştir. Özellikle Reşad Nuri, kaleme aldığı basın dünyası ile ilgili yazılarda, sansür uygulamasının basının hürriyetini yok ettiğini, yazarların düşüncelerini serbestçe ifade edemediğini belirterek basının hür olması gerektiğini savunmuştur. Bunun yanında basın dünyasına eleştirilerini yöneltmekten geri

kalmamıştır. İstiklal Mahkeme'sinin İstanbul'a gelmesiyle basında yapılan eleştirilerin ortadan kalktığını, yalana ve mübalağaya dayalı haberlerin yapıldığını vurgular. Ayrıca müstehcen neşriyatın gazete ve dergilerde yaygınlaşmasıyla insanların bu tür basın organlarına yöneldiğini belirtir ve bu durumu eleştirir. Ancak *Kelebek Mecmuası*'da ilerleyen sayılarında müstehcen resimlere yer vermiştir.

Mecmuada yer alan yazılarda genel olarak sade ve yalın bir dil kullanılmıştır. Kurulan cümleler kısa ve basittir. Üslup, derginin içeriğine uygun olarak, edebi olmaktan ziyade mizahidir. Yazarlar, başarılı bir mizahı gerçekleştirmenin kaygısını gütmüşlerdir. Dergide en çok kullanılan tür olan mizah hikâyeleri, diyalogun ön plana çıktığı basit olay hikâyeleri olarak karşımıza çıkar. Şiirde ise olması gereken imge ve hayal dünyasına yer verilmeyip estetik ve ahenkten uzak basit bir dil kullanılmıştır.

Kelebek Mecmuası, Milli Mücadele Dönemi'nin sonu ve Cumhuriyet Dönemi'nin başlangıcında çıkarılması hasebiyle devrin genel havasını yansıtması bakımından önemlidir. II. Meşrutiyet sonrası oluşmaya başlayıp Mütareke ve Milli Mücadele Dönemi'nde şekillenen mizah anlayışının genel özelliklerini barındırmasıyla birlikte Cumhuriyet Dönemi mizahına geçişi de temsil etmektedir.

KAYNAKÇA

- AKYÜZ, Kenan, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1860-1923*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1995
- BALCIOĞLU, Semih – Öngören, Ferit, *50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul- 1976
- ENGİNÜN, İnci, *Yeni Türk Edebiyatı, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (1839-1923)*, Dergah Yay., İstanbul, 2006
- İŞİK, İhsan, *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi*, Elvan Yay., Ankara 2002
- İNAL, Mahmut Kemal, *Son Asır Türk Şairleri*, Ankara, 1999
- İNUGUR, M. Nuri, *Basın ve Yayın Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 1982
- KANTER, M. Fatih, *Ölümünün 50. Yılında Belgelerle Reşat Nuri Güntekin*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2006
- OKAY, Orhan, *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*, Dergah Yay., İstanbul , 2005
- ORAL, Fuat Süreyya, *Türk Basın Tarihi: Osmanlı İmparatorluğu Dönemi 1728-1922/1831-1922*, Oral Yayınları, Ankara
- ŞAPOLYO, Enver Behnan , *Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönüyle Basın*, Güven Matbaası, Ankara, 1971
- TANPINAR, Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 2001
- Tanzimat'tan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi cilt 2*, YKY, İstanbul 2001, s.634
- Türk Dili Ve Edebiyatı Ansiklopedisi cilt 3*, Dergah Yay., İstanbul 1979
- USLU, Mustafa, *Ansiklopedik Türk Dili ve Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Yağmur Yay., İstanbul, 2007
- YURDAKUL, Şükran, *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, Ankara, 1999

YÜCEBAŞ, Hilmi, *Hiciv ve Mizah Edebiyatı Antolojisi*, L M Yay., İstanbul, 2004

2. YAZAR ADLARINA GÖRE FİHRİST

ABDULBAKİ FEVZİ

Gazel	[Şiir] N.59, s.4, 22 Mayıs 1340
Gazel	[Şiir] N.58, s.3, 15 Mayıs 1340
Gelmiştir	[Şiir] N.56, s.3, 1 Mayıs 1340

ABDULBAKİ KUZU

Bahariye	[Şiir] N.53, s.10, 10 Nisan 1340
Diyen	[Şiir] N.54, s.9, 17 Nisan 1340

AĞUSTOS BÖCEĞİ

İmzasız Mektuplar	[Hikaye] N.40, s.4, 10 K.Sani 1340
Patiskadan Duvar	[Hikaye] N.39, s.20, 03 K. Sani 1339
Prensip Sahibi Bir İç Güveysi	[Hikaye] N.35, s.10, 06 K. Evvel 1339
Gramofon	[Hikaye] N.43, s.6, 31 K. Sani 1340
Mazalta'ya Tecavüz	[Hikaye] N.44, s.4, 07 Şubat 1340
Bayram Efendinin Günahı	[Hikaye] N.22, s.4, 06 Mayıs 1339

Yeni Sünnet Düğünleri	[Hikaye] N.20, s.3, 23 Ağustos 1339
Beceriksiz Uşak	[Hikaye] N.15, s.8, 19 Temmuz 1339
Unutulmuş İskele	[Hikaye] N.14, s.7, 12 Temmuz 1339
Aristo'nun Halefi	[Hikaye] N.12, s.3, 28 Haziran 1339
Bir Yutturma	[Hikaye] N.11, s.8, 21 Haziran 1339
Baskın	[Hikaye] N.10, s.6, 14 Haziran 1339
Şemsiye Hırsız	[Hikaye] N.8, s.6, 31 Mayıs 1339
Bir Aile Meselesi	[Hikaye] N.7, s.5, 24 Mayıs 1339
Akşam Pazarı	[Hikaye] N.4, s.10, 03 Mayıs 1339
Çocuğun Selameti İçin	[Hikaye] N.3, s.7, 26 Nisan 1339
Görünüşe Aldanmamalı	[Hikaye] N.42, s.13, 24 K. Sani 1340
Mahalle Dedikodusu	[Hikaye] N.41, s.8, 17 K. Sani 1340
Hava Tebdili	[Piyes] N.18, s.2, 04 Ağustos 1339
Misafirlere İkrâm	[Hikaye] N.17, s.9, 02 Ağustos 1339
Bir Tahliye Davası	[Hikaye] N.9, s.9, 07 Haziran 1339
Hem Alay Hem Ticaret	[Hikaye] N.6, s.5, 17 Mayıs 1339
Yanakların Taksimi	[Piyes] N.2, s.5, 19 Nisan 1339
Meraklı Bir Bahis	[Hikaye] N.50, s.8, 20 Mart 1340
Sevgiliden Mektup	[Hikaye] N.31, s.8, 08 T.Sani 1339
Mektep Hatıraları	[Hikaye] N.33, s.14, 22 T.Sani 1339
Aşk Mektubu	[Hikaye] N.51, s.4, 27 Mart 1340

Hayat-1 Muhayyel	[Hikaye] N.53, s.8, 10 Nisan 1340
Hayat-1 Muhayyel-2	[Hikaye] N.54, s.4, 17 Nisan 1340
Nişan Yüzüğü	[Hikaye] N.55, s.5, 24 Nisan 1340
Hırsız	[Hikaye]N.30, s.10, 01 T.Sani 1339
Çığırkan	[Hikaye] N.24, s.10-11, 20 Eylül 1339
Hatır Gönül Belası	[Piyes] N.26, s.4, 04 T.Evvel 1339
Şeytana Uyanın Cezası	[Hikaye] N.25, s.8, 27 Eylül 1339
Şemsiye Hırsızlığı	[Hikaye] N.45, s.8, 14 Şubat 1340
Kadın Hilesi	[Hikaye] N.47, s.11, 28 Şubat 1340
Alanda Pişman Almayanda	[Hikaye] N.48, s.6, 06 Mart 1340
Bayram Tebriki	[Hikaye] N.56, s.6, 01 Mayıs 1340
Konuşmayan Kızlar-2	[Hikaye] N.60, s.8, 29 Mayıs 1340
Konuşmayan Kızlar-3	[Hikaye] N.61, s.4, 05 Haziran 1340
Hasbi Aşkın İspatı	[Hikaye] N.65, s.11, 03 Temmuz 1340
Roller Değişiyor	[Hikaye]N.66, s.4, 10 Temmuz 1340
İlk Âşık	[Hikaye]N.68, s.16, 28 Temmuz 1340
Cesaretin Manası	[Hikaye]N.71, s.6, 14 Ağustos 1340
Ayna Arasında	[Hikaye] N.67, s.8, 17 Temmuz 1340
Rafize Molla'nın Yumağı	[Hikaye] N. 70, s.4, 7 Ağustos 1340
Adada Bir Âlem	[Hikaye] N.69, s.8, 31 Temmuz 1340
Tali' İle Fazilet Masalı	[Hikaye] N.64, s.8, 26 Haziran 1340

Madam Nevrin Dangkalakiyan [Hikaye] N.63, s.9, 19 Haziran 1340

Bir Müsabaka İmtihanı [Hikaye] N.46, s.5, 21 Şubat 1340

AMBER

Büyükada'da Kalbi Muhabbet [Hikaye] N.64, s.10, 26 Haziran 1340

ÂŞIK GARİP

Teşyi' Şarkısı [Şiir] N.62, s.11, 12 Haziran 1340

ATEŞ BÖCEĞİ

Yunanlının Anadolu Destanı-1 [Hikaye] N.5, s.12, 10 Mayıs 1339

Yunanlının Anadolu Destanı-2 [Hikaye] N.1, s.4, 12 Nisan 1339

Yunanlının Anadolu Destanı-3 [Hikaye] N.2, s.6, 19 Nisan 1339

Yunanlının Anadolu Destanı-4 [Hikaye] N.3, s.12, 26 Nisan 1339

Konuşmayan Kızlar [Hikaye] N.59, s.8, 22 Eylül 1340

Son Teselli [Hikaye] N.48,s.13,06 Mart 1340

Son Teselli [Hikaye] N.49, s.13,13 Mart 1340

Son Teselli [Hikaye] N.50,s.13,20 Mart 1340

Son Teselli	[Hikaye] N.51,s.13,27 Mart 1340
Son Teselli	[Hikaye] N.52,s.13,03 Nisan 1340
Cuma Tatili	[Sosyal Hayat] N.47, s.8, 28 Şubat 1340
Mürşid Hoca'nın Kuvve-i İknaiyesi	[Hikaye] N.61, s.8, 5 Haziran 1340
Kıskançlık Tabiyeleri 2	[Hikaye] N.66, s.6, 10 Temmuz 1340

BEDBİN

İzdivaca Dair	[Sosyal Hayat] N.7, s.6, 24 Mayıs 1339
---------------	--

ÇEKİRGE

Asri Çocuğun Umdeleri	[Hikaye] N.22, s.3, 6 Eylül 1339
-----------------------	----------------------------------

ÇİĞDEM

Otomobil Kazaları	[Hikaye] N.16, s.8, 26 Temmuz 1339
İnsaniyet	[Hikaye] N.12, s.5, 18 Haziran 1339
Bir Suikast	[Hikaye] N.5, s.5, 10 Mayıs 1339
Yalancı Şahidin Kurnazlığı	[Hikaye] N.8, s.7, 31 Mayıs 1339
Mizacgir Musahib	[Hikaye] N.8, s.9, 31 Mayıs 1339

Hamarat Koca	[Hikaye] N.7, s.6, 24 Mayıs 1339
Komşunun Tavukları	[Hikaye] N.50, s.10, 20 Mart 1340
Yüzü Gülen Adam	[Piyes] N.52, s.8, 03 Nisan 1340
Tramvay Yarışı	[Hikaye] N.52, s.7, 03 Nisan 1340
Kibirli Mirasyedi	[Hikaye] N.53, s.12, 10 Nisan 1340
Dil	[Hikaye] N.5, s.6, 10 Mayıs 1339
Vicdan Azabı	[Hikaye] N.4, s.7, 03 Mayıs 1339
Aziz Bey'in Hovardalıği	[Hikaye] N.42, s.9 24 K. Sani 1340
Mahkeme Zabıtlarını Okurken	[Hikaye] N.38, s.4, 27 K. Evvel 1339
Paris'te Tahsil	[Hikaye] N.37, s.9, K. Evvel 1339
Randevu	[Hikaye] N.35, s.7, 06 K. Evvel 1339
Soba Borusu	[Piyes] N.43, s.8, 31 K. Sani 1340
Siyah El	[Hikaye] N.18, s.8, 05 Ağustos 1339
Mezat Malı	[Hikaye] N.15, s.12, 19 Temmuz 1339
İntihabada Dair	[Hikaye] N.8, s.8, 21 Mayıs 1339
Dans Müsabakası	[Sosyal Hayat] N.45,S.12, 14 Şubat 1340
Şüpheli İsm-i Fail	[Hikaye] N.24,s.7, 20 Eylül 1339
Bir İkras Müessesesinde	[Piyes] N.27, s.9-10, 11 T. Evvel 1339
Gençlik	[Piyes] N.28, s.6, 18 T. Evvel 1339
Gazetelerin Faideleri	[Hikaye] N.23, s.5, 13 Eylül 1339
Dile Benden Ne Dilersen	[Hikaye] N.66, s.8, 10 Temmuz 1340

Satılık Mal	[Hikaye] N.59, s.13, 22 Mayıs 1340
Horoz İsmail	[Hikaye] N.57, ,s.12, 08 Mayıs 1340
Doksan Dokuzu Veren	[Hikaye] N.64, s.7, 26 Nisan 1340

FAKİR

Her Günkü Hikaye	[Hikaye] N.20, s.8, 23 Ağustos 1339
Ada Hastalığı	[Hikaye] N.18, s.15, 09 Ağustos 1339
Perdecinin Aktörlüğü	[Piyes] N.16, s.6, 26 Temmuz 1339
Destan	[Şiir] N.11, s.10, 21 Haziran 1339
Yaz Şiirleri	[Şiir] N.8, s.12, 31 Mayıs 1339
Tanıdığım Sarhoşlar	[Hikaye] N.7, s.10, 24 Mayıs 1339
İstanbul Mektupları	[Mektup] N.41, s.4, 17 K. Sani 1340
İstanbul Mektupları-2	[Mektup] N.42, s.6, 24 K. Sani 1340
İstanbul Mektupları-3	[Mektup] N.43,s.4, 31 K. Sani 1340
İstanbul Mektupları-4	[Mektup] N.45, s.5, 14 Şubat 1340
İstanbul Mektupları-5	[Mektup] N.47, s.10, 28 Şubat 1340
Lahananın Faziletleri	[Hikaye] N.40, s.8, 10 K. Sani 1340
Meyhane Hatırları	[Hikaye] N.37, s.10, 20 K. Evvel 1339
Ev Sahibi İle Hırsız	[Hikaye] N.36, s.6, 13 K. Evvel 1339
Kendileri Muhtaç-1 Himmet Olan Dedeler	[Hikaye] N.35, s.3, 06 K. Evvel 1339

Tali' Diye Buna Derler	[Hikaye] N.34, s.4, 29 T. Sani 1339
Ramazan Maniler	[Mani] N.5, s.7, 10 Mayıs 1339
Nüfuz Kavgası	[Fıkra] N.49, s.3, 13 Mart 1340
En Büyük Mehabet	[Fıkra] N.31, s.7, 08 T. Sani 1339
Yeni Askerler	[Hikaye] N.51, s.6, 27 Mart 1340
Bir Uğurlu Adamın Tercime-i Hali	[Hikaye] N.52, s.3, 03 Nisan 1340
Resul Hocanın Gazası	[Hikaye] N.53, s.6, 10 Nisan 1340
Tuluat Tiyatrosunda	[Piyes] N.54, s.5, 17 Nisan 1340
Turnam Salgını	[Hikaye] N.55, s.3, 24 Nisan 1340
İdare Adamının Ekber Fezaili	[Hikaye] N.24, s.6, 20 Eylül 1339
Mektep Hatırası	[Hikaye] N.25, s.6, 27 Eylül 1339
İşgal Hatıraları	[Hikaye] N.26, s.11, 04 T. Evvel 1339
Tutuldu Mu, Kurtuldu Mu?	[Hikaye] N.27, s.3, 11 T.Evvel 1339
Cadı	[Hikaye] N.23, s.12, 13 Eylül 1339
Hakiki Cesaret	[Hikaye] N.30, s.12, 01 T.Sani 1339
Faiz Haramdır	[Hikaye] N.48, s.4, 06 Mart 1340
Çocuk Meselesi	[Hikaye] N.48, s.5, 06 Mart 1340
Ahaliyi Kolaylığa Alıştırmak Korkusu	[Hikaye] N.56, s.8, 01 Mayıs 1340
Beterin Beteri	[Hikaye] N.57, s.4, 08 Mayıs 1340
İç Çamaşırını Meselesi	[Hikaye] N.58, s.8, 15 Mayıs 1340
Mani	[Mani] N.59, s.4, 22 Mayıs 1340

Vasiyet	[Hikaye] N.61, s.9, 05 Haziran 1340
Mekteplilere Tatil Dersleri	[Sosyal Hayat] N.64, s.6, 26 Haziran 1340
Hafız Murat Efendi Cennette	[Hikaye] N.65, s.10, 03 Temmuz 1340
Revirde Süratle İş Çıkarmak Usulleri	[Hikaye] N.66, s.13, 10 Temmuz 1340
İzdivaç İlanı Yahut Karamanın Koyunu	[Piyes] N.70, s.6, 07 Ağustos 1340
Deniz Arkadaşı	[Hikaye] N.71, s.4, 14 Ağustos 1340
Acem Mübalağaları	[Hikaye] N.74, s.4, 04 Eylül 1340
Sokaktan Sesler	[Hikaye] N.76, s.4, 18 Eylül 1340
Yosma	[Hikaye] N.77, s.4, 25 Eylül 1340
Manhanım Efendi'nin Çocuğu	[Hikaye] N.72, s.2, 21 Ağustos 1340
Şeyh Ebu'l Naka'nın Kerameti	[Hikaye] N.68, s.6, 24 Temmuz 1340

FERHAD

Gazocağı	[Şiir] N.5, s.14, 10 Mayıs 1339
----------	---------------------------------

F.N

Adada Bir İntihar	[Hikaye] N.70, s.2, 07 Ağustos 1340
Adalının Şarkısı	[Hikaye] N.72, s.3, 21 Ağustos 1340
Evlenmek İstiyorum	[Şiir] N.73, s.3, 28 Ağustos 1340
Asri Hikaye	[Şiir] N.74, s.6, 04 Eylül 1340

F. CELALEDDİN

Cankurtaran [Hikaye] N.9, s.6, 7 Haziran 1339

GECE KUŞU

Edebiyatta Fütürizm [Şiir] N.10, s.6, 14 Haziran 1339

HASAN SAİD

Akıllı Deli [Hikaye] N.65, s.13, 3 Temmuz 1340

İBNÜRREFİK AHMED NURİ

Grev Cilveleri [Hikaye] N.25, s.4, 27 Eylül 1339

Tahsildar Masalları [Sosyal Hayat] N.10, s.3, 14 Haziran 1339

Hiç Yoktan Bir Kavga [Hikaye] N.12, s.4, 28 Haziran 1339

Görücülük Görüşçülük [Sosyal Hayat] N.17, s.4, 02 Ağustos 1339

Kadınlar Yüzünden [Hikaye] N.33, s.8, 22 T. Sani 1339

İMZASIZ

İçki Masalları	[Hikaye] N.1, s.10, 12 Nisan 1339
Üçün Beşe Nispeti	[Hikaye] N.2, s.7, 19 Nisan 1339
Karagözün Hayrü'l Halefi	[Sosyal Hayat] N.4, s.11, 26 Nisan 1339
Namus Meselesi	[Hikaye] N.25, s.12, 27 Eylül 1339
Hocanın Tevili	[Fıkra] N.27, s.11, 11 T. Sani 1339
Hocanın Şefaati	[Fıkra] N.23, s.11, 13 Eylül 1339
Greve Dair Mütalaalar	[Vezize] N.23, s.13, 13 Eylül 1339
Hususi Haberlerimiz	[Haber] N.30, s.11, 1 T. Sani 1339
Şehir Emini Beyle Mülakat	[Sosyal Hayat] N.30, s.11, 1 T. Sani 1339
Yağmurdan Doluya	[Hikaye] N.5, s.4, 10 Mayıs 1339
Bir İnat Meselesi	[Hikaye] N.45, s.13, 14 Şubat 1340
Ölüm Alameti	[Fıkra] N.46, s.15 , 21 Şubat 1340
Aşka Dair	[Vecize] N.47, s.3, 28 Şubat 1340
Mebusu Ziyaret	[Piyes] N.47, s.4, 28 Şubat 1340
Asıl Mücrim	[Fıkra] N.47, s.13, 28 Şubat 1340
Darb-1 Mesellere Dair Tetkikat	[Atasözü] N.24, s.3, 20 Eylül 1339
Darb-1 Mesellere Dair Tetkikat	[Atasözü] N.23, s.3, 13 Eylül 1339
İstikbal	[Hikaye] N.24, s.12, 20 Eylül 1339
Kelebek'in Anketi	[Anket] N.24, s.13, 20 Eylül 1339

Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.24, s.14, 20 Eylül 1339
Kibritçi İle Kocakarı	[Fıkra] N.25, s.5, 27 Eylül 1339
Sıkılma Pazar	[Fıkra] N.25, s.5, 27 Eylül 1339
Şeytan İşi	[Fıkra] N.25, s.7, 27 Eylül 1339
Hocanın Kehaneti	[Fıkra] N.25, s.7, 27 Eylül 1339
Hocanın Misafire İkrâmı	[Fıkra] N.26, s.7, 4 T. Evvel 1339
Küçük Zeynel	[Fıkra] N.28, s.7, 18 T. Evvel 1339
Yeni Adab-ı Muâşeret	[Sosyal Hayat] N.29, s.4, 25 T. Evvel 1339
Baba Oğul Arasında	[Fıkra] N.29, s.5, 25 T. Evvel 1339
Yardan mı, Serden mi?	[Hikaye] N.23, s.6, 13 Eylül 1339
Daldan Dala	[Fıkra] N.23, s.10, 13 Eylül 1339
İşitilmiş Muhavereler	[Sosyal Hayat] N.29, s.12, 25 T. Evvel 1339
Muhtar İntihabı	[Fıkra] N.30, s.3, 1 T. Sani 1339
Ayyaşın Tahassürü	[Fıkra] N.30, s.4, 1 T. Sani 1339
Akıl Terazisi	[Fıkra] N.30, s.4, 1 T. Sani 1339
Uğraşılmaz Düşman	[Fıkra] N.30, s.12, 1 T. Sani 1339
Parayı Seven Kadın	[Fıkra] N.44, s.13, 07 Şubat 1340
Ağır Bir Şart	[Hikaye] N.44, s.13, 07 Şubat 1340
Mahkemede	[Fıkra] N.44, s.9, 07 Şubat 1340
Yara İzi	[Fıkra] N.44, s.14, 07 Şubat 1340
Öz Evlat	[Hikaye] N.6, s.14, 17 Mayıs 1339

Hakiki Sahipler	[Fıkra] N.6, S.7, 17 Mayıs 1339
Müştak ve Yakup Beylerden Rica	[Sosyal Hayat] N.6, S.7, 17 Mayıs 1339
Nişanlılar Arasında	[Fıkra] N.6, s.4, 17 Mayıs 1339
Tebrik	[Tebrik] N.6, s.4, 17 Mayıs 1339
Ramazan Sonu	[Sosyal Hayat] N.6, s.4, 17 Mayıs 1339
Büyük Tehlike	[Hikaye] N.6, s.15, 17 Mayıs 1339
Hicaz ve Mısıra Dair	[Hikaye] N.7, s.6, 24 Mayıs 1339
Bir Mebus Namzedi	[Hikaye] N.7, s.4, 24 Mayıs 1339
Ölülere Hürmet	[Sosyal Hayat] N.7, s.11, 24 Mayıs 1339
Muallimlere Müjde	[Sosyal Hayat] N.7, s.11, 24 Mayıs 1339
Kıyas Mantığı	[Hikaye] N.8, s.5, 31 Mayıs 1339
Gül Cemal Vapurumuz	[Sosyal Hayat] N.8, s.11, 31 Mayıs 1339
Kamu Kılığı	[Hikaye] N.8, s.12, 31 Mayıs 1339
Papağan Yumurtası	[Hikaye] N.9, s.5, 07 Haziran 1339
Meşhur Bir Yalancı	[Hikaye] N.9, s.7, 07 Haziran 1339
Yaseminli Yuva	[Fıkra] N.9, s.7, 07 Haziran 1339
Ziraat İmtihanında	[Fıkra] N.10, s.4, 14 Haziran 1339
Amir Memur Arasında	[Sosyal Hayat] N.11, s.2, 21 Haziran 1339
Kadının Mantığı	[Fıkra] N.11, s.5, 21 Haziran 1339
Kadın Şey	[Fıkra] N11, s.7, 21 Haziran 1339
Kadınlara Dair	[Sosyal Hayat] N.11, s.9, 21 Haziran 1339

Bir Dolma Meselesi	[Hikaye] N.11, s.11, 21 Haziran 1339
Bir Aktörle Aktris Arasında	[Fıkra] N.12, s.5, 28 Haziran 1339
Denizler Hâkimiyeti	[Hikaye] N.12, s.8, 28 Haziran 1339
Nezihe Muhyiddin Hanım'ın Beyanâtı	[Sosyal Hayat] N.12, s.10, 28 Haziran 1339
İstanbul Ahali-i Muhteremesine	[İlan] N.12, s.11 28 Haziran 1339
İzdivaç İlanları	[İlan] N.12, s.11, 28 Haziran 1339
Talebeden Çektikleri	[Hikaye] N.13, s.2, 05 Temmuz 1339
Deniz Semaları	[Hikaye] N.13, s.5, 05 Temmuz 1339
Trende	[Hikaye] N.13, s.7, 05 Temmuz 1339
Büyüdükçe İstihale Edenler	[Hikaye] N.14, s.2, 12 Temmuz 1339
Saat Meselesi	[Hikaye] N.14, s.8, 12 Temmuz 1339
Sanatkârlar Arasında	[Sosyal Hayat] N.14, s.9, 12 Temmuz 1339
Ucuz Takunya	[Hikaye] N.15, s.4, 19 Temmuz 1339
Yalan Müsabakası	[Hikaye] N.15, s.1, 19 Temmuz 1339
Dudaklar Neye Benzer-Balıklara Dair	[Fıkra] N.16, s.7, 19 Temmuz 1339
Asansörde	[Fıkra] N.16, s.11, 19 Temmuz 1339
Avrupa Haberleri	[Haber] N.17, s.6, 02 Ağustos 1339
Çorba Kaşığı	[Fıkra] N.17, s.10, 02 Ağustos 1339
Devr-i Eflatuni	[Fıkra] N.17, s.10, 02 Ağustos 1339
Hocanın Eşeği	[Fıkra] N.17, s.10, 02 Ağustos 1339
Karı Koca Cilveleri	[Hikaye] N.17, s.11, 02 Ağustos 1339

Çocuklar Arasında -Deniz Kenarında İki İhtiyar Arasında

	[Fıkra] N.18, s.6, 09 Ağustos 1339
Merhamet	[Fıkra] N.18, s.8, 09 ağustos 1339
Bir Nazik Mesele	[Fıkra] N.19, s.10, 16 Ağustos 1339
Mollaların Mantığı	[Fıkra] N.20, s.6, 23 Ağustos 1339
Marifetli Yüzücü	[Fıkra] N.20, s.6, 23 Ağustos 1339
Hoca'nın Hararı	[Fıkra] N.21, s.4, 30 Ağustos 1339
Hoca ile Müderris	[Fıkra] N.21, s.4, 30 Ağustos 1339
Yeni Elbise	[Hikaye] N.21, s.5, 30 Ağustos 1339
Kestirme Yollar	[Fıkra] N.22, s.3, 06 Eylül 1339
Dava	[Hikaye] N.22, s.5, 06 Eylül 1339
İstanbul Yangınları	[Sosyal Hayat] N.22, s.7, 06 Eylül 1339
Dalgın Operatör	[Fıkra] N.22, s.9, 06 Eylül 1339
Hafız Efendinin Kontrolü	[Hikaye] N.34, s.10, 29 K. Sani 1339
Karı Koca Politikası	[Fıkra] N.34, s.10, 29 K. Sani 1339
Meyve-i Memnu	[Fıkra] N.34, s.12, 29 K. Sani 1339
Meyus Bir Tecrübe	[İlan] N.35, s.2, 06 K. Evvel 1339
Çay Sohbetleri	[Fıkra] N.48, s.7, 06 Mart 1340
İnce Hesap	[Fıkra] N.48, s.10, 06 Mart 1340
Softalara ve Softalara Dair	[Fıkra] N.48, s.11, 06 Mart 1340
Aşka ve Kadına Dair	[Vecize] N.48, s.12, 06 Mart 1340

Amerika’da Ahlak Kanunları	[Haber] N.49, s.7, 13 Mart 1340
Devlet Düşkünün Uşağı	[Hikaye] N.49, s.6, 13 Mart 1340
Sevimli Misafir	[Fıkra] N.49, s.9, 13 Mart 1340
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.49, s.12, 13 Mart 1340
Vecize	[Vecize] N.50, s.10, 20 Mart 1340
Borç Hikayeleri	[Fıkra] N.31, s.6, 08 T.Sani 1339
Hizmetçi Aranıyor	[Fıkra] N.51, s.3, 27 Mart 1340
Bir Teşbih	[Fıkra] N.51, s.7, 27 Mart 1340
Karakolda	[Fıkra] N.52, s.5, 03 Nisan 1340
Muavin	[Piyas] N.52, s.6, 03 Nisan 1340
Bilmeceler	[Bilmece] N.53, s.9, 10 Nisan 1340
Saygısız Misafir	[Fıkra] N.53, s.11, 10 Nisan 1340
Karakuş’un Adaleti	[Fıkra] N.53, s.12, 10 Nisan 1340
Aile Muhabbeti	[Fıkra] N.55, s.7, 24 Nisan 1340
Rıza-ı Ceza	[Fıkra] N.55, s.7, 24 Nisan 1340
Meslek Sırrı	[Fıkra] N.55, s.10, 24 Nisan 1340
İhanet İşleri	[Sosyal Hayat] N.9, s.11, 31 Mayıs 1339
Meşhur Bir Yalancı	[Hikaye] N.9, s.7, 31 Mayıs 1339
Papağan Yumurtası	[Hikaye] N.9, s.5, 31 Mayıs 1339
Avrupa Haberleri	[Haber] N.17, s.6, 02 Ağustos 1339
Çorba Kaşığı	[Fıkra] N.17, s.10, 02 Ağustos 1339

Karı Koca Cilveleri	[Hikaye] N.17, s.11, 02 Ağustos 1339
Hocanın Eşeği	[Fıkra] N.17, s.10, 02 Ağustos 1339
Meyve-i Memnu	[Fıkra] N.34, s.12, 29 T.Sani 1339
Son Moda Hırsız	[Piyes] N.19, s.8, 16 Ağustos 1339
İçkiye dair	[Fıkra] N.28, s.7, 18 T.Evvel 1339
Ali'nin Karısı	[Fıkra] N.42, s.10, 24 K.Sani 1340
Nisbet-i Tenasüb	[Fıkra] N.42, s.3, 24 K.Sani 1340
Sermayeden Zarar	[Fıkra] N.41, s.7, 17 K.Sani 1340
Kelebek'in Açık Arızası	[Sosyal Hayat] N.41, s.3, 17 K.Sani 1340
Vecize	[Vecize] N.40, s.7, 10 K.Sani 1340
Fakirler	[Fıkra] N.39, s.7, 02 K.Evvel 1339
Kurt Başı	[Fıkra] N.39, s.7, 02 K.Evvel 1339
Şehir Emmini Haydar Bey'e Alemleri Teşekkür	[Sosyal Hayat] N.39, s.5, 02 K.Evvel 1339
Elbise Hastalıkları	[Sosyal Hayat]N.38, s.8, 27 K.Evvel 1339
Sefiller	[Hikaye] N.38, s.6, 27 K.Evvel 1339
Aşk Ve Kadınlara Dair	[Sosyal Hayat] N.36, s.8, 11 K.Evvel 1339
Gazeteciler Mahkemesine Dair	[Haber] N.37, s.3, 20 K.Evvel 1339
Hizmetçi Olmak Saadeti	[Hikaye] N.37, s.6, 20 K.Evvel 1339
Serseri Yahudi	[Hikaye] N.37, s.8, 20 K.Evvel 1339
Mektepte	[Fıkra] N.36, s.3, 11 K.Evvel 1339

Temizlik Meselesi	[Fıkra] N.37, S.12, 20 K.Evvel 1339
Bir Nezih Mesele	[Fıkra] N.19, s.10, 16 Ağustos 1339
Mollaların Mantiğı	[Fıkra] N.20, s.6, 23 Ağustos 1339
Marifetli Yüzücü	[Fıkra] N.20, s.6, 23 Ağustos 1339
Hoca İle Müderris	[Fıkra] N.21, s.4, 30 Ağustos 1339
Hocanın Hararı	[Fıkra] N.21, s.4, 30 Ağustos 1339
Yeni Elbise	[Hikaye] N.21, s.5, 30 Ağustos 1339
Kestirme Yollar	[Fıkra] N.22, s.3, 06 Eylül 1339
Dava	[Hikaye] N.22, s.5, 06 Eylül 1339
İstanbul Yangınları	[Haber] N.22, s.7, 06 Eylül 1339
Dalgın Operatör	[Fıkra] N.22, s.9, 06 Eylül 1339
Hafız Efendinin Kontrolü	[Hikaye] N.34, s.10, 29 K.Sani 1339
Tramvay Ve Vapurlarda Kadınlar	[Sosyal Hayat] N.38, s.11, 27 K.Evvel 1339
Karı Koca Politikası	[Fıkra]N.34, s.10, 29 K.Sani 1339
Sebep	[Fıkra] N.47, s. 7, 28 Şubat 1340
Kırtasiyeciliğe Dair	[Haber] N.48, s.3, 06 Mart 1340
Mükemmel Kadının Vasfı	[Fıkra] N.56, s.9, 01 Mayıs 1340
Leş Kargaları	[Fıkra] N.56, s.12, 01 Mayıs 1340
Aşk Ve Kadına Dair	[Vecize] N.57, s.11, 08 Mayıs 1340
Bebeğin Bebeği, Teşbihte Hata Olmaz	[Fıkra] N.57, s.13, 08 Mayıs 1340
Kaz Dolması	[Fıkra] N.58, s.5, 15 Mayıs 1340

İncilin Ahkâmı	[Fıkra] N.59, s.4, 22 Mayıs 1340
Cehennem Mahkûmları	[Fıkra] N.59, s.5, 22 Mayıs 1340
Beş Kişinin Saadeti	[Fıkra] N.59, s.2, 22 Mayıs 1340
Aptalları Nasıl Aldattım	[Hikaye] N.60, s.4, 29 Mayıs 1340
Kirliliğe, Temizliğe Dair	[Fıkra] N.60, s.7, 29 Mayıs 1340
Sükûtu Seven Adam	[Fıkra] N.60, s.10, 29 Mayıs 1340
Cesaret Bahsi	[Fıkra] N.60, s.12, 29 Mayıs 1340
Poker Bilmeyen Adam	[Fıkra] N.61, s.7, 05 Haziran 1340
Kokmuş Balık	[Fıkra] N.61, s.11, 05 Haziran 1340
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.61, s.13, 05 Haziran 1340
Çekirgeler Treni Durdurmuş	[Haber] N.62, s.14, 12 Haziran 1340
Atlatılmış Tehlike	[Hikaye] N.62, s.14, 12 Haziran 1340
İmtihan	[Hikâye] N.62, s.14, 12 Haziran 1340
Reji Gümbürdüyor mu?	[Sosyal Hayat] N.34, s.3, 29 T.Sani 1339
Azabı Vicdani	[Hikaye] N.40, s.7, 10 K. Sani 1340
Yıl Başı İkrâm	[Hikaye] N.40, s.6, 10 K. Sani 1340
El İhsan Bit tamam	[Fıkra] N.53, s.9, 24 Nisan 1340
Eski Vaiz Hikayeleri	[Fıkra] N.53, s.11, 24 Nisan 1340
Havadan Yaşamak Çaresi	[Hikaye] N.6, s.10, 17 Mayıs 1339
Yağmur-Yarım İşler-Balıkların Kemiği-Coğrafya İmtihani	[Fıkra] N.7, s.6, 24 Mayıs 1339

Kari'lerimizin Müşkülleri	[Sosyal Hayat] N.9, s.10, 31 Mayıs 1339
Kari'lerimizin Müşkülleri	[Sosyal Hayat] N.11, s.5, 21 Haziran 1339
Bir Harbiye Mektebi İmtihanında-İleri-Mahkemede	
	[Fıkra] N.12, s.10, 28 Haziran 1339
Çocuk Sözleri	[Fıkra] N.12, s.12, 28 Haziran 1339
Cevad Rüştü Beyin Bir Muvaffakiyeti [Haber]	N.12, s.11, 28 Haziran 1339
Devr-i Eflatuni	[Fıkra] N.17, s.10, 7 Ağustos 1339
Talebeden Çektikleri	[Hikaye] N.14, s.2, 5 Ağustos 1339
Sinemalar Ahlaksızlık Öğretiyor-Deniz Kızı-Mahyacının Macerası	
	[Fıkra] N.53, s.15, 10 Nisan 1340
Tariz mi? Müdafaa mı?	[Fıkra] N.50, s.5, 20 Mart 1340
Muhterem Karie ve Kari'lerimiz	
	[Dergi Okuyucu İlişkileri] N.53, s.3, 10 Nisan 1340
Mahkemede	[Fıkra] N.50, s.3, 20 Mart 1340
Zarf Ve Mazruf	[Hikaye] N.47, s.15, 28 Şubat 1340
Terzide-Kadim Medeniyetler	[Fıkra] N.57, s.4, 8 Mayıs 1340
Baba Olmak Arzusu-Müşfik Zevce	[Fıkra] N.57, s.11, 8 Mayıs 1340
Sandalda-Horlamak Adeti-Molozlar	[Fıkra] N.59, s.3, 22 Mayıs 1340
Zemin İle Yalnız Ahkamlar Değil-Tabirler de Değişir	
	[Fıkra] N.59, s.7, 22 Mayıs 1340
Balığın Lisansı	[Fıkra] N.59, s.7, 22 Mayıs 1340

Hasislerin Yelpazesi	[Fıkra] N.61, s.5, 5 Haziran 1340
Ölü Gözünden Yaş	[Fıkra] N.65, s.12, 3 Temmuz 1340
Tebrik	[Tebrik] N.66, s.9, 10 Temmuz 1340
Resmi Efendi'nin Uykusu	[Hikaye] N.66, s.12, 10 Temmuz 1340
Tedrisata Dair	[Sosyal Hayat] N.67, s.2, 17 Temmuz 1340
Halil Ağa'nın İstanbul Seyahati	[Fıkra] N.67, s.3, 17 Temmuz 1340
Bir İzdivacın Hikayesi	[İlan] N.67, s.3, 17 Temmuz 1340
Bir Otomobil Seyranı	[Hikaye] N.68, s.4, 24 Temmuz 1340
Taze Süt	[Fıkra] N.68, s.9, 24 Temmuz 1340
Taze Yumurta	[Fıkra] N.68, s.7, 24 Temmuz 1340
İthaf	[Fıkra] N.68, s.7, 24 Temmuz 1340
Çocuğun Güzel Doğması İçin	[Fıkra] N.69, s.3, 31 Temmuz 1340
Eldiven	[Fıkra] N.69, s.7, 31 Temmuz 1340
Hayganuş Dudu'nun Tedbiri	[Hikaye] N.69, s.10, 31 Temmuz 1340
Çorap Ve Ağzılık	[Fıkra] N.70, s.3, 7 Ağustos 1340
Hasan Bey'in Dürbünü	[Fıkra] N.70, s.3, 7 Ağustos 1340
Bozuk Saat	[Fıkra] N.70, s.3, 7 Ağustos 1340
Kızların Muhafazası	[Fıkra] N.70, s.5, 7 Ağustos 1340
Merhametten Maraz	[Fıkra] N.70, s.5, 7 Ağustos 1340
Islık	[Fıkra] N.70, s.6, 7 Ağustos 1340
Mahviyet	[Fıkra] N.71, s.3, 14 Ağustos 1340

Kaparaçi Efendi'nin Oğluna Nasihati	[Fıkra] N.71, s.5, 14 Ağustos 1340
Ziyafet Dönüşü	[Fıkra] N.71, s.5, 14 Ağustos 1340
Rasathanede	[Fıkra] N.71, s.6, 14 Ağustos 1340
Asrî Zevc	[Fıkra] N.71, s.6, 14 Ağustos 1340
Baba Nasihati	[Fıkra] N.71, s.8, 14 Ağustos 1340
Kadının Fendi	[Fıkra] N.71, s.7, 14 Ağustos 1340
Boş Boğazlık	[Fıkra] N.71, s.8, 14 Ağustos 1340
Evliliğe Dair Münakaşa	[Fıkra] N.72, s.3, 21 Ağustos 1340
Çocuk Gevezeliği	[Fıkra] N.72, s.7, 21 Ağustos 1340
Öğle Uykusu	[Fıkra] N.72, s.7, 21 Ağustos 1340
Memnu Olmayan İbadet	[Fıkra] N.72, s.7, 21 Ağustos 1340
Eski Mahkeme-i Şerriyye	[Fıkra] N.72, s.8, 21 Ağustos 1340
Bektaşi İle Hoca	[Fıkra] N.73, s.2, 28 Ağustos 1340
Alamet-i Farika	[Fıkra] N.73, s.3, 28 Ağustos 1340
Tali'	[Fıkra] N.73, s.8, 28 Ağustos 1340
Küçük Kusur	[Fıkra] N.73, s.7, 28 Ağustos 1340
Yatsıdan Evvel Sönen Mum	[Fıkra] N.73, s.6, 28 Ağustos 1340
İnsan Kuş Misali	[Fıkra] N.73, s.8, 28 Ağustos 1340
Felaket Yalnız Gelmek	[Fıkra] N.73, s.2, 4 Eylül 1340
Su-i Hazım	[Hikaye] N.74, s.2, 4 Eylül 1340
Beterin Beteri	[Fıkra] N.74, s.3, 4 Eylül 1340

Bir Tali' Meselesi	[Fıkra] N.74, s.3, 4 Eylül 1340
Kul Kusursuz Olmaz	[Fıkra] N.74, s.5, 4 Eylül 1340
Zevce Muhabbeti	[Fıkra] N.74, s.5, 4 Eylül 1340
Komşu Nasihati	[Fıkra] N.74, s.6, 4 Eylül 1340
Uydurma Havadis	[Hikaye] N.74, s.7, 4 Eylül 1340
Acele İşe Şeytan Karışır	[Fıkra] N.74, s.8, 4 Eylül 1340
Hamarat Hizmetçi	[Fıkra] N.75, s.3, 11 Eylül 1340
Evlat Muhabbeti	[Fıkra] N.75, s.3, 11 Eylül 1340
Yeni Karga İle Tilki Efsanesi	[Hikaye] N.75, s.5, 11 Eylül 1340
Kardeş Payı	[Fıkra] N.75, s.8, 11 Eylül 1340
İki Rahmetin Biri	[Fıkra] N.75, s.8, 11 Eylül 1340
Bir Zekâ Eseri	[Fıkra] N.76, s.3, 18 Eylül 1340
Memo-Mahkemede	[Fıkra] N.76, s.5, 18 Eylül 1340
Medeniyet İle Vahşet	[Fıkra] N.76, s.6, 18 Eylül 1340
Yanlış Rakamlar	[Fıkra] N.77, s.2, 25 Eylül 1340
Nişanlılar Arasında-Bir Gübre Davası	[Fıkra] N.77, s.3, 25 Eylül 1340
Ciddiyet-İhtimaller	[Fıkra] N.77, s.5, 25 Eylül 1340
Saçlar-İhtisas	[Fıkra] N.77, .6, 25 Eylül 1340
Havalanmak	[Fıkra] N.77, s.8, 25 Eylül 1340
Pot mu Kırmış Çam mı Devirmiş?	[Fıkra] N.77, s.7, 25 Eylül 1340
Hesap Nazarı	[Fıkra] N.36, s.11, 11 K. Evvel 1339

Cigara Sarmak Sanatı-Timur'un Asaleti-Müşkül Bir Mesele	[Fıkra] N.36, s.7, 11 K.Evvel 1339
Hayat Zevki	[Fıkra] N.31, s.4, 6 K.Evvel 1339
Müşterek Gazete-Esrarengiz Bir Cinayet	[Sosyal Hayat] N.33, s.13, 6 K.Evvel 1339
Temiz Hesap	[Fıkra] N.65, s.5, 3 Temmuz 1340
Kaybolmuş Yüzük	[Hikaye] N.63, s.11, 19 Haziran 1340
İkbal Kütüphanesi'nin Yeni Kitapları	[İlan] N.1, s.15, 12 Nisan 1339
Binbir Buse	[İlan] N.1, s.15, 12 Nisan 1339
Kıssadan Hisse	[Reklam] N.2, s.2, 12 Nisan 1339
Sanayi-i Nefise'nin Altıncısı	[Reklam] N.1, s.2, 12 Nisan 1339
Kenarın Dilberi	[Reklam] N.2, s.2, 19 Nisan 1339
Çiçekler de Aşık Olur	[Reklam] N.1, s.2, 19 Nisan 1339
Orak Değil Makas	[Reklam] N.2, s.2, 19 Nisan 1339
İki Arkadaş Arasında	[Reklam] N.1, s.2, 12 Nisan 1339
Eski Rüya	[İlan] N.1, s.2, 12 Nisan 1339
Eski Rüya	[İlan] N.2, s.15, 19 Nisan 1339
İkbal Kütüphanesi'nin Yeni Kitapları	[İlan] N.1, s.15, 19 Nisan 1339
Hayatta Sırr-ı Muvaffakiyet	[Reklam] N.3, s.2, 26 Nisan 1339
Binbir Buse	[İlan] N.3, s.15, 26 Nisan 1339
Eski Rüya	[İlan] N.3, s.15, 26 Nisan 1339

Kadıköy Altı Yol Ağzı	[Reklam] N.3, s.2, 26 Nisan 1339
Kadıköyü'nde Hale Sineması	[Reklam] N.3, s.2, 26 Nisan 1339
Altın Babası	[İlan] N.3, s.2, 26 Nisan 1339
Eski Rüya	[İlan] N.4, s.2, 3 Mayıs 1339
Kadıköy Altı Yol Ağzı	[Reklam] N.4, s.2, 3 Mayıs 1339
Kadıköyü'nde Hale Sineması	[Reklam] N.4, s.2, 3 Mayıs 1339
Altın Babası	[İlan] N.4, s.2, 3 Mayıs 1339
Teravihten Sahura	[İlan] N.4, s.2, 3 Mayıs 1339
Haftalık Edebi Bir Hanım Gazetesi	[İlan] N.5, s.2, 10 Mayıs 1339
Ağzınızı Değil Gözünüzü Açalım	[Reklam] N.5, s.2, 10 Mayıs 1339
Eski Rüya	[İlan] N.5, s.2, 10 Mayıs 1339
Kadıköy Altı Yol Ağzı	[Reklam] N.5, s.15, 10 Mayıs 1339
İkbal Kütüphanesi'nin Yeni Kitapları	[İlan] N.1, s.15, 10 Mayıs 1339
Unutma Beni	[Reklam] N.6, s.2, 17 Mayıs 1339
Ceviz Kırma Müsabakası	[Reklam] N.6, s.2, 17 Mayıs 1339
Bütün Hanımları	[İlan] N.6, s.2, 17 Mayıs 1339
Teravihten Sahura	[İlan] N.6, s.15, 17 Mayıs 1339
Altın Babası	[İlan] N.6, s.15, 17 Mayıs 1339
Eski Rüya	[İlan] N.6, s.15, 17 Mayıs 1339
İkbal Kütüphanesi'nin Yeni Kitapları	[İlan] N.1, s.15, 17 Nisan 1339
Dünyanın Gözü	[Reklam] N.6, s.2, 17 Mayıs 1339

Bütün Hanımları	[İlan] N.7, s.2, 24 Mayıs 1339
Teravihten Sahura	[İlan] N.7, s.2, 24 Mayıs 1339
Altın Babası	[İlan] N.7, s.2, 24 Mayıs 1339
Eski Rüya	[İlan] N.7, s.2, 24 Mayıs 1339
Büyü	[Reklam] N.7, s.2, 24 Mayıs 1339
Karısı Tanıyamamış	[Reklam] N.8, s.2, 31 Mayıs 1339
Nur Baba	[İlan] N.8, s.2, 31 Mayıs 1339
Dudaktan Kalbe	[İlan] N.8, s.2, 31 Mayıs 1339
Bütün Hanımları	[İlan] N.8, s.2, 31 Mayıs 1339
Eski Rüya	[İlan] N.8, s.2, 31 Mayıs 1339
Yeni Moda Sarhoşluklar	[Reklam] N.8, s.2, 31 Mayıs 1339
Her Mevsimin Bir Dedi Var	[Reklam] N.9, s.2, 7 Haziran 1339
Süs	[İlan] N.9, s.2, 7 Haziran 1339
Eski Rüya	[İlan] N.9, s.2, 7 Haziran 1339
Darvin Nazariyesi	[Reklam] N.9, s.2, 7 Haziran 1339
Kör İle Kötürüm	[Reklam] N.9, s.2, 7 Haziran 1339
Kadıköy'de Kiralık Köşk	[Reklam] N.10, s.16, 14 Haziran 1339
Büyük Hata	[Reklam] N.10, s.16, 14 Haziran 1339
Her Mevsimin Bir Derdi Var	[Reklam] N.10, s.16, 14 Haziran 1339
Dudaktan Kalbe	[İlan] N.12, s.16, 28 Haziran 1339
Yaz Gezmeleri	[Reklam] N.12, s.16, 28 Haziran 1339

Kadıköy İskelesinde Kadın Muhabbeti	[Reklam] N.12, s.16, 28 Haziran 1339
Yeni Sahne	[İlan] N.13, s.16, 5 Temmuz 1339
Şeytan Tüyü	[Reklam] N.13, s.16, 5 Temmuz 1339
Niçin Ayrılmış	[Reklam] N.13, s.16, 5 Temmuz 1339
Yeni Sahne	[İlan] N.14, s.16, 12 Temmuz 1339
Eski Rüya	[İlan] N.14, s.15, 12 Temmuz 1339
İskele Modası	[Reklam] N.14, s.16, 12 Temmuz 1339
Eski Rüya	[İlan] N.15, s.15, 19 Temmuz 1339
Serinlemek Çaresi	[Reklam] N.15, s.16, 19 Temmuz 1339
Sokak İsimleri	[Reklam] N.15, s.16, 19 Temmuz 1339
Eski Rüya	[İlan] N.17, s.15, 2 Ağustos 1339
Tahir Nadi Efendi'nin Mebusluğu	[Reklam] N.17, s.16, 2 Ağustos 1339
Ayrılıklar	[İlan] N.18, s.16, 9 Ağustos 1339
Her Mevsimin Bir Derdi Var	[Reklam] N.18, s.16, 9 Ağustos 1339
İsimler	[Reklam] N.18, s.16, 9 Ağustos 1339
Kadıköyü'nde Bir Müsamere	[İlan] N.19, s.16, 16 Ağustos 1339
Eminönü'nde Bir Vakıa	[Reklam] N.19, s.16, 16 Ağustos 1339
Çocuk Postası	[İlan] N.20, s.16, 23 Ağustos 1339
Yağmur Duası	[Reklam] N.20, s.16, 23 Ağustos 1339
Süs'ün Müsameresi	[İlan] N.20, s.16, 23 Ağustos 1339
Ayrılıklar	[İlan] N.21, s.16, 30 Ağustos 1339

Sulh Oldu	[Reklam] N.21, s.16, 30 Ağustos 1339
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.22, s.16, 6 Eylül 1339
Büyük Sünnet Düğünü	[İlan] N.22, s.16, 6 Eylül 1339
Ayrılıklar	[İlan] N.22, s.16, 6 Eylül 1339
Yaprak Dökümü	[Reklam] N.22, s.16, 6 Eylül 1339
Kötü Demirden Kılıç Olmaz	[Reklam] N.23, s.16, 13 Eylül 1339
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.24, s.16, 20 Eylül 1339
Ayrılıklar	[İlan] N.24, s.16, 20 Eylül 1339
Yeni İhtiraslar	[İlan] N.25, s.16, 27 Eylül 1339
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.25, s.16, 27 Eylül 1339
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.26, s.16, 4 T. Evvel 1339
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.27, s.16, 11 T. Evvel 1339
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.28, s.16, 18 T. Evvel 1339
Tahliye Bayramı	[Reklam] N.26, s.16, 4 T. Evvel 1339
İlk Şair	[İlan] N.27, s.16, 11 T. Evvel 1339
Çestir Projesi	[Reklam] N.27, s.16, 11 T. Evvel 1339
Kadıköyü'nde Sabık Kargir Dükkanlar	[Reklam] N.28, s.16, 18 T. Evvel 1339
Ankara ve İstanbul	[Reklam] N.28, s.16, 18 T. Evvel 1339
Kiralık Hane	[Reklam] N.28, s.16, 18 T. Evvel 1339
İnkılaplar Arefesinde	[Reklam] N.30, s.16, 1 T. Sani 1339
Şehir Emaneti İtfaiyesi	[Reklam] N.31, s.16, 8 T. Sani 1339

İnce Saz	[Reklam] N.31, s.16, 8 T. Sani 1339
Otomobil Kazası	[Reklam] N.31, s.16, 8 T.sani 1339
Bal Kabağını Evlendirelim-Abdurrahman Efendi Gebe	[İlan] N.31, s.16, 8 T. Sani 1339
Muşamba Evler	[Reklam] N.32, s.16, 15 T. Sani 1339
Yeni İnhisarlar	[Reklam] N.33, s.16, 22 T. Sani 1339
Geceye Aşık	[İlan] N.33, s.16, 22 T. Sani 1339
Bir Şikayet	[Reklam] N.34, s.16, 29 T. Sani 1339
Doktor Feyzi Ahmed	[Reklam] N.34, s.16, 29 T. Sani 1339
Hanım Mektupları	[İlan] N.34, s.16, 29 T. Sani 1339
Pazartesi Günü Çıkıyor	[İlan] N.34, s.16, 29 T. Sani 1339
Yeni Usul Cambazlıklar	[Reklam] N.35, s.16, 6 K. Evvel 1339
Sinema Mecmuası	[İlan] N.35, s.16, 6 K. Evvel 1339
Resimli Ay	[İlan] N.36, s.16, 13 K. Evvel 1339
Yeni Bir Sürüm	[Reklam] N.36, s.16, 13 K. Evvel 1339
Piyano Başında Bayılan Adam	[Reklam] N.37, s.16, 20 K. Evvel 1339
Doktor Feyzi Ahmed	[Reklam] N.37, s.16, 20 K. Evvel 1339
Karanfil ve Yasemin	[İlan] N.38, s.16, 27 K. Evvel 1339
Adam Yapıyorlar	[Reklam] N.38, s.16, 27 K. Evvel 1339
Umum Mektepli Hanımlara	[İlan] N.39, s.16, 3 K. Sani 1340
Doktor Feyzi Ahmed	[Reklam] N.39, s.16, 3 K. Sani 1340

Nedret	[İlan] N.40, s.16, 10 K. Sani 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.40, s.16, 10 K. Sani 1340
Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi	[İlan] N.40, s.16, 10 K. Sani 1340
Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi	[İlan] N.41, s.16, 17 K. Sani 1340
Nedret	[İlan] N.41, s.16, 17 K. Sani 1340
Püskül Meselesi	[Reklam] N.41, s.16, 17 K. Sani 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.42, s.16, 24 K. Sani 1340
İhsan Hanım	[İlan] N.42, s.16, 24 K. Sani 1340
Bir Hırsız Kumpanyası	[Reklam] N.42, s.16, 24 K. Sani 1340
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.42, s.16, 24 K. Sani 1340
İhsan Hanım	[İlan] N.43, s.16, 31 K. Sani 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.43, s.16, 31 K. Sani 1340
Doktor Feyzi Ahmed	[Reklam] N.43, s.16, 31 K. Sani 1340
Zamma Dair	[Reklam] N.43, s.16, 31 K. Sani 1340
Resimli Ay	[Reklam] N.44, s.16, 7 Şubat 1340
İhsan Hanım	[İlan] N.44, s.16, 7 Şubat 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.44, s.16, 7 Şubat 1340
Dans Şampiyonluğu	[Reklam] N.44, s.16, 7 Şubat 1340
Resimli Ay	[İlan] N.45, s.16, 14 Şubat 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.45, s.16, 14 Şubat 1340
Amerikalı Seyyahlar	[Reklam] N.45, s.16, 14 Şubat 1340

Kenarda Kalmış	[İlan] N.46, s.16, 21 Şubat 1340
Resimli Ay	[İlan] N.46, s.16, 21 Şubat 1340
Cemreler Düşmeye Başladı	[Reklam] N.46, s.16, 21 Şubat 1340
Kenarda Kalmış	[İlan] N.47, s.16, 28 Şubat 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.47, s.16, 28 Şubat 1340
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.47, s.16, 28 Şubat 1340
Bir Seyyahın Defter-i Hatıratından	[Reklam] N.47, s.16, 28 Şubat 1340
Resimli Ay	[İlan] N.48, s.16, 6 Mart 1340
Ziya Ve Sevda	[İlan] N.48, s.16, 6 Mart 1340
Sivas'ın Bağları	[Reklam] N.48, s.16, 6 Mart 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.48, s.16, 6 Mart 1340
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.48, s.16, 6 Mart 1340
Bahar İçinde Şita	[Reklam] N.49, s.16, 13 Mart 1340
Ziya Ve Sevda	[İlan] N.49, s.16, 13 Mart 1340
Damga	[İlan] N.49, s.16, 13 Mart 1340
Raik'in Nenesi	[İlan] N.49, s.16, 13 Mart 1340
Resimli Ay	[İlan] N.49, s.16, 13 Mart 1340
Şehbal Sineması	[Reklam] N.50, s.16, 20 Mart 1340
Damga	[İlan] N.50, s.16, 20 Mart 1340
Eskişehir'deki Spor Tecemmuu	[Reklam] N.50, s.16, 20 Mart 1340
Handan	[İlan] N.51, s.16, 27 Mart 1340

Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.51, s.16, 27 Mart 1340
Halk Kütüphanesi	[Reklam] N.51, s.16, 27 Mart 1340
Süs Süs Süs Süs	[İlan] N.52, s.16, 3 Nisan 1340
Handan	[İlan] N.52, s.16, 3 Nisan 1340
Şehbal Sineması	[Reklam] N.52, s.16, 3 Nisan 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.52, s.16, 3 Nisan 1340
Hazırlıklar	[Reklam] N.52, s.16, 3 Nisan 1340
Hakimlerin Fiyakası	[Reklam] N.53, s.2, 10 Nisan 1340
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.53, s.2, 10 Nisan 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.53, s.20, 10 Nisan 1340
Süs Süs Süs Süs	[İlan] N.53, s.19, 10 Nisan 1340
Halk Kütüphanesi	[Reklam] N.53, s.19, 10 Nisan 1340
Şehbal Sineması	[Reklam] N.53, s.19, 10 Nisan 1340
Resimli Ay	[İlan] N.53, s.2, 10 Nisan 1340
İkbal Kütüphanesi'nin Son Neşriyatı	[İlan] N.53, s.2, 10 Nisan 1340
Trikotaj İmalathanesi	[Reklam] N.53, s.20, 10 Nisan 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.53, s.20, 10 Nisan 1340
23 Nisan Çarşamba Çıkacak	[İlan] N.53, s.20, 10 Nisan 1340
Bayram Geliyor	[Reklam] N.54, s.16, 17 Nisan 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.54, s.15, 17 Nisan 1340
Kenarda Kalmış	[İlan] N.54, s.16, 17 Nisan 1340

Trikotaj İmalathanesi	[Reklam] N.54, s.16, 17 Nisan 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.54, s.16, 17 Nisan 1340
Kenarda Kalmış	[İlan] N.55, s.16, 24 Nisan 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.55, s.16, 24 Nisan 1340
Trikotaj İmalathanesi	[Reklam] N.55, s.16, 24 Nisan 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.57, s.16, 8 Mayıs 1340
Yoğurtçu Mesire Gazinosu	[Reklam] N.57, s.16, 8 Mayıs 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.58, s.15, 15 Mayıs 1340
Yoğurtçu Mesire Gazinosu	[Reklam] N.58, s.15, 15 Mayıs 1340
Şehbal Sineması	[Reklam] N.58, s.16, 15 Mayıs 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.58, s.15, 15 Mayıs 1340
Sanayi-i Aza İmalathanesi	[Reklam] N.59, s.15, 22 Mayıs 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.59, s.15, 22 Mayıs 1340
Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan	[Reklam] N.59, s.15, 22 Mayıs 1340
Zümrüd-i Anka	[İlan] N.59, s.16, 22 Mayıs 1340
Resimli Ay	[İlan] N.60, s.15, 29 Mayıs 1340
İsmail Şevki	[Reklam] N.60, s.15, 29 Mayıs 1340
Aşk İhtiyacı	[İlan] N.60, s.16, 29 Mayıs 1340
Zümrüd-i Anka	[İlan] N.60, s.16, 29 Mayıs 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.60, s.16, 29 Mayıs 1340
İsmail Şevki	[Reklam] N.62, s.15, 12 Haziran 1340

Resimli Ay	[İlan] N.62, s.15, 12 Haziran 1340
Zümrüd-i Anka	[İlan] N.62, s.15, 12 Haziran 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.62, s.16, 12 Haziran 1340
Yoğurtçu Mesire Gazinosu	[Reklam] N.62, s.15, 12 Haziran 1340
Sanayi-i Aza İmalathanesi	[Reklam] N.62, s.15, 12 Haziran 1340
Halk Kütüphanesi	[Reklam] N.62, s.16, 12 Haziran 1340
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.62, s.15, 12 Haziran 1340
Resimli Ay	[İlan] N.63, s.16, 19 Haziran 1340
İsmail Şevki	[Reklam] N.63, s.15, 19 Haziran 1340
Zümrüd-i Anka	[İlan] N.63, s.15, 19 Haziran 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.63, s.16, 19 Haziran 1340
Halk Kütüphanesi	[Reklam] N.63, s.16, 19 Haziran 1340
Mahmud Ekrem Kütüphanesi	[Reklam] N.63, s.16, 19 Haziran 1340
Bir Gece Faciası-Mektep Temsilleri	[İlan] N.64, s.16, 26 Haziran 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.64, s.16, 26 Haziran 1340
Bir Gece Faciası-Mektep Temsilleri	[İlan] N.65, s.16, 3 Temmuz 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.65, s.16, 3 Temmuz 1340
Bir Gece Faciası-Mektep Temsilleri	[İlan] N.66, s.16, 10 Temmuz 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.66, s.16, 10 Temmuz 1340
Bir Gece Faciası-Mektep Temsilleri	[İlan] N.67, s.16, 17 Temmuz 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.67, s.16, 17 Temmuz 1340

Doktor Feyzi Ahmed	[Reklam] N.68, s.16, 24 Temmuz 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.68, s.16, 24 Temmuz 1340
Bir Gece Faciası-Mektep Temsilleri	[İlan] N.68, s.16, 24 Temmuz 1340
Resimli Ay	[İlan] N.68, s.16, 24 Temmuz 1340
Aşiyen Çorap Fabrikası	[Reklam] N.69, s.16, 31 Temmuz 1340
Bir Gece Faciası-Mektep Temsilleri	[İlan] N.69, s.16, 31 Temmuz 1340
Resimli Ay	[İlan] N.69, s.16, 31 Temmuz 1340
İki Çocuğun Devr-i Alemi	[İlan] N.69, s.16, 31 Temmuz 1340
İstanbul Kütüphanesi	[Reklam] N.76, s.8, 18 Eylül 1340
Doktor Feyzi Ahmed	[Reklam] N.76, s.8, 18 Eylül 1340

İSTİKBAL

İzdivaç İlanları	[İlan]N.8, s.11, 31 Mayıs 1339
Meclisi Mebusanede	[Haber] N.8, s.11, 31 Mayıs 1339
Şair Celal Sahir Bey	[Haber] N.8, s.11, 31 Mayıs 1339
1370 Resim Sergisi	[Haber] N.8, s.11, 31 Mayıs 1339

İZZET MELİH

Bolu Meb'us Namzedi İzzet MelihBey'in Kariye ve Kari'lerine Beyannamesi	[Sosyal Hayat] N.9, S.11, 31 Mayıs 1339
---	---

KALENDER

Celal Nuri [Şiir] N.68, S.12, 24 Temmuz 1340

KARAKUŞ

- Ölmemek Kararı [Hikaye] N.46, S.3, 21 Şubat 1340
- Garsonların Hasbıhali [Hikaye] N.42, S.8, 24 K. Sani 1340
- Sopa Ziyafeti [Hikaye] N.43, S.3, 31 K.Sani 1340
- Medreseler Mektepler [Sosyal Hayat] N.50, S.4, 20 Mart 1340
- Mektep – Medrese Davası [Sosyal Hayat] N.49, S.4, 13 Mart 1340
- Ahret Korkusu [Hikaye] N.53, S.11, 10 Nisan 1340
- Bir Tahkikat Meselesi [Hikaye] N.59, S.6, 22 Mayıs 1340
- Sadık Zevce [Hikaye] N.60, S.3, 29 Mayıs 1340
- İmzanın Kıymeti [Piyes] N.61, S.3, 05 Haziran 1340
- Meşru Mazeretler [Hikaye] N.62, S.3, 12 Haziran 1340
- Şehir Emanetindeki Tebdil [Sosyal Hayat] N.62,S.2, 12 Haziran 1340
- Yeni Bir Resim Sergisini Ziyaret [Sosyal Hayat] N.63, S.2, 19 Haziran 1340
- Dairelerde Ateş Gibi Çalışılıyor [Hikaye] N.64, S.3, 26 Haziran 1340
- Şah İsmail'in Tahtı [Sosyal Hayat] N.65, S.3, 03 Temmuz 1340

Dairenin En Devamlı Memuru	[Hikaye] N.67, S.4, 17 Temmuz 1340
Bir Ahlak Fedaisi	[Hikaye] N.68, S.8, 24 Temmuz 1340
Muallime Mükâfat	[Piyes] N.65, S.2 13 Temmuz 1340
Oğlumla Muhavere	[Hikaye] N.71, S.2, 14 Ağustos 1340
Adam İçin İş	[Piyes] N.76, S.2, 18 Eylül 1340
Bir Azlin Esbabı Muvacehesi	[Piyes] N.75, S.2, 11 Eylül 1340

KARAKUŞ'TAN

Mahkeme Başlarken	[Haber] N.47, s.2, 28 Şubat 1340
-------------------	----------------------------------

KARATEPELİ'DEN

Türkçe Bilmezdi	[Fıkra] N.46, s.11, 21 Şubat 1340
-----------------	-----------------------------------

KELEBEK

Kadınlar Hangi Yaşta Güzeldir	[Anket] N.22, s.8, 06 Eylül 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.15, s.10, 19 Temmuz 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.20, s.12, 23 Ağustos 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.21, s.12, 30 Ağustos 1339

Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.16, s.12, 26 Temmuz 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.17, s.11, 02 Ağustos 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.19, s.11, 16 Ağustos 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.22, s. 10, 06 Eylül 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.54, s.12, 17 Nisan 1340
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.14, s.6, 12 Temmuz 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.32, s.11, 15 T.Sani 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.31, s.13, 08 T.Sani 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.13, s.6, 05 Temmuz 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.12, s.12, 28 Haziran 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.11, s.12, 21 Haziran 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.9, s.12, 07 Haziran 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.8, s.10, 31 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.7, s.12, 24 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.6, s.13., 17 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.5, s.11, 10 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.4, s.12, 03 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.4, s.12, 03 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.4, s.12, 03 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.4, s.12, 03 Mayıs 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.2, s.12, 19 Nisan 1339

Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.2, s.12, 19 Nisan 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.2, s.12, 19 Nisan 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.42, s.12, 24 K. Sani 1340
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.41, s.6, 17 K. Sani 1340
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.35, s.12, 06 K. Evvel 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.35, s.12, 06 K. Evvel 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.36, s.13, 13 K. Evvel 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.38, s.10, 27 K. Evvel 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.34, s.11, 29 T. Sani 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.43, s.12, 31 K. Sani 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.44, s.6, 07 Şubat 1339
Niçin Boşanıyorlar	[Sosyal Hayat] N.21, s.11, 30 Ağustos 1339
Dil ve Yumurta	[Hikaye] N.3, s.4, 26 Nisan 1339
Oruç Haliyle	[Hikaye] N.3, s.4, 26 Nisan 1339
Mahkeme	[Hikaye] N.3, s.4, 26 Nisan 1339
Eski Palto	[Hikaye] N.3, s.4, 26 Nisan 1339
Abdülhak Hamid ve İzzet Pehlivan	[Hikaye] N.1, s.12, 12 Nisan 1339
Mecburi İzdivaca Dair	[Anket] N.1, s.12, 12 Nisan 1339
Bir Münakaşa	[Hikaye] N.1, s.12, 12 Nisan 1339
El Elden Üstündür	[Fıkra] N.34, s.12, 29 T. Sani 1339
Politikacıların Umacısı	[Sosyal Hayat] N.53, s.3, 10 Nisan 1340

Vur Abalıya	[Sosyal Hayat] N.55, s.2, 24 Nisan 1340
El Falı	[Sosyal Hayat] N.54, s.2, 17 Nisan 1340
Tebrik	[Tebrik] N.55, s.2, 24 Nisan 1340
İtizar	[Dergi Okuyucu İlişkileri] N.55, s.4, 24 Nisan 1340
Bir Ankara Memurunun Defterinden	[Hikaye]N.68, s.2, 24 Temmuz 1340
Tebrik	[Tebrik] N.68, s.12, 24 Temmuz 1340
Ekmek Derdi	[Sosyal Hayat] N.70, s.2, 07 Ağustos 1340
Bahşişe Dair	[Sosyal Hayat] N.71, s.2, 14 Ağustos 1340
Tahkikat-ı Resmîye	[Sosyal Hayat] N.73, s.2, 28 Ağustos 1340
Tatilden Şikâyet	[Hikaye]N.73, s.2, 28 Ağustos 1340
Teşebbüs-i Şahsi	[Mektup] N.77, s.2, 25 Eylül 1340
Yine Sarhoşlara Dair	[Hikaye]N.23, s.10, 13 Eylül 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.27, s.11, 11 T.Evvel 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.25, s.10-11, 27 Eylül 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.46, s.7, 21 Şubat 1340
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.63, s.4, 19 Haziran 1340
Bahar Geldi	[Sosyal Hayat] N.56, s.2, 01 Mayıs 1340
Ramazan Bebe İle Mülakat	[Sosyal Hayat] N.57, s.2, 08 Mayıs 1340
Yine Değirmencinin Masalı	[Sosyal Hayat] N.58, s.2, 15 Mayıs 1340
İhtar	[Dergi Okuyucu İlişkileri] N.58, s.5, 15 Mayıs 1340
Yaz Geldi	[Sosyal Hayat] N.59, s.2, 22 Mayıs 1340

Küçük Memur Ruhü	[Sosyal Hayat] N.60, s.2, 29 Mayıs 1340
Hakimlerin Kıyafeti	[Sosyal Hayat] N.65, s.2, 03 Temmuz 1340
Nasip Olmaz Mübadelelerden Ziyade	[Sosyal Hayat] N.64, s.2, 26 Haziran 1340
Yakında Neşr Olacak Bir Yevmi Gazete İdarehanesini Ziyaret	[Sosyal Hayat] N.66, s.2, 10 Temmuz 1340
Hazma Safa	[Sosyal Hayat] N.74, s.2, 4 Eylül 1340

KUMRU

Cemil Vahid Vefat Etti	[Hikaye]N.60, s.6, 29 Mayıs 1340
Kaynana Gelin Hikayesi	[Hikaye]N.61, s.10, 05 Haziran 1340
Mızıkçılık	[Hikaye]N.65, s.6, 03 Temmuz 1340
Randevü	[Hikaye]N.66, s.11, 10 Temmuz 1340
İki Tecrübe	[Hikaye]N.69, s.12, 31 Temmuz 1340
Kıskanç	[Hikaye]N.73, s.5, 28 Ağustos 1340
Şarkı	[Şiir] N.60, s.4, 29 Mayıs 1340
Hırsız	[Hikaye]N.58, s.7, 15 Mayıs 1340
Teselli	[Hikaye]N.59, s.12, 22 Temmuz 1340
İpek Çamaşır	[Hikaye]N.50, s.6, 20 Mart 1340
Sır	[Hikaye]N.49, s.10, 13 Mart 1340

Benden Yüz	[Hikaye]N.56, s.12, 01 Mayıs 1340
Kaçan Zevk	[Hikaye] N.68,s.11, 24 Temmuz 1340

MUSTAFA REMZİ

Haşiyeye	[Hikaye] N.65, s.13, 3 Temmuz 1340
----------	------------------------------------

M. SAİD

Fakir Yolcu	[Hikaye] N.16, s.12, 26 Temmuz 1339
Beyaz Tüy	[Hikaye] N.10, s.2, 14 Nisan 1339
Kadın Ruhü	[Hikaye] N.7, s.7, 24 Mayıs 1339
Çingene İle Def	[Hikaye] N.10, s.5, 14 Haziran 1339

NECDET RÜŞTÜ

Asri Bey	[Şiir] N.30, s.5, 01 T. Sani 1339
Asri Hayat	[Şiir] N.28, s.5, 18 R. Evvel 1339
Asri Hanım	[Şiir] N.29, s.8, 25 T. Evvel 1339
Halide Edip Hanımın Komşusu	[Şiir] N.61, s.11, 05 Haziran 1340
Hüseyin Rahmi Bey'in Şarkısı	[Şiir] N.61, s.11, 05 Haziran 1340

Kadıköy	[Şiir] N.33, s.9, 22 T.Sani 1339
Portreler	[Şiir] N.53, s.14, 10 Nisan 1340
Asri Kız	[Şiir] N.55, s.10, 24 Nisan 1340
Asri Çocuk	[Şiir] N.55, s.10, 24 Nisan 1340

N.Y.

Rejiye Tütüne Dair	[Şiir] N.67, s.13, 17 Temmuz 1340
--------------------	-----------------------------------

OSMAN CEMAL

Bir Çocuk Meraklısı	[Hikaye] N.63, s.10, 19 Haziran 1340
Cuma Günleri Beyoğlu	[Sosyal Hayat] N.51, s.8, 27 Mart 1340

REŞAT NURİ

Bir İstifa	[Hikaye] N.21, s.6, 30 Ağustos 1339
Deniz Banyosu	[Hikaye] N.18, s.10, 09 Ağustos 1339
Medeni Günahlar	[Hikaye] N.16, s.4, 26 Temmuz 1339
Yaseminli Yuva	[Hikaye] N.16, s.13, 26 Temmuz 1339
Yaseminli Yuva	[Hikaye] N.15, s.13, 19 Temmuz 1339

Yaseminli Yuva	[Hikaye] N.14, s.13, 12 Temmuz 1339
Yaseminli Yuva	[Hikaye] N.12, s.13, 28 Haziran 1339
Yaseminli Yuva	[Hikaye] N.13, s.13, 05 Temmuz 1339
Yaseminli Yuva	[Hikaye] N.11, s.13, 21 Haziran 1339
Yaseminli Yuva	[Hikaye] N.10, s.8, 14 Haziran 1339
İçki Yasağı	[Hikaye] N.8, s.4, 31 Mayıs 1339
Fes Duası	[Hikaye] eN.6, s.12, 17 Mayıs 1339
Su Çekmek Bulaşık Yıkamak	[Hikaye] N.5, s.13, 10 Mayıs 1339
Tanrı Misafiri	[Hikaye] N.4, s.13, 03 Mayıs 1339
Tanrı Misafiri	[Hikaye] N.3, s.13, 26 Nisan 1339
Tanrı Misafiri	[Hikaye] N.2, s.13, 19 Nisan 1339
Gece Ziyaretçileri	[Hikaye] N.4, s.6, 03 Mayıs 1339
İnce Hesaplar	[Hikaye] N.3, s.6, 26 Nisan 1339
Halime Kadın	[Hikaye] N.2, s.10, 19 Nisan 1339
.....'nın Esrarı	[Hikaye] N.1, s.6, 12 Nisan 1339
Karakolda	[Hikaye] N.34,s.13, 29 T. Sani 1339
Kabineler Nasıl Devrilir	[Piyes] N.29, s.9, 25 T. Sani 1339
Şiire Tövbe Eden Adam	[Hikaye] N.28, s.8, 18 T. Sani 1339
Rüya-yı Sadık	[Hikaye] N.27, s.6, 11 T. Sani 1339
Eski Hatıra	[Hikaye] N.32, s.4, 15 T. Sani 1339
Sesli Kayalar Çiftliği	[Hikaye] N.55, s.13, 24 Nisan 1340

R.K.

Dahiyane Bir Keşif [Hikaye] N.52, s.10, 3Nisan 1340

SAKSAĞAN

Geçim Meselesi [Hikaye] N.22, s.6, 06 Eylül 1339

İkizler [Hikaye] N.21, s.10, 30 Ağustos 1339

Mekteplilere Tatil Dersleri [Sosyal Hayat] N.19, s.4, 16 Ağustos 1339

Bir Mebusun Hatıra Defterinden [Hikaye] N.18, s.4, 09 Ağustos 1339

İlk Müşteri [Hikaye] N.17, s.3, 02 Ağustos 1339

Aristo'nun Halefi [Hikaye] N.13, s.4, 05 Temmuz 1339

Bir Tokat Meselesi [Hikaye] N.12, s.8, 28 Haziran 1339

Son Olmayan Son Gece [Hikaye] N.11, s.3, 21 Haziran 1339

Lütfi Fikri Bey'in Talipleri [Hikaye] N.42, s.4, 24 K. Sani 1340

Meyus Bir Tecrübe [Hikaye] N.44, s.14, 07 Şubat 1340

Meyus Bir Tecrübe [Hikaye] N.43, s.14, 31 K. Sani 1340

Meyus Bir Tecrübe [Hikaye] N.41, s.12, 17 K. Sani 1340

Meyus Bir Tecrübe [Hikaye] N.40, s.14,10 K.Sani 1340

Meyus Bir Tecrübe [Hikaye] N.39, s.13, 03 K. Sani 1340

Meyus Bir Tecrübe [Hikaye] N.37, s.13, 20 K. Evvel 1339

Meyus Bir Tecrübe	[Hikaye] N.36, s.12, 13 K. Evvel 1339
Meyus Bir Tecrübe	[Hikaye] N.38, s.19, 27 K. Evvel 1339
Kibar Ruhlu	[Hikaye] N.35, s.5, 06 K. Evvel 1339
Tembellik Rekoru	[Hikaye] N.34, s.8, 29 T. Sani 1339
Kantocu Teyze	[Hikaye] N.16, s.6, 26 Temmuz 1339
Hamparsum Tahta Basiyan Efendi	[Hikaye] N.3, s.10, 31 Mayıs 1339
Ahde Vefa	[Hikaye] N.48, s.8, 06 Mart 1340
Masum Nişanlı	[Hikaye] N.48, s.8, 13 Mart 1340
Korkak Bezirgan	[Piyes] N.32, s.3, 15 T. Sani 1339
Kibar Bir Âşık	[Hikaye] N. 53, s.16, 10 Nisan 1340
Kibar Bir Âşık	[Hikaye] N. 54, s.13, 17 Nisan 1340
Kibar Bir Âşık	[Hikaye] N.58, s.13, 15 Mayıs 1340
Kibar Bir Âşık	[Hikaye] N.56, s.13, 01 Mayıs 1340
Kibar Bir Âşık	[Hikaye] N.57, s.14, 08 Mayıs 1340
Tecrübe	[Hikaye] N.46, s.6, 21 Şubat 1340
Diri Gömülmek Korkusu	[Hikaye]N.30, s.8, 01 T.Sani 1339
Bir Biletle İki Kişi	[Hikaye]N.28, s.4, 18 T.Evvel 1339
Kezban Nine	[Hikaye]N.23, s.4, 13 Eylül 1339
İstanbul'un Garip Adetleri	[Hikaye]N.27, s.4, 11 T.Evvel 1339
Pahalı Mal Satmak Usulü	[Piyes] N.26, s.6, 04 T.Evvel 1339
Hayat Dersleri	[Hikaye]N.25, s.12, 27 Eylül 1339

Uğruna Ölünecek Adam	[Hikaye]N.24, s.4, 20 Eylül 1399
Doktorluğun Faydası	[Hikaye]N.47, s.14, 28 Şubat 1340
Şemsiyenin Kerameti	[Hikaye]N.61, s.7, 05 Haziran 1340
Abdal Hafız	[Hikaye]N.62, s.10, 12 Haziran 1340
Dilsiz	[Hikaye]N.64, s.11, 26 Haziran 1340
Filozof Dilenci	[Hikaye]N.65 s.7, 03 Temmuz 1340
Bayılan Kadın	[Hikaye]N.70, s.7, 07 Ağustos 1340
Kıskançlık	[Hikaye]N.72, s.4, 21 Ağustos 1340
Aşk-ı Muharreb	[Piyes] N.67, s.10, 17 Temmuz 1340
Abdurrahman Bey'in Halıları	[Hikaye] N.69, s.6, 31 Temmuz 1340

SELAMİ İZZET

Parayı Kurtarmalı	[Hikaye] N.47, s.9, 28 Şubat 1340
Saç Ayağı	[Hikaye] N.46, s.9, 21 Şubat 1340
Aff-ı Umumi	[Hikaye] N.36, 13 K. Evvel 1339
Telakki	[Hikaye] N.34, s.6, 29 T. Sani 1339
Davet	[Hikaye] N.11, s.6, 21 Haziran 1339
Ana Kız	[Piyes] N.16, s.10, 26 Temmuz 1339
Eksik Olan Şey	[Hikaye] N.52, s.8, 03 Nisan 1340
Ödeşlik	[Hikaye] N.51, s.10, 27 Mart 1340

İki Dost	[Hikaye] N.33, s.3, 22 T.Sani 1339
Gölgeler, Hakikatler	[Hikaye] N.63, s.6, 19 Haziran 1340
Baba İntibahı	[Hikaye] N.61, s.12, 05 Haziran 1340
Nereden Belli Olurmuş	[Hikaye] N.60, s.10, 29 Mayıs 1340
Kovuldum	[Hikaye] N.56, s.10, 01 Mayıs 1340
Şeytan Yüzüğü	[Hikaye] N.59, s.10, 22 Mayıs 1340
Kıskanç Değilim	[Hikaye] N.57, s.8, 08 Mayıs 1340
İnkisar-ı Hayal	[Hikaye] N.55, s.6, 24 Nisan 1340
Güzel Yılan	[Hikaye] N.54, s.8, 17 Nisan 1340

SERVER ZİYA

Tebrik Telgrafı	[Hikaye] N.63, s.7, 19 Haziran 1340
-----------------	-------------------------------------

SUSEN

Evlenecek Kızlara Dair	[Hikaye] N.45, s.15, 14 Şubat 1340
Kadın Gururu	[Hikaye] N.25, s.5, 27 Eylül 1339
Madalyonun Tersî	[Hikaye] N.27, s.8, 11 T. Evvel 1339
Bir Asri Erkek	[Hikaye] N.44, s.8, 07 Şubat 1340
Guguk	[Hikaye] N.15, s.3, 19 Temmuz 1339

Meçhul Sevgili	[Hikaye]N.57, s.3, 08 Mayıs 1340
Bir İzzet-i Nefis Meselesi	[Hikaye] N.56, s.4, 01 Mayıs 1340
Fazla Saf Bir Kadın	[Hikaye] N.55, s.8, 24 Nisan 1340
Bekçi Köpeği	[Hikaye] N.54, s.10, 17 Nisan 1340
Kat'î Delil	[Piyes] N.52, s.6, 03 Nisan 1340
Aileler (Çay Sohbetleri)	[Piyes] N.51, s.7, 27 Mart 1340
Kadın Kalbi	[Hikaye] N.33, s.10, 22 T.Sani 1339
Pire	[Hikaye] N.50, s.12, 20 Mart 1340
Yağmurdan Doluya	[Hikaye] N.65, s.8, 3 Temmuz 1340
Kaynananın İğneleri	[Hikaye] N.23, s.7, 13 Eylül 1339
Muvaffakiyet-i Âşıkane Meselesi	[Hikaye] N.43, s.5, 31 K. Sani 1340

S.A.

Tenzil-i Fiyat	[Hikaye] N.76, S.7, 18 Eylül 1340
İhtiyar Âşık	[Hikaye] N.74, S.7, 4 Eylül 1340

YESARİZADE MAHMUD ESAD

Kadın Siyaseti	[Piyes] N.1, S.13, 12 Nisan 1339
Kara İki	[Hikaye] N.10, s.4, 14 Haziran 1339

Bilmeceler	[Bilmece] N.5, s.7, 10 Mayıs 1339
Oruç	[Hikaye] N.5, s.10, 10 Mayıs 1339
Borazan Mahmud	[Hikaye] N.5, s.7, 10 Mayıs 1339
Hakiki Meziyetler	[Sosyal Hayat] N.5, s.6, 10 Mayıs 1339
Baba Dostu	[Hikaye] N.5, s.6, 10 Mayıs 1339
Bazı İnsan Çeşitleri	[Sosyal Hayat] N.3, s.10, 26 Nisan 1339
Cenaze Dönüşü	[Hikaye] N.2, s.4, 19 Nisan 1339
Bir Namus Meselesi	[Hikaye] N.26, s.13, 4 T. Evvel 1339
Bir Namus Meselesi	[Hikaye] N.27, s.13, 11 T. Evvel 1339
Bir Namus Meselesi	[Hikaye] N.28, s.13, 18 T. Evvel 1339
Bir Namus Meselesi	[Hikaye] N.29, s.13, 25 T. Evvel 1339
Bir Namus Meselesi	[Hikaye N.30, s.13, 1 T. Sani 133
Bir Namus Meselesi	[Hikaye] N.31, S.14, 8 T.Sani1339

YARASA

Muallimler Derdi	[Hikaye] N.19, s.5, 16 Ağustos 1339
Dünya Yuvarlak Değildir	[Hikaye] N.17, s.6, 02 Ağustos 1339
Kâr Yılı	[Hikaye] N.17, s.7, 02 Ağustos 1339
Tımarhanede Bir Konser	[Piyes] N.14, s.10, 12 Temmuz 1339
Tımarhane Bir Konser	[Piyes] N.13, s.10, 05 Temmuz 1339

Çöp Çatan	[Hikaye] N.12, s.6, 28 Haziran 1339
Aman Estağfurullah	[Hikaye] N.3, s.5, 26 Nisan 1339
İftara Davet	[Hikaye] N.2, s.4, 19 Nisan 1339
Meyhane Hatırları-2	[Hikaye] N.42, s.11, 24 K. Sani 1340
Tavsiyeli Müşteri	[Piyas] N.40, s.10, 10 K. Sani 1340
Bir Kadın Hastalıkları Mütahassısı	[Hikaye] N.39, 03 K. Sani 1340
Altı Parmak	[Hikaye] N.37, s.4, 20 K. Evvel 1339
Hanife Hanım Mahkemede	[Hikaye] N.43, s.9, 31 K. Sani 1340
Yeni Varidat Membaları	[Sosyal Hayat] N.10, s.2, 14 Haziran 1339
Memurin Meselesi	[Hikaye] N.9, s.4, 07 Haziran 1339
Hasretler	[Piyas] N.24, s.8-9, 20 Eylül 1339
Büyük İkramiye	[Piyas] N.23, s.14-15, 13 Eylül 1339
Katiye-i Riyaziye	[Hikaye] N.46, s.13, 21 Şubat 1340
Yörük Eşek	[Hikaye] N.45, s.10, 14 Şubat 1340
Tavsiyename	[Piyas] N.57, s.6, 08 Mayıs 1340
Hüsnü Onbaşı	[Piyas] N.58, s.10, 15 Mayıs 1340
Milletlerin Seciye Farkları	[Hikaye] N.61, s.14, 05 Haziran 1340
Bir Kır Eğlencesi	[Hikaye] N.63, s.12, 19 Haziran 1340
Bir Kır Gezintisi	[Hikaye] N.64, s.12, 26 Haziran 1340
Bir Kır Eğlencesi	[Hikaye] N.65, s.14, 03 Temmuz 1340
Bir Kır Eğlencesi	[Hikaye] N.67, s.14, 17 Temmuz 1340

Nasıl Eğlenilir?	[Hikaye] N.69, s.13, 13 Temmuz 1340
Bu Yaşta Bu Zeka	[Hikaye] N.75, s.6, 11 Eylül 1340
İçki Yasağı ve İttihad-ı Anasır	[Hikaye] N.31, s.3, 08 T.Sani 1339
Salon Temsilleri	[Piyes] N.32, N.12, 15 T.Sani 1339
Hindi Sucuğu	[Hikaye] N.55, s.12, 24 Nisan 1340
Müdürü Davet	[Piyes] N.77, s.6, 25 Eylül 1340
Meni Zail Oldukça Memnu Avdet Eder	[Piyes] N.73, s.4, 28 Ağustos 1340

YILDIZ BÖCEĞİ

Hareket-i Daim Kanunu Yahut Her Şey Aslına Raci Olur	[Hikaye] N.44, s.9, 07 Şubat 1340
Nermin'in Aşkı	[Hikaye] N.17, s.12, 02 Ağustos 1339
Nermin'in Aşkı	[Hikaye] N.19, s.12, 16 Ağustos 1339
Nermin'in Aşkı	[Hikaye] N.18, s.12, 09 Ağustos 1339
Nermin'in Aşkı	[Hikaye] N.20, s.13, 23 Ağustos 1339
Nermin'in Aşkı	[Hikaye] N.21, s.13, 30 Ağustos 1339
Nermin'in Aşkı	[Hikaye] N.22, s.11, Eylül 1339
Tecrübe	[Hikaye] N.36, s.4, 13 K. Evvel 1339
Kadın Mektupları	[Hikaye] N.35, s.13, 06 K. Evvel 1339
Küçük Çapkın	[Hikaye] N.38, s.12, 27 K. Evvel 1339

Göze Göz Dişe Diş	[Hikaye] N.41, s.10, 17 K. Sani 1340
Mahzur-ı Siyasi	[Hikaye] N.42, s.14, K. Sani 1340
Centilmen Dolandırıcı	[Hikaye] N.16, s.3, 26 Temmuz 1339
Damattan İntikam	[Hikaye] N.15, s.6, 19 Temmuz 1339
Vazife Şinas Memur	[Hikaye] N.15, s.4, 19 Temmuz 1339
Şirinlik Muskası	[Hikaye] N.14, s.3, 12 Temmuz 1339
Servet ve Şöhret	[Hikaye] N.11, s.4, 21 Haziran 1339
Arapça Değil mi? Uydur Uydur Söyle	[Piyes] N.10, s.13, 14 Haziran 1339
Arapça Değil mi? Uydur Uydur Söyle	[Piyes] N.8, s.13, 31 Mayıs 1339
Gazeteci Düşmanı	[Piyes] N. 8, s.13, 31 Mayıs 1339
Bir Musiki Ziyafeti	[Hikaye] N.4, s.4, 03 Mayıs 1339
Sinemada Bir Kolera	[Hikaye] N.4, s.5, 03 Mayıs 1339
Turna Kıtası	[Piyes] N.7, s.13, 24 Mayıs 1339
İstikbalde Gazetecilik	[Piyes] N.45, s.3, 14 Şubat 1340
Namuslu Tüccar	[Hikaye] N.46, s.8, 21 Şubat 1340
Salon Temsilleri	[Piyes] N.26, s.8 04 T. Evvel 1339
Sair-i Fil Menam	[Hikaye] N.28, s.12, 18 T. Evvel 1339
Aşk Dersleri	[Piyes] N.29, s.6, 25 T. Evvel 1339
Padişah Artığı	[Hikaye] N.23, s.8, 13 Eylül 1339
Aşk Dersleri	[Piyes] N.30, s.6, 01 T. Sani 1339
Saygılı Misafir	[Hikaye] N.72, s.6, 21 Ağustos 1340

İri Yarı Delikanlı	[Hikaye] N.75, s.4, 11 Eylül 1340
Bir Eşek ve Kapuz Davası	[Hikaye] N.76, s.6, 18 Eylül 1340
Bir Kurtuluş Hikayesi	[Hikaye] N.71, s.3, 14 Ağustos 1340
Bozuk Para	[Hikaye] N.68, s.13, 24 Temmuz 1340
Hatif Bey İş Arıyor	[Hikaye] N.67, s.6, 17 Temmuz 1340
Bekçi	[Hikaye] N.58,S.6, 15 Mayıs 1340
Bayramlık Çehre	[Hikaye] N.58, s.4, 15 Mayıs 1340
Aşk Dersleri	[Piyes N.31, s.4, 08 T.Sani 1339
Aşk Dersleri	[Piyes] N.32, s.8, 15 T.Sani 1339
Aşk Dersleri	[Piyes] N.33, s.5, 22 T.Sani 1339
Ramazan Fıkraları	[Fıkra] N.53, s.4, 10 Nisan 1340
Çok Sevilen Bir Zevc	[Piyes] N.60, s.13, 29 Mayıs 1340
Kıskançlık Tabiiyeleri	[Hikaye] N.62, s.6, 12 Haziran 1340
Kendini Dolandırtmamak Çaresi	[Hikaye] N.65, s.4, 3 Temmuz 1340

YUSUF ZİYA

Göztepe Şarkısı	[Şiir] N.66, s.9, 10 Temmuz 1340
Bende	[Piyes] N.69, s.4, 31 Temmuz 1340
Müşterek Tedrisat Şarkısı	[Şiir] N.67, s.9, 17 Temmuz 1340
Müşterek Nokta	[Şiir] N.68, s.3, 24 Temmuz 1340

ZAKKUM

Der Vazife-i Darü'l Bedayi'

[Şiir] N.34, s.7, 3 T. Sani 1339

***

Bir Deniz Hamamı Nasıl Kurulur?

[Piyes] N.21, s.2, 30 Ağustos 1339

Çocuk Boşboğazlıkları

[Hikaye] N.20, s.2, 23 Ağustos 1339

Halaskarlar

[Piyes] N.19, s.2, 16 Ağustos 1339

Sulh oldu

[Hikaye] N.16, s.2, 26 Temmuz 1339

Yine İçki Dedikodusu

[Hikaye] N.15, s.2, 19 Temmuz 1339

Çirkinliğe Dair

[Sosyal Hayat] N.15, s.12, 19 Temmuz 1339

Mukaddes Meselelere Dair

[Sosyal Hayat] N.11, s.2, 21 Haziran 1339

Vali Bey'in Yeni Kitabından Parçalar

[Sosyal Hayat] N.42, s.2, 24 K. Sani 1340

İstanbul'un Havası ve İnsanı

[Sosyal Hayat] N.41, s.2, 17 K. Sani 1340

Hayat Mektepleri Programları

[Sosyal Hayat] N.38, s.2, 27 K. Evvel 1339

Hayat Mektepleri Programları-2

[Sosyal Hayat] N.39, s.2, 03 K. Sani 1340

Yine Hürriyet-i Matbuat

[Sosyal Hayat] N.37, s.2, 20 K. Evvel 1339

Hürriyet-i Matbuat Meselesi

[Sosyal Hayat] N.36, s.2, 13 K. Evvel 1339

Matbuatın Gırtlığı

[Sosyal Hayat] N.35, s.2 06 K. Evvel 1339

Telkin ile Tedavi	[Sosyal Hayat] N.34, s.2, 29 T. Sani 1339
Dayak Hastalığı	[Sosyal Hayat] N.43, s.2, 31 K. Sani 1340
Politikacıların Kârı	[Sosyal Hayat] N.44, s.2, 07 Şubat 1340
Açık Taziyetname	[Sosyal Hayat] N.40, s.2, 10 K.Sani 1340
Rahat Kapı	[Hikaye] N.18, s.11, 05 Ağustos 1339
İçki Yasağından Sonra	[Hikaye] N.28, s.2, 18 T.Evvel 1339
Baskın Modası	[Sosyal Hayat] N.27, s.2, 11 T. Evvel 1339
Mekteplerde Dayak Memnu'dur	[Hikaye] N.25, s.2, 27 Eylül 1339
Yazlık Bir Otel Nasıl Açılır?	[Hikaye] N.24, s.2, 20 Eylül 1339
Lütfi Fikri Bey'in Affı	[Sosyal Hayat] N.46, s.2, 21 Şubat 1340
Geç-i Geçinden	[Sosyal Hayat] N.45, s.2, 14 Şubat 1340
İstanbul'un İkinci Fethi	[Sosyal Hayat] N.26, s.2, 04 Ekim 1339
Teşebbüs-i Şahsi	[Hikaye] N.23, s.2, 13 Eylül 1339
Ezeli Hikaye	[Piyas] N.30, s.2, 01 T. Sani 1339
Kıssadan Hisse	[Hikaye] N.31, s.2, 08 T.Sani 1339
Zemin ve Zamana Münasip Bir İki Fıkra	[Fıkra] N.48, s.2, 06 Mart 1340
Yeni Vergiler	[Sosyal Hayat] N.52, s.2, 03 Nisan 1340
Tahsis-i Sene Muamelesi	[Piyas] N.51, s.2, 27 Mart 1340
Eksikler Tamamlanıyor	[Sosyal Hayat] N.33, s.2, 22 T.Sani 1339
Bir İdare Şekli Daha	[Hikaye] N.32, s.2, 15 T.Sani 1339
Paydos	[Sosyal Hayat] N.49, s.2, 13 Mart 1340

İstanbul Rehberi	[Sosyal Hayat] N.50, s.2, 20 Mart 1340
İşgal Hatıralarından	[Hikaye] N.27, s.12, 11 T.Evvel 1339
Dar'ül Bedayi' ve Cemiyet-i Umumiyye-yi Belediye	[Sosyal Hayat] N.38, s.3, 27 K.Evvel 1339
Mide Belası	[Hikaye] N.21, s.7, 30 Ağustos 1339
Ecnebi Mektepleri Meselesi	[Sosyal Hayat] N.36, s.2, 13 K. Evvel 1339
Daldan Dala	[Sosyal Hayat] N.66, s.10, 10 Şubat 1340
Aile Birliği	[Hikaye] N.22, s.2, 6 Eylül 339
Üç Bayramla Mülakat	[Sosyal Hayat] N.18, s.2, 2 Ağustos 339

3. TÜRLERE GÖRE FİHRİST

3.1. HİKÂYE

AĞUSTOS BÖCEĞİ

Ada'da Bir Âlem

N.69, s.8, 31 Temmuz 1340

Üç aylık izni olan bir memur Ankara'dan İstanbul'a gelir ve tatilini Ada'da geçirmek için burada bir ev kiralar. Ev sahibinin kızı olan Nina'dan çok hoşlandığı için tatilinin çoğunu bu kızla meşgul olmak için kullanır. Aradan birkaç gün geçince Nina ile birlikte olmaya başlarlar. Bir gece Nina'nın annesi odada onları basar ve büyük yaygara koparır. Memur düştüğü durumdan kurtulmak için ve mahkemeye gidip memurluktan azledilmek korkusu ile 300 lira tazminat ödemeyi kabul ederek Ankara'ya döner. Başından geçenleri arkadaşı Vefa Bey'e anlatır. Vefa Efendi, aynı şeyleri kendisinin de yaşadığını, kızı ile annesinin her yıl ağlarına birisini düşürerek bu şekilde para sızdırdıklarını söyler.

Rafize Molla'nın Yumağı

N.70, s.4, 07 Ağustos 1340

Mûdep Hanım, genç yaşında kocasını kaybetmiştir. Bir müddet sonra evinin ikinci katını emekli bir Miralay'a kiralar. Lakin kısa bir süre sonra bu ikisi hakkında dedikodular ortaya çıkar. Dedikoduların menşei olan Rafize Hanım'a Mûdep Hanım sürekli beddua eder. Kendisinin masum olduğunu iddia eden dul kadın, her akşam küçük karyolasında yalnız yattığını söyler. Bunun üzerine Rafize Hanım, dün o

küçük karyolanın içine yumağını koyduğunu ancak hala orada olduğunu söyleyerek dul kandin yalan söylediğini ortaya çıkarır.

Ayna Arasında

N.67, s.8, 17 Temmuz 1340

Bebekliği ve çocukluğu esnasında tanıdığı komşusunun kızına yıllar sonra tekrar İstanbul'a geldiğinde tesadüf eder. Nezahet'in büyümesine rağmen onu hala şımarık bir kız çocuğu olarak görmektedir. Ancak bir gün onun yansımasını aynada görünce birbirlerine aniden âşık olurlar. Nezahet zaten sevmediği nişanlısından ayrılır ve evlenirler.

Bir Müsabaka İmtihanı

N.46, s.5, 21 Şubat 1340

Mümtaz Bey gençlerle ihtiyarları mukayese ederek yaşlıların ölmesi gerektiğini, bu şekilde gençlere yer açılacağını iddia eder. Bu sözlerine 60 yaşındaki Sakip Bey itiraz eder ve gençlerin yaşlıların yaptığı her şeyi yapamayacağını söyleyerek Mümtaz'ı müsabakaya davet eder.

Madam Nevrin Dangkalakiyan

N.63, s.9, 16 Haziran 1340

Madam Nevrin, Edirne'de damadının yanında uzun süredir misafirdir. Bir gece rüyasında İstanbul'da bulunan eşinin hasta olduğunu ve kendisini çağırdığını görür. Bunun üzerine derhal İstanbul'a gitmeye karar verir. Ancak bayram arifesi olduğu için trende yer bulamazlar. Madam Nevrin, istasyonda hastasının olduğunu mutlaka gitmesi gerektiğini söyleyince İstanbul'a gitmekte olan bir paşa onu

kompartımanına aldırır. Madam Nevrin vagona ter kokusu, yediği yemeklerin kokusu ve istifra etmesi sebebiyle paşayı rahatsız eder.

Tali' İle Fazilet Masalı

N.64, s.8, 26 Haziran 1340

Bir gün Tali' ile Fazilet çölde sohbet ederken tartışmaya başlarlar. Çünkü her ikisi de birbirlerinden üstün olduklarını ve dünyayı kendilerinin idare ettiklerini iddia ederler. Tartışarak bir yere varamayacaklarını anlayınca bir müsabaka yapmaya karar verirler ve yol kenarında buldukları eşekbaşı üzerinde hünelerini gösterirler.

Nişan Yüzüğü

N.55, s.5, 24 Nisan 1340

Ermeni bir antikacı genç bir kızla nişanlanma durumu üzerine komşu dükkândan ucuz bir nişan yüzüğü alır. Yüzüğü nişanlısının parmağına takmak isteyince genç kız babasının onu zengin birine vereceğini söyler. Bu durum karşısında çok üzölen antikacı bu zengin kişinin kim olduğunu öğrenmeye çalışır çünkü elinde kalan yüzüğü ona satmaya çalışacaktır.

Devlet Düşkününün Uşağı

N.49, s.6, 13 Mart 1340

Aksi bir ihtiyar olan Ahmet Paşa emekliliğe ayrıldıktan sonra genç bir kızla evlenir ancak çok istemesine rağmen bir türlü çocuk sahibi olamaz. Her ne kadar doktora, ebeye gitseler de sonuç elde edemezler. Sonunda evin aşçısı bu duruma bir çare bulur ve evin genç uşağı ile hanımı birlikte olurlar. 9 ay sonra Paşa büyük bir sevinç içerisinde kendisinin olduğunu sandığı çocuğı kucığına alır.

Hayat-1 Muhayyel 1

N.53, s.8, 10 Nisan 1340

İstanbul'daki hayattan bıkip intihar etmek isteyen bir adamı meçhul bir kişi kurtarır. Meçhul şahıs intihar etmek isteyen kişiyi yaşadığı bunalımdan kurtarıp tedavi etmek için Marmara Denizi'nin ortasında hayırsever bir vatandaş tarafından kurulan ve içerisinde her türlü güzelliğin bulunduğu bir adaya götürür.

Hayat-1 Muhayyel 2

N.54, s.4, 17 Nisan 1340

Yazar, "Hayat-1 Muhayyel" adasında kahramanımızın başına gelenleri ve karşılaştığı olayları anlatmaya devam ediyor. Gazetelerde yer alan haberlerde insanın canını sıkacak hiçbir havadisın yer almadığı bar ve meyhane gibi yerlerde insanların küfür edip kavga etmedikleri gibi güzellikler dile getiriliyor.

Aşk Mektubu

N.51, s.4, 27 Mart 1340

Bir adam sevgilisine mektup yazmaya çalışmakta fakat çok zorlanmaktadır. Olur, olmaz şeylerle mektubu doldurur. En son yabancı birinin intihar vakasını konu eder ve bir sonraki mektup için zemin hazırlar.

Mektep Hatıraları –Ramazan Efendi-

N.33, s.14, 22 T.Sani 1339

Öğrencilerin yeni gelen öğretmen Ramazan Efendi'ye yaptıkları şakalar ve bunun yüzünden hocanın okuldan atılması anlatılıyor.

Sevgiliden Mektup

N.31, s.8, 8 T. Sani 1339

Sermed savaşta yaralanır gözleri uzun süre kapalı kalır. Halasının evinde kuzeni Leyla onunla ilgilenir. Doktorun üzülmemesi tembihi üzerine nişanlısının terk ettiğini Sermed'e hissettirmemek için Leyla kendisi aşk mektupları yazar. Gözleri açılınca Sermed durumu bildiğini ve Leyla'ya âşık olduğunu söyler. Evlenirler.

Meraklı Bir Bahis

N.10, s.8, 20 Mart 1340

Avukat Mail Bey evli ve iki kız çocuğu babasıdır. İşleri durgun olduğu için akşama kadar kahve ve sigara içmekte, sokağı gözetlemekte ve karşı binada belediye kâtipliği yapan genç arkadaşı Mukadder Bey'de daha çok çapkınlıklarına dair sohbetler yapmaktadır. Bir gün hangisinin daha çok muaşakasının bulunduğu dair tartışırlar ve bunu test etmek için sokaktan yarım saat içerisinde hangisinin birlikte olduğu daha çok kadın geçeceğine bakmaya karar verirler. Her ikisi de yazıhanesine gider ve birlikte oldukları kadın geçtikçe öksürerek birbirlerine haber verirler. Son iki dakika kalana kadar her ikisinin de dörder tane sevgilisi geçmiştir. Bu esnada Mail Bey sokağın başından karısı ve iki kızının geldiğini görür ve bir kere öksürür. Ancak karşıdan buna mukabil üç kere öksürük sesi işitir.

Çığırtkan

N.24, s.10, 20 Eylül 1339

Adam tramvayda gördüğü güzel gözlü kadının peşine düşer. Kadın onu bir dişçiye götürür. Rıza Bey dişçiyi görünce tanır. Meğer kadın dişçiye müşteri getirmek için güzelliğini kullanmaktadır.

Hırsız

N.30, s.10, 1 T. Sani 1339

Ethem Bey, evinde hırsız olduğunu söyleyen kadına yardım etmek ister. Eve girer fakat hırsızdan dayak yer. Polis çağırmak isteyince kadın o adamın kocası olduğunu ve polisler aile işine karışmadığı için böyle oyun oynadığını itiraf eder.

Cesaretin Manası

N.71, s.6, 14 Ağustos 1340

Mülazım haydar Şükrü Bey, Afife Hanım'dan çok hoşlanmaktadır. Afife Hanım'da bu ilgiye kayıtsız olmamasına rağmen Haydar Şükrü'nün cesaretsiz ve zayıf olmasından dolayı ona fazla yüz vermez. Haydar Şükrü, bir eğlence dönüşünde kendilerine saldıran külhanbeylerini döverek cesaretini ispat etmeye çalışsa da Afife Hanım, kendisine karşı çok pısrık davrandığı için onu yine reddeder.

İlk Âşık

N.68, s.16,24 Temmuz 1340

Ferhunde, bir mağazanın muhasebesini tutmaktadır. Genç ve güzel bir kız olmasına rağmen, etrafındakilere yüz vermediği için bir aşığı yoktur. Bir gün bu hayatın böyle geçmeyeceği, zengin bir âşık bulup rahat bir hayat yaşamak düşüncesi onu sarar. Yolda karşılaştığı Nihat ile birlikte olur. Fakat ertesi sabah uyandığında Nihat'ın bir mektup bırakıp onu terk ettiğini öğrenir.

Roller Değişiyor

N.66, s.4, 10 Şubat 1340

Kadın ile erkeğin rollerinin değiştiği, mekteplerde daha ziyade kadınların okuduğu, erkeklerin yaptığı meslekleri artık kadınların yaptığı, yanlış anlamalara dayalı bir hikâye ile anlatılıyor.

Hasbi Aşkın İspatı

N.65, s.11, 3 Temmuz 1340

Kendisine gelen teklifleri sürekli geri çeviren genç ve güzel bir kız annesinin ısrarları üzerine adamlardan birini kabul etmeye karar verir. Ancak onların parası için mi yoksa kendisi için mi evlenmek istediklerini anlamak için onları bir sınava tabi tutmaya karar verir.

Konuşmayan Kızlar 2 –Rum Kızı-

N.60, s.8, 29 Mayıs 1340

Nail Bey gözüne kestirdiği bir Rum kızını sokakta takip eder. Kıza çeşitli şirinlikler yapar, hediye alır ve birlikte kızın evine giderler. Fakat kız Nail Bey’le tek kelime dahi konuşmaz. Ertesi sabah Nail Bey neden konuşmadığını ısrarla sorunca kız Yunanlılar İstanbul’dan gittikten sonra Türklerle konuşmamaya yemin ettiğini söyler.

Konuşmayan Kızlar 3 –Kenarın Dilberi-

N.61, s.4, 5 Haziran 1340

Bir memur sinemada gördüğü ve çok beğendiği kızın peşine takılır. Bir fırsatını bularak kızını pastaneye götürür ve ardından da randevu evine giderler. Yalnız

kız memurun söylediklerine ancak bazı hareketlerle cevap verir, hiç konuşmaz. Memur en sonunda dayanamayıp kıza bunun nedenini sorar. Güzel kız kendisinin Karamanlı olduğunu ve kaba bir şiveye sahip olduğunu, erkeklerin güzelliği yüzünden peşine takıldığını ancak sesini duyunca ondan kaçtığını söyler.

Bayram Tebriki

N.56, s.6, 1 Mayıs 1340

Anadolu'dan İstanbul'a ticaret için gelen Hidayet Bey burada 20 yaşında genç bir kıza metres edinir. Bayrama birkaç gün kala Hidayet, Vuslat'tan köydeki karısına bayram tebriki yazmasını ister ve birlikte tebriki yazarlar.

Alan da Pişman Almayan da

N.48, s.6, 6 Mart 1340

Sevdiği kıza kavuşamayan genç bir şairin tımarhaneye düştüğü ve oradaki durumu anlatılıyor.

Kadın Hilesi

N.47, s.11, 28 Şubat 1340

İffet Hanım, kocasının kendisini aldattığından şüphelenir ve durumu arkadaşı Nezahet Hanım'a anlatır. Nezahet Hanım bu şüphesinin gerçek olup olmadığını anlaması için kocasına bir oyun oynamasını öğretir ve kendi başına gelen benzer bir hadiseyi anlatır.

Şemsiye Hırsızlığı

N.45, s.8, 14 Şubat 1340

Yazar, evvela şemsiyenin fayda ve zararlarından bahsediyor. Ardından çalınan şemsiyesini daha sonra birisinin elinde gördüğünü ve bu konuda gazeteye ilan verdiğini şemsiyeyi hırsızın getirmesini istediğini, dükkânına 12 tane benzer şemsiyenin getirildiğini anlatıyor.

Şeytana Uyanın Cezası

N.25, s.8, 27 Eylül 1339

Buhur Efendi, karısı ve kâtibini birlikte yakalar. Bu arada pahalı bir fincan takımının kırılması buna sebep olur. Buhur Efendi, kâtibini yanında altı ay ücretsiz çalışmak üzere cezalandırır. Fincanı kırdığı içindir bu ceza.

İmzasız Mektuplar

N.40, s.4, 10 K. Sani 1340

Makbul Bey'in karısı Saadet Hanım, kocasının ortağı olan Nazmi ile gizli bir aşk yaşamaktadır. Bu durumu imzasız bir mektupla haber alan Makbul Bey ikisini de öldürme kararındadır ancak mektubu gizlice ele geçiren Saadet Hanım, Nazmi ile birlikte bir oyun oynayarak bu durumdan sıyrılmayı başarır.

Prensip Sahibi Bir İç Güveysi

N.35, s.10, 6 K.Evvel 1339

Ahmed Şemi' Bey küçüklüğünden beri iç güveysi olup çalışmadan rahat bir hayat sürmeyi hayal etmektedir. Nihayet istediği gibi zengin bir aile bulur ancak ailenin maddi durumunun bozulması üzerine umduğu rahatı bulamaz.

Gramofon

N.43, s.6, 31 K.Sani 1340

Muallimlik yapan Ahmed Kerim Bey'in karısı Remziye Hanım'a amcasından gramofon ve plak miras kalır. Ancak gramofon yolda bozulduğu için plakları çalmak için yeni bir gramofona ihtiyaçları vardır. Ancak para biriktiremedikleri için gramofon alamazlar.

Mezalta'ya Tecavüz

N.44, s.4, 7 Şubat 1340

Yasetaçi Efendi'nin karısı Mezalta'ya evlerine su borusu tamir etmek için gelen Bucak Mahmut isimli bir külhanbeyi tecavüz eder. Ancak Yasetaçi Efendi evde bulunmasına rağmen su akıtan boruyu tuttuğu için karısının imdadına koşmaz. Çünkü boruyu bıraktığında su boşa akacak ve fazla fatura gelecektir.

Bayram Efendi'nin Günahı

N.22, s.4, 6 Eylül 1339

Rabia Hanım kocası Bayram Efendi'nin kendisini aldattığını söyleyerek mahalleliyi ayağa kaldırır. Bu duruma nasıl kanaat getirdiğini soranlara da kocasının bu sabah kuyudan su çekerek ayaklarını yıkadığını söyler.

Yeni Sünnet Düğünleri

N.20, s.3, 23 Ağustos 1339

Yazar İstanbul'a gelen arkadaşına değişen sünnet düğünlerinden bahsediyor ve onunla birlikte bir sünnet düğününe gidiyorlar. Gittikleri düğünde şahit oldukları ve başlarına gelen hadiseler anlatılıyor.

Beceriksiz Uşak

N.15, s.8, 19 Temmuz 1339

Eski Şura-yı Devlet azalarından Nafiz Bey, para sıkıntısı çektiği için bakkaldan kasaptan hep veresiye alışveriş yapar. Ancak bir müddet sonra esnaf bir şey vermez. Bu durumdan uşağı Ali'yi suçlayan Nafiz Bey, onun beceriksiz olduğunu söyler.

Unutulmaz İskele

N.14, s.7, 12 Temmuz 1339

Nereye gideceğini unutan yaşlı bir kadın iskelede sıra bekleyen insanları ve gişe memurunu çileden çıkarır.

Aristo'nun Halefi

N.12, s.3, 28 Haziran 1339

Boğaziçi'nde yaşayan meşhur papaz Kontaridis Efendi'nin çok kuvvetli bir hitabet ve ikna yeteneğinin olduğu ve bu yüzden kendisini Ahmed Mithat Efendi tarafından Aristo'nun Halefi lakabı takıldığı anlatılıyor. Ayrıca papazın üçkâğıtçılıkları dile getiriliyor.

Bir Yutturma

N.11, s.8, 21 Haziran1339

Sabriye, kocasını zenci olan komşusu ile aldatır ve ondan gebe kalır. Çocuğu düşürmesi için ebe hanıma gider, durumu anlatır lakin ebe hanım başka bir çare bulur. Sabriye gebe olduğu için kocası Hulusi Bey'den zenci oyuncak bir bebek isteyerek hamileliği boyunca onu yanından ayırmaz. Doğumun olduğu gün ebe Hulusi'ye Sabriye'nin gebeliği boyunca zenci bebeğe baktığı için zenci bebek doğurduğunu söyler. Hulusi bu yalanı yutarak karısından şüphelenmez.

Baskın

N.10, s.6, 14 Haziran 1339

Bir dairede başkâtiplik yapan Ali Rıza Efendi, bir süredir takip ettiği bir bayanla nihayet bir görüşme ayarlar. Lakin dairenin sert müdürü Hacı Akif Bey, Ali Rıza Efendi'ye izin vermez. Yakaladığı fırsatı kaçırmak istemeyen Ali Rıza Efendi karısından şüphelendiğini ve ona baskın yapmaya gideceğini söyler. Namus meseleleri konusunda hassas olan müdür izin verir. Ali Rıza Efendi üç ay boyunca bu bahane ile izin alarak aşığı ile buluşmaya gider. Nihayet müdür Ali Rıza'yı çağırarak bu işi beceremeyeceğini anladığını bu yüzden tahkikat yaparak karısının onu kiminle nerede aldattığını tespit ettiğini söyler.

Bir Aile Meselesi

N.7, s.5, 24 Mayıs 1339

Edirne'de telgrafhanede çalışan Hasan Necdet Efendi, buldukları kalemin hademelerinden hiç hoşlanmaz ve aralarında bir gün tatsızlık çıkar. Hasan Necdet Efendi, müdüre şikâyet eder. Hademe sinirlenerek müdürü döver. Bu duruma hayret

eden Hasan Necdet Efendi durumu kalem arkadaşlarına iletir. Onlar bu durumun gayet normal olduğunu çünkü hademenin müdürün babası olduğunu söylerler.

Çocuğun Selameti İçin

N.3, s.7, 26 Nisan 1339

Yeni doğum yapan Hayriye Hanım çocuklarını emanet ettikleri sütineye güvenmez ve onu kontrol etsin diye dadıyı gönderir. Dadı geri geldiğinde evin Beyi Cemal'i sütineyle gayri ahlaki bir vaziyette gördüğünü söyler. Cemil Bey, olayı çocuklarının selameti için sütineyi kontrol etmek olarak açıklar. Aynı gün bu sefer Cemil Bey, Hayriye Hanım'a kızarak dadının onu lalayla birlikte gördüğünü söyler. Hayriye Hanım çocuğun selameti için lalayı kontrol ettiğini söyler.

Mahalle Dedikodusu

N.41, s.8, 17 K. Sani 1340

Fahriye ve Neziye çiftlerinin komşularının bir yanlış anlamasından dolayı birbirlerini aldattıklarını düşünürler. Ancak tahkikat sonucu durumun böyle olmadığı anlaşılır.

Görünüşe Aldanmamalı

N.42, s.13, 24 K.Sani 1340

Vacid Bey karısı Ruhiye'nin kendisini aldattığını bunun kanıtı olarak da elinde başka bir adamla çekilmiş samimi bir fotoğrafı olduğunu kayınbiraderi Zühdü Bey'e anlatır. Zühdü Bey Vacid'e hak verir ve Ruhiye ile ayrılmasını söyler. Ancak Ruhiye yanlarına gelerek fotoğraftaki adamın dans hocası olduğunu söyler.

Bir Tahliye Davası

N.9, s.9, 7 Haziran 1339

Düriye Hanım kiracısı Hanife Hanım'ı evden çıkarmak için mahkemeye başvurur. Gerekçesi kendisinin 14 yaşında kızı, Hanife Hanım'ınsa 20 yaşında bir oğlu olmasıdır. Mahkeme esnasında yapılan konuşmalardan anlaşılır ki her ikisi de gelirken çocuklarını aynı yere kilitlemişlerdir. Her ikisi de bu duruma çok sinirlenir. Hâkim onları yatıştırarak bir imam eşliğinde nikâh için eve dönmelerini sağlar.

Hem Alay Hem Ticaret

N.6, s.5, 17 Mayıs 1339

Meşhur bir avukat olan Hayri Bey eski müsteşarlardan Necati Bey'e Seniha Hanım ile olan çapkınlığını anlatırken buldukları yere iki genç gelir ve Seniha Hanım'ın meşhur insanları evine götürerek onlarla eğlendiğini ve insanların onları yan odadan seyrettiklerini birbirlerine anlatırlar.

Misafirlere İkram

N.17, s.9, 2 Mart 1339

Harp zamanında zengin olan Habip ve Zeliha çifti çok zengin olmalarına rağmen görgü kurallarını öğrenememişleridir. Kızlarının nişanı esnasında dostlarının önceden tavsiye ettiği şekilde misafirlerine davranmaya çalışsalar da yine de beceremezler.

Akşam Pazarı

N.4, s.10, 3 Mayıs 1339

Akşam vakti parkta uyuklayan Figani Bey'in karşısındaki kanepeye iki hafifmeşrep kadın gelir. Aralarındaki muhabbete kulak veren Figani Bey kadınların fiyatının 50 liradan 3 liraya düştüğünü görür ve kadınlara 30 kuruşa indiği vakit beni uyandırın der.

Patiskadan Duvar

N.39, s.10, 3 K.Sani 1339

Eski mektep arkadaşı olan Nihal ile Nihat çıktıkları bir gezintide otomobillerinin arızalanmasından dolayı geceyi bir otel odasında birlikte geçirmek zorunda kalırlar. Nihal ne kadar istese de Nihad onun cilvelerine karşılık vermez.

ATEŞ BÖCEĞİ

Mürşid Hoca'nın Kuvve-i İknaiyesi

N.61, s.8, 05 Haziran 1340

İnsanları vaaz u nasihati ile oldukça etkileyen Mürşid Hoca, Yahudi Karabet Efendi'nin hidayete ermesine vesile olur. Karabet Efendi, bu durumu dostu Abraham Efendi'ye anlatınca Abraham çok şaşırır. Ve Hoca ile tanışmak ister. Hayat sigortası şirketi bulunan Abraham, Hoca ile konuşur. Hoca onun dinini değiştiremez ama Abraham, Hoca'yı hayat sigortası yapmaya ikna eder.

Kıskançlık Tabiyeleri 2

N.66, s.6, 10 Temmuz 1340

Zehra ve Melahat evli iki arkadaşlırlar. Melahat, Zehra'nın kocasını nasıl idare ettiğini ve onu aldatmasına rağmen nasıl kocasının bunu anlamadığını çok merak eder. Bu konuda kendi kocasını idare etmek için ne yapması gerektiğini öğrenmek ister. Zehra kocasının kendisini her fırsatta tazip ettiğini ve hırpaladığını, bu şekilde onu idare ettiğini söyler.

Yunanlının Anadolu Destanı-1

N.1, s.4, 12 Nisan 1339

Yazar, Yunanlıların Anadolu'yu ele geçirip "İlyada" gibi bir destan yazmak istediklerini ancak mağlup olup bu düşüncelerini gerçekleştiremediklerini belirttikten sonra onların bu isteklerini vekâleten kendilerinin gerçekleştireceklerini söyler ve Yunan askerlerine ait beş farklı kısa hikâye anlatır.

Yunanlının Anadolu Destanı 2

N.2, s.6, 19 Nisan 1339

Anadolu'ya gelen Yunan askerlerinden biri olan Petraki, hırsızlık konusunda oldukça maharetlidir. Türklere ait eşyaları çalan Petraki bir gün esir düşer ancak esarete bile hırsızlık huyundan vazgeçmez. Bulduğu yerdeki zahire ambarında hırsızlık yaptığı bir gece Türkler tarafından yakalanır.

Yunanlının Anadolu Destanı 3

N.3, s.12, 26 Nisan 1339

Yunanlılarla ilgili üç hikâye yer alıyor. Birincisi Yunanlıların hırsız ve tufeyli bir millet olarak yaratıldıklarını, ikincisi bir Yunan askerine ait bir hadiseyi, üçüncüsü Afyon muharebesine katılmış bir Yunanlı komutanın Türklerin hücumuna dair beyanını anlatıyor.

Yunanlının Anadolu Destanı 4

N.5, s.12, 10 Mayıs 1339

Anadolu'ya altın bulma ümidi ile gelen bir Yunan komutan ile Türklere esir olmaktan kurtulan Yunanlı bir askerın hikâyesi anlatılıyor.

Cuma Tatili

N.47, s.8, 28 Şubat 1340

Cuma gününün tatil olmasına sevinen bir manifaturacı o gün evde yaşadıklarından dolayı bu fikrinden vazgeçer ve bu kanunu çıkaranlara kızar.

SUSEN

Yağmurdan Doluya

N.65, s.8, 3 Temmuz 1340

Necip Efendi, evde rahat edeceğini düşünerek işlerini evde yapmaya karar verir. Ancak komşusu keman çaldığı için oldukça rahatsız olur. Çareyi komşusunun haylaz çocuklarına para vererek babalarının kemanını kırdırtmakta bulur. Çocuklar

babalarının kemanını kırarlar ancak aldıkları para ile trampet ve boru alarak evde çalmaya başlarlar. Necip Bey, keman sesinden kurtulduğuna tam sevinirken bu sefer de daha şiddetlisine maruz kalır.

Evlenecek Kızlara Dair

N.45, s.15, 14 Şubat 1340

Güzelliği ile maruf Mihriban Hanım, 25 yaşına gelmesine rağmen henüz evlenememiştir. Çünkü annesi onu hiçbir zaman yanından ayırmak istememektedir.

Pire

N.50, s.12, 20 Mart 1340

Elbisesine giren pireden dolayı çok rahatsız olan genç bir kadın bulunduğu salondan çıkarak boş bir odaya girer. Lambayı açar ve elbisesini çıkartarak pireyi yakalar. Tam bu vaziyette iken yaşlı bir adamın onu seyrettiğini fark eder.

Kadın Kalbi

N.33, s.10, 21 T. Sani 1339

Vedat Bey ve Süreyya Hanım iddiaya girerler. Vedat Süreyya'dan bir buse alacaktır. Bir ay müddet vardır. Vedat Süreyya'nın resmini yapar. Epey bir süre geçer fakat iddia gerçekleşmez. Vedat bir oyun tertip eder. Bir çocuğun hayatı pahasına Süreyya'nın merhametini celbederek iddiayı kazanır.

Bekçi Köpek

N.54, s.10, 17 Nisan 1340

Adamın biri bahçesindeki tavukları serseri hırsızlara karşı korumak için bir bekçi köpek satın alır. Köpeğin geldiği ilk gece hırsızlar bahçeye gelir fakat köpek hırsızları kovalamaz ve ev sahibinin de evden çıkmasına izin vermez. Bunun üzerine hırsızlar rahatlıkla tavukları çalar.

Fazla Saf Bir Kadın

N.55, s.8, 24 Nisan 1340

Kırk yaşını aşkın olan Nezih Efendi, 22 yaşında olan Fatma Hanım'la evlenir. Çok becerikli ve güzel bir kadın olan Fatma Hanım bu hünerlerine karşın oldukça budaladır. Kocası çevresinde yalancı biri olarak tanınmasına rağmen Fatma, Nezih'in her dediğine inanır. Bir gün kocası Fatma'nın ne kadar budala olduğunu tecrübe ederken yanlışlıkla lağım çukuruna düşer.

Bir İzzet-i Nefis Meselesi

N.56, s.4, 1 Mayıs 1340

Ramazan ayının bir akşamında arkadaşı ile buluşmaya beş dakika geç giden bir ihtiyar adam ile onun çok eski bir dostu arasındaki tartışma ve bu tartışmanın izzet-i nefis meselesi haline gelmesi anlatılıyor.

Meçhul Sevgili

N.57, s.3, 8 Mayıs 1340

18 yaşındaki genç bir delikanlı dört kadının yaşadığı komşu evi sürekli gözetlemektedir. Bir gün kendisine o evdeki kadınlardan birinden mektup gelir.

Mektupta delikanlıdan akşam gizlice eve gelmesi ve birbirlerini tanımamaları için konuşmamaları ve birbirlerini görmemeleri istenmektedir. Delikanlı hemen her gece bu eve gider ancak hangi kadınla birlikte olduğunu öğrenemez. Ancak yıllar sonra dört kadının her gece sırayla onunla birlikte olduğunu öğrenir.

Kaynananın İğneleri

N.23, s.7, 13 Eylül 1339

Necip Bey kaynanasının hayattayken kendisini sürekli iğnelemesinden bıkmıştır. Sabrı taşmak üzereyken Fazilet Hanım ölür. Karısı Pervin ile mezarını ziyarete giderler. Mezarlığın kenarına oturan Necip Bey'e diken batar. Kaynana yine boş durmamıştır.

Muvaffakiyet-i Âşıkane Meselesi

N.43, s.5, 31 K.Sani 1340

Bir sokak kadınının kendisini sevmesinden iftihar eden Rasim Bey, bu duruma şaşırarak Naciye Hanım'a neden böyle düşündüğünü anlatıyor.

Madalyonun Tersini

N.27, s.8, 11 T. Evvel 1339

Delikanlı sahilde gördüğü kızdan çok etkilenir. Birkaç gün üst üste karşılaşınca konuşmaya başlarlar ve gece karanlığında işi ilerletirler. Delikanlı'nın ikinci buluşma talebini kabul eden kız, cumartesiden önce görüşemeyeceklerini söyler. Çünkü perşembe evlenecektir, Cuma günü ise kocası evde olacaktır.

Kadın Gururu

N.25, s.5, 27 Eylül 1339

Eşi saat beşte geleceğim diyen kadın saat beş olana kadar hiçbir iş yapmayıp heyecanla onu bekler. Fakat adam gecikir. Geldiğinde ise kadın gururundan dolayı sanki hiç onu beklememiş gibi kitap okuyormuş gibi yapar.

Guguk

N.15, s.3, 19 Temmuz 1340

İki komşu çocuğu nişanlanınca ailelerinden gizli bir biçimde bahçe duvarının dibinde görüşürler.

Bir Asri Erkek

N.44, s.8, 7 Şubat 1340

Asri bir erkek olan Faiz Bey, bu konuda o kadar ileridir ki karısının kendi evlerinde başka erkeklerle birlikte olmasına bile göz yumar.

FAKİR

Tanıdığım Sarhoşlar

N.7, s.10, 24 Mayıs 1339

Yazar, sürekli sarhoş gezen mütekait Şevki Bey'in evinde başına gelenleri anlatıyor.

Ada Hastalığı

N.8, s.15, 31 Mayıs 1339

İki yıldır evli olan karı kocanın boğazda çok güzel bir evleri vardır. Çok mutludurlar fakat son zamanlarda sıkıntılar yaşarlar. Soran kişiye “ada hastalığı” tuttuğunu, adaya gitmek istediklerini söylerler. Nihayet Ada’da bir ev tutarlar fakat ev eski, basık, haşeratı olan bir evdir. Boğazdaki evle kıyas edilememesine rağmen karı koca mutludurlar.

Lahananın Fazileti

N.40, s.8, 10 K.Sani 1340

İmkânsızlıklar yüzünden okullarda sadece lahananın yedirildiği bir dönemde müfettişlerin yanında sınıfta lahananın zararlarından bahseden bir muallimin bu sebepten dolayı açığa alınması anlatılıyor.

Tali’ Diye Buna Derler

N.34, s.4, 29 T. Sani 1339

Tramvayda birlikte giden iki dost genç bir kızı fark ederler. Genç olanı genç kıza yer verir lakin yaşlı bir kadın tramvaya binince kız kalkar ve kadına yer verir. Genç kız kalktıktan sonra kendisine yer veren gencin yanına gider.

Kendileri Muhtaç-ı Himmet Dedeler

N.35, s.3, 6 K.Evvel 1339

Kastamonu’da çıkan *Açık Söz* gazetesinden alınan bir haber ve bu haberden yola çıkılarak yazılan bir hikâye yer alıyor.

Ev Sahibi İle Hırsız

N.36, s.6, 13 K. Evvel 1339

Musevi bir hırsız yine Musevi bir vatandaşın evini soymaya kalkışır. Evine hırsızın girdiğini fark eden ev sahibi hırsızla karşılaşınca çılgık atar ve bayılır. Hırsız da korkudan bayılır. Uyandıklarında hırsızın Musevi olduğunu öğrenen ev sahibinin kızgınlığı daha da artar.

Her Gün Ki Hikâye

N.20, s.8, 23 Ağustos 1339

Emekli bir memurun kızı olan Ayşe, aile bütçesine katkı sağlamak için bir mağazada çalışmaktadır. Ancak fakirliğe daha fazla dayanamaz ve kötü yola düşer. İlk başta kızını reddeden babası daha sonra eşinin de söyledikleri ile kızına karşı yumuşar ve onun maddi yardımlarını kabul eder.

Vasiyet

N.61, s.9, 5 Haziran 1340

Tahir Efendi, çevresinde çok sevilen mübarek bir zattır. Herkes çocuklarının ona benzemesi için dua etmektedir. Lakin Tahir Efendi'nin çocuğu Kazım hiç babasına çekmemiş, mütemadiyen sarhoş gezen bir adamdır. Bir gün Tahir Efendi ölüm döşeğine düşer ve oğlundan içki içmeyeceğine dair yemin etmesini ister. Tahir Efendi vefat eder etmez oğlu çeşitli bahanelerle içki içmeye devam eder.

İç Çamaşırı Meselesi

N.58, s.8, 15 Mayıs 1340

Birçok evlilik denemesine rağmen türlü engeller yüzünden bir türlü evlenemeyen ve artık kırk yaşına geldiği için evlilikten ümidini kesen bir adam, en azından kendisine bir âşık bulmak ister ancak bunda da muvaffak olamaz.

Beterin Beteri

N.57, s.4, 8 Mayıs 1340

Zengin bir Yahudi tüccar mallarını satmak için yanında on koruma ile yola çıkar. Bir vadide üç tane eşkıya yollarını keser. Muhafızlar karşılık verecekleri yerde teslim-i silah ederek kaçarlar. Çaresiz kalan tüccar mallarını mecburen eşkıyalara bırakır. Yahudi tüccar dostlarının ısrarı ile durumu valiye anlatır. Oldukça sert olan vali on muhafızın kaçtığını öğrenince tüccarı makamından kovar.

Ahaliyi Kolaylığa Alıştırmak Korkusu

N.56, s.8, 1 Mayıs 1340

Bir dairede çalışmaya başlayan genç bir kâtip, kendisine tevdi edilen işleri süratle yapar. Ancak bu durum diğer arkadaşlarının pek hoşuna gitmez ve onu müdüre şikâyet ederler. Müdür Bey, genç kâtibi işleri yavaş yapması konusunda uyarır çünkü bu durumda ahali işlerin kolaylıkla yapılabileceğini görerek her daire ve memurdan aynı sürati isteyecektir. Bununla birlikte idareciler daha az memurla işlerin yürüyeceği kanaatine vararak kadrolarda tenkise gideceklerdir.

Çocuk Meselesi

N.48, s.5, 6 Mart 1340

Zehra Hanım eski kocasını çocuğuna bakmadığı iddiasıyla kadıya şikâyet eder. Ahmet Efendi ise karısı ile ayrılalı iki yıl olduğunu ve çocuğun kendisinin olmadığını ifade eder. Ancak kadı efendi şeriata göre boşandıktan sonra 24 ay içinde doğan çocukların eski kocaya ait olduğunu söyleyerek Ahmet Efendi'nin çocuğa bakması gerektiğine karar verir.

Faiz Haramdır

N.48, s.4, 6 Mart 1340

Müşterilerine rehin karşılığında faizsiz para veren bir banka onlara zorla bir saat satar ancak bu saati de müşterilere vermeyerek dolaylı yoldan faiz alır.

Devairde Süratle İş Çıkarmak Usulleri

N.66, s.13, 10 Temmuz 1340

18 aydır bir davayı halletmek için daireden daireye koşturan fakat bir netice elde edemeyen bir adam, bir gün tramvayda bir genç ile bir ihtiyarın konuşmalarına kulak misafiri olur. Genç adam ihtiyarın aylardır halledemediği bir davayı bir hafta içinde halledeceğini vaat etmektedir. Bu sözleri işiten mağdur adam genci tramvaydan inince takip eder ve ona meseleyi nasıl halledeceğini sorar. Genç adam onu çalışma ofisine götürerek müdür beyle tanıştırır. Orada olan hadiseleri takip ederek meselenin aslını öğrenmeye çalışır. Dairenin çalışma şekli kısa sürmesini istedikleri meseleleri yaşlı ve çirkin kadınlara yaptırarak memurların onları fazla görmek istememelerinden işleri çabucak halletmeleri, uzun sürmesini istedikleri meselelerde ise güzel kadınları kullanırlar. Çünkü memurlar bu kadınların sürekli yanlarına gelmeleri için işleri uzatırlar.

Hafız Murat Efendi Cennette

N.65, s.10, 3 Temmuz 1340

Yemeğe çok düşkün olan Hafız Murat bir ziyafet esnasında baklava yerken vefat eder. Diğer tarafta Hafız'ın dünyada yaptığı kötü şeylerden dolayı cehenneme girmesine karar verilir. Ancak Hafız bir yolunu bularak cennete girer. Melekler Hafız'ı Şam baklavası ile kandırarak cehenneme atarlar.

Yosma

N.77, s.4, 25 Eylül 1340

Oğlunun mebus olmasına rağmen sefil bir hayat yaşayan yaşlı bir adam, bir Çingene'nin yardımı sayesinde oğlundan aylık 30 lira almayı başarır.

Sokaktan Sesler

N.48, s.4, 18 Eylül 1340

Bir miras davası neticesinde kendisine yüklü bir miktarda para kalan bir adam, parasını işletmesi için bir tefeciye müracaat eder. Tefeci ona yüklü miktarda faiz vereceğini vaat eder. Tam parayı çıkarıp vereceği sırada sokaktan geçen bir zerzevatçı onu uyararak parayı vermesini engeller.

Acem Mübalağaları

N.74, s.4, 4 Eylül 1340

Çeşitli milletlere mensup insanların mübalağalı konuşmaları yer alıyor.

Deniz Arkadaşı

N.71, s.4, 14 Ağustos 1340

Mail Bey sahilde tanıştıkları Abdullah Bey'le ahbap olur ve sürekli birlikte denize girerler. Mail Bey, kızının nişanına çok beğendiği bu zatı da davet ederek onu misafirlerine çok bilgili ve zengin bir zat olarak tanıtır. Ancak biraz sonra Abdullah Bey derviş kılığı ile eve geldiğinde aslında bu zatın fakir bir derviş olduğu ancak sahilde deniz kıyafeti ile bulunulduğu için bu durumun fark edilmediği anlaşılır.

Turnam Salgını

N.55, s.3, 24 Nisan 1340

Şaban Efendi, sabah çalıştığı daireye gittiğinde hademenin "Turnam" türküsünü söylediğini görür. Şaban Efendi artık her yerde söylenen bu türküden rahatsız olmaktadır. Ardından daireye gelen diğer çalışanlar, daire müdürü aynı türküyü söyleyerek içeri girerler. Şaban Efendi bu duruma dayanamayarak izin alarak dışarı çıkar. Sokakta yine bu türkü söylenmektedir. Şaban Efendi çaresiz eve gider ancak burada da karısı ve kaynanası aynı türküyü söylemektedir. Kaynanası ile tartışarak ona saldırır. Komşularının yardımını isteyen kaynanayı polis gelip kurtararak Şaban Efendi'yi hapse atarlar. Tam rahat ettim diyen Şaban Efendi, hapisanede bile bu türküden kurtulamaz.

Resul Hoca'nın Gazası

N.53, s.6, 10 Nisan 1340

Serdar Murad Paşa beş yüz kişilik bir süvari grubuyla mühimce bir Macar ordusunu yenerek birçok esir ele geçirmiştir. Kendileri ile birlikte olan Resul Hoca ömrünü ibadetle geçirdiğini ancak henüz cihad sevabı alamadığını bunun için esirlerden biri ile dövüşmek istediğini belirtir. Serdar Murad Paşa bu arzusunu kabul

ederek karşısına bir şövalye çıkarır. Şövalyeyi ve elindeki kılıcı gören Hoca, kesilmek korkusu ile meydandan kaçır.

Bir Uğurlu Adamın Tercüme-i Hali

N.52, s.3, 3 Nisan 1340

Doğumundan itibaren hayatının her anında talihsizliklerle karşılaşan Mübarek Efendi'nin hayatı hikâye edilmiştir.

Yeni Askerler

N.51, s.6, 27 Mart 1340

Nezih Bey askere gider. Zabit konuşurken kendisini arkadaşları arasında sanarak düşüncelerini söyler. Hapis cezası alır. Sonra aynı zabiti görünce selam vermez. Zabit sorunca da o olayda darıldıklarını ve bu yüzden konuşmalarının adaba aykırı olduğunu söyler.

Cadı

N.23, s.12, 13 Eylül 1339

Evin hizmetçisi, iki ay önce ölen hanımın cadı olup evde dolaştığını iddia etmektedir. Damatları bu durumdan korkarlar. Yalnız biri gelenin kaynanası değil kayınpederi olduğunu söyler. Çünkü ona göre kayınpederi, kaynanasının gazabından kaçmaktadır.

Tutuldu mu, Kurtuldu mu?

N.27, s.3, 11 T.Evvel 1339

Samuel Efendi oğlu Buhur ile gezmeye çıkar. ocuk bisiklet sesinden korkar ve kaçarken suya düşer. Babası çocuğu bırakarak bisikletlinin peşine düşer ancak yakalayamaz ve bayılır. Kendine gelince çocuğu soracak yerde bisikletliyi sorar. Tazminat alacağından emin olunca evladı aklına gelir.

İdare Adamının Ekber Fezaili

N.24, s.6, 20 Eylül 1339

Derviş gezdiği ülkelerden birine hayran kalır. Nasıl idare edildiğini yaşı bir adama sorar. Adam, idarecilerin yetiştiği okulu gezdirir. İdarecilerin en önemli özelliği okulda iken iğdiş edilmeleridir.

Hakiki Cesaret

N.30, s.12, 1 T. Sani 1339

Saul Efendi, savaşmaktan korkan fakat eğitim olarak donanımlı bir askerdi. Bildiği dillerden dolayı rütbesi artmış hatta ticaret bile yapmıştı. Kendisi ile dalga geçen arkadaşlarına cesur olduğunu kanıtlamak için değerinin düşmesinden korkmayarak aldığı tahvilleri gösterir.

Manhayım Efendi'nin çocuğu

N.72, s.2, 21 Ağustos 1340

Manhayım Efendi hasta yatağında yatarken karısı Rebeka 28 yıl önce onu aldattığını hatta çocukların bile onun olmadığını itiraf eder. Lakin kocası buna bir türlü inanmak istemez.

Şeyh Ebu'l Naka'nın Kerameti

N.68, s.6, 24 Temmuz 1340

Yaşlı bir kadın bu zamanda insanların fala ve büyüye inanmadığını ifade ederek devrine ait şu olayı anlatır. Hediye isminde çocuğu olmayan bir kadın ile Ebu'l Naka'nın yanına gittikleri zaman Şeyh Efendi, Hediye'nin 65 gün boyunca uyumaması halinde dileğinin gerçekleşeceğini yoksa öleceğini söyler. Bütün mahalleli Hediye'yi uyutmamak için türlü şeyler yaparlar lakin onuncu günde kocası gelir ve evdekileri kovarak Hediye'yi yatağa yatırır. On gündür uykusuz olan kadın yatağa girer girmez uyur. Ancak bu onun son uykusu olmuştur.

SAKSAĞAN

Masum Nişanlı

N.49, s.8, 13 Mart 1340

Ragıp Bey bir çay partisinde tanıdığı Şevkiye Hanım'a âşık olur. Hiç zaman kaybetmeden bu durumu ona açar ve kısa süre içinde nişanlanırlar. Ragıp Bey nişanlısının en çok saf ve masum halinden hoşlanmaktadır ancak daha sonra anlar ki durum hiç öyle değildir.

Tecrübe

N.46, s.6, 23 Şubat 1340

Kocasından terk edilen Naciye Hanım, eski arkadaşı Muazzez Hanım'ın evinde misafir kalmaya başlar. Ancak Muazzez'in kocası İsmet Bey, Naciye'den hoşlanır ve karısından ayrılmaya karar verir.

Diri Gömülmek Korkusu

N.30, s.8, 1 T. Sani 1339

Bir mecliste ölmeden ölmüş sanılarak gömülmek üzerine yaşanan hadiseler anlatıp konuşmaktadırlar. İçlerinden birisi başına gelen şöyle bir hadiseyi anlatır: Ölmeden gmlme korkusundan dolayı kapısı olan bir lahit yaptırmıştır.

Bir Biletle İki Kişi

N.28, s.4, 18 T. Evvel 1339

Vapur memuru çok uyanıktır. Uzun Mehmet ve Torik Ali vapura bineceklerdir ama paraları ıkışmaz. Parayı birleştirip bir bilet alırlar ve memuru oyuna getirip biletsiz binerler. Memur sonradan durumu anlar fakat iş işten geçmiştir.

Kezban Nine

N.23, s.4, 13 Eylül 1339

Karısının evde olmadığı bir zamanda karısının arkadaşı Leyla Hanım'ın daveti üzerine kurduğu çapkınlık hayalleri, hizmetçileri Kezban nine sayesinde rezilliğe dönüşür. Adam, Kezban nine yüzünden Leyla Hanım'a rezil olur.

İstanbul'un Garip Adetleri

N.27, s.4, 11 T.Evvel 1339

Mebus olan Hacı Sururi'yi amcazadesi görgü kuralları hakkında uyarır. Yeme, içme, bahşiş verme gibi hususlarda öğütler verir. Hacı, yemek yediği yerde kırk para bahşiş verir. Rum garson bahşişi az bularak bir kuruş da koyarak bahşişi iade eder. Bunu adetten sanan Hacı bir mecidiye vermediğine pişman olur.

Kıskançlık

N.72, s.4, 21 Ağustos 1340

Vecihe Hanım'ı kocası Necip Bey'i haddinden fazla kıskanmakta ve onu her yerde takip ettirerek herhangi bir kadınla münasebete girmesine mani olmaktadır. Necip Bey, bir gün eve geldiğinde yine karısını kıskançlık krizinde bulur. Çünkü eve iş icabı getirdiği bir evrakı karısı yanlış anlamıştır. Karısının bu son yaptığına dayanamayan Necip Bey karısını gerçekten aldatmaya başlar.

Bayılan Kadın

N.70, s.7, 7 Ağustos 1340

Büyük Ada'ya gitmekte olan bir Yahudi ailesinin en yaşlı mensubu bayılma numarası yapar ve ailenin diğer fertleri yaygara koparırlar. Aile bu şekilde biletçinin kendilerinden para istemesine imkân bırakmadan bedava adaya giderler.

Filozof Dilenci

N.65, s.7, 3 Temmuz 1340

Kırk yıldır dilencilik yapan kör bir adam dilencilik ederken önüne gazete açar ve okuyormuş gibi yapar. Bunun sebebi sorulduğunda insanların körlerden ziyade gözleri görenlere daha çok yardım ettiklerini çünkü dilenci tarafından dahi olsa insanların takdir edilmek istediklerini söyler.

Dilsiz Çocuk

N.64, s.11, 26 Haziran 1340

Behram Bey emekli olduktan sonra karısının Konya'daki çiftliğine yerleşir. Behram Bey altmış yaşını aşmasına rağmen yardım kisvesi altında özellikle genç dul

kadınlarla münasebete girer. Bunlardan birinin dilsiz kızını Avrupa'da tıp tahsilini gören yeğeniyle birlikte göndermeye karar verir. Züppe yeğeni yüklüce bir miktar parayı alır ve kızını Türkiye'de bir pansiyona bırakarak bütün parayı Avrupa'da yer. Behram Bey aradan iki yıl geçince yeğenine kızar ve kendisini aldattığını söyler. Yeğeni ise kızını getirdiğini, konuşmaya başladığını ancak İzmir'de bıraktığını söyler. Bununla birlikte kızın dilinin açılır açılmaz yalan söylemeye başladığını, mesela Behram Bey'le annesinin ilişkisini anlattığını söyler. Bu durumda Behram Bey kızarır ve yeğeninden kızını hiç buraya getirmemesini kendisi ile birlikte Avrupa'ya tahsile gitmesini söyler.

Abdal Hafız

N.62, s.10, 12 Haziran 1340

Seniha, beceriksizliğinden dolayı kocası Şevki Bey'e abdal hafız lakabını takmıştır. Ancak kocası bu durumdan hiç hoşlanmadığı için aptal olmadığını karısına ispat etmek için elli kuruş sarf ederek karısının yakın arkadaşı Celile ile güzel bir gün geçirir. Ve bunu karısına müftehirane anlatır. Karısı yine kocası ile dalga geçer. Çünkü aynı gün Celile'nin kocası hiç para harcamadan kendisi ile birlikte olmuştur.

Şemsiyenin Kerameti

N.62, s.7, 5 Haziran 1340

71 yaşındaki Hüseyin Efendi, 20 yaşında genç bir kızla evlenir. Aradan üç yıl gibi bir süre geçtikten sonra karısı çocuklarının olacağını müjdelir. Hüseyin Efendi, bunun imkânsız olduğunu söylese de karısı olduğunu iddia eder. İçine kurt düşen Hüseyin, emekli bir müftü olan komşusuna durumu anlatır. Komşusu karısının Hüseyin'i aldattığını anlasa da bunu birden söylemek istemez ve bir hikâye ile Hüseyin Efendi'ye durumu izah eder.

Doktorluğun Faydası

N.47, s.44, 28 Şubat 1340

Emin Bey, doktor olmasına rağmen çalışmayan ve babasından kalan miras ile geçinen havai bir adamdır. Doktorluğunu sadece çapkınlığa gittiği bir evde polis tarafından basılınca bu durumdan kurtulmak için kullanır.

Uğruna Ölünecek Adam

N.24, s.4, 20 Eylül 1339

Çirkin bir delikanlı vapurda kendisi için iddia eden genç kızı anlatmaktadır. Ama aslında kız delikanlının peşinden gelmesinden bıkmış ve kaçarken araba çarpması ile ölmüştür.

Hayat Dersleri

N.25, s.12, 27 Eylül 1339

Arif Fuat Bey kalabalık bir vapurda oturmak için nasıl yer bulunacağını bütün yolarıyla tecrübe ederek kendisine yer vermek isteyen arkadaşına anlatır.

Kantocu Teyze

N.16, s.6, 26 Temmuz 1339

İhtiyar bir mal müdürünün ünlü bir kantocu kadın hakkında anlattıkları aktarılıyor.

Tembellik rekoru

N.34, s.8, 29 T. Sani 1339

Tembelliği ile meşhur olan Türibi Baba, yerinden çok az kıpırdamakta hayırsever insanlar tarafından bakılmaktadır. Türibi Baba'nın yaşadığı yerin imamının oğlu Türibi Baba'ya özenir ve tembellikte birinci olacağını iddia eder. Babası ne yapsa onu bu fikrinden döndüremez. Çaresiz Türibi'nin yanına götürür. Çocuk tembellikte Türibi'yi alt eder. Bu duruma dayanamayan Türibi Baba halkın içine karışır.

Kibar Ruhlu

N.15, s.5, 6 K. Evvel 1339

Evli bir kadınla birlikte olan Semih, sürekli çeşitli bahaneler ileri sürerek kadından para alır.

Lütfi Fikri Bey'in Talipleri

N.42, s.4, 24 K. Sani 1340

Hapishanede bulunan Lütfi Fikri Bey'e dört kadın evlenmek için mektup yazar. Bu kadınlar bir araya geldiklerinde konuşmalarından hepsine kabul cevabı geldiği ve Lütfi Fikri Bey'in hepsinden bir şeyler talep ettiği anlaşılır. Bu durumu hapishane müdürüne aktaran hanımlar Lütfi Fikri'den şikâyetçi olurlar. Lütfi Fikri ile müdürün konuşması sonucu Fikri'nin böyle bir şey yapmadığı, mektuplara bir başkasının cevap verdiği anlaşılır.

Son Olmayan Son Gece

N.11, s.3, 21 Haziran 1339

İçki yasağının başlayacağı günün bir önceki gecesi bütün sarhoşlar meyhaneyi doldurmuştur. Sarhoşlardan bir kısmı evine gitmekte olan bir zabiti yoldan çevirerek durumu anlatırlar ve kendi aralarına çağırırlar. İyice sarhoş olan zabit eve dönerken tramvay yolunda uyuyakalır. Son tramvayın vatmanı onu fark ederek tramvayı durdurur ve çanı çalar. Ancak zabit efendi uykusuna devam eder.

Bir Tokat Meselesi

N.12, s.8, 28 Haziran 1339

Aksiliği ile meşhur bir vergi mümeyyizi insanlara zorluk çıkarmak için elinden geleni yapmaktadır. Bir gün bir mükellefin işi sadece imzaya kalmıştır. Ancak paydos zili çaldığı için vergi mümeyyizi imzayı atacağı esnada zil yüzünden atmaz. Bu duruma çok sinirlenen mükellef mümeyyize tokat atarak imzayı attırır.

Aristo'nun Halefi 2

N.13, s.4, 5 Temmuz 1339

Papaz Yorgi'nin en az kendisi kadar çenebaz ve el çabukluğu hüneri olan Nantis isminde bir komşusu vardır. Nantis bir gün Yorgi'nin evinden bir yumurta çalar. Durumu fark eden Yorgi bir şey demez ancak civciv olunca gider civcivi alır. Bir müddet sonra Nantis tavuğu çalarak dolma yapar. Yine durumu fark eden Yorgi gidip pişmiş tavuğu alır.

İlk Müşteri

N.17, s.3, 2 Şubat 1339

Bir dairede evrak mukayyidi olarak çalışan Tahir Efendi işinden memnun olmadığını her fırsatta dile getirir. Mezuniyet kanununun çıkmasının akabinde Tahir Efendi emekli edilir ve biriktirdiği paraya birazda borç para ekleyerek bir kahvehane açar. İlk gün sadece bir müşteri gelir. Ancak o da bir şey içmeden geri gider.

Bir Mebusun Hatıra Defterinden

N.18, s.4, 9 Ağustos 1339

İstanbul'a tatil için gelen bir mebus rahatça eğlenebilmek için adaya gider. Burada kiralık ev bakan mebusa Marika'nın evi gösterilir. Çürük ve kötü bir ev olmasına karşın orada gördüğü güze kızın oda işlerini yapacağını sanan mebus fahiş bir fiyata evi kiralar. Kontratı imzaladıktan sonra anlar ki o kız Marika'nın yeğenidir ve gelen müşterileri kandırmak için orada bulunmaktadır.

Hamparsun Tahtabasıyan Efendi

N.3, s.10, 31 Mayıs 1339

Galatasaray'da muallimlik yapan Hamparsun Efendi anne-babasını görmek için tatilde İzmir'e gitmeye karar verir. Bunun için Haydarpaşa Garı'na geldiğinde trenin dolu olduğunu ancak ön vagonun boş olduğunu görür ve gidip oraya oturur. Memurlar oranın Mekke Kadısı tarafından rezerve edildiğini söyleyip onu çıkarmaya çalışınca sinirlenir ve "neden bana hakaret ediyorsunuz, Mekke kadısı ya bensem" der.

Geçim Meselesi

N.22, s.6, 6 Mayıs 1339

Çok iyi huylu bir insan olan Namık, hem işyerinde hem de evde her denileni yapar. Yalnız hem işten hem de kaynanasının evinden gönderilir. Bacanağı Sadi ise asi ruhlu biridir fakat hem işte hem de evde Namık'a tercih edilir.

İkizler

N.21, s.10, 30 Ağustos 1339

Karamanlı iki Yahudi'nin yan yana dükkânları vardır. Başlangıçta iyi anlaşılamayan bu iki kişi sonra dost olurlar. Evli olmadıkları için masraf olmasın diye bir tane metres bulup birlikte eğlenmeye karar verirler. Lakin metres hamile kalır. Çocuğun kimin olduğu belli olmadığı için her ikisi de bu dertten kurtulmak ister. Nihayet metres ikiz çocuk doğurur fakat birisi ölür. Açık göz olan Yahudi ölen çocuğun kendisinin olduğunu iddia ederek bu dertten kurtulmak ister.

Ahde Vefa

N.48, s.8, 6 Mart 1340

Altmış yaşlarında bulunan Cemil Bey, kadın ve erkeklerin bulunduğu bir sohbet meclisinde Melek Hanım isminde 30 yaşında olan evli bir bayanla yaşadığı tek gecelik münasebeti anlatır.

Abdurrahman Bey'in Halıları

N.69, s.6, 31 Temmuz 1340

Avukatlık yapan Abdurrahman Bey'in uzun yıllar boyunca biriktirdiği çok değerli halıları vardır. Ancak kimsenin evde bulunmadığı bir gün eve bir hırsız

girerek halıları çalar. Abdurrahman Bey derhal karakola müracaat eder ancak polisler bu duruma fazla ehemmiyet vermez. Abdurrahman Bey'in ısrarı üzerine şikâyeti kayda geçirirler ve o günden sonra İstanbul'un çeşitli semtlerinden Abdurrahman Bey'e bir kısım eşya bulunduğu ve gelip görmesi yönünde davetiyeler gelir. Abdurrahman Bey bu yerlere gide gele çok yorulur. Aynı zamanda para sarf eder. Nihayetinde dayanamayarak şikâyetinden vazgeçer.

***

Çocuk Boşboğazlıkları

N.20, s.2, 23 Eylül 1339

Çok yaramaz olmasından şikâyetçi olunan bir çocuğa amcası kendisini geliştirmesi için gazete okuması gerektiğini söyleyerek eline bir gazete tutuşturur. Eline gazeteyi alan çocuk okuduğu haberler hakkında yorum yaparak amcasını sinirlendirir.

Yine İçki Dedikodusu

N.15, s.2, 19 Temmuz 1339

Gazinoya giden yazar orada bir ahababı ile karşılaşır ve ona içki içmemesi gerektiğini nedenleri ile anlatır. Ancak sarhoş olan ahababı yazarın söylediklerini reddeder.

Sulh Oldu

N.16, s.2, 26 Temmuz 1339

Sulhun sağlandığına inanmayan bir kişiye karşı orada bulunan birisi Nasreddin Hoca'nın bir hikâyesini anlatarak sulhun gerçekteştiğini anlatır.

Kıssadan Hisse

N.31, s.2, 8 T. Sani 1339

Bir adam İngiltere'nin son derece hür olduğunu öğrenir ve oraya taşınır. İlk gün sokağa tükürdüğü ve kölesini dövdüğü için karakola götürülür. Ertesi gün böyle hürriyetin kat kat fazlası memleketimde var diyerek hemen geri döner.

Teşebbüs-i Şahsi

N.23, s.2, 13 Eylül 1339

Teşebbüs-i Şahsiye Kundura Boyahanesi adındaki ayakkabı boyacısına giren adam, oranın devlet dairesine benzer sistemine hayran kalır. Sıra numarası alınmasından veznesine, mesai saatleri ile tam bir düzen içerisinde olan mağazada görevliler üniforma giymektedir. Çalışanlar çeşitli nezaretlerden açığa alınan memurlardır.

Yazlık Bir Otel Nasıl Açılır?

N.24, s.2, 20 Eylül 1339

Daha önce çok işlek bir oteli satın alan Tahir Efendi oteli güzelleştirmesine rağmen otelin müşterisi azalır. Çünkü önce gerçekleşen ahlaksız durumlara müsaade etmemektedir.

Mekteplerde Dayak Memnudur

N.25, s.2, 27 Eylül 1339

Maarif komisyonu dayak yiyen bir öğrencinin şikâyetini değerlendirmek için toplanır. Çocuk perişandır ama o sadece kulağını çektiği için Türkçe öğretmeninden şikâyetçi olur. Onu perişan eden beden eğitimi öğretmenine işini iyi yaptığı için bir maaş ikramiye verilirken Türkçe öğretmenin bir maaşı kesilir.

Rahat Kapı

N.18, s.11, 5 Ağustos 1339

İş arayan bir uşağa ev sahibi vereceği aylığın az olacağını fakat işlerin hafif olduğunu söyleyerek yapacağı işleri sayar. O kadar çok şey sayar ki uşak oradan uzaklaşmak zorunda kalır.

Bir İdare Şekli Daha

N.32, s.2, 15 T. Sani 1339

Kahvede oturan bir adamın idare nazariyesi nakledilir. Adam suç işleyenin asılmasının bundan sonra o suçu işleyecek olana ibret olacağını düşünmektedir. Ve devlet kendisine emanet edilse kısa sürede hür bir millet haline gelineceğini ifade etmektedir.

Mide Belası

N.21, s.7, 30 Ağustos 1339

Midesinden muzdarip olan bir adamın doktoruyla olan diyalogu yer alıyor.

Aile Birliği

N.22, s.2, 6 Eylöl 1339

Eşinin yakınları ile aynı evde kalan bir adam, onların ev işlerine çok karışmasına dayanamayarak evden uzaklaşır. Üç yıl sonra karısı ile karşılaştıklarında bir anlaşma imzalayarak tekrar bir araya gelirler.

MAHMUT ESAD

Cenaze Dönüşü

N.2, s.4, 19 Nisan 1339

Yolda giderken karşı taraftan bir tanıdığı ile imam efendinin geldiğini gören bir kişi onların üzüntülü halinden birinin öldüğünü düşünür. Aralarında geçen konuşmalardan hakikaten birinin öldüğü düşünülse de hikâyenin sonunda cenazeden değil nikâhtan geldikleri anlaşılır.

Baba Dostu

N.5, s.6, 10 Mayıs 1339

İki ahbap Bursa'da karşılaşır. Banker olan karşılaştığı dostuna kızarak her yerde kendisini rezil ettiğini söyler. Muhatabı öyle olmadığını daha geçen gün kendisinin ne kadar mal varlığı olduğunu vergi memurlarına anlattığını söyler.

Oruç

N.5, s.10, 10 Mayıs 1339

Genç bir kız olan Belkıs, Ramazan ayında oruç tutuyor numarası yaparak annesinin takdirini kazanır ve bu şekilde annesi ona birçok şeyi yapması için müsaade eder.

Borazan Mahmut

N.5, s.7, 10 Mayıs 1339

Hiçbir şeyden şikâyet etmeyen ve her türlü olay karşısında şükreden Borazan Mahmut askerde bir kulağını kaybetmesine rağmen yine de şikâyet etmez.

Kara İki

N.10, s.4, 14 Haziran 1339

“Kara İki” namındaki bir ilizyonistin İstanbul’da yaptığı bir gösteriden bahsediliyor.

REŞAD NURİ

Rüya-yı Sadık

N.27, s.6, 11 T. Evvel 1339

Adam bulunduğu mekânda sadık rüyaya inanmayanları ikna etmek için başından geçenleri anlatır. Eşini evde yalnız bırakarak gittiği evde çok yer ve rüyasında eşinin yardım istediğini görür. Rüya der geçer. İki kere tekrarlanan hadise

sonunda polisi arar fakat karısının ve kızının öldüğünü öğrenir. Dinleyenler üzülür. Sonra adam üçüncü hadisenin de rüya olduğunu söyler.

Şiire Tövbe Eden Adam

N.28, s.8, 18 T. Evvel 1339

Şair olan Hüseyin Behiç şiir yayınlamayı bırakınca kendisine mektup yazan Mihriban'la mektuplaşmaya başlar. Bir gün türlü zorluklarla buluşurlar. Fakat Behiç, bu buluşmadan umduğunu bulamaz çünkü Mihriban fazla hassastır. Elini bile tutturmaz. Bu buluşma yanlarında getirdikleri Makbule ve Besim'e yarar. Behiç bu olaydan sonra şiir yazmamaya yemin eder.

Karakolda

N.34, s.13, 29 T. Sani 1339

Muhasebe başkâtibi olan Nizameddin Bey, bir akşamüstü tramvay durağında yağmurda kalan bir bayana yardımcı olmak ister. Ancak orada bulunan bir polis memuru durumu yanlış anlayarak Nizameddin Bey'i karakola götürür. Devamında Nizameddin Bey'in karakolda başına gelenler anlatılır.

... 'nın Esrarı

N.1, s.6, 12 Nisan 1339

Gezmek güzel giyinmek isteyen on sekiz yaşındaki bir genç kız trende tanıştığı bir kadının tavsiyesi üzerine Şeyh Nihani Efendi'nin dergâhına gider. Özendiği kadınlar gibi olmak istediğini söyleyerek Şeyh'ten bu sırra ermek için yardım ister. Şeyh, dergâhta bir gece kalan kızdan istifade eder ve bu yolda giderse zengin olacağını söyler.

Halime Kadın

N.2, s.10, 19 Nisan 1339

Evli olan komşusu Kadriye Hanım'a aşçısı Halime Kadın'la mektup gönderen Mehmet Ali Bey'in komik çapkınlık hikâyesi anlatılıyor.

Bir İstifa

N.21, s.6, 30 Ağustos 1339

Askerden yeni dönen bir öğretmen okulun ilk günü öğrencilerden en mesut oldukları günü anlatmalarını ister. Öğrenciler, bahtiyar oldukları günü anlatırken aslında kötü hadiseleri anlatırlar. Bu duruma dayanamayan muallim istifasını sunarak tekrar askere gitmeye karar verir.

Deniz Banyosu

N.18, s.10, 9 Ağustos 1339

İbrahim Bey'in doktor arkadaşı evlerine ziyaretine gelir. Muhabbet esnasında Doktor Bey, İbrahim Bey'in yeğeni Arif'i kırlarda bir bayan ile gördüğünü söyler. Kısa bir süre sonra İbrahim Bey'in genç karısı içeri girer. Doktor Bey, kadını görünce Arif'in yanındaki kadın olduğunu anlar yalnız bir şey söylemez. Bir müddet sonra Arif'te eve gelir. İbrahim Bey Arif'e tahsilini aksattığı için kızar. Lakin Arif doktorun yengesi ile birlikte kendisini gördüğünü İbrahim Bey'e söylediğini düşünerek suçunu itiraf eder.

Medeni Günahlar

N.16, s.4, 29 Temmuz 1339

Emekli bir vali oğluna alafranga bir iş adamının kızını ister. İş adamı müstakbel damadı için bir tahkikat yaparak çocuğun hiçbir kötü huyu olmadığını görür ve bu zamana uygun bir çocuk olmadığı için kızını vermez.

İçki Yasağı

N.8, s.4, 31 Mayıs 1339

İçkinin yasak olduğu Hicaz'a tayin olan bir memurun orada içki müptelası haline gelişi anlatılıyor.

Fes Duası

N.6, s.12, 17 Mayıs 1339

Nadir Bey, çocuğu Nihat'la vapurda giderken çocuğun denize sarkmasını engellemek için onun fesini alır ve denize düşüğünü söyler. Ardından fes duası okursak balıklar fesi getirir der ve dua okur. Fesi balıkların getirdiğini zanneden Nihat, kendi ve babasının fesini denize atarak babasından tekrar dua etmesini ister.

Su Çekmek, Bulaşık Yıkamak

N.5, s.13, 10 Mayıs 1339

Bir tartışma sonucu karısını boşayan Murat Bey, evden ayrılmak zorunda kalır ancak bu duruma pişman olmuştur. Karısı Hasibe Hanım, Murat Bey'i ev işlerine yardım etmesi şartıyla eve alır ve ona buna dair bir mukavele imzalatır. Ev işi yapmaktan sıkılan Murat Bey, çeşitli hilelerle ev işi yapmaktan kurtulur.

Gece Ziyaretçileri

N.4, s.13, 3 Mayıs 1339

Rasime Hanım, telaşlı bir şekilde abisi Rakım Efendi'nin odasına girerek kızı ve yeğeninin âşıkları olduğunu söyler. Rakım Efendi, çapkın delikanlılarla konuşup kızlarını almalarını söyleyeceğini kardeşine söyler. Rasime Hanım, kızların konuşmalarından âşıkların Tevfik Fikret ve Abdülhak Hamit olduğunu öğrenmiştir.

İnce Hesaplar

N.3, s.6, 26 Nisan 1339

Hızlı bir hayat yaşayan Lemi Bey, tam bir ev kızı olan Nezahet ile evlenip sakin bir hayata kavuşup çoluk çocuk sahibi olmak istemektedir. Lakin Nezahet Hanım'da sönük geçen hayatından bıkmıştır ve Lemi Bey'le evlenip hayatın tadını çıkarmak peşindedir.

Eski Hatıra

N.32, s.4, 15 T. Sani 1339

Sırrı ve Münir vapurda karşılaşırlar. Çocukluk arkadaşları hasret giderirken sırrı ilk aşkı Pakize'den bahseder. Münir tepki gösterse de durduramaz. En sonunda gerçeği söylemek zorunda kalır. Pakize ile Münir evlenmiştir fakat anlayamayıp boşanmışlardır.

Sesli Kayalar iftliği

N.55, s.13, 24 Nisan 1340

Karaca Bey, kendi çiftliklerine yakın bir yerde bulunan Sesli Kayalar iftliği'nin satılacağı ilanını duyar. iftliği almak için harekete geçer. Lakin o civarın gcl beylerinden Hacı Yunus da bu iftliği satın almak istemiştir.

F.N.

Adalının şarkısı

N.72, s.3, 21 Ağustos 1340

Adada yaşayan bir aşığın sevgilisini manzum ifadelerle adaya davet etmesi yer alıyor.

Adada Bir İntihar

N.70, s.2, 7 Ağustos 1340

Süheyla ve Necib birbirlerini çok seven genç bir ifttirler. Yazları Büyük Ada'da kışları ise Nişantaşı'nda yaşarlar. Adada buldukları bir yaz Necib, Süheyla'yı Belma adında güzel bir kadınla aldatır. Bu duruma dayanamayan Süheyla Necib'in bu kadından ayrılmayacağını anlayınca intihar eder.

ÇİĞDEM

İntihabada Dair

N.8, s.8, 21 Mayıs 1339

Memleketinde uçan kuşa borcu olan bir adam borçlarını bir türlü ödeyemez ve bu yüzden memleketine adımını atmaz. Bu duruma çare olarak hemşerileri onu mebus yaparak alacaklarını temin etmeye karar verirler.

Komşunun Tavukları

N.50, s.10, 20 Mart 1340

Ahmed Efendi, komşusu Mahmud Efendi'nin tavuklarının kendi bahçelerine girerek yetiştirmeye çalıştıkları zerzevatı yediklerini belirterek komşusundan bahçesine tel örgü çekmesini rica eder. Ancak Mahmud Efendi, bu sorunun kendisini ilgilendirmediğini ifade eder. Bu durumu hazmedemeyen Ahmet Efendi, kendi bahçesine yumurta koyar ve sanki bu yumurtalar komşusunun tavuklarının yumurtasıymış gibi onları karısına toplatır. Kendi tavuklarının yumurtalarının komşusu tarafından toplandığını zanneden Mahmud Efendi, çaresiz bahçesinin etrafına tel örgü çeker.

Kibirli Mirasyedi

N.53, s.12, 10 Nisan 1340

Amcasından miras kaldığı için kibirlendiği ve arkadaşlarından uzaklaştığı şeklinde yanlış anlaşılan genç bir adamın durumu anlatılıyor.

Tramvay Yarışı

N.52, s.7, 3 Nisan 1340

Veli ve Hacı Hüseyin ağalar memlekette çok ciddi rakiptirler. Araba yarışına kadar her şeyde inatlaşırlar. Bir gün İstanbul'a gelen Hacı Hüseyin tramvayda Veli Ağa'yı görür. Bir sonraki tramvaya biner ve makiniste eğer önündeki tramvayı geçerse bütün malını vereceğini söyler.

Mezat Malı

N.15, s.12, 19 Temmuz 1339

Gelini ile kavga eden Hidayet Hanım, kendine gelmek için çayırlara çıkar. Burada kendisine musallat olan Yahudi bir çocuk ona ısrarla bir şeyler satmak ister ve nihayetinde Hidayet Hanım dayanamayarak bayılır.

Siyah El

N.18, s.8, 5 Ağustos 1339

Karısının hastalığı sebebiyle adada bir ev kiralayan adamın başına gelen korkunç hadise anlatılıyor.

Mizaçgir Musahib

N.8, s.9, 31 Mayıs 1339

Eski zamanda yaşanmış padişahla harem ağası arasında yaşanmış bir hadise anlatılıyor.

Vicdan Azabı

N.4, s.7, 3 Mayıs 1339

Sokakta bulduğu yüzükle ilgili gazetede yayınlanabilecek kayıp ilanını görmemek için 20 gündür gazete almayan bir kişinin durumu anlatılıyor.

Dil

N.5, s.6, 10 Mayıs 1339

Hastalanan şeytanın şifa için on iki kızın dili yerine bir kaynananın dilini tercih etmesi mizahi bir dille anlatılıyor.

Aziz Bey'in Hovardalığı

N.42, s.9, 24 K. Sani 1340

Mümeyyiz Aziz Bey o ayki maaşını alınca Bakırköy'de tanıdığı bir dulun evine gidip hovardalık yapmaya karar verir. Bunun için çeşitli hediyeler alarak bunları güzel bir pakete koyar. Ancak onun daireden çıktığı bir vakit iş arkadaşları paketi boşaltarak içine pırasa koyarlar.

Randevu

N.35, s.7, 6 K. Evvel 1339

Evli bir kadının genç aşığı ile olan randevusuna gidip gitmemek konusundaki kararsızlığı anlatılıyor.

Paris'te Tahsil

N.37, s.9, 20 K. Evvel 1339

Paris'e tahsil için giden bir genç orada kısa sürede Türkçe'yi unutup Fransızca'yı öğrendiğine dair bir mektup gönderir. Babası da cevaben endişe etmemesi gerektiğini çünkü İstanbul'a geri döndüğü vakit Türkçe'yi tekrar hatırlayacağını söyler.

Mahkeme Zabıtlarını Okurken

N.38, s.4, 27 K. Evvel 1339

Eski zamanda genç bir yeniçerinin genç bir kıza sarkıntılık etmesi ve yeniçeri ağası tarafından hadım ettirilip hareme gönderilmesi anlatılıyor.

Hamarat Koca

N.7, s.6, 24 Mayıs 1339

Feyzi Bey'le evlenen Nevriye Hanım ilk sabah kalktıklarında odanın düzeltilmiş olduğunu görür ve hamarat bir koca ile evlendiği için sevinir. Karısının uyandığını gören Feyzi Bey ona dönerek her sabah bu odayı bu şekilde görmek istediğini söyler.

Yalancı Şahidin Kurnazlığı

N.8, s.7, 31 Mayıs 1339

Mahkemede yalancı şahitlik yapan birisi ile ona para ile yalancı şahitlik yaptıran kişi arasındaki para alışverişi anlatılıyor.

Bir Suikast

N.5, s.5, 10 Mayıs 1339

Kocasını aldatan bir kadının kocasının kendisini takip etmesi ve aşığı ile yakalanmasından kaynaklanan rahatsızlığı anlatılıyor.

İnsaniyet

N.12, s.5, 28 Haziran 1339

Aziz, manifaturacı ile sıkı bir pazarlığa girer ve 23 liralık malı 17 buçuğa alır. Bu durumu gören bir arkadaşı ne de olsa aldıklarının parasını vermeyeceksin neden pazarlık yapıyorsun der. Aziz, adam parayı alamayacağını anlayınca fazla üzülmesin diye cevap verir.

Otomobil Kazaları

N.16, s.8, 26 Temmuz 1339

Eczacı Karakin Dırdıryan'ın dükkânının civarında her iki üç günde muhakkak bir kaza olur ve yaralı Karakin'in dükkânına getirilirdi. Yine böyle bir kazazede dükkâna gelmiş ve dükkânın içerisi meraklılarla dolmuştu. Kalabalıktan rahatsız olan doktor eğer çıkmazlarsa tedaviyi bırakacağını söyler. Lakin kimse oralı olmaz. Bu durumda Karakin hastanın amele olduğunu, çalışamayacağını bu yüzden ona yardım etmek gerektiğini söyleyerek meraklılardan para talep eder. Bunu duyan kalabalık hemen orayı terk eder.

Dans Müsabakası

N.45, s.12, 14 Şubat 1340

Beyoğlu'nda düzenlenen ve 22 saat devam eden dans müsabakası hakkında bir mahalle kahvesinde yapılan tartışma anlatılıyor.

Şüpheli İsm-i Fail

N.24, s.7, 20 Eylül 1339

İmam mahallenin hafifmeşrep kızına mahalleden kimse ile flört etmemesini telkin ediyor. Kız, mahallede bütün kızların bunu yaptığını söyleyince imam durumu izah etmek zorunda kalır. Annesinin her gece mahalleden birini evine aldığını söyler.

Dile Benden Ne Dilersen

N.66, s.8, 10 Temmuz 1340

Bir adam arkadaşından evlilik merasiminde şahit olmasını ister. Fakat avukatlık yapan arkadaşı kendisi için her şeyi yapabileceğini ancak bunu yapamayacağını söyleyerek arkadaşının teklifini geri çevirir.

Gazetelerin Faideleri

N.23, s.5, 13 Eylül 1339

İki komşu gazeteler üzerine münakaşa etmektedirler. Önce varlıkları ve yokluklarında gazeteye duydukları ihtiyacı ifade ederler. Ardından faydalarını tartışırlar.

Horoz İsmail

N.57, s.12, 8 Mayıs 1340

Ömründe hiç tekkeye gitmemiş olan Horoz İsmail bir arkadaşının vasıtasıyla bir tekkeye gider. Orada zincir seslerini işitince yaşlı bir adama nedenini sorar. Yaşlı adam, bu gece Hüseyin'in şehit edildiğini söyleyince Horoz İsmail suçun kendisine atılmaması için hızla oradan uzaklaşır.

Satılık Mal

N.59, s.13, 22 Mayıs 1340

Bir manifaturacı kızını istemeye gelen damat adayının babasından kızına karşılık yüklü bir miktar para ister. Bunun üzerine kız sanki bir malmış gibi pazarlık etmeye başlarlar.

Doksan dokuzu Veren

N.64, s.7, 26 Nisan 1340

Bir tramvay kazası neticesinde ayağı yaralanan Samuel Manaşa Efendi, evde kaldığı için çalışamaz ve ailesi aç kalır. Aradan on beş gün geçer. Samuel o gece Allah'a dua eder ve kendisine beş lira göndermesini ister. Sokaktan geçen zengin bir adam bu duayı duyarak kâtibî vasıtasıyla Samuel'e beş lira gönderir.

KUMRU

Kıskanç

N.73, s.5, 28 Ağustos 1340

Aziz Bey, çok kıskandığı karısının sürekli resim sergisine gitmesinden şüphelenerek onu takip eder. Nihayet sergide onun bir portreye âşık olduğunu öğrenerek kıskançlığından dolayı karısını yaralar.

İki Tecrübe

N.69, s.12, 13 Temmuz 1340

Genç ve güzel bir kız olan Nilüfer, rahat yaşamak sevdasıyla tanıştığı erkeklerle birlikte olur ancak bu erkekler vaatleri ile onu kandırarak birlikte olduktan sonra zengin olmadıklarını itiraf ederler.

Randevu

N.66, s.11, 10 Şubat 1340

Süheyla Hanım eşini Ahmet Bey'le aldatmaktadır. Bir gün artık onunla görüşmemeye karar verir. Ahmet Bey'in tüm ısrarlarına rağmen fikrinden vazgeçmez. Süheyla Hanım'ın küçük kızı bir gün sonra Ahmet Bey'le annesinin konuşmalarını babasına aktarır.

Mızıkçılık

N.65, s.6, 3 Temmuz 1340

Lamia ile sevgilisi Cevad'ın mecburi olarak bir geceyi otel odasında geçirmeleri anlatılıyor.

Kaynana Gelin Hikâyesi

N.61, s.10, 5 Haziran 1340

Nuri Bey'in başından dört evlilik geçmiştir. Boşanmalarının hepsi annesi ile eşlerinin anlaşamamasından kaynaklanmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında annesini suçlu gören Nuri Bey, en sonunda eşlerinin hatalı olduklarını anlamış ve gelin kaynana davasında kaynanaları haklı görmeye başlamıştır.

Cemil Vahid Vefat Etti

N.60, s.6, 29 Mayıs 1340

Cemil Vahid isimli bir muharririn vefat ettiği haberi gazetelerde yer alır. Yalnız mezkûr kişi vefat etmemiştir ve çıkan bu haberlere adeta sevinir. Çünkü gazetelerde kendisinden önemle bahsedilmektedir. Muharririn bir arkadaşı, gerçekten öldüğünde kendisinden bahsedilmeyeceğini çünkü şöhretin geçici olduğunu söyler. Bunun üzerine Cemil Vahid intihar eder.

Hırsız

N.58, s.7, 15 Mayıs 1340

Zühdü Bey iş seyahatine giderken evine hırsız girmiş süsü vererek polislerin evi gözetim altında tutmasını sağlar ve bu şekilde evdeki paraları korumuş olur.

Teselli

N.59, s.12, 22 Mayıs 1340

Zehra ile Ahmet nişanlıdırlar. Ancak Zehra, daha önceki nişanlılarını elinden alan Sabiha'nın Ahmet'i de elinden almasından endişelenmektedir. Zehra, gayet ciddi bir mizaca sahip olmasına rağmen gayet neşeli bir kadındır. Aradan bir süre geçince Ahmet Zehra'dan ayrılıp onun annesi ile evlenmeye karar verir.

İpek Çamaşır

N.50, s.6, 20 Mart 1340

Sedat Bey, karısı Cavidan'ın bir dükkânın vitrininde görüp beğendiği ipek çamaşırları karısının haberi olmadan satın alarak hediye paketi yaptırır ve evlerine gönderilmesini ister. Karısı Cavidan eve gelen hediyenin bir başka erkek tarafından alındığını zannederek kocasına paketten bahsetmez. Bu durumu anlayan kocası karısının kendisini aldattığı vehmine kapılır. Ancak hikâyenin sonunda bu yanlış anlama düzelir.

Sır

N.49, s.10, 13 Mart 1340

Necmi, Suphi Bey'in kızıyla evleneceği sırada evlilikten vazgeçtiğini çünkü bir çocuğu olduğunu Suphi Bey'e söyler. Suphi Bey kızının mutluluğu için Necmi'ye para verir. Bu parayı çocuğu hesabına bankaya yatırmasını söyleyerek bu şekilde evlilik hadisesi gerçekleşir. Ancak daha sonra anlaşılır ki Necmi ve eşi bu olayı Suphi Bey'den para almak için tasarlamışlardır.

Benden Yüz

N.56, s.12, 1 Mayıs 1340

Parasızlıktan dolayı intihar etmeye kalkışan Veysi Efendi, tam intihar edeceği sırada bir cüzdan içerisinde yüklü bir miktar para bulur ve intihar etmekten vazgeçer. Ertesi gün gazetede cüzdan sahibinin verdiği ilanı görür. İlanda parayı getirene mükâfat verileceği yer almaktadır.

SELAMİ İZZET

İnkisar-ı Hayal

N.55, s.6, 24 Nisan 1340

Yazar çok âşık olduğu bir kadınla tam birlikte olacakken kadının uyumasından duyduğu hayal kırıklığını abartılı bir dille anlatıyor.

Kıskanç Değilim

N.57, s.8, 8 Mayıs 1340

Genç bir âşık sevgilisine sürekli kıskanç bir erkek olmadığını söyler lakin bazı davranış ve sözleri aslında genç aşığın ne kadar kıskanç biri olduğunu gösterir.

Şeytan Yüzüğü

N.59, s.10, 22 Mayıs 1340

Yeni evlenen Kemal, karısının kendisini aldatmasından çok korkmaktadır. Bu durumu yakın arkadaşına söyler ve ondan yardım ister. Arkadaşı Kemal'e bir hikâye anlatarak nasıl bu durumdan kurtulacağını anlatır.

Kovuldum

N.56, s.10, 1 Mayıs 1340

Biri kocasından, biri nişanlısından, biri de sevgilisinden ayrılan üç kadın teselliye Necip'te bulurlar. Necip bu üç kadını da aynı anda idare ederken vaziyet ortaya çıkar ve hepsi Necip'i terk eder.

Nereden Belli Olurmuş

N.60, s.10, 25 Mayıs 1340

Bir davette Zehra Hanım ile ona hayran olan bir erkek arasında geçen kadın ve erkekler ile ilgili mülâhazalar ve davette yaşananlar aktarılıyor.

Baba İntihabı

N.61, s.12, 5 Haziran 1340

Sabriye Hanım kızı İkbâl'in kimden hamile kaldığını öğrenmeye çalışır. Kız önce inkâr etse de kendilerine çok fazla iyiliği bulunan bir paşanın oğlundan olduğunu itiraf eder. Bunun üzerine Sabriye Hanım kızına çocuğa başka bir baba bulması için yol gösterir.

Gölgeler, Hakikatler

N.63, s.6, 19 Haziran 1340

İki ahbap yolda giderken güzel bir kadına tesadüf eder. Adamlardan biri bu kadının odasında bulunmak hayalini arkadaşına anlatır. Arkadaşı ise vaktinde bu kadınla dost olduğunu ve kokain yüzünden kadının psikolojisinin kötü olduğunu bu yüzden hayal ettiği odanın sandığı gibi olmadığını anlatır.

İki Dost

N.33, s.3, 22 T. Sani 1339

Kamuran ve Hikmet sinemaya giderler. İki de sinema izlemek yerine Hikmet'in yanında oturan kadınla tanışma yolu ararlar. Kamuran sinema bitmeden çıkar. Hikmet'e adresini vermiştir. Hikmet hanıma göstermek için kendi kartviziti yerine Kamuran'inkini gösterir. Hanımla ertesi gün için anlaşılır. Bir hafta sonra Kamuran'la karşılaşınca hanımın Kamuran'ın evine gittiğini öğrenir.

Ödeşik

N.5, s.10, 27 Mart 1340

Sami arkadaşlarının etkisinde kalmış ve ilk karısından ayrılmış sonra dört kere evlenmiş ve boşanmıştır. Hep gülmekte, hiçbir şeyi dert etmemektedir. Ama eski karısını unutamayarak onunla tekrar buluşur. Sacide'nin de başkası ile birlikte olduğunu duyar ve karısının intikam aldığını düşünür. Çünkü o da onu aldatmıştır.

Eksik Olan Şey

N.52, s.8, 3 Nisan 1340

Kadri karısı Nesrin tarafından terk edilmiştir. Karısı ayrılmak için aşklarında bir şeyin eksik olduğunu öne sürmüştür. Kadri o şeyi bir türlü bulamaz ve intihar etmek ister fakat silahta kurşun yoktur. Eksik olan şeyi bulmuştur, silahta kurşun eksiktir.

Güzel Yılan

N.54, s.8, 17 Nisan 1340

Yazarın çalışma ofisine genç ve güzel bir kadın gelir ve kendisinin yazarın son hikâyesinde anlattığı “güzel yılan” dediği kadın olduğunu söyleyerek kendisine haksızlık edildiğini, erkekler baştan çıkartıp paralarını yeme nedeninin erkekler tarafından zorla bu yola itilmek olduğunu ifade eder.

Sac Ayağı

N.46, s.9, 21 Şubat 1340

Sami, birlikte olduğu üç sevgilisinin birbirleriyle dost olmasını neşeli bir biçimde anlatıyor.

Aff-ı Umumi

N.36, s.10, 13 K. Evvel 1339

Ayşe öğretmen, müfettişlerin geleceği gün uslu durması konusunda sınıfın en haylazı Sami’yi uyarır. Müfettişler geldiğinde Sami herhangi bir şey yapmayarak öğretmeni zor durumda bırakmaz. Bunun üzerine Ayşe öğretmen sınıfa verdiği cezaları affeder.

Telakki

N.34, s.6, 25 T. Sani 1339

İlmi Efendi, kahvede gazete okurken Japonya’da meydana gelen depremden ve orada ölen insanlardan bahseden haberi sesli okuyarak üzüntüsünü dile getirir. Orada bulunanlardan birisi buna hiç önem vermeyerek dünyadaki bütün mahlûkların

aynı olduğunu, milyarlarca mahlûkattan birazının ölmesinin gayet doğal olduğunu ifade eder. İlmî Efendi ile muhatabı birbirlerini ikna etmeye çalışırlar.

Davet

N.11, s.6, 21 Haziran 1339

Beyza Hanım'ın İkbâl ve Lamia isimli iki kızı vardır. Babaları muhafazakâr olduğu için kızlarının herhangi bir davete gitmelerine izin vermez. Beyza Hanım, kızlarının evde kalacağı korkusunu duyduğu için onların insan içine çıkmalarını ister. Bir gün evde kocasına “Prenses Gülsüm Hanım” imzalı bir davetiye gelir. Kocasına söylemeden kızları ile birlikte davetiyedeki adrese giderler. Olan biten garipliklerden orasının bir umumi ev olduğunu anlar ve hızla oradan uzaklaşırlar.

Parayı Kurtarmalı

N.47, s.12, 28 Şubat 1340

Şem'i Bey'in ticaret konusunda ne kadar beceriksiz olduğu ifade edilerek Harb-i Umumi zamanında kaptırdığı yüklü miktardaki parayı kurtarma girişimi anlatılıyor.

YILDIZ BÖCEĞİ

Bir Musiki Ziyafeti

N.4, s.4, 3 Mayıs 1339

Ziyaret için güzel bir mekâna giden yazar, güzel yemeklerin ardından icra edilen musikinin kendisinde ve çevresindekilerde oluşturduğu rahatsızlığı mizahi bir dille anlatıyor.

Sinemada Bir Vakıa

N.4, s.5, 3 Mayıs 1339

Karısının aşığı ile birlikte sinemaya gideceğini öğrenen öfkeli koca, silahlı bir biçimde salona gelir. Bu durumu öğrenen sinema müdürü hadise çıkmasın diye seyircileri uyararak kadın ve aşığının gizlice sinemadan ayrılmalarını sağlamaya çalışır. Elektrikler açılınca bir de bakılır ki salondakilerin yarısı kaçmış.

Mahzur-ı Siyasi

N.42, s.14, 24 K. Sani 1340

Kaymakamlık vazifesi ile tayinini bekleyen Abdurrahman Bey, aradan uzun süre geçmesine rağmen bir yere tayin edilmez. Durumu sorduğunda kendisinin biber yemediğini bu durumda da gittiği yerlerde ziyafetlerde yemek yiyemeyeceğini bunun da soruna yol açacağı cevabını alır.

Centilmen Dolandırıcı

N.16, s.3, 26 Temmuz 1339

İyi bir hırsızın bisiklet çalma macerası anlatılıyor.

Damattan İntikam

N.15, s.6, 19 Temmuz 1339

Eski evkaf mümeyyizlerinden Salih Efendi'nin çirkef bir karısı vardır. Kızını almak isteyen genç bir damat adayı kızla birlikte annesinin de evine gelmesini ister. Bu duruma çok sevinen Salih Efendi hemen kızını verir. Ancak birkaç hafta sonra Salih Efendi'nin hanımı geri gelerek damadının onu döverek evden attığını söyler.

Vazifeşinas Memur

N.15, s.4, 19 Temmuz 1339

İşini iyi yapması ve dürüstlüğü ile bilinen komiser Hazım Bey'in bir iki ayda bir içerek kendini kaybetmesi gibi kötü bir huyu vardır. Kendisi de bu huyundan çok rahatsız olan Hazım Bey, baş komiser olarak atandığı yerde de bu huyundan vazgeçemeyerek kendi kendini rapor eder.

Şirinlik Muskası

N.14, s.13, 12 Temmuz 1339

Ahmet bütün kadınları erkeklere bağlayacağını iddia ettiği şirinlik muskasını Makbule adında bir kadınla kurdukları tezgâh sayesinde erkeklere satar.

...

N.13, s.8, 5 Temmuz 1339

Mahmut Kamil ile Ahmet Adil idadiden sonra 18 yıl birbirlerini görmezler. Mahmut Anadolu'da memurluk yapar, Ahmet ise Amerika'ya giderek bir nevi hokkabazlık öğrenir. Bu iki dost bir gün karşılaşırlar ve İstanbul'u gezerler. Bu sırada Ahmet Adil'in eşyaları konuşurma yeteneğini keşfeden Mahmut Kamil, ondan kendisinin olup olmadığından şüphelendiği karısının karnındaki çocuğu konuşurmasını ister.

Servet ve Şöhret

N.11, s.4, 21 Haziran 1339

Az bir maaş alan mahkeme kâtibinin zengin olunca neler yapacağına dair hayalleri anlatılmaktadır. Eğer zengin olursa kadın, kumar gibi süfli şeylerle parasını harcamayacak büyük bir sanatkâr olmaya gayret edecektir.

Kadın Mektupları

N.31, s.13, 6 K. Evvel 1339

Canan Hanım tarafından Şair Veysi Bey'e gönderilmiş beş mektup yer alıyor. Veysi Bey Canan Hanım'a âşık olmuştur ve onunla evlenmek ister ancak Canan Hanım, şiirlerini çok beğendiği bu şairin aşkına karşılık vermeyerek bir başka kişi ile nişanlanır.

Tecrübe

N.36, s.4, 11 K. Evvel 1339

Neziye Bey evleneceği kadına Evvela merhamet hissini kuvvetli olmasını istemektedir. Bu nedenle ikisini de çok beğendiği Selma ve Belma hanımların merhametini tecrübe eder. Neticede Belma Hanım'la evlenmeye karar verir. Ancak üç yıl sonra boşanmaya karar verir çünkü Belma Hanım, kendisine âşık olan bir gence merhamet edip kocasını aldatmıştır.

Göze Göz, Dişe Diş

N.41, s.10, 17 K. Sani 1340

Kocası Selim'in kendisini aldattığını fark eden Cemile, kocasını aldatarak ondan intikam alacağına yemin eder. Nitekim bir gece bir harem ağasının evinde kalır ancak istediği neticeyi elde edemez.

Hareket-i Daim Kanunu Yahut Her Şey Döner Dolaşır Aslına Raci Olur

N.44, s.9, 7 Şubat 1340

Hazım Bey, karısının kendisini çok sinirlendirmesi üzerine dayanamayarak ona tokat atar. Bu duruma çok sinirlenen eşi tokadı iade etmez ancak sinirini aşığından çıkarır. Aşığı da bir başkasından derken sekiz kişi bu şekilde bir başkasına tokat atar. Sonunda bir tulumbacı Hazım Bey'i çok fena bir şekilde döver. Neticede Hazım'ın attığı bir tokat kendisine misliyle iade olunur.

Namuslu Tüccar

N.46, s.8, 21 Şubat 1340

Solomon Efendi'den alacağı olan Şakir Ağa, alacağını tahsil için mahkemeye müracaat eder. Mahkeme Şakir Ağa'yı haklı görmesine rağmen Solomon Efendi, parayı vermek istemez. Ancak birgün beraber yolculuk ederken arabaları yolda kalır ve eşkıya tehlikesi baş gösterir. Solomon Efendi, bu zor durumdayken borcunu öder.

Sair-i Fil Menam

N.28, s.12, 18 T. Evvel 1339

Aziz Bey, evdeki bir odayı genç bir adama kiralamıştır. Kendisi karısı ve çocuğunu odada bırakıp çatıda yatarken karısı ve kiracısı birlikte onu aldatırlar. Önce delikanlı odaya giderken yakalanır ve uyurgezer olduğunu söyler. Adam buna inanır. Sonra karısı delikanlının odasına giderken yakalanır. O da kiracıdan hastalık bulaştığını söyler. Aziz Bey ise doktora gidip derdini anlatır. Doktor işi anlar fakat bir şey söylemez.

Padişah Artığı

N.23, s.8, 13 Eylül 1339

Derya Hanım'ın çocuğu dilsizdir. Vapurda bir kadın ona padişah artığı yedirirse dilinin açılacağını söyler. Derya hanım bunu yapar ve çocuğun dili açılır. Fakat çocuk İngilizce konuşmaya başlamıştır.

Bayramlık Çehre

N.58, s.4, 15 Mayıs 1340

Nusret Bey, karısının resmini yapan genç ressamla resmin karısına benzeyip benzemediği hususunda konuşmaktadır. Ressam, kadının çehresinin tüm manalarını takip ederek resmi yaptığını iddia eder. Nusret Bey ise resmin tam olarak karısına benzemediğini çünkü karısının evde iken sürekli sinirli bir çehresinin olduğunu ancak bayram gibi müstesna zamanlarda resimdeki gibi bir çehreye sahip olduğunu söyler.

Komşu Namusu

N.61, s.6, 5 Haziran 1340

Gece geç saatlerde komşusunun bahçesinde komşusunun karısı ile yabancı bir erkeği gören bir adam bu durumu komşusu Remzi Bey'e söylemeye karar verir. İki gün sonra iş saatinden dönen Remzi Bey'e durumu anlatmaya başlayınca Remzi Bey evvela evine bir hırsız girdiğini zanneder ancak daha sonra gerçeği öğrenince rahatlar.

Hatîf Bey İş Arıyor

N.67, s.6, 17 Temmuz 1340

Hatîf Bey, vaktinin büyük bir kısmını kahvede geçirmeyi adet edinmiştir. Bunun yanında yıllardır iş aramakta ancak istediği gibi bir memuriyet bulamamaktadır. En sonunda ticarete atılmaya karar verse de bu konuda da ciddi davranmaz.

Bozuk Para

N.68, s.13, 24 Temmuz 1340

Son vapura yetişmesi gereken bir adam tramvaya bindiğinde biletçi ile bir yolcunun bozuk para yüzünden tartıştığını ve bu yüzden tramvayın hareket etmediğini görür. Yolcunun yirmi beş lirasını bozar ancak bu sefer kendisinin bozuk parası olmadığı için çaresiz tramvaydan iner. Daha da kötüsü sigara almak için tütüncüye gittiğinde yirmi beş liranın sahte olduğunu anlar.

Bir Kurtuluş Hikâyesi

N:71, s.3, 14 Ağustos 1340

Gizli aşk yaşayan genç bir kızla genç bir delikanlı gizlice randevu evinde buluştukları bir gün bir polisin onları takip ettiğini fark ederek sokaktan geçen turşucu sayesinde takipten kurtulurlar.

Bir Eşek ve Karpuz Davası

N.76, s.6, 18 Eylül 1340

Eşegini komşusunun tarlasına girip zarara neden olmasından dolayı mahkemeye çıkan bir adam mahkeme reisine zor anlar yaşatır. Çünkü hâkimin eski hizmetçisi olduğu için hâkimle ilgili kötü şeyleri herkesin huzurunda söyler. Mahkeme sonunda 15 lira tazminata karar verilir ancak adam bu paranın hâkimden tahsil edilmesini ister çünkü yedi yıl boyunca yanında çalışmasına rağmen hiç para almamıştır.

İri Yarı Delikanlı

N.75, s.4, 11 Eylül 1340

Meveddet evli olmasına rağmen çok hoşuna giden bir delikanlı ile sevgili olmak ister. Bunun için durumu delikanlıya anlatır ve randevulaşırlar. Meveddet, randevu vakti geldiğinde buluşacakları yere gider lakin kocası hemen delikanlının yanındaki masada oturuyordur. Kocası kendisini görmeden oradan uzaklaşarak delikanlıya bir tezkere gönderir ve durumu anlatır. Ancak bu genç okuma yazma bilmediği için tezkereyi Meveddet'in kocasından okumasını rica eder.

Saygılı Misafir

N.72, s.6, 21 Ağustos 1340

Atıf Beylerin adadaki evlerine yanında şarap şişeleri ile gelen bir aile ev sahiplerini sürekli sıkıntıya sokar ve her fırsatta getirdikleri birkaç şişe şarabı yüzlerine vururlar.

Kendini Dolandırtmamak Çaresi

N.65, s.4, 3 Temmuz 1340

Hamit Bey, hali vakti yerinde yumuşak yüzlü bir adamdır. Bu yüzden dostlar ondan sürekli para istemekte lakin borçlarını iade etmemektedirler. Hamit Bey, bu durumdan kurtulmak ve daha fazla aldatılmamak için yanına gelen dostlarının borç isteyeceklerini anlayınca kendini acındırmaya onlardan evvel davranarak kendisi borç istemeye başlar.

Bekçi

N.58, s.6, 15 Mayıs 1340

Genç bir dul olan Nadide Hanım, bahçesindeki meyvelere dadanan serserilere ve evine gizlice girip kendisine zarar verebilecek kişilere karşı dostlarının tavsiyesi ile bir polis köpeği satın alır. Ancak almış olduğu köpek hırsızlara hiç müdahale etmez. Bu duruma canı çok sıkılan Nadide Hanım, durumu genç bir delikanlıya anlatır. Delikanlı, hırsızlara karşı Nadide'yi koruyabileceğini ve onun gönlünü hoş edebileceğini söyler. Nadide Hanım başta nazlansa da bu isteği kabul eder. Delikanlının eve ilk geldiği gece köpek onu kovalar. Ertesi gün Nadide, köpeği eski sahibine götürerek durumu anlatır ve köpeği geri vermek ister. Eski sahip ise köpeğin cins bir hayvan olduğunu ahlaksızlıklara karşı müdahale ettiğini belirtir.

Behçet Bey ve Ömür Bey çocukluklarından beri birbirinden ayrılmayan iki dosttur. Her ikisi de kıskanç oldukları için evliliklerinde dikkatli davranmaya çalışırlar. Ancak nasıl biri ile evlenecekleri hususunda anlaşamazlar. Behçet, kendisinden 10 yaş büyük bir kadın olarak sessiz sedasız bir çiftlik evinde yaşar. Ömür ise neredeyse çocuk yaşında bir kız olarak yazları Büyük Ada'da kışları ise Şişlide yaşar. Behçet Bey bir gün Ömür Bey'e yaşadıkları evlerine birçok genç erkeğin gelmesine rağmen karısının nasıl bunların içinde bırakabildiğini sorar. Ömür Bey, karısının etrafındaki erkeklerin hepsinin ona âşık olduğunu bu yüzden birbirleri ile rekabet halinde oldukları için hiçbirisinin karısına fazla yaklaşmadığını ve bu şekilde rahatlıkla bu duruma müsaade ettiğini ifade eder.

KARAKUŞ

Garsonların Hasbihali

N.42, s.8, 24 K. Sani 1340

Bir işret meclisinde beş arkadaşın dostane konuşmaları, bir süre sonra parayı kimin ödeyeceği konusunda tartışmaya döner.

Ölmek Kararı

N.46, s.3, 21 Şubat 1340

İntihar etmeye karar veren müflis bir iş adamı beraber olduğu sevgilisinin onu terk etmesi üzerine intihardan vazgeçer. Çünkü insanların sevgilisinin onu terk etmesinden dolayı intihar ettiğini düşünmeleri ihtimalini gururuna yediremez.

Sopa Ziyafeti

N.43, s.3, 31 K. Sani 1340

Bir ser muharrir kendileri hakkında kötü şeyler yazdığı için kendisini dövme niyetlenen iki kişiyi atlatarak bu iki kişinin birbiriyle kavga etmesini sağlar.

Ahret Korkusu

N.53, s.11, 10 Nisan 1340

Yaşı elliye gelen Kasım Bey'i ahret korkusu sarmıştı. Bu durumda bir vaiz efendiden dinlediği vaazın da etkisi vardır. Kasım Bey, dinlediği şeyleri arkadaşı Rasim Bey'e anlatır.

Oğlumla Muhavere

N.71, s.2, 14 Ağustos 1340

Boks yaptığı için babasından azar işiten bir delikanlının kendini ne şekilde savunduğu anlatılıyor.

Bir Tahkikat Meselesi

N.59, s.6, 22 Mayıs 1340

Abdullah Efendi, Âdem Efendi'nin bahçesine girmek isterken duvardan düşer ve ayağını kırar. Abdullah Efendi, Âdem Efendi'yi, Âdem Efendi duvarcı ustasını, usta çırağı, çırak komşu kadını, komşu kadın ise kazları suçlar. Mahkeme heyeti sonuçta hepsini beraat ettirir yalnız kazların kafasının kesilmesine karar verir.

Sadık Zevce

N.60, s.3, 29 Mayıs 1340

Sabih Bey, güzelliği ile meşhur karısı Leyla Hanım'ın kendisini aldattığından şüphelenmektedir. Karısı ağır hasta bir vaziyette iken ona kendisini aldatıp aldatmadığını sorar. Karısı, “gayya kuyusuna girip çıkmayayım ki seni aldatmıyorum” diye yemin ederek teslim-i can eder. Sabih Bey, bir gün karısını rüyasında gayya kuyusunda görür.

Bir Ahlak Fedaisi

N.68, s.8, 24 Temmuz 1340

Genç bir polis komiseri mesul olduğu mahallede bulunan yaşlı bir kadının evinin randevu evi olarak kullanıldığını tespit eder. Evi basmak için birkaç defa yeltense de eve mühim insanların girdiğini görerek vazgeçer. Nihayetinde bir gün evi basar ancak yaşlı kadından başka birine rastlamaz. Komiser namuslu bir kadının evini basması nedeniyle meslekten azledilir.

Dairelerde Ateş Gibi Çalışılıyor

N.64, s.3, 26 Haziran 1340

Bir belediyeye bağlı dairede müdür, mümeyyizi çağırarak belediyenin borcunun çok olduğunu ancak buna mukabil alacağını da olduğunu, dairedekiler iyi çalışırlarsa tahsilâtlar sayesinde borçlarının biteceğini söyler. Bunun üzerine mümeyyiz efendi derhal dairedekileri harekete geçirir ve bir gazetenin verdiği hediye eşyalardan vergi almaya karar verirler. Ancak gazetenin itirazı üzerine ve kanundaki maddenin yeterince açık olmamasından bundan vazgeçerler.

Dairenin En Devamlı Memuru

N.67, s.4, 12 Temmuz 1340

Devairden birinin karşısında bulunan kahvede emekli bir zabıt ile yine emekli bir muallim muhabbet etmektedirler. Emekli zabıt bu yaz gününde dairedekilerin nasıl çalıştıklarından, ne zorluklar çektiklerinden bahseder. Muallim ise şu anda dairede kimsenin çalışmadığını kiminin adada, kiminin denizde, kiminin de evinde olduğunu içeride bulunanlarında başka şeylerle meşgul olduklarını ancak içlerinden sadece birinin çalıştığını ifade eder. Her ikisi de bu çalışkan memuru merak ederek iş bitiminde yanlarına çağırırlar ve onu tebrik ederler. Genç adam bu duruma çok şaşırarak dairede çalışmadığını iki aydır hergün buraya bir işinin halledilmesi için geldiğini ancak buna muvaffak olamadığını belirtir.

Meşru Mazeretler

N.62, s.3, 12 Haziran 1340

Rıfki Efendi, dairede kâtiplik yapmaktadır. İyi bir evkaf kâtiibi olmasına rağmen kötü bir huyu vardı ki daireye pek uğramazdı. Bunun için akrabalarındaki evlilikleri doğumları ve ölümleri mazeret olarak kullanırdı. Daire müdürü, Rıfki Bey'in bu huyuna kızmış ve sadece ailesindekilere bir şey olursa izin vereceğini belirtmiştir. Bunun üzerine Rıfki Efendi önce çocuklarını daha sonra eşini en sonunda da anne ve babasını kaybeder. Söyleyecek başka mazeret bulamayınca ikinci defa annesini kaybettiği mazeretini söyleyerek müdürden izin almaya çalışır. Ancak müdür, durumu fark ederek Rıfki Efendi'ye oldukça sinirlenir.

YARASA

İçki Yasağı ve İttihat-ı Anasır

N.31, s.3, 8 T. Sani 1339

Rum meyhaneci, Türkler kendisinden alışverişi kesince Yunanistan'a gitmek ister fakat o esnada içki yasak edilir. Meyhaneci pek çok yerden içki bulur ve gizliden satar. Memleketi terk etmek düşüncesini söyledikçe Türkler ona kolaylık sağlayarak gitmesine izin vermezler.

Hindi Sucuğu

N.55, s.12, 24 Nisan 1340

Bakkal Hacı Yorgi, Kantarcı Zihni Efendi'ye iftar vaktinde çoğunluğu eşek eti olan hindi sucuğu satmaya çalışır.

Muallimlerin Derdi

N.19, s.5, 16 Ağustos 1339

Muallim Sebati Bey'in kurban bayramı öncesi kurbanlık alamadıklarını hatta birazcık et alacak durumları olmadığına dair hanımıyla konuşmaları yer alıyor.

Dünya Yuvarlak Değildir

N.17, s.6, 2 Ağustos 1339

Coğrafya dersini sesli bir şekilde çalışan imam efendinin oğlu dünyanın yuvarlak olduğunu söyler. Bu duruma kızan imam efendi, kitapların ve

öğretmenlerin yanlış söylediğini, dünyanın yuvarlak olmadığını iddia ederek çocuğuna bunu ispat etmeye çalışır.

Kâr Yılı

N.17, s.7, 2 Ağustos 1339

Hıntrıyan ailesinin kızı Zaruhi güzel bir fotoğraf çektirmek için ailesinden para alır. İyi bir fotoğrafçıda dekolte bir fotoğraf çektirir. Fotoğrafları gören babası önce kızar ancak fotoğrafçıdan gelen bir mektupta fotoğrafın çok beğenildiği ve çok sipariş aldığı ve fotoğraf başı belli bir ücret verileceği taahhüt edilir. Bunun üzerine baba çok sevinerek kızını yeni fotoğraflar çektirmek üzere fotoğrafçıya gönderir.

Çöpçatan

N.12, s.6, 28 Haziran 1339

İnsanların arasını bulmaya, dargınları, karı kocaları barıştırmayı kendine vazife edinen Sami Bey, arkadaşı Raif'in karısını aldattığını görerek arkadaşını uyarır. Ancak arkadaşı Sami'yi dikkate almaz. Bu durumda Sami Bey Raif'in zevcesi Necla Hanım'a durumu anlatmaya çalışır. Lakin Necla Hanım'da kocasını başka bir erkekle aldatmaktadır.

Aman Estağfurullah

N.3, s.5, 26 Nisan 1339

Çemberlitaş'ta 23 Nisan alayı geçtiği esnada yaşanmış eski anlayış ile yeni düzenin farklılığını ortaya koyan bir olay naklediliyor.

İftara Davet

N.2, s.4, 19 Nisan 1339

Bir adamın dostunu iftara davet ettiği mizahi bir olay yer alıyor.

Meyhane Hatıraları 2

N.42, s.11, 24 K. Sani 1340

Tahta bacak Osman'ın bacağına nasıl kaybettiği, meyhanedeki müstesna yeri ve meyhanedeki diğer kişilerle münasebeti anlatılıyor.

Bir Kadın Hastalıkları Mütahassısı

N.39, s.6, 3 K. Sani 1339

15 yılda tıbbiyeyi bitirerek kadın hastalıkları mütahassısı olan Habip Zeki Bey, İzmit'te bir muayenehane açar. Ama ne yazık ki doğum için gelen iki anne ve çocuğun ölümünü engelleyemez.

Altıparmak

N.37, s.4, 20 K.Evvel 1339

Anadolu'dan İstanbul'a gelen bir belediye reisini dolandırmak isteyen bir dolandırıcının bunu becermek için yaptıkları anlatılıyor.

Hanife Hanım Mahkemedede

N.43, s.9, 31 K. Sani 1340

Kirasını ödemediği için ev sahibi tarafından mahkemeye verilen Hanife Hanım ile mahkeme reisi arasında geçen diyaloglar yer alıyor.

Memurin

N.9, s.4, 7 Haziran 1339

Belediye meclisinde halef selef olmuş iki aza arasında geçen konuşmada selef, halefe sistemin ne şekilde işlediğini anlatıyor.

Katiyet-i Riyaziye

N.46, s.13, 21 Şubat 1340

Sürekli içki için oğlu Ziya'yı bu durumdan kurtarmak isteyen babası onu evlendirerek bu duruma çare bulacağını düşünür. Ancak Ziya bu teklifi kabul etmez.

Nasıl Eğlenirler?

N.69, s.13, 13 Temmuz 1340

Yazar, milletlerin nasıl eğlendiklerini örnekleri ile anlatıyor: Türkler, meyhanede yiyip içtikten sonra garsonun aldatması ile hesabın iki katını öderler; Rumlar, eğlendikten sonra kavga çıkararak para ödmeden meyhaneden çıkarlar; Ermeniler, hesabı sahte para ile öderler; Yahudiler ise iki kişilik hesap ile altı kişi eğlenir.

Bir Kır Eğlencesi 1

N.63, s.12, 19 Haziran 1340

Bir dairede katiplik yapan Ali Zühtü, bir gün daireye gelen dul bir kadına âşık olur. Nemika hanım da bu aşka karşılık verir. Ali Zühtü, Nemika Hanım'ı bir kır gezintisine davet eder. Pazartesi gitmeye karar verirler. Pazar günü olunca Ali Zühtü, daire müdüründen izin almak için odasına gider. Sert mizaçlı bir müdür olan Hacı Hulki Bey'den izin almak için amcasının vefat ettiği yalanını söyler. Bunun üzerine müdür beyde cenazeye katılmak istediğini söyler. Ali Zühtü ne kadar ısrar etse de müdürü vazgeçiremez. Bunun üzerine yalanı ortaya çıkmasın diye Akaretler'e gider.

Bir Kır Eğlencesi 2

N.64, s.12, 26 Haziran 1340

Ali Zühtü, Akaretler'de girdiği bir kahvede o civarda birinin öldüğünü ve yarın cenazesinin kalkacağını öğrenir. Sevinçle evine döner. Ertesi günü müdürü ile sözleştikleri yerde buluşarak cenaze evine giderler. Müdür, sorduğu sorularla Ali Zühtü'yü zor durumda bıraksa da o her seferinde bir şekilde bu sorulara karşılık vererek durumu idare eder.

Bir Kır Eğlencesi 3

N.65, s.14, 3 Temmuz 1340

Ali Zühtü ve müdürü cenaze evine gelenlerle birlikte camiye oradan da mezarlığa giderler. Hacı Hulki Bey, yol boyunca merhumun çok meşhur bir insan olduğunu öğrenir. Ve Ali Zühtü'den sessiz kalmamasını merhumun yakın akrabası sıfatıyla hareket etmesini ister.

Bir Kır Eğlencesi 4

N.67, s.14, 17 Temmuz 1340

Cemaat mezarlığa ulaşınca dualar edilerek ölü toprağa gömülür. Cemaat gitmeye hazırlanırken Hacı Hulki Bey, Ali Zühtü'den gelenlere teşekkür etmesini ister. Ali Zühtü bunu kabul etmek istemese de müdür bey nutka başlar ve Ali Zühtü'yü merhumun yeğeni olarak takdim eder. Merhumun akrabaları Ali Zühtü'yü tartaklayarak merhumun böyle bir akrabası olmadığını söylerler. Bunun üzerine Ali Zühtü kargaşadan istifade ederek kaçımaya başlar. Hacı Hulki ise peşinden onu işten kovduğunu haykırır.

Milletlerin Seciye Farkları

N:61, s.14, 5 Haziran 1340

Türk, Rum, Ermeni ve Yahudi kaçakçılar sigara satmaktadırlar. Her birini polis iş üstüneyken yakalar ancak her biri farklı yetenekleri ve rüşvet sayesinde polisin elinden kurtulurlar.

Mani Zail Oldukça Memnu Avdet Eder

N.73, s.4, 28 Ağustos 1340

Gırgıryan Efendi, bir gün komşusundan oğlunun mahallede genç bir kızla görüştüğünü öğrenir. Bu duruma çok sinirlenir çünkü o kız aslında kendi kızıdır. Eve geldiğinde oğlu Karabet'e bu durumu anlatır. Karabet, ağlamaya başladığında annesi üzülmemesi gerektiğini çünkü Gırgıryan'ın da kendi babası olmadığını itiraf eder.

Bu Yaşta Bu Zekâ

N:75, s.6, 11 Ağustos 1340

Metresini etraftaki erkeklerden kurtarmak için ona yaklaşanlara bu kadının hasta olduğunu söyleyerek önlem alan bir adam, kendini böyle yaptığı için zeki sanmaktadır. Ancak bir gün yine böyle yalan söylediği bir adam, metresiyle birlikte olur çünkü aynı hastalığı kendisi de taşımaktadır.

Yörük Eşek

N.45, s.10, 14 Şubat 1340

Cimriliği ile meşhur Yuvanaki Efendi, evlendiği kızın beraberinde iki eşek getirmesi üzerine fazla masraf oluyor diye eşeklerin birini satar. Ancak kalan eşek eşi olmadığı için huysuzluk eder. Yuvanaki Efendi bir gün kasabaya giderken eşeğe arkadaşlık etmesi için karısını da götürmek ister. Bu hakarete dayanamayan karısı kendisinden hoşlanan komşusu ile gizlice konuşur ve bir plan yaparak kaçarlar.

KELEBEK

Bir Ankara Memurunun Defterinden

N.68, s.2, 24 Temmuz 1340

Ankara'da vazife yapan İstanbullu bir memur, Kurban Bayramı'nın gelmesiyle çok özlediği İstanbul'a gider ancak İstanbul'da istediği gibi vakit geçiremez ve bu şehrin bıraktığı gibi olmadığını anlar. Tatilin bitmesi ile birlikte can sıkıntısı içinde Ankara'ya geri döner.

Neden Âşık Oldum

N.72, s.2, 21 Ağustos 1340

Yazar, son günlerde yaşadığı dalgınlıkların sebebini insanların, kurumların, arkadaşlarının değişikliğine bağlıyor.

Tatilden Şikâyet

N.73, s.2, 28 Ağustos 1340

Vapurda bulunan iki mebus karısı tatilden şikâyetlerini dile getiriyorlar. Çünkü tatil olduğu vakit eşleriyle sürekli ilgilenmek zorunda olduklarını dile getiriyorlar.

Yine Sarhoşlara Dair

N.23, s.10, 13 Eylül 1339

İçki yasağının getirilmesi üzerine bir insanın sarhoş olup olmadığı nasıl anlaşılır diye tartışırlar.

Dil ve Yumurta

N.3, s.4, 26 Nisan 1339

Oruçluyken iyice asabi olan S.M. gittiği bir davette hiçbir şeyi beğenmez, bu duruma üzülen ev sahibi ona sığırdili getirmek ister ancak S.M. hayvanın ağzından çıkan bir şeyi yemenin alışkanlığı olmadığını söyler. Bunu duyan başka bir davetli S.M'e yumurta getirmenin münasip olduğunu söyler.

Oruç Haliyle

N.3, s.4, 26 Nisan 1339

Bir mahalleli tarafından başı yarılan yaşlı bekçinin düştüğü durum anlatılıyor.

Mahkeme

N.3, s.4, 26 Nisan 1339

Komşusu olan ihtiyar bir bakkalı öldüren katilin davasında yaşanan komik bir hadise anlatılıyor.

Eskimiş Palto

N.3, s.4, 26 Nisan 1339

Mümeyyiz C. D. Efendi orucun verdiği halsizlikle birlikte akşam işten çıkarken paltosunu giydiği esnada paltonun astarını yırtar. O sırada oradan geçen bir arkadaşı hanımının hatırını sorar. Soruyu anlamayan C.D. Efendi paltodan bahsederek eğer imkân olursa değiştireceğini söyler.

Abdülhak Hamid ve İzzet Pehlivan

N.1, s.12, 12 Nisan 1339

Bir mecliste yeğenin Abdülhak Hamid'den daha iyi bir şair ve İzzet Pehlivan'dan daha iyi bir güreşçi olduğunu söyleyen bir adama yaşlı bir adamın eğer bir müsabaka düzenlense bahsi geçen gencin şiiirde İzzet Pehlivan'ı, güreşte ise Abdülhak Hamid'i yeneceği karşılığını verir.

Bir Münakaşa

N.1, s.12, 12 Nisan 1339

Tramvayda şişman bir Hoca Efendi ile genç bir delikanlının tartışması anlatılıyor.

İMZASIZ

Trende

N.13, s.7, 5 Temmuz 1339

Solomon Levi isminde bir Yahudi Uşak'ta trene biner, bulunduğu vagona bir efe gelir. Efeden korkan Solomon onun uyuması ile rahatlar yalnız midesi bulanan Solomon midesindekileri efenin üzerine boşaltır. Kurnaz Yahudi efe uyandığı zaman sanki bu durumu efe meydana getirmiş gibi davranır.

Deniz Sevdası

N.13, s.5, 5 Temmuz 1339

Yüzmeyi seven bir adam İstanbul'dan Anadolu'ya tayin olmuştur. Orada içinde haşerat bulunan bir ırmak bulur ve orada yüzmek ister. Nihayet kurbağaların olmadığı bir yer öğrenir ve orada yüzmeye başlar. Yanındaki jandarmaya buranın neden kurbağasız olduğunu sorduğunda kurbağanın yılandan korktuğu cevabını alır ve bağırarak kaçır. Nihayetinde bütün köye rezil olur.

İşgal Hatıralarından

N.27, s.12, 11 T. Evvel 1339

Bir İngiliz askeri ile ayakkabı boyacısı bir ihtiyar arasında geçen diyalog ve yanlış anlaşımaların düzeltilmesi anlatılıyor.

Büyüdükçe İstihale Edenler

N.14, s.2, 12 Temmuz 1339

Cahil bir kimsenin meşrutiyeti nasıl tanımladığı ile meşrutiyetten sonra işine son verilen bir müftünün önemli mevkilere gelen arkadaşları tarafından tanınmaması anlatılıyor.

Sanatkârlar Arasında

N.14, s.9, 12 Mayıs 1339

Bir terzi hayranı olduğu şairin tüm kitaplarını bizzat kendisi tashih etmesi şartıyla şairden ister bu durum üzerine şair kitaplarını göndereceğini lakin kendisinin de çok maharetli olan bu terziden bir takım elbise istediğini ifade eder.

Amir Memur Arasında

N.11, s.2, 21 Haziran 1339

Öğretmenlerin diğer memurlar gibi maaşlarını aybaşıda istemeleri üzerine yetkili amir ve memurun aralarındaki konuşma yer alıyor.

Denizler Hâkimiyeti

N.12, s.8, 28 Haziran 1339

Venedik sefiri ile Osmanlı padişahı arasında Venediklilerin yaptığı deniz alayı hakkında bir konuşma.

Bir Dolma Meselesi

N.11, s.11, 21 Haziran 1339

Mütareke döneminde Bursa'ya giden Ahmet Efendi, girdiği bir lokantada domates dolmasının üzerine yoğurt döker. Bu durumu gören Yunan askerleri Ahmet Efendi'yi esir alırlar. Esir olarak Pire'ye giden Ahmet Efendi, niçin esir edildiğini sorduğunda Bursa'da kırmızı domatesin üzerine beyaz yoğurt dökerek Türk bayrağı çizdiğini söylerler.

Papağanın Yumurtası

N.9, s.5, 31 Mayıs 1339

Aydın'da tenekecilik yapan Yahudi Avram bir gün dükkânına gelen efeye papağan yumurtası diye tavuk yumurtası satar. Bir süre sonra durumu fark eden efe hiddetle dükkâna gelerek Yahudi'den hesap sorar ancak kurnaz Yahudi papağanın dükkâna gelen horozla münasebete girerek bu yumurtayı yaptığını söyleyerek efeyi kandırır.

Meşhur Bir Yalancı

N.9, s.7, 31 Mayıs 1339

Meşhur bir yalancı olan fakat yalanlarını çok güzel anlattığı için insanlar tarafından beğeniyle dinlenen Tahta Minare Mahallesi muhtarı bir gün yine

kahvede inanılması güç bir olaydan bahseder. Orada bulunan bir yabancı olayda anlatılan zatın kendisi olduğunu iddia eder.

Karı Koca Cilveleri

N.18, s.11, 2 Ağustos 1339

Karısının istediği elbiseyi yaptırmayan koca ile karısı arasında geçen diyalog anlatılıyor.

Sefiller

N.38, s.6, 27 K. Evvel 1339

İki serseri adam soğuk bir kış gecesi kalacak yer bulmak için sahte bir kavgaya tutuşırlar. Bu durumu gören bir polis onları ayırarak karakola getirir. Serserilerden yaşlı olanı nezarethaneye atılır diğeri ise serbest bırakılır.

Hafız Efendi'nin Kontrolü

N.34, s.10, 29 K. Sani 1339

Hafız Efendi çocuğunun kitap okuması için ona para vaat eder. Çocuğun kitabı okuduğunu iddia etmesi üzerine eğer kitabı okusaydı kitabın içindeki parayı bulacağını söyler.

Dava

N.22, s.5, 6 Eylül 1339

Yoldan geçerken bir kadına çarpan Kemal, kadının elbisesinin yırtılmasına sebep olur. Bunun üzerine kadın Kemal'i polise şikâyet eder. Komiser Bey sonuçta kadını suçlu çıkarır.

Yeni Elbise

N.21, s.5, 30 Ağustos 1339

Yeni bir elbise diktirip sokağa çıkan Kerim Efendi, bu haliyle kadınların hep kendisine baktığını iddia eder. Ancak rastladığı birkaç tanıdığı terzinin pantolonunun düğmelerini dikmeyi unuttuğunu insanların ona bu yüzden baktıklarını söylerler.

Serseri Yahudi

N.37, s.8, 20 K. Evvel 1339

Çalışmaktan hoşlanmayan bir Yahudi'nin kurnazlık yaparak Yahudi arkadaşından para almaya çalışması anlatılıyor.

Hizmetçi Olmak Saadeti

N.37, s.6, 20 K. Evvel 1339

İki hizmetçi kendi aralarında çalıştıkları evlerde ne kadar rahat oldukları konuşuyorlar.

Aptalları Nasıl Aldattım

N.60, s.4, 29 Mayıs 1340

İnsanları aldatarak düştükleri komik durumlarla eğlenen bir adam, yaptıklarını büyük bir zevkle anlatıyor.

Ucuz Takunya

N.15, s.4, 19 Temmuz 1339

Pazar yerinde takunya satan iki esnafın fiyat konusundaki anlaşmazlığı anlatılıyor.

Yalan Müsabakası

N.15, s.1, 19 Temmuz 1339

Kendi bahçeleri hakkında oldukça mübalağalı konuşan kişiler bahçelerinin verimliliğinden bahsediyorlar.

Saat Meselesi

N.14, s.8, 12 Temmuz 1339

Anadolu yakasında oturmasına rağmen Avrupa yakasında çalışan bir kişi saatini 35 dakika ileriye ayarlar. Bu durumunun nedenini merak eden arkadaşına yoldaki aksaklıkları tafsilatıyla anlatır.

İmtihan

N.62, s.14, 12 Haziran 1340

Tebdil-i kıyafet yaparak bir medreseye giren padişah ile oradaki mollalardan birinin konuşması yer alıyor.

Atlatılmış Tehlike

N.62, s.14, 12 Haziran 1340

Batmak üzere olan bir vapurda bulunan bir Yahudi, diğer insanların aksine sevinmektedir. Bu durumun nedenini merak eden ikinci kaptan nedenini sorar. Yahudi, iki hafta önce bu vapuru kendisine satmak istediklerini ancak kendisinin almadığını bu nedenle sevindiğini söyler.

Azab-ı Vicdani

N.40, s.7, 10 K. Sani 1340

Mümeyyiz Recep Bey, aldığı elbiselerin parasını vermemektedir. Ancak bir şey alırken daha sonra vereceği gibi pazarlık yapar. Nedenini ise adam para alamayacağını anlayınca daha az müteessir olsun diye açıklar.

Yıl Başı İkrâmı

N.40, s.6, 10 K. Sani 1340

Hüseyin Efendi yılbaşında ev sahibini ziyaret eder ve kirayı biraz ucuzlatmasını rica etmeye çalışır ancak ev sahibi kurnazlık yaparak konuyu anlamazlıktan gelir ve kiraya yüzde yirmi zam yapar.

Havadan Yaşamak Çaresi

N.6, s.10, 17 Mayıs 1339

Ne zaman bir davet olsa ev sahibinin eski bir ahbabı olarak kendini tanıtır daha sonra ev sahibine isim benzerliği yüzünden yanlışlıkla geldiğini söyleyerek oradan ayrılmaya çalışan yalnız çoğu defa ev sahibinin misafirperverliği nedeniyle davete iştirak eden bir adamın hikâyesi anlatılıyor.

Talebeden Çektikleri

N.14, s.2, 5 Temmuz 1339

Mektebe geç gelen yaramaz talebesini erken getirtmek için her sabah ensesine üç tokat yemeye razı olan hocanın durumu anlatılıyor.

Hayganuş Dudu'nun Tedbiri

N.69, s.10, 13 Temmuz 1340

Hasib Bey, emektar hizmetçi Hayganuş ile birlikte yaşamaktadır. Bir gün Hayganuş'un kız kardeşi vefat eder ve kızı Meryem kimsesiz kalır. Hayganuş Hasib Bey'in rızasıyla kızı yanına alır ancak Hasib Bey, bu kızıdan çok etkilenir. Tehlikeyi fark eden Hayganuş Hasib Bey'e haber vermeden kızı geri gönderir.

Bir Otomobil Seyranı

N.68, s.4, 24 Temmuz 1340

Hüseyin Bey İstanbul'un en şık ve en güzel kadınlarından Nadide Hanımla yeni evlenmiştir ve çok mutludur. Evlendiklerinin on beşinci günü birlikte otomobil gezintisine çıkarlar. Bir müddet sonra Nadide Hanım otomobili kullanmaya başlar.

Ancak Nadide'nin otomobili kötü kullanmasından dolayı birçok kaza tehlikesi atlatırlar.

Resmi Efendi'nin Uykusu

N.66, s.12, 10 Temmuz 1340

Resmi Efendi İstanbul'dan trenle Bilecik'e gidecektir. Trene binince uykusu gelir fakat uykusu çok ağır olduğu için kendisine güvenemez ve tren görevlisini çağırarak kendisini mutlaka Bilecik'te indirmesini tembih eder. Ancak Resmi Efendi uyandığında tren Polatlı'ya yanaşmaktadır.

Zarf ve Mazruf

N.47, s.15, 28 Şubat 1340

Dükkânına gelen güzel kadınlara edepsiz sözler söyleyen kuruyemişi Asım Efendi'nin bu sebepten dolayı komşuları ile yaptığı kavgalar anlatılıyor.

Kama Kılığı

N.8, s.12, 31 Mayıs 1339

İçki yasağının uygulandığı bir dönemde kuşağında içki şişesi bulunan bir kişiyle bunu fark eden polis arasındaki diyalog anlatılıyor.

Kıyas Mantığı

N.8, s.5, 31 Mayıs 1339

Her gün gittiği lokantada şemsiyesini kaybeden doktorun şemsiyesini garson aramasına rağmen bulamaz. Ancak doktordan bahşiş ister. Bu duruma sinirlenen

doktor garsonun siz iyi edemediğiniz hastalardan para almıyor musunuz hitabına maruz kalır.

Bir Mebus Namzedi

N.7, s.4, 24 Mayıs 1339

Mebus namzedi oğlunun resmini çizdirmek isteyen ihtiyar bir adam, meşhur bir ressama gelir. Ressam fotoğrafı ve kendisi olmadığı için babasının tarifine göre mebus namzedinin üç farklı resmini çizer.

Hicaz ve Mısır'a Dair

N.7, s.6, 24 Mart 1339

Hicaz ve Mısırdan dönen iki kişi birbirlerine gördüklerini abartılı bir şekilde anlatıyorlar.

Büyük Tehlike

N.6, s.15, 17 Mayıs 1339

Karısının bir vitrinin önünden birçok defa geçtiğini gören adam, dükkâna girer ve oradaki paltoyu kaldırmalarını dükkân sahibinden rica eder.

Nişanlılar Arasında

N.6, s.4, 17 Mayıs 1339

Sırf kendi için sevilme isteyen kızla onu bu konuda iknaya çalışan nişanlısının diyalogları yer alıyor.

Hakiki Sahipler

N.6, s.7 17 Mayıs 1339

Çamlıca'daki iki köşk için kayınbiraderi ile mahkemelik olan kişi davanın 6 yıl 8 ay sürmesi yüzünden kazandığı bir köşkü başkasına devretmek zorunda kalır.

Öz Evlat

N.6, s.14, 17 Mayıs 1339

Amerika'daki evladından haber alan babası tüm söylenenlere rağmen haberi gelen kişinin oğlu olduğuna kanaat getirmez ancak onun iyi bir dolandırıcı olduğunu öğrenince inanır.

Ağır Bir Şart

N.44, s.13, 7 Şubat 1340

Askeriyeden emekli olan Atıf Efendi, huzurlu olabilmek için sakin bir mahalleye taşınır. Ancak karısının gramofonu, gelininin piyano sesi, oğlunun köpeği v.s onu sürekli rahatsız eder. Bir gece eve gelen hırsızları yakalayan Atıf Bey onları kendisini rahatsız eden eşyaları almaları şartıyla affeder.

Yardan Mı Serden Mi?

N.23, s.6, 13 Eylül 1339

Samual adındaki tüccarın karısı çok güzel, kendisi ise çok çirkindir. Salamon ise genç ve yakışıklı bir adamdır, Salamon ve Rebeka birbirlerine âşık olurlar. Samuel'in olmadığı bir akşam Rebeka Salamonu eve çağırır. İşaret olarak da pencereden nikel para atar. Ancak Salamon parayı aramaktan eve gelemez ve ondan özür dilerken canını bile onun için verebileceğini söyler.

Yağmurdan Doluya

N.5, s.4, 10 Mayıs 1339

Aslında hoş bir insan olan C.V. Bey'in gevezelik yapmak gibi önemli bir kusuru vardır ve bu durum etrafındaki insanları rahatsız eder.

Bir İnat Meselesi

N.45, s.13, 14 Şubat 1340

Saadettin Efendi ud hocalığı yaparak geçimin sağlayan komşusu Sıtkı Efendi'yi evden çıkarmak istemektedir. Çünkü hem bir çalgıcıyla komşu olmak istemez hem de evi daha fazla paraya kiraya vermek istemektedir. Nitekim düşündüğünün tam tersi olur. Sıtkı Efendi, onun evden çıkmasına neden olur.

Üçün Beşe Nispete

N.2, s.7, 19 Nisan 1339

Üç tokat yediği için davacı olarak mahkemeye gelen geveze bir adam, hâkim üç tokat için 6 mecdiye ceza vermesine karşı çıkararak bir önceki davada beş tokat yiyen adama 11 mecdiye ödendiğini söyleyerek itiraz eder. Hâkimde davalıya şuna iki tokat daha atta 11 mecdiye öde der.

İçki Masalları

N.1, s.10, 12 Nisan 1339

İşret meclisinde iki arkadaşın birbirlerine anlattığı içki ile ilgili küçük hikâyeler yer alıyor.

Memnu Olmayan İbadet

N.72, s.7, 21 Ağustos 1340

Hicaza gidecek olan bir gemi Kıbrıs açıklarında fırtınaya yakalanır. Gemide bulunan hacı adayları secdeye kapanarak dua ederler. Yalnız Yahudi olan bir yolcu onlara katılmaz.

Su-i Hazin

N.74, s.2, 4 Eylül 1340

Rüşvet yediği için memurluktan azledilen ve gazetelerin diline düşen Ziya Efendi'nin durumu anlatılıyor.

Uydurma Havadis

N.74, s.7, 4 Eylül 1340

Yusuf Efendi'nin öldüğünü arkadaşına haber veren bir adamın yanlış haber aldığı ortaya çıkıyor.

Yeni Karga İle Tilki Efsanesi

N.75, s.5, 11 Eylül 1340

Meşhur karga ile tilki hikâyesi çağa uygun bir şekilde anlatılıyor.

Kaybolmuş Yüzük

N.63. s.11, 19 Haziran 1340

Bir davette misafirlerden genç bir bayan piyano çalar ve herkesin çok hoşuna gider. Ancak genç bayanın morali çok bozulur çünkü piyano çalmak için çıkardığı yüzükleri ortada yoktur. Durumu öğrenen ev sahibi davetlilere durumu açıklar kim aldıysa yüzükleri geri bırakmasını söyler ancak kimse yüzükleri vermez.

M. SAİD

Kadın Ruhü

N.7, s.7, 24 Mayıs 1339

Aşk ve kadın ruhundan bahseden küçük bir hikâye.

Çingene İle Def

N.10, s.5, 14 Haziran 1339

Bir deften başka hiçbir şeyi olmayan sefil bir Çingene, soğuk bir kış günü medreseye sığınır. Oradaki hocalar ona acıyarak ocağın yanına yatırırlar ve kendi aralarında hafızlık için kaç aylarının olduğunu konuşurlar. Konuşmaları dinleyen Çingene, bu ay muhabbetini ayı olarak anlar ve madem bu kadar ayınız var birini bana verinde oynatıp para kazanayım der.

S.A.

İhtiyar Âşık

N.74, s.7, 4 Eylül 1340

Kırk yıldır birbirlerine âşık olan iki insan on yıl birbirlerinden ayrı kalmak zorunda kalırlar ancak kader onları tekrar birleştirir.

Tenzili Fiyat

N.76, s.7, 18 Eylül 1340

Feriha, bir mağazada gördüğü tayyörün fiyatının düşmesi üzerine heyecanla arkadaşı Melike'nin yanına gelir ve durumu anlatır. Aldığı habere çok sevinen Melike, hemen mağazaya gitmeyi teklif eder. Sevgilisi Sadi'den borç para istemesi üzerine Sadi Bey bu indirimin mağaza tarafından yapılan bir aldatmaca olduğunu söyler ancak Melike'yi çok sevdiği için yinede parayı verir.

KUMRU

Kaçan Zevk

N.68, s.11, 24 Temmuz 1340

Şadan Necip, kumara düşkün bir adam olması nedeniyle dünyanın birçok kumar merkezini gezmiş ve en sonunda meteliksiz olarak İstanbul'a dönmüştür. Onun kumar konusundaki meziyetini bilen bir kumarhane sahibi onu işe alır. Şadan Necip işe başladığı ilk gün güzel bir kadınla tanışır. Fakat daha sonra anlaşılır ki bu kadın orada çalışmakta olan ve zengin birini avlamak isterken Şadan'ı zengin biri zannetmiştir.

Beyaz Tüy

N.10, s.2, 14 Nisan 1339

Gayri meşru bir çocuğa gebe olan bir kızın anası tarafından çocuğun babasının kimliği için sıkıştırılması.

Fakir Yolcu

N.16, s.12, 26 Temmuz 1339

Köy kahvesine gelen fakir bir yolcu orada bulunan kişilere selam verir lakin oradakiler yolcunun kılığına kıyafetine bakarak yolcunun selamını almazlar durumu anlayan yolcu onları güzel bir şekilde hicveder.

OSMAN CEMAL

Bir Cacık Meraklısı

N.63, s.10, 19 Haziran 1340

Cacığa çok meraklı olan Nalbant Ömer Ağa'nın yıldan yıla bu merakının ne dereceye geldiği anlatılıyor.

F. CELALETTİN

Can Kurtaran

N.9, s.6, 7 Haziran 1339

Fakir bir genç vapurda tesadüf ettiği güzel bir bayandan hoşlanır ve muhabbet kurar. Birlikte vapurdan ayrılarak kamış satan bir dükkâna girerler. Delikanlı parası olmadığı için zor duruma düşer ve orada karşılaştığı bir tanıdığı sayesinde kadını bırakarak oradan uzaklaşır.

İBNÜRREFİK AHMED NURİ

Kadınlar Yüzünden

N.33, s.8, 22 T. Sani 1339

Süleyman Bey'e komşusu Ahmet Bey gelerek hanımının tuvalet masraflarını kısmasını rica eder. Bütçesinin bunu kaldırmadığını ifade eder. Süleyman önce yanlış anlasa da sonradan durum anlaşılır. Süleyman'ın eşi ne alsın aynısını Ahmet'in eşi de istemekte ve onu zor durumda bırakmaktadır.

HASAN SAİD

Akıllı Deli

N.65, s.13, 3 Temmuz 1340

Katır tutkunu zengin bir adam en son aldığı katırın küçülerek kurbağa olduğunu söyleyince tımarhaneye götürülür. Buradan bazen akıllı başına gelen bir delinin tavsiyesiyle hayal gördüğünü söyleyerek tımarhaneden kurtulur.

AMBER

Büyük Adada Kalbi Muhabbet

N.64, s.10, 26 Haziran 1340

Bir yaz gecesi Büyük Adada bir Rum kızı ile bir Rus gencinin birbirlerini sevdikleri halde dillerini anlamadıkları için anlaşılmadıklarını gören bir adam her iki dile hâkim olduğu için onlara tercümanlık eder. Ancak söylediklerini yanlış tercüme ederek ayrılmalarını sağlar ve kızla baş başa kalır. Birlikte eve doğru giderlerken Rus genci sahilde ağlar vaziyette görünce adam dayanamayarak iki gencin aralarını düzeltir.

MUSTAFA REMZİ

Haşiyeye

N.65, s.13, 3 Temmuz 1340

Ellisine merdiven dayayan Hikmet Bey'in genç ve güzel bir karısı vardır. Hikmet Bey'in gözleri çocukluktan beri iyi görmediği için babasından kalan miras ile geçinmektedir. İşlerini idare etsin diye Orhan Bey isminde genç birini tutar. Hikmet Bey'in karısı Orhan Bey'den hoşlanır ve onunla münasebete başlar. Bu suretle Orhan Bey hem Hikmet Bey'in işlerini hem de genç kadının gönlünü yapar.

R.K

Dâhiyane Bir Keşif

N.52, s.10, 3 Nisan 1340

Kerim evinde arkadaşlarına davet verir. Ama o gün karısının bir erkeğe yazdığı mektubu bulur. Davetlilerden biri olduğuna emindir ama kim olduğunu bulamaz. Amcası bol sarımsaklı cacık yaptırarak meseleyi halleder. Sarımsak yemeyen kişi Kerim'in karısıyla buluşacaktır.

SERVER ZİYA

Tebrik Telgrafı

N.63, s.7, 19 Haziran 1340

İstanbul'da bulunan karısını Ankara'da kaldığı sürece aldatan Nizamettin Bey, bir gün "tebrik ederim" yazılı bir telgraf alır ve karısından geldiğini zannettiği bu telgrafta karısının her şeyi anladığı anlamını çıkarır. Hemen karısına kendisini aldatmadığını açıklayan bir mektup yazar ancak daha sonra kendisine gelen bir mektupla durum ortaya çıkar telgrafı eski sevgililerinden karısıyla isim benzerliği olan bir hanım göndermiştir.

MAHMUD ESAD

Hakiki Meziyetler

N.5, s.6, 10 Mayıs 1339

Satış memurluğu için bir ticarethaneye giden gence mülakat esnasında kadınlarla olan münasebetine bakılarak iş verilmiyor.

ÇEKİRGE

Asri Çocuğun Umdeleri

N.22, s.3, 6 Eylül 1339

Bir amca ile yeğenin karşılıklı konuşmalarında amcanın nasihatlerine yeğenin mizahi tepkileri yer alıyor.

3.2. PİYES

YILDIZ BÖCEĞİ

Çok Sevilen Bir Zevce

N.60, s.13, 29 Mayıs 1340

Razi Bey, bir gün eve hiddetle gelir. Karısının kendisini daireden bir arkadaşı ile aldattığını öğrenmiştir. Bunun için karısından hesap sorar. Merzuka Hanım, o insanların kocasına zarar vermesini engellemek için onlarla birlikte olduğunu, sadece Şerif Bey'in teklifini reddettiğini çünkü Razi'nin onu dövebileceğini söyler. Bunun üzerine Razi Bey, karısına musallat olmasından dolayı Şerif'i dövmek için hızla evden ayrılır.

İstikbalde Gazetecilik

N.45, s.3, 14 Şubat 1340

Salim Bey, ser muharrirlik yapan eski bir dostuna oğlu Halim'e iş vermesi için ricada bulunur. Halim'in cahil ve kaba bir insan olduğunu gören ser muharrir evvela bir iş vermek istemez. Ancak daha sonra onu heyet-i tahririye müdür yapar. Bunun sebebinin gazeteye şikayete gelen kişileri Halim'e yönlendirmek olduğu daha sonra anlaşılır.

İhtiyar Serseri

N.26, s.8, 4 T. Evvel 1339

Komisere polis müdüründen emir gelir. Yangın yerindeki bütün serseriler nezarete alınacaktır. O gün yaşlı ve emekli bir adliye memuru içinde bin lira bulunan

bir cüzdan getirir. Hayat hikâyesini anlatır ve yangın yerinde kaldığını söyler. Komiser bunu söylemesiyle onu da nezarete attırır.

Aşk Dersleri 1

N.29, s.6, 25 T. Evvel 1339

Şeyda Bey tecrübeli bir çapkındır. Nebil ise genç bir mirasyedir. Şeyda Nebil'e giderek aşk dersleri verir. Dersin sonunda ondan on para borç alarak buluşmak niyetiyle ayrılırlar.

Aşk Dersleri 2

N.30, s.6, 1 T. Sani 1339

Nebil Bey, Necla Hanım ile birlikte olur. Beş ay süren bu ilişki ilk ders tecrübesidir. Araları soğuyunca Şeyda Bey, ikinci derse geçme vakti geldiğine hükmeder.

Aşk Dersleri 3

N.31, s.4, 8 T. Sani 1339

Şeyda Bey, aşk derslerinin ikincisini tatbik için Nebil'i Mesrure adında evli bir bayanla tanıştırır. Fakat Mesrure, kocası ile Adana'ya gidince ikinci ders de biter.

Aşk Dersleri 4

N.32, s.8, 15 T. Sani 1339

Nebil ve Şeyda üçüncü tip kadınlar üzerinde ders tatbikatlarını yapmak üzere Zinnur Hanım'a giderler. Böylelikle başlayan ilişkileri çok kısa sürer. Bu durum Nebil'i de şaşırtır. Fakat üçüncü tip kadınlar için bunun normal olduğunu söyler.

Aşk Dersleri 5

N.33, s.5, 22 T. Sani 1339

Nebil ve Şeyda bir sonraki ders için Vicdan Hanım'ın evindedir. Vicdan Hanım, akıllı ve siyasetle ilgili bir kadındır. Nebil dersini alır ve Vicdan'ı tavlalar. Fakat ukalalığa tahammül edemeyip hemen bırakır.

Küçük Çapkın

N.38, s.12, 27 K. Evvel 1339

Ziya ismindeki on beş yaşındaki bir çocuk sinemada görüp hoşlandığı Vuslat Hanım'ın evine gider. Orada hizmetçi ve Vuslat'ın kocası Daniş Bey'le karşılaşır. Hizmetçi Daniş Bey'den korkar ve Ziya'yı Hanım'ın kardeşi olarak tanıştırır. Vuslat geldiği vakit hizmetçinin uyarısı ile bu oyuna devam eder.

Gazeteci Düşmanı

N.8, s.13, 31 Mayıs 1339

Muzaffer bir komutan olan Gazanfer Paşa kendisiyle mülakat yapmak ve fotoğrafını çekmek isteyen gazetecilerden hiç hoşlanmaz. Vehbi ismindeki kurnaz bir gazeteci bir yolunu bularak kumandanın karargâhtaki odasına girer. Bu duruma

hayret eden Paşa kendisiyle mülakat yapmak isteyen ve fotoğraf çekmek isteyen Vehbi'ye bir oyun oynayarak onu pişman eder.

Arapça Değil mi? Uydur Uydur Söyle 1

N.5, s.13, 21 Mayıs 1339

Mısır'da zengin bir tüccarın katipliğini yapan Şerif, orada zengin bir adamın kızına aşık olur fakat babası kızını vermez. Şerif kızı kaçıırarak İstanbul'a gelir ve bir arkadaşının kâtipliğini yaptığı Mısır oteline sığınır. Katip Şerif'e oda gösterirken kızın babası Adli Bey gelir ve kaçakları sorar. Kâtip onlara burada olmadığını söylese de Adli Bey, komiser çağrılarını ister. Arapça bilmeyen komiserle Adli Bey arasında Arapça bilmeyen İdris vasıtasıyla anlaşmaya çalışırlar fakat yanlış anlaşılmalara ortaya çıkar.

Arapça Değil mi? Uydur Uydur Söyle 2

N.10, s.13, 24 Haziran 1339

Adli Bey İdris'le anlaşamayınca otelin bir odasına girer. Bu esnada komiser hırsız diye Cemil'i getirir. Cemil ve kızıyla karşılaşan Adli onları affederek evlenmelerine müsaade eder. Ve bir çok yanlış anlaşılmaya sebep olan İdris'ten çocukların nikâhını kıymasını ister.

Turna Kıtası

N.7, s.13, 24 Mayıs 1339

Mürüvvet Hanım, dikiş işlerinde kendisine yardımcı olması için Matmazel Nina isminde genç bir kızı eve çağırır. Mürüvvet Hanım'ın babası Besim Bey, kocası Rasim Bey ve kayını Nazmi Bey kızdan çok hoşlanır ve hepsi de kızla bir şekilde yalnız kalarak yakınlık kurmaya çalışır. Bu esnada Mürüvvet Hanım'ın evde

olmadığını sanarlar lakin evde olan Mürüvvet Hanım çok sinirlidir. Erkekler Mürüvvet'in her şeyi anladığını zannederek korkarlar ancak Mürüvvet olanları görmemiştir. Nina ile bahçıvan samimi bir şekilde yakaladığı için sinirlidir.

ATEŞ BÖCEĞİ

Yanakların Taksimi

N.2, s.5, 19 Nisan 1339

Ferhunde Hanım, kocası Halid Bey'in yanağı sigara koktuğu için çocukları Cevad'ı öpmesini istemez. Lakin Halid Bey bunu kabul etmez ve çocuklarının sağ yanağını annesinin, sol yanağını babasının öpmesine karar verirler. Akşam vakti evde misafirlerin bulunduğu odaya gelen Cevad, herkesin içinde aşçıbaşı annemin yanağını öptü diye bağırır.

Hava Tebdili

N.18, s.2, 9 Ağustos 1339

Adaya gidebilmek için kendisinin ve kocasının hasta olduğuna doktoru ikna eden bir kadın, kocası ile birlikte tatillerini adada geçirirler. Ancak adada geçen zaman diliminde kocası vücudunun muhtelif yerlerinden gerçekten hastalanır.

Hatır Gönül Meselesi

N.26, s.4, 4 T. Evvel 1339

Hayri Bey, Nusret Bey'i yolda görür ve iş bulmasına vesile olacağı ümidiyle onu evine davet eder. Fakat sabah vakti işe alındığını öğrenir ve Nusret'in geleceğini unuttur. Akşam yemeği yedikten sonra Nusret gelir ve onunla da yemek yer,

rahatsızlanır. Bir ay sonra tekrar karşılaşılır ve gerçek ortaya çıkar. Nusret de o gün randevuyu unuttur ve fazladan yemek yiyerek rahatsızlanır.

YARASA

Müdürü Davet

N.77, s.6, 25 Eylül 1340

Lâmi Bey, çalıştığı dairenin müdürünü yemeğe davet eder. Eşi Lâmia Hanım ile birlikte tüm hazırlıkları yaparlar. Tam müdürün geleceği sırada Lâmia Hanım'ın teyzesi Hayriye Hanım gelerek bütün her şeyi berbat eder.

Hüsnü Onbaşı

N.58, s.10, 15 Mayıs 1340

Hüsnü onbaşının erlerle komutanları arasında kalmasını anlatan tek perdelik bir oyun.

Tavsiyename

N.57, s.6, 8 Mayıs 1340

Talip Bey, iş başvurusunda bulunmak için bir daireye gider. Müdür odasına gider ancak odada dairenin odacısı bulunmaktadır. Odacı Talip'in maksadını öğrenince tavsiyename olmadan müdürün memur almadığını söyler. Talip cebinden tavsiye mektubunu çıkarır ve kontrol etmesi için odacıya verir tam o esnada müdür gelir. Odacı heyecanla mektubu kendi cebine koyar. Müdür kendi yerine oturan odacıyı odadan kovar ve Talip Bey'e sebep-i ziyaretini sorar. Mektubun gitmesinden dolayı zor durumda kalan Talip, zorla da olsa iş için müracaat ettiğini söyler. Müdür

Bey tavsiyenamesinin olup olmadığını sorar. Talip, çaresiz bir biçimde olmadığını söyler. Bu duruma çok şaşırın müdür derhal onu işe alır. İşten hiç umudu olmayan Talip bu duruma çok şaşırır. Müdür Bey, yıllardır iş başvurusunda bulunan herkesin bir dostunun tavsiyesi ile geldiğini kendisinin de çaresiz onları işe aldığını ancak bir zamandan sonra tavsiyename ile gelen kimseyi işe almamaya karar verdiğini ifade eder.

Büyük İkramiye

N.23, s.14, 13 Eylül 1339

Remzi Bey, paşa kızı ile evlenmek ister ama çok masraflıdır. Aşçı Hanife Hanım'a ikramiye çıktığını öğrenir ve onunla evlenir. Ama Hanife bilete ikramiye çıktığını bilmediği için bileti ayakkabı almak için satmıştır.

Hasretler

N.24, s,8, 20 Eylül 1339

Behiye Hanım saraylıdır. Oğlu, kızı ve damadı ne dese daha almasını sarayda gördüğünü söyler. Damat kahvede pantolonunun düğmesini açık unutan bir adamdan söz edince de aynı tepkiyi verir.

Tavsiyeli Müşteri

N.40, s.10, 10 K. Sani 1340

Ömer uşak olarak yanında çalıştığı Doktor Abdi Bey'in evini, arkadaşı Mahmut ile birlikte soyarken Hicabi Bey gelir. Mahmut doktor kılığında onu tedavi eder. Onun da paralarını ve eşyalarını çalar. Hırsızlar gidince Doktor Hicabi Bey'i hırsız zannederek karakola götürür.

Tımarhanede Bir Konser

N.13, s.10, 5 Temmuz 1339

Emeti Hanım yedi yıl kaldığı tımarhaneden ayrılacağı vakit oğlu Siret onu almaya gelir. Ayrıca diğerlerinden farklı özellikler arz eden bu tımarhane ve sakinlerinden bir kısmı tanıtılır.

Tımarhanede Bir Konser 2

N.14, s.10, 12 Temmuz 1339

Kocasının öldüğünü ve dışarıdaki hayatın tamamen değiştiğini gören Emeti Hanım, deli numarası yaparak tekrar tımarhaneye döner.

Bir Facia-yı Aşk

N.32, s.12, 15 T. Sani 1339

Türkiye'ye gelen şeyh, aracı vasıtasıyla Eleni adındaki kadını davet eder. Kadın fazlaca naz yapar ama zorla da olsa orada kalmaya ikna olur. O esnada şeyh yerde düşmanları tarafından bırakılan bombayı bulur ve fitilini ateşler. Fitil bitene kadar Eleni şeyhe her istediğini yapacağına dair söz verir.

FAKİR

Tuluat Tiyatrosunda

N.54, s.5, 17 Nisan 1340

Şehzadebaşı'nda bulunan bir kumpanyanın rejisörü artık tiyatrolarda tuluatın yasaklandığını bu yüzden belli bir eseri sadık kalarak oyunlarını oynayacaklarını

ifade eder. Ardından Ramazan'da sergileyecekleri oyunu oyunculara söyler. Tiyatronun baş artisti Ermeni olduğu için Türkçe metni ezberleyemeyeceğini söyleyince rejisör suflör kullanacaklarını bu yüzden ezbere gerek olmadığını söyler. Ancak oyun esnasında artist suflörün söylediklerini yanlış anlar.

İzdivaç İlanı Yahut karaman'ın Koyunu

N.70, s.6, 7 Ağustos 1340

Celil Bey bir gün gazetede kendisinin özelliklerine çok uygun bir eş arayan dul bir kadının izdivaç ilanını görerek derhal verilen adrese gider. Heyecanla zevcesini beklerken karşısında borçlu olduğu birini görünce oldukça şaşırır. Muhatapı kendisini bulamayınca böyle bir hileye başvurduğunu belirtir ve Celil Bey'in elbiselerini çıkartarak onu sokağa atar.

Kara Haber

N.

Hacı Hasan Efendi'nin İsviçre'de bulunan oğlunun ölüm haberi mahalleliye ulaşır. Bu kara haberi babasına münasip bir dille anlatma görevini İmam Efendi üstlenir ve Hacı'nın evine giderek durumu haber verir.

Perdecinin Aktörlüğü

N.16, s. 6, 26 Temmuz 1339

Bir kumpanyada perdecilik yapan Ali, bir gün kral rolünü oynayacak aktörün sarhoş olmasından dolayı rejisörün isteğiyle sahneye çıkar. Yalnız kendisi de sarhoş olduğu için verilen vazifeyi düzgün yapamayarak eline yüzüne bulaştırır.

Aşk-ı Muharrep

N.67, s.10, 17 Temmuz 1340

Matmazel Zarupi dişçi Avanakiyan Efendi'nin muayenehanesinin karşısında bulunan handa çalışan Halim ve Selim isimli iki genç Zarupi'ye aşıkırlar ve doktor çıkınca hemen muayenehaneye koşarlar. Bir gün Zarupi pencereden işaret ederek onları çağırır. İçeri girdiklerinden kısa bir süre sonra dişçi şemsiyesini almak için muayenehaneye geri gelir ve gençleri karşısında görür. Zarupi durumu idare etmek için bunlardan birinin hasta olduğunu söyler. Bunu duyan doktor, hazırlık yapmak için muayene odasına girer. Halim ile Selim kimin hasta olacağı konusunda konuşurken Zarupi kim bu işi üstlenirse onu seveceğini söyler. Her iki genç de sağlam dişlerini kaybetmek istemeseler de kızı da kaçırmak istemezler. Nihayetinde Halim sağlam dişini çektirir ancak, kız Selim'i tercih eder çünkü Halim ön dişlerini çektirerek çirkinleşmiştir.

SAKSAĞAN

Pahalı Mal Satmak Usulü

N.26, s. 6, 4 T. Evvel 1339

Sepetay Efendi, çok iyi ticaret yapmakta çok para kazanmaktadır. İsmail Efendi bu durumu merak eder. O esnada Sepetay fiyatından çok pahalıya bir pantolon ve bir dolap satar. Sebebi ise pantolonun cebine içi kağıt dolu bir cüzdan koymuştur. Dolabın bir gözünde de içinde mecdiye olan bir cüzdan vardır.

Korkak Bezirgan

N.32, s.3, 15 T. Sani 1339

Ref'et Bey, rüyasında mahalledeki kötü kadınların kovulmasını isteyen bir makaleye imza atar. Bu makale yüzünden asılır fakat aslında rüya görmektedir. Uyanınca rüyasında gördüğü istekle kapısı çalınır fakat Ref'et Bey onları kovalar.

İMZASIZ

Mebusu Ziyaret

N.47, s.4, 28 Şubat 1340

Mebus Halim Efendi daha önce katiplik yaptığı kasabaya ziyarette bulunur. Bu durumu öğrenen kasabalılar bir heyet kurarak mebusu ziyarete giderler ancak Halim Bey, ziyaretçileri tanımazlıktan gelir.

Muavin

N.52, s.6, 3 Nisan 1340

On ikiden fazla çocuğu olanlara para ödülü verecek bir cemiyet on dört çocuğu olan Kadri Bey'in eczanesine gelir. Karşılarındaki adam on dört çocuğu olduğunu kabul eder fakat para kabul etmez. Kadri Bey'e vermelerini kendisinin onun muavini olduğunu söyler.

Son Moda Hırsızlık

N.15, s.8, 16 Ağustos 1339

Davudyan Efendi, son dönemde artan hırsızlık olaylarına sinirlenen arkadaşına, herkesin kendisi gibi temkinli olması halinde hırsızlık olaylarının olmayacağını söyler. Konuşmalarının devamında parayı cebinde taşıdığını ve akşam işten çıktıktan sonra geçtiği yerleri anlatır. İki arkadaşın konuşmasını duyan yakın masadaki gençler film çekmek bahanesiyle Davudyan'ın geçtiği yola set kurarlar ve rol icabı gibi göstererek yoldan geçen Davudyan'ı soyarlar.

ÇİĞDEM

Bir İkras Müessesesinde

N.27, s.9, 11 T. Evvel 1339

İki kardeş Mısırlı zengin amcaları olduğunu söyleyerek milleti dolandırmaktadır. Kâtiplerinin de maaşını vermezler. Alacaklının biri geldiğinde amcayı görmek ister. Kâtip amca kılığına girer ve kâtibe verilmek üzere para ister. İki kardeş para olmadığını söyleyince alacaklı adama acır ve parayı verir. Kâtip maaşı alır, kardeşler de itibarını kurtarır.

Gençlik

N.28, s.6, 18 T. Evvel 1339

Annesi İhsan'ın cebinde hesap defterini bulur ve babasına gösterir. Harcamaların içinde “afet” diye bir masraf vardır. Babası oğlu ile konuşmaya karar verir. Oğlan kendini Afet'in Hüseyin Rahmi'nin romanı olduğunu söyleyerek savunur.

Soba Borusu

N.43, s.8, 31 K. Sani 1340

Fatin Bey'in genç karısı kocasını Fatin Bey'in yeğeni ile aldatmaktadır. Bu durumu fark eden konağın çalışanları durumu Fatin Bey'e söylemesi için süt nineyi ikna ederler. Süt nine dolaylı bir şekilde durumu Bey'e izah eder.

3.3. ŞİİR

NECDET RÜŞTÜ

Asri Çocuk

N.55, s.10, 24 Nisan 1340

Asri çocukların olumsuz özelliklerini dile getiren bir şiir.

Asri Kız

N.55, s.10, 24 Nisan 1340

Asri kızların olumsuz özelliklerini anlatan bir şiir.

Portreler

N.53, s.14, 10 Nisan 1340

Mehmet Rauf ve Celal Sahir dört kıtalık iki farklı şiirde anlatılıyor.

Asri Hanım

N.29, s.8, 25 T. Evvel 1339

Asri olmaya çalışan kadının özelliklerini, makyajını, kıyafetini mizahi bir dille eleştiriliyor.

Asri Hayat

N.28, s.5, 18 T. Evvel 1339

Modern hayat adı altında yapılan aşırılıkları eğlenceli bir dille eleştiriyor.

Asri Bey

N.30, s.5, 1 T. Sani 1339

Modern olmaya çalışan erkekleri mizahi bir dille eleştiriyor.

Kadıköy

N.33, s.9, 22 T.Sani 1339

Kadıköy'ün gençler için eğlence ve buluşma mekanı olması, modern hayatın her şeyiyle burada bulunması mizahi bir dille eleştiriliyor.

Hüseyin rahmi Bey'in Şarkısı

N.61, s.11, 5 Haziran 1340

Hüseyin Rahmi'nin eserleri bir şiirle anlatılıyor.

Halide Edip Hanım'ın Koşması

N.61, s.11, 5 Haziran 1340

Halide Edip'in eserleri şiirsel bir dille anlatılıyor.

Göztepe Şarkısı

N.66, s.9, 10 Temmuz 1340

Şair, babasının âdeti gereği her yaz Göztepe'ye taşındıklarını ve orada kaşını belasına maruz kaldıklarını mizahi bir üslupla anlatıyor.

YUSUF ZİYA

Müşterek Tedrisat Şarkısı

N.67, s.9, 17 Temmuz 1340

Kızlarla erkeklerin müşterek eğitim almasını savunan bir şiir.

Müşterek Nokta

N.68, s.3, 24 Temmuz 1340

Şair, tacir ve asri aşıkların sevgililerine ne şekilde hitap ettikleri, onlardan neler istedikleri ve neler vaat ettikleri şiirsel bir dille anlatılıyor.

ABDULBAKİ FEVZİ

Gazel

N.58, s.3, 15 Mayıs 1340

On altı beyitten oluşan aşk ile ilgili bir şiir.

Gazel

N.59, s.4, 22 Mayıs 1340

Sevgilinin anlatıldığı on üç beyitlik bir şiir.

Gelmiştir

N.56, s.3, 1 Mayıs 1340

Aruz ile yazılmış on dört beyitten oluşan bir şiir.

FAKİR

Yaz Şiirleri

N.8, s.12, 31 Mayıs 1339

Sevgiliyle geçirilen güzel anların dile getirildiği bir şiir.

Destan

N.11, s.10, 21 Haziran 1339

İçki yasağının kalkması üzerine Üsküplü meşhur şair Yahya Kemal, arkadaşlarıyla beraber Kâğıthane'ye giderek âlem yaparlar. Şair burada yaşadıklarını ve duygularını mizahi bir dille manzum şekilde ifade ediyor.

F.N.

Evlenmek İstiyorum

N.73, s.3, 28 Ağustos 1340

Şair, malı mülkü olan zengin bir kadınla evlenip rahat yaşamak isteğini ifade ediyor.

Asri Hikaye

N.74, s.6, 4 Eylül 1340

Şair genç bir kızla olan münasebetini manzum bir şekilde anlatıyor.

ABDULBAKİ KUZU

Diyen

N.54, s.9, 17 Nisan 1340

On bir beyitten oluşan bir şiir.

Bahariye

N.53, s.10, 10 Nisan 1340

Yazın gelmesiyle birlikte tabiatta oluşan güzellikler ve bu durumdan duyulan mutluluk dile getiriliyor.

GECE KUŞU

Edebiyatta Futurizm

N.10, s.6, 14 Haziran 1339

Ahmet Haşim Bey'in bizim edebiyatımızda ilk Futurist sanatçı olduğu kaydedildikten sonra Şairin "Akşam" Őiri alaycı bir üslupla yeniden yazılıyor.

KALENDER

Celal Nuri

N.68, s.12, 24 Temmuz 1340

Celal Nuri Bey'in hususiyetleri on beyitlik bir Şiirle anlatılıyor.

ZAKKUM

Der Vazife-i Darü'l Bedayi

N.34, s.7, 3 T. Sani 1339

Darü'l Bedayi'nin içinde bulunduğu durum alaycı bir üslupla anlatılıyor.

N.Y.

Rejiye Tütüne Dair

N.67, s.13, 17 Temmuz 1340

Tütüne yapılan yeni zamlar hakkında yazılmış mizahi üsluplu bir şiir.

FERHAD

Gaz Ocağı

N.5, s.14, 10 Mayıs 1339

Evlerinin karşısına taşınan sarışın dudu çok beğenen Hüseyin, bir gün dul kadının evinde yangın çıktığını görür ve hemen yardıma koşar.

KUMRU

Şarkı

N.60, s.4, 29 Mayıs 1340

Sevgilinin methedildiği bir şiir.

ÂŞIK GARİP

Teşyi' Şarkısı

N.62, s.11, 12 Haziran 1340

İstanbul Valisi Dilaver Bey'in Ankara'ya gitmesinden duyulan sevinç dile getiriliyor.

3.4. MEKTUP**FAKİR**

İstanbul Mektupları-1

N.41, s.4, 17 K.Sani 1340

Hacı Veli Efendi'nin İstanbul'a ilk gelişine dair Hoca Ali Efendi'ye yazdığı mektuptur. Hacı Veli Efendi İstanbul'a indiğinde resmi kıyafetinden dolayı vali bey

ve karşılama komitesi onu mebus sanmış ve öyle muamele etmiştir. Ancak diğer mebusların yanına gidince durum anlaşılır.

İstanbul Mektupları-2

N.42, s.6, 24 K. Sani 1340

Hacı Veli Efendi İstanbulluların dini hassasiyetlerine dair sorulan soruya mektupla cevap veriyor. Köprü geçiş ücretlerini sadaka olarak, Müslümanların Yunan ve Rum mağazalarında alışverişini ise İstanbulluların kin ve garz gütmemesine bağlıyor ve takdir duygularını belirtiyor.

İstanbul Mektupları-3

N.43, s.4, 31 K.Sani 1340

Hacı Veli Efendi belediyenin icraatlarını yanlış yorumlayarak arkadaşına anlatıyor. Duvarda yazan “eşeklere mahsus abdesthane” yazısından yola çıkarak belediyenin hayvanlara ne kadar ehemmiyet verdiğini anlatıyor. Belediyede gördüğü bir zat ise Veli Efendi'ye belediyenin sivrisinek, karasinek, karga ve hatta suda yaşayan bakterilere bile zarar vermediğini anlatınca Veli Efendi bu duruma hayran kalıyor.

İstanbul Mektupları-4

N.45, s.5, 14 Şubat 1340

Veli Efendi kahvede sürekli gördüğü bir gurubu gizli bir cemiyet sanar. Karakola şikayet etmesine rağmen bu insanları hala görünce kendisi peşlerine düşmeye karar verir. Takibi sonucu anlar ki o insanlar gizli bir cemiyet değil içkinin yasaklanması sonucu gizli meyhanelere giden ayyaşlardır.

İstanbul Mektupları-Kızılbaşların mumsöndü ayini- N.47, s.10, 28 Şubat 1340

Hacı Veli Efendi otelde tanıştığı bir adama Anadolu'da anlatılan mumsöndü ayinine dair rivayetler nakleder. Adam da bu ayinin İstanbul'da her zaman yapıldığını söyler ve birlikte ayine giderler. Ayin diye gittikleri yer aslında sinemadır.

İMZASIZ

Sabık Vela Hak Payitahtlar Arasında Tebriknameler N.29, s.2, 25 T.Evvel 1339

Bursa'nın İstanbul ve Ankara hükümetlerine ayrı ayrı yazdığı tebrik mektupları ve bunların cevapları yer almaktadır.

3.5. MİZAHİ FIKRA

***

Zemin ve Zamana Münasip Bir İki Fıkra

N.48, s.2, 6 Mart 1340

Her türlü iyi huyun kendisinde bulunduğunu iddia eden Abdullah Efendi, Müftüye kardeşine fitır sadakası verip veremeyeceğini sorar Müftü Efendi, onu

azarlayarak madem bu kadar iyi bir insan olduğunu söylüyorsun kardeşine niye yardım etmiyorsun diye sorar. Diğer fıkrada ise şer'i mahkemelerde yalancı şahitlik yapan bir adamın bu mahkemelerin kaldırılmasından duyduğu rahatsızlık anlatılır.

YILDIZ BÖCEĞİ

Ramazan Fıkraları

N.53, s.4, 10 Nisan 1340

Her ramazan evine hocaları davet eden zengin bir hayırsever, bir Bektaşî ve cahille ilgili fıkralar yer alıyor.

KARATEPELİDEN

Türkçe Bilmezdi

N.46, s.11, 21 Şubat 1340

Vefat eden bir Acem için Arapça telkin veren bir imama bir başka acem yaklaşarak ölen kişinin Türkçe bile bilmediğini Arapçayı hiç anlayamayacağını söyler.

KELEBEK

El Elden Üstündür

N.34, s.12, 29 T. Sani 1339

Evlendikten sonra karısının yanında konuşmaktan bile korkan bir adamın durumu

FAKİR

Nüfuz Kavgası

N.49, s.3, 13 Mart 1340

Muzaffer bir komutan olan Gazanfer Paşayı Şeyh'ül İslam çekememektedir. Paşanın son zaferinden sonra Şeyh'ül İslam asıl kazandıranın kendisinin duaları olduğunu söyleyerek padişahı ikna eder. Padişah'tan umduğu taltifi bulamayan paşa hayal kırıklığına uğrar. Padişah zaferin mükafatı olarak ne istediğini sorar ve istediği şeyin iki katını Şeyh'ül İslam'a vereceğini vaat eder paşa padişah'tan bir gözünü çıkarmasını ister.

En Büyük Mehavet

N.31, S.7, 8 T. Sani 1339

..... Efendi her yaptığı işten çok kâr etmektedir. Dükkânı yanmış ama o bundan iki katı para kazanmıştır. Ticareti bırakıp çiftlik kurar. Arkadaşına tarlayı doluya karşı sigortalatmıştır. Mevzuyu bilen arkadaşı doluyu nasıl yağdırıp sigortadan para alacağını sorar.

İMZASIZ

Ciddiyet

N.77, s.5, 25 Eylül 1340

Bir tartışma neticesinde bir Müslüman bir Yahudi'ye tokat atar. Yahudi bu tokat eğer ciddi ise ona mukabelede bulunmayacağını çünkü kendisinin ciddiyet aşığı bir adam olduğunu ifade eder.

İhtimaller

Bir Yahudi ile Hıristiyan arasında geçen ilginç bir diyalog.

Nişanlılar Arasında

N.77, S.3, 25 Mayıs 1340

Birbirleri ile huyları aynı olan iki nişanlı arasında geçen bir diyalog yer alıyor.

Bir Gübre Davası

Uzak bir yere giderken atının geri dönünce komşusuna günlük on kuruş ödemek şartıyla teslim eden bir adamın geri döndüğünde gübreleri alamayınca mahkemeye müracaat etmesi anlatılıyor.

Yanlış Rakamlar

N.77,S.2, 25 Eylül 1340

Bir tüccar, yanında çalışan kâtibe rakamları neden yanlış yazdığı hususunda kızıyor.

Medeniyet ile Vahşet

N.76, s.6, 18 Eylül 1340

Muallimin öğrencisine medeniyet ile vahşet arasındaki farkı sorması üzerine öğrencinin verdiği cevap.

Mama

N.76, s.5, 18 Eylül 1340

Boğazına düşkün bir çocuğun herkesten önce sofraya oturması anlatılıyor.

Mahkemede

İçince etrafına zarar veren bir sarhoşla hâkimin komik diyalogu anlatılıyor.

Haklı Sual

İşe yeni başlayacak bir hizmetçiyle yeni hanımı arasında geçen diyalog yer alıyor.

Bir Zekâ Eseri

N.76, s.3, 18 Eylül 1340

Tifo hastalığından yeni kurtulan Nihat Bey, kayınbiraderi ve eşi ile birlikte Yakacığa yerleşir. Yerleşmelerinden bir gün sonra Nihat Beyin amcasının hasta olduğu haberi gelir. Kendisi gidemediği için kayınbiraderini göndermeye karar verirler.

İki Rahmetin Biri

N.75, s.8, 11 Eylül 1340

İnsanlardan ziyade hayvanları seven bir kadın evinde bir sürü hayvan beslemektedir. Hasta bir akrabasını ziyaret için adaya gitmek zorunda kalır. Giderken hizmetçisine hayvanlarına çok iyi bakmasını tembih etmesine rağmen geri döndüğünde kedinin papağan ve kanaryasını yediğini görür.

Kardeş Payı

N.75, s.8, 11 Eylül 1340

Kadri Efendi pis ve hırsız olduğu için aşçısından hiç memnun olmadığı için aylığını vererek onu kovar. Kadın gideceği sırada aldığı paranın bir kısmını evin köpeğine vermeye çalışır. Kadri Efendi buna çok şaşırarak aşçıya bunun nedenini sorar. Aşçı son bir aydır tabakları köpeğin temizlediğini bu yüzden hakkını vermek istediğini söyler.

Cigara Sarmak Sanatı

Timurun Asaleti

Müşkül Bir Mesele

N.36, s.7, 11 K. Evvel 1339

Cigara sarmayı beceremeyen bir adamın hicvedilmesi, Timurun adaletinin kinayeli bir şekilde dile getirilmesi ve hocanın parasızlık yüzünden düştüğü müşkül durum yer alıyor.

Hayat Zevki

N.31, s.4, 6 K. Evvel 1339

Muayene sonrasında hasta olmadığı anlaşılan bir adam ile doktor arasında geçen konuşma yer alıyor.

Temiz Hesap

N.65, s.5, 03 Temmuz 1340

Bir Yahudi tüccar ile bir Müslüman tüccarın ortaklaşa iş yapmaya kalkmaları sonucu Yahudi'nin kurnazlığı anlatılıyor.

Ölü Uykusu

N.72, s.7, 21 Ağustos 1340

Doktor ile hastası arasında geçen komik bir hadise anlatılıyor.

Çocuk Gevezeliği

N.72, s.7, 21 Ağustos 1340

Bir büyük baba ile torunu arasında mebusların mecliste kavga etmesiyle ilgili geçen komik bir diyalog.

Evliliğe Dair Münakaşa

N.72, s.3, 21 Ağustos 1340

Orta yaşlı bir zatla genç bir delikanlının evlilik hakkındaki diyalogu yer alıyor.

Boş Boğazlık

N.71, s.8, 14 Ağustos 1340

Nişanlı iki genç arasında geçen komik bir hadise yer alıyor.

Kadının Fendi

N.71, s.7, 14 Ağustos 1340

Eşlerinin ahmaklıkları konusunda iddiaya giren iki kadın kocalarına inanılması imkansız şeyler söyleyerek onları kendilerine inandırır ve eşlerini rezil duruma sokarlar.

Baba Nasihati

N.71, s.8, 14 Ağustos 1340

Sarhoş bir babanın rakı içmemesi için oğluna nasihati anlatılıyor.

Asri Zevc

N.71, s.6, 14 Ağustos 1340

Karısının başka erkeklerle aşırı şekilde münasebettar olmasına aldırış etmeyen asri bir zevcin durumu anlatılıyor.

Rasathanede

N.71, s.6, 14 Ağustos 1340

Rasathanede hademelik yapan bir adamla rasathaneyi ziyarete gelen bir hemşerisinin teleskop hakkındaki komik diyalogları anlatılıyor.

Ziyafet Dönüşü

N.71, s.5, 14 Ağustos 1340

Dikran Efendi eski komşularından Yorgi Efendi'yle bir ziyafet dönüşünde karşılaşır. Ziyafetin nasıl geçtiğini sorduğunda Yorgi yemeklerden daha çok gümüş çatal ve bıçaklardan bahsedince Dikran Efendi, eski komşusunun gümüş takımlardan aşırıldığını anlar.

Felaket Yalnız Gelmez

N.74, s.2, 04 Eylül 1340

Üç kere nişanlanmasına rağmen bir türlü mutlu sona erişemeyen talihsiz bir adamın sitemleri yer alıyor.

İnsan Kuş Misali

N.73, s.8, 28 Ağustos 1340

Yersiz yurtsuz iki mahkumla mahkeme reisi arasında geçen komik muhabbet anlatılıyor.

Yatsıdan Evvel Sönen Mum

N.73, s.6, 28 Ağustos 1340

İşinde uzman olmayan bir doktorla hastası arasında geçen ilginç bir diyalog anlatılıyor.

Küçük Kusur

N.73, s.7, 28 Ağustos 1340

Güzel ve zengin diye topal bir kızı genç bir delikanlıya ayarlamak isteyen bir adamla durumu fark eden delikanlının komik diyalogu anlatılıyor.

Tali'

N.73, s.8, 28 Ağustos 1340

Kocasının kendisi ile ilgilenmediğini düşünen bir kadının kocasının okuduğu romanın kadın kahramanını kıskanması anlatılıyor.

Alamet-i Farika

N.73, s.3, 28 Ağustos 1340

İnci gerdanlığı kaybeden Yahudi bir kadının içine düşmüş olduğu komik durum anlatılıyor.

Bektaşî İle Hoca

N.73, s.2, 28 Ağustos 1340

Bektaşî babası ile hoca arasında geçen bir hadise anlatılıyor.

Eski Mahkeme-i Şeriyeye

N.72, s.8, 21 Ağustos 1340

Çamaşlıklarını çaldığı için komşusu Hasibe Hanım'ı kadıya şikayet eden Ali Efendi davanın neticesinde kendisi ceza alır. Çünkü namahrem olan komşusunu gözetlemiştir.

Komşu Nasihati

N.74, s.6, 4 Eylül 1340

İnsanların babalarına benzeyeceğini ifade eden bir adam komşusunun çocuğuna ağaca çıkmamasını tembihler. Çünkü küçük çocuğun babası ağaçtan düşmek suretiyle ölmüştür.

Zevce Muhabbeti

N.74, s.5, 4 Eylül 1340

Yahudi bir adam ile para düşkünü eşi arasında geçen ilginç bir hadise anlatılıyor.

Kul Kusursuz Olmaz

N.74, s.5, 4 Eylül 1340

Bölük komutanı ile kol başı arasında geçen komik bir hadise anlatılıyor.

Bir Tali' Meselesi

N.74, s.3, 4 Eylül 1340

Evindeki eşyalara sigorta yaptıran bir adamla karısının komik diyalogu yer alıyor.

Beterin Beteri

N.74, s.3, 4 Eylül 1340

Kapı dinlemeyi adet edinen Muzaffer Hanım, mutfak kapısını dinler ve hizmetçilerin kendisi hakkında söylediği çirkin sözleri duyar. Ardından kocasının hizmetçileri kovmasını ister ancak Kadir Bey bunu kabul etmez.

Evlat Muhabbeti

N.75, s.3, 11 Eylül 1340

Hasta yatağında yatan bir baba ile küçük kızı arasında geçen ilginç bir diyalog yer alıyor.

Hamarat Hizmetçi

N.75, s.3, 11 Eylül 1340

Evin hanımı ile hizmetçi arasında hamaratlıkla ilgili komik bir diyalog yer alıyor.

Acele İşe Şeytan Karışır

N.74, s.8, 4 Eylül 1340

Rakım Bey'in aceleciliği ile meşhur uşağı Apti'nin, bir gün efendisinin acele araba istemesi üzerine çöp arabası bulması anlatılıyor.

Hesap Nazarı

N.36, s.11, 11 K.Evvel 1339

Bir anne ile çocuğu arasında geçen komik bir hadise.

Pot mu Kırmış Çam mı Devirmiş?

N.77, s.7, 25 Eylül 1340

Düşündüklerini çekinmeden ifade eden Apti Bey'in ressam bir arkadaşının yaptığı bir tablo hakkındaki yorumu ressamı oldukça zor durumda bırakır.

Havalanmak

N.77, s.8, 25 Eylül 1340

Kafesi havalandırmak için kapağı açarak kuşun kaçmasına sebep olan hizmetçi ile hanımının bu durum hakkındaki komik diyalogu aktarılıyor.

Saçlar

N.77, s.6, 25 Eylül 1340

İki küçük kız çocuğunun annelerinin saçlarının uzunluğu konusundaki mübalağaları anlatılıyor.

İhtisas

N.77, s.6, 25 Eylül 1340

Resim sergisini ziyaret eden Zeynep Hanım, kocası ile birlikte resim yaptırarak bunu sergide sergilemek ister.

Saygılı Müttehhem

N.4, s.10, 26 Nisan 1339

Sıcak bir Ramazan günü mahkeme heyeti uyuklarken hakim sanığa niçin kendini savunmadığını sorar. Sanık, “eğer mahkeme heyetini rahatsız edersem bana kızarak daha çok ceza verirler” der.

Mahkemede

N.44, s.9, 7 Şubat 1340

Kendisi askerdeyken başka bir erkekle evlenen karısını mahkemeye veren bir adamın mahkemenin uzamasına verdiği tepki dile getiriliyor.

Yara İzi

N.44, s.5, 7 Şubat 1340

Ameliyat sonrasında oluşan yaranın izinin kalıp kalmayacağını merak eden yaşlı bir kadının bu konudaki endişesi yer alıyor.

Parayı Seven Kadın

N.44, s.13, 7 Şubat 1340

Kendisinden sürekli para isteyen zevcesine hiç para vermeyen bir adamın komik durumu anlatılıyor.

Uğraşılmaz Düşman

N.30, s.12, 1 T. Sani 1339

Düşmana karşı koyulup koyulmayacağı üzerine tartışılıyor. Kapıya dayansa inat etse düşmana karşı koyulur fakat rica etse koyulmaz sonucuna varılıyor.

Ayyaşın Tahassürü

N.30, s.4, 1 T. Sani 1339

Ayyaş içki satan bakkala gider. İçkiler mühürlenmiş, bakkal da uykuya yatmıştır. Ayyaş içki ister lakin bakkal vermez. Ayyaş bu duruma çok üzülür.

Akıl Terazisi

N.30, s.4, 1 T. Sani 1339

Nasreddin Hoca, akıl terazisi kurar. Tabuta girip gömülecek insanın zekasını söyleyecektir. Tabuta girmeyi kabul edene düşük zekalı der. Kendisini de böyle bir işten para kazandığı için en yüksek derecede zekalı bulur.

Muhtar İntihabı

N.30, s.3, 1 T. Sani 1339

Ali Rıza Bey, İbrahim'den oy ister. O da oy verir fakat mahalledeki diğer delikanlıların kendisine rekabet düşüncesi ile Ali Rıza'ya oy vereceklerini düşünüp onları engeller.

Nikbini

N.23, s.10, 13 Eylül 1339

Adam memleketin gelecekte ne kadar güzel olacağını anlatmakta, bol keseden atmaktadır. Yanındaki mebus olduğunu sanmıştır. Fakat adam mebus değildir. Aralarında tartışılır ve mebus olması gerektiğini savunan adam “bu nikbinlikle ancak mebus olabilirsiniz” der.

Baba Oğul Arasında

N.29, s.5, 25 T. Evvel 1339

Baba oğul tartışırlar. Oğul babasına ve dedesine laf söyleyerek babasını daha çok kızdırır ve babasının onun babasından daha ahlaklı olduğunu söyler.

Küçük Zeynel

N.28, s.7, 18 T. Evvel 1339

Şeyda Bey kendisini övmeyi çok seven bir harp zenginidir. Bir gün arabacısının oğlu Zeynel'e "ben kimim biliyor musun" diye sorar. O da aldırılmaz ve her gün babasının arabasına binen bir asalak olduğunu söyler.

Şeytan İşi

N.25, s.7, 27 Eylül 1339

Hoca bir vilayette kadıdır. Dul bir kadın, komşusunun gelip kendisine tecavüz ettiğini söyler. Adam bu işi ona şeytanın yaptırdığını iddia edince Hoca ona "şeytanın işi gücü yok seni peşine takıp bu işi mi yaptırarak" der.

Hoca'nın Kehaneti

N.25, s.7, 27 Eylül 1339

Timurleng, Hoca'nın fal baktığını duyar ve bunu test eder. Hoca'nın kehaneti tutunca tekrar denemek ister. Hoca'yı öldürmeyi planlayarak Hoca'ya ne zaman öleceğini sorar. Hoca üç gün evvel öleceğini söyleyince Timur Hoca'yı öldürmekten vazgeçer.

Hoca'nın Misafire İkrâmı

N.26, s.7, 4 T.Evvel 1339

Hoca, arkadaşını dere kenarına yemeğe çağırmiş ona yumurta vermiş ancak kendisi tavuk yemiş. Misafir kızınca kendi yerinde olsa ne yapacağını sormuş. Misafir, yumurtayı kendisi alıp misafire tavuk vereceğini söyleyince Hoca da zaten öyle yaptığını söylemiş.

Kibritçi İle Kocakarı

N.25, s.5, 27 Eylül 1339

Kibritçi ile pazarlık eden kocakarı, kibritlerin yanıp yanmadığını kontrol eder. Kibrit yanmayınca kibritçi pantolonuna sürerek yakar. Kadın kızarak kibriti yakmak için o pantolonu nerden bulayım der.

Sıkılma Pazar

N.25, s.5, 27 Eylül 1339

İki arkadaş gazinoda kahvesine tavlâ oynar. Para ödemeye gelince yenilen yanında para olmadığını söyleyince yenen kızar. Yanında para olmadan gazinoya neden geldiğini, neden oynadığını sorar ve kendisinin de parası olmadığını söyler.

Asıl Mücrim

N.47, s.13, 28 Şubat 1340

Bir avukatın hırsızlık yapan müvekkilini savunması anlatılıyor.

Ölüm Alameti

N.46, s.5, 21 Şubat 1340

Fakir bir adam kendisini tanımayan zengin dostunun öleceğini iddia eder.

Hoca'nın Tevili

N.27, s.11, 11 T.Evvel 1339

Hoca büyük bir adam hakkında atıp tutmaktadır. O sırada adam içeri girer. Hoca hiç istifini bozmadan söylediği olumsuz cümleleri bir bir olumluya çevirerek yalanla işi düzeltir.

Hoca'nın Şefaati

N.23, s.11, 13 Eylül 1339

Timur kendisini görünce ayağa kalkmayan ihtiyarı cezalandırmak ister. Nasreddin Hoca merhum kendine has tarzıyla ihtiyarı idam edilmekten kurtarır.

Ziraat İmtihanında

N.10, s.4, 14 Haziran 1339

Ziraat hocası ile talebesi arasındaki bir diyalog anlatılıyor.

Çocuğun Güzel Doğması İçin

N.69, s.3, 13 Temmuz 1340

Kahvede oturan kırk kırk beş yaşlarında iki ahbap, hanımların gebelik döneminde kimin yüzüne bakarlarsa çocukları ona göre güzel ya da çirkin olacakları konusunda konuşmaları anlatılıyor.

İthaf

N.68, s.7, 24 Temmuz 1340

Genç bir şair ile ev sahibi arasında geçen komik bir hadise.

Taze Yumurta

N.68, s.7, 24 Temmuz 1340

Bir yumurtacı ile müşterinin pazarlığı anlatılıyor.

Taze Süt

N.68, s.9, 24 Temmuz 1340

Yazı Yakacık'taki yazlığında geçirecek bir adam ile bir sütçünün taze süt ile ilgili pazarlığı anlatılıyor.

Kaparaçi Efendi'nin Oğluna Nasihati

N.71, s.5, 14 Ağustos 1340

Tüccar olan Kaparaçi Efendi'nin oğlu mektepten şehadetnamesini alınca babası ona artık kendi mağazalarında çalışması gerektiğini söyler ve ardından namusuyla işini yapması gerektiğini öğütler.

Mahviyet

N.71, s.3, 14 Ağustos 1340

Kayserili bir adamın vapurda başına gelen komik hadise anlatılıyor.

Islık

N.70, s.6, 7 Ağustos 1340

Eşiyle ayrı odalarda yatan bir adam, geceleri ıslık çalarak anlaştıklarını anlatıyor.

Merhametten Maraz

N.70, s.5, 7 Ağustos 1340

Evi yanan komşusunun pencereden yardım istemesi üzerine ona bir tahta uzatarak kurtarmak isteyen yardımsever bir adamın başına gelen ilginç bir hadise anlatılıyor.

Kızların Muhafazası

N.70, s.5, 7 Ağustos 1340

Mutaassıp olan bir zat, iki kız çocuğunun namuslu bir şekilde yetişmesi için hayatını onların yetişmesi için vakfeder.

Bozuk Saat

N.70, s.3, 7 Ağustos 1340

Saati işlemeyen bir adam, saatini saatçiye götürüp temizleteceğini ifade edince çocukları buna gerek olmadığını çünkü kendilerinin saati sabunlu suyla yıkadıklarını söylerler.

Hasan Bey'in Dürbünü

N.70, s.3, 7 Ağustos 1340

Her Cuma günü dürbünü ile Florya'ya gitmeyi adet edinen Hasan Bey, yine bir Cuma günü vapurda giderken yanına koyduğu dürbünün üzerine bir kadın yanlışlıkla oturur.

Çorap ve Ağzlık

N.70, s.3, 7 Ağustos 1340

Çoraplarını ayaklarının ölçüsüne göre Londra'da yaptıran bir adamın düştüğü komik durum.

Çocuk Sözlere

N.12, s.12, 28 Haziran 1339

Bir öğrenci ile muallimi arasında geçen komik bir konuşma.

Devr-i Eflatuni

N.17, s.10, 2 Ağustos 1339

Aşçılık yapan Nasreddin Hoca'nın dükkânına iki filozof gelir. Filozoflar yiyip içtikten sonra para vermemek için Nasreddin Hoca'yı kandırmaya çalışırlar. Yalnız kıvrak zekalı Hoca durumu anlayarak alacağının iki katını tahsil eder.

Tariz mi Müdafaa mı?

N.50, s.5, 20 Mart 1340

Bir avukatın hararetli bir şekilde sahtekar mükellefini müdafaa ederken farkında olmadan mahkeme heyetine hakaret etmesi anlatılıyor.

Sinemalar Ahlsızlık Öğretiyor-Deniz Kızı-Mahyacının Macerası

N.53, s.15, 10 Nisan 1340

Sinemalarda gösterilen sahnelerle ilgili yaşlı bir kadının ilginç bir yorumu, bir Rum meyhanesini satın alarak kahvehaneye çevirmek isteyen Müslüman bir esnafın duvardaki denizkızı resmiyle ilgili tasarrufu ve minareden düşen mahyacının başına gelenler anlatılıyor.

Mahkemede

N.50, s.3, 20 Mart 1340

Genç bir adam kavga ettiği adama eşşoğlu eşek der. Bunun üzerine hakaret edilen kişinin babası kendisine “eşşek” denildiği için mahkemeye müracaat eder.

Ölü Gözünden Yaş

N.65, s.12, 3 Temmuz 1340

Fakir bir Yahudi, para istemek için zengin bir dindaşının yanına gider. Para isteyince zengin Yahudi, fakir kardeşine bile yardım etmediğini söyleyerek onu kovar.

Hasislerin Yelpazesi

N.65, s.5, 5 Haziran 1340

Hasisliği ile meşhur iki zengin, vapurda seyahat ederken ellerinde bulunan ve ecdatlarından miras kalan yelpazeleri hakkında konuşuyorlar.

Balığın Lisanı

N.59, s.7, 22 Mayıs 1340

Nasreddin Hoca, hasis bir adamın iftar davetine katılır. Cimri adam önce sofraya çorba, ardından yarım okkalık balık getirir. Nasreddin Hoca bu duruma sinirlenerek adamı hicveder.

Zaman İle Yalnız Ahkâmlar Değil Tabirler De Değişir N.59, s.7, 22 Mayıs 1340

Konferans için küçük bir şehre giden bir hatip kürsüde şahane lafını kullanır. Bunun üzerine hazırun bu kelimenin padişahlık zamanında kullanıldığını artık Cumhuriyet'in ilan edildiğini bu yüzden kullanılmaması gerektiğini söyler.

Sandalda-Horlamak Âdeti-Molozlar N.59, s.3, 22 Mayıs 1340

Muvazenesini kaybeden sandalı kurtarmak için sandalcının ilginç fikri, nişanlısının horlayıp horlamadığını merak eden genç kıza nişanlısının verdiği cevap ve bir emanet müfettişinin biriken molozların kaldırılması hakkındaki komik fikri anlatılıyor.

Baba Olmak Arzusu-Mistik Zevce N.57, s.11, 8 Mayıs 1340

Çocuk sahibi olmak için evlenmek isteyen ihtiyar bir adamın durumu ile kocasından başka bir erkekte çocuk sahibi olacak bir kadının durumu anlatılıyor.

Terzide-Kadim Medeniyetler N.57, s.4, 8 Mayıs 1340

Terzide geçen bir hadiseyle iki kişinin memleketlerinin gelişmişliği ile ilgili iddiaları yer alıyor.

Halil Ağa'nın İstanbul Seyahati

N.67, s.3, 17 Temmuz 1340

Konya'nın zengin tüccarlarından Halil Ağa, bir gün İstanbul'a gelir. İstanbul'da ona bir hemşerisi rehberlik eder. Halil Ağa şehrin tarihi yerlerini çok sever ancak bundan da öte kadınları çok hoşuna gider.

Eldiven

N.65, s.7, 3 Temmuz 1340

Samuel Efendi ve eşi çocukları ile birlikte eğlenmeye gittikleri bir gün eve dönerken kağıt helvacı ile karşılaşır. Çocukların ısrarla kağıt helva istemelerine karşın anne ve babaları onları avutmaya çalışsalar da işe yaramaz. Samuel Efendi, parayı helvacıya verirken elinden kaçır ve pisliğin içine girer. Samuel ve karısı bu duruma çok üzülürler ve Samuel elindeki eldivenlerle pisliğin içine düşen parayı çıkarmaya çalışır.

Cesaret Bahsinde

N.60, s.12, 29 Mayıs 1340

Bir komutanın, içerisinde Yahudi ve Rumların bulunduğu bir birliği denetlerken askerlerle yaptığı konuşmalar yer alıyor.

Sükûtu Seven Adam

N.60, s.10, 29 Mayıs 1340

Karısının hırgüründen kurtulmak için gönüllü olarak askere yazılan bir askerin durumu.

Kirliliğe, Temizliğe Dair

N.60, s.7, 29 Mayıs 1340

Bayram günü bir Çingene çadıra koyduğu pis tekenin yanında kim üç dakika durursa beş kuruşa karşılık bir lira kazanacağı bir yarışma düzenler. Kimse tekenin yanında bu kadar süre kalamaz ancak ihtiyar bir Yahudi çadıra girer ama bu sefer de ihtiyarın kokusundan teke kaçır.

Dudaklar Neye Benzer-Balıklara Dair

N.16, s.7, 19 Temmuz 1339

Dudakları kadehe benzeyen bir genç kızla bir delikanlının muhabbeti ile balıkların su dışında yaşayabileceğini iddia eden bir adamın sözleri anlatılıyor.

Eski Vaiz Hikâyeleri

N.53, s.11, 24 Nisan 1340

Eski bir vaiz ve onun alim bir mollasının başından geçen komik bir olay anlatılıyor.

El İhsan Bi't-tamam

N.53, s.9, 24 Nisan 1340

Timur, Nasreddin Hoca'ya çok değer verir ve ona sürekli iltifat eder. Bu durumu çekemeyen Timur'un nedimleri Hoca'yı öldürmeye karar verirler. Ancak durumdan haberdar olan Hoca, korunmak amacıyla bu durumu Timur'a haber verir.

Yağmur-Yarım İşler-Balıkların Kemiği-Coğrafya İmtihanı

N.7, s.6, 24 Mayıs 1339

Dört kısa fıkra yer alıyor.

Poker Bilmeyen Adam

N.61, s.7, 5 Haziran 1340

Poker bilmemesine rağmen her gece sabaha kadar oynayarak kayınpederinin paralarını sarf eden bir adamın durumu mizahi bir dille anlatılıyor.

Kokmuş Balık

N.61, s.11, 5 haziran 1340

Nasreddin Hoca, komşusunun evinde verilen ziyafete gider. Çorbadan sonra balık gelir ancak balık bozuktur. Diğer davetliler seslerini çıkarmazlar ancak Hoca, imalı bir şekilde balığın bayat olduğunu ima eder.

Merhamet

N.18, s.8, 9 Ağustos 1339

Bir kadının kocasına karşı duyduğu tuhaf merhamet hissi anlatılıyor.

Asansörde

N.16, s.11, 19 Temmuz 1339

Afacan bir çocuğun asansöre ilk binmesi ve asansör hakkındaki düşünceleri yer alıyor.

Çocuklar Arasında-Deniz Kenarında İki İhtiyar Arasında

N.18, s.6, 3 Ağustos 1339

Ailelerinin hasisliği hakkında konuşan iki çocuk ile deniz kenarında kendi memleketlerinin denizlerinin sıcaklığı hakkında konuşan iki ihtiyarın sözleri aktarılıyor.

Mükemmel Kadının Vasfı

N.56, s.9, 1 Mayıs 1340

Mükemmel bir kadının vasıfları ile bunun tam tersi olan bir kadının özellikleri mizahi bir dille anlatılıyor.

Leş Kargaları

N.56, s.12, 1 Mayıs 1340

Çevresindekilere yardım etmesiyle tanınan yaşlı bir adam, ölüm döşğinde bulunduğu sırada Hoca Yunus Efendi, başında Kur'an okumaktadır. Kendisine bir çok yardımı bulunan bu yaşlı adamın ölümünden sonra da yapılacak mevlitlerde de kendisine çok para kazandıracağını düşünerek mutlu olur.

Bebeğin Bebeği-Teşbihte Hata Olmaz

N.57, s.13, 8 Mayıs 1340

İki küçük kız arasında oyuncak bebeklerle ilgili geçen konuşma ile iki köylünün zarar ziyan ile ilgili davasında geçen konuşmalar mizahi bir üslupla anlatılıyor.

Kaz Dolması

N.58, s.5, 15 Mayıs 1340

Oburluğu ile meşhur Davud Efendi'nin iftar sofrasında yaşadığı komik bir hadise anlatılıyor.

İncilin Ahkâmı

N.59, s.4, 22 Mayıs 1340

Kilisede vaaz eden bir papazla cemaati arasında geçen komik diyalog yer alıyor.

Cehennem Mahkûmları

N.59, s.5, 22 Mayıs 1340

Hasan ve Hüseyin adında iki kafadar hayatları boyunca hep birlikte hareket ederler ve bir kaza neticesinde birlikte öte tarafa giderler. Sual meleği bu iki kafadarı sorgular. Her ikisi de bir çok günah işlemelerine rağmen Hasan, evli olup cezasını dünyada çektiği için cennete Hüseyin ise evlenmediği için cehenneme gider.

Beş Kişinin Saadeti

N.60, s.2, 29 Mayıs 1340

İki çiftin nikahını kıyan ve eline iyi bir para geçen imam efendinin mutluluğu anlatılıyor.

Karıkoca Politikası

N.34, s.10, 29 K. Sani 1339

Karısının ayakkabı almak için istediği paranın yarısını vererek kurnazlık yaptığını sanan bir kocaya karşın karısı da ihtiyacı olan paranın iki katını istemiştir.

Sebeb-i Halaskar

N.47, s.7, 28 Şubat 1340

Karısından boşanan bir adamın bu durumun nedenini soran bir arkadaşına verdiği bir cevap ile cebindeki bütün parayı sevgilisi sayesinde sarf eden bir adamın durumu yer alıyor.

Dalgın Operatör

N.22, s.9, 6 Eylül 1339

Ameliyat ettiği hastaların vücudunda çeşitli malzemeler unutan bir operatörün durumu anlatılıyor.

Kestirme Yollar

N.22, s.3, 6 Eylül 1339

Hapishane ve darülacezenin yolunu soran kişilere verilen mizahi cevaplar.

Hocanın Hararı

N.21, s.4, 30 Ağustos 1339

Bir miras davası yüzünden akrabası ile mahkemelik olan Nasreddin Hoca, mahkemeye hararla gider. Bu durumun sebebini merak edenlere davanın ertelendiği ellerine verilen kağıtların artacağını ve ancak bu harara sığacağını söyler.

Marifetli Yüzücü

N.20, s.6, 23 Ağustos 1339

Yüzenleri izlemek için göl kenarına giden Nasreddin Hoca orada bulunan ve yüzenlere talimat verenlere peştamal vererek onun da yüzmesini ister. Çaresiz göle girmek zorunda kalan çingenenin peştemali düşer ve etrafa rezil olur.

Mollaların Mantığı

N.20, s.6, 23 Ağustos 1339

Üzüm bahçesinin yanından geçen iki molla gördükleri üzümlerden yemek isterler lakin haram olmasından korktukları için kendilerince bir mantık geliştirerek üzümleri yerler.

Hoca İle Müderris

N.21, s.4, 30 Ağustos 1339

Nasreddin Hoca müderris olan arkadaşı için Arapça bilmiyor diye sağda solda konuşur. Bu sözler müderris efendinin kulağına kadar gider. Bunun üzerine müderris efendi Hoca ile bir daha konuşmamaya karar verir.

Bir Nazik Mesele

N.19, s.10, 16 Ağustos 1339

İki kız arkadaşın birbirleri ile konuşmaları yer alıyor.

Temizlik Meselesi

N.37, s.12, 20 K.Evvel 1339

Pis bir temizlikçi ile ev sahipleri arasında geçen komik bir hadise.

Mektepte

N.36, s.3, 11 K.Evvel 1339

Bir öğrenci ile muallim arasında ödevle ilgili yapılan bir konuşma.

İçkiye Dair

N.28, s.7, 18 T.Evvel 1339

İçkinin yasak olduğu bir zaman birisi içki ile yakalanır. Ağzını çalkalayacağını söyleyerek yakalayan kişileri kandırmaya çalışır. Adam buna karışmayarak çalkaladıktan sonra yere tükürmemesini söyler.

Ali'nin Karısı

N:42, s.10, 24 K. Sani 1340

Siyahî bir kadınla evlenen Ali'nin doğan çocuğu ile ilgili bir diyalog yer alıyor.

Nispet-i Tenasüp

N.42, s.3, 24 K. Sani 1340

Timurlenk'in halka zulmüne karşı Nasreddin Hoca'nın komik yorumu aktarılıyor.

Öküz Ağa

N.42, s.43, 24 K.Sani 1340

Nasreddin Hoca'nın karşılaştığı bir adama öküz ağa demesi ve muhatabının kızması üzerine neden böyle dediğini açıklaması yer alıyor.

Sermayeden Zarar

N.41, s.7, 17 K. Sani 1340

Bir Yahudi tüccar ile komşusu Hacı Reşat arasında geçen insanın ölümü ile ilgili mizahi bir diyalog yer alıyor.

Yeni Coğrafya

N.41, s.7, 17 K. Sani 1340

Muallim ile talebe arasında geçen komik bir konuşma.

Fakirler

N.39, s.7, 2 K. Evvel 1339

Hoca ve talebeleri arasında geçen iki fıkra yer alıyor.

Kurt Başı

N.39, s.7, 2 K. Evvel 1339

Bir kasaba ahalisi yıkık dökük bir camiye dışarıdan getirttikleri bir ustaya tamir ettirirler. Her şeyi çok güzel yapan usta fazladan bir vaaz kürsüsü yapar. Ayrıca bir de motif ekler. Softalar bu motifin kurt başı olduğunu ve camide namaz kılınamayacağını söylerler. Bu durumda ahali Nasreddin Hoca'ya başvurur.

Hocanın Eşeği

N.17, s.10, 2 Ağustos 1339

Nasreddin Hoca ile Sivrihisar kadısı arasında geçen komik bir hadise anlatılıyor.

Meyve-yi Memnu

N.34, s.12, 29 Mayıs 1339

Nasreddin Hoca'nın bahçesinden meyve çalan bir kişi arasında geçen komik bir hadise anlatılıyor.

Çorba Kaşığı

N.17, s.10, 2 Ağustos 1339

Bir davete icabet eden Nasreddin Hoca'nın sofrada başına gelen komik bir hadise anlatılıyor.

Saygısız Misafir

N.53, s.11, 10 Nisan 1340

Misafir bulunduğu evdeki genç kızın odasına giren bir delikanlının durumu.

Karkuşun Adaleti

N.53, s.12, 10 Nisan 1340

Bir adam hasırın üzerinde bahçesinde dinlenmektedir. Tam bu sırada evin damında çalışan komşusu adamın üzerine düşerek başını şişirir ve ayağını kırar. Bunun üzerine mağdur adam mahkemeye müracaat ederek komşusunu şikayet eder. Hakim kısas uygulanmasına karar verir.

Aile Muhabbeti

N.58, s.7, 24 Nisan 1340

Kocasını tren istasyonunda uğurlamaya giden bir kadınla kocasının komik muhabbeti anlatılıyor.

Ruz-ı Ceza

N.55, s.7, 24 Nisan 1340

Koyun çalan bir hırsızın günah çıkarmak için papaza gitmesi ve aralarındaki komik konuşma.

Meslek Sırrı

N.55, s.10, 24 Nisan 1340

Evine hırsız giren Hüsnü Bey'le komiserin konuşmaları aktarılıyor.

Karakolda

N.52, s.5, 3 Nisan 1340

Karısının kendisini zehirlediği iddiasıyla karakola gelen adam doktor ister. Kadın ise kocasını zehirlemediğini doktor da bağırsaklarını açıp bakarlarsa doğrusunun ortaya çıkacağını söyleyerek kendisini savunur.

Borç Hikâyeleri

N.31, s.6, 8 T. Sani 1339

Hoca'nın borç isteyen arkadaşına param yok demek yerine odasında para arattığı; borç verdiği öğrencinin parayı saymadan cebine koymasına üzerine parayı geri aldığı; fakir adama borç veren zengini ahmak listesini kaydeden Hoca'nın fıkraları yer alıyor.

Hizmetçi Aranıyor

N.51, s.3, 27 Mart 1340

Bir Efendi, müdüre gelir ve hizmetçi aradığını söyler. Öyle çok özellik sayar ki müdür öyle birini bulsa hemen imam çağırıp onun nikahına alacağını söyler.

Bir Teşbih

N.51, s.7, 27 Mart 1340

İki arkadaş bir kadın hakkında konuşurlar. Birisi kadını tanıdığını, onun bacaklarının soba borusuna benzediğini söyler. Diğeri benzetmeyi anlamayarak bacakları ince olduğu için değil siyah olduğu için boruya benzediğini sanar.

Sevimli Misafir

N.49, s.9, 13 Mart 1340

Evli olan bir adam, hizmetçisinden kendisi evde olmadığı zaman eve kimlerin girip çıktığını haber vermesini ister. Günün birinde eve giderken evinden bir erkeğin çıktığını görür. Bu durumu hizmetçiye sorduğunda adamın bugün değil bir önceki akşamdan beri evde olduğunu öğrenir.

Softalara ve Softalığa Dair

N.48, s.11, 6 Mart 1340

Medreselerin kaldırılması münasebetiyle softalara ve softalığa dair beş fıkra yer alıyor.

İnce Hesap

N.48, s.10, 6 Mart 1340

Eski ev sahibine yüz lira borcu olan kurnaz bir adamın bu parayı tanıdığı bir iş adamından almaya çalışması.

Çay Sohbetleri

N.48, s.7, 6 Mart 1340

Çay sohbetinde geçen, kadın erkek ilişkileri ile ilgili üç kısa fıkra yer alıyor.

Kadın Şey

N.11, s.17, 21 Haziran 1339

Yaşlı bir kadınla dokuz yaşındaki bir çocuğun arasındaki komik bir konuşma yer alıyor.

Kadının Mantığı

N.11, s.5, 21 Haziran 1339

Boşanmak için kadıya müracaat eden bir karı koca boşanma nedenleri olarak aynı fikirde olmadıklarını gösterir. Ancak kadı boşanma konusunda aynı fikirde olduklarını belirterek isteklerini reddeder.

Bir Aktör ile Aktris Arasında

N.12, s.5, 28 Haziran 1339

Bir aktör ile aktris arasında verilen rolle ilgili komik bir diyalog yer alıyor.

3.6. DENEME VE FIKRA

FAKİR

Mekteplerin Tatil Dersleri

N.64, s.6, 26 Haziran 1340

Mekteplerin tatil olmasıyla birlikte Kelebek mecmuasında öğrencilere yönelik çeşitli alanlarda derslerin olacağı duyuruluyor. Ardından hayvanların sesleri ve isimlerine dair ilk ders olarak eşek ve leylekten bahsediliyor.

İBNÜRREFİK AHMED NURİ

Görücülük Görüşçülük

N.17, s.4, 02 Ağustos 1339

Bir hanım mecmuasının ortaya attığı “görücülük görüşçülük” tartışması etrafında kadınların neler düşündüğü ifade ediliyor.

Tahsildar Masalları

N.10, s.3, 14 Haziran 1339

Belediye tahsildarlarının özellikle köprüde görev yapanların uygulamalarını ve halka karşı kötü muamelelerini anlatan bir yazı.

KELEBEK

Daldan Dala

N.34, s.11, 29 T. Sani 1339

İstanbul'da çekilen odun sıkıntısı, bir budala adamın düştüğü komik durum, kendini genç sanan bir ihtiyar kadınla alay edilmesi ve tramvay ve tünelde yer bulamamaktan şikayetçi olan bir adamın durumu anlatılıyor.

Daldan Dala

N.61, s.13, 05 Haziran 1340

İtalyanların asker toplama faaliyetleri ile mübadele esnasında İstanbul'a gelen muhacirlerin faaliyetleri anlatılıyor.

Daldan Dala

N.24, s.14, 20 Eylül 1339

Yazdığı piyesi önüne gelen herkese okuyan yazar, piyese isim aramaktadır. Piyesi dinlerken uyuklayan adam "ninni" olmasını önerir. Hayvanlardan bahsedilen mecliste adam, köpekleri sevmediğini söyler.

Daldan Dala

N.38, s.10, 27 K. Evvel 1339

Gazeteciler mahkemede yargılanması ve başlarına gelen diğer musibetler mizahi bir dille ifade ediliyor ve bir gazeteci ile mebus arasında geçen diyalog aktarılıyor.

Daldan Dala

N.36, s.10, 13 K. Evvel 1339

Otomobillerden hoşlanmayan bir adamın şikayetleri, etrafındakilerden borç istemesiyle meşhur bir adamın düştüğü zor durum, kendisine kalan mirası yiyip bitiren bir gencin düştüğü durum ve birbirleriyle anlaşamayan iki kişinin tartışması yer alıyor.

Daldan Dala

N.35, s.12, 6 K. Evvel 1339

İstanbul'un çehresinin değiştiğine dair yapılan yorumlar yer alıyor.

Daldan Dala

N.35, s.12, 3 K. Sani 1339

Sinema, tiyatro, vapur ve tramvaylarda kadınlarla erkeklerin bir arada bulunması ile son derece sulu bir adam ve onun sert karakterdeki soğuk karısından bahsediliyor.

Daldan Dala

N.41, s.6, 17 K. Sani 1340

Tramvayların sebep olduğu kazalardan bahseden iki kişinin diyalogu yer alıyor.

Daldan Dala

N.42, s.12, 24 K. Sani 1340

Lütfi Fikri Bey'in kaldığı cezaevindeki odasının durumu ile milletvekillerinin maaşları ile ilgili bir diyalog yer alıyor.

Daldan Dala

N.2, s.12, 19 Nisan 1339

Çocuklara zembiliyle yılda birkaç kez türlü hediyeler getiren yaşlı biri gibi anlatılan Ramazan, on yıldır savaş münasebetiyle pek bir şey getirememiştir. Ancak milli mücadele kazanıldığı için o yıl neşe içindedir.

Daldan Dala

N.2, s.12, 15 Nisan 1339

K. M. Namındaki geveze bir adam tıraş olduğu berberden yakınıyor.

Daldan Dala

N.4, s.12, 3 Mayıs 1339

Tiyatro izleyicilerinden alınan yüksek eğlence vergilerinden şikayet ediliyor.

Daldan Dala

N.4, s.12, 3 Mayıs 1339

Yazar, tiyatroların boş kaldığını ve eskisi kadar rağbet görmediğinden yakınıyor. Ancak geçenlerde önünden geçtiği bir tiyatronun dolu olduğunu ve orada şahit olduğu komik bir olayı naklediyor.

Daldan Dala-Tatlıcılardan Temaşa Vergisi

N.4, s.12, 9 Mayıs 1339

Bir tatlıcının dilinden esnafa yüklenen ağır vergilerden şikayet ediliyor.

Daldan Dala-Mebus Namzetleri Arasında-

N.2, s.12, 19 Nisan 1339

İki mebus adayı arasındaki komik konuşma.

Daldan Dala

N.5, s.11, 10 Mayıs 1339

İstanbul'da yağın aşırı yağmurun sokakları ne hale getirdiğini, kocasının aldatmalarına dayanamayan kadının nasıl intikam aldığını ve İstanbul'a dışarıdan gelen iki esnafın tiyatro kapısı önündeki konuşmalarını anlatan üç farklı olay yer alıyor.

Daldan Dala

N.6, s.13, 17 Mayıs 1339

Kocasından memnun olmayan bir kadının gizli şikâyeti, kocasının kendisini aldatmasından bıkan bir kadının ancak kocası öldükten sonra müsterih olması, elli beş yaşındaki bir kadının kendisinden genç bir erkekle evlenmesi ve genç kızlara özenmesi, genç bir şairin pasaklılığı yüzünden düştüğü komik durum, tiyatro yazarları arasındaki münakaşa ve kadınların güzelliği ile ilgili bir diplomatın ilginç yorumu şeklinde çeşitli dedikodular yer alıyor.

Daldan Dala

N.7, s.12, 21 Mayıs 1339

Futbol ve boks sporlarını karşılaştıran bir adamın vardığı sonuç, hasta yatağında başucunda bekleyen çocuklarına dua eden prensesin durumu, İstanbul'dan bir kumpanya ile anlaşıp bulunduğu sancakta gösteri yapmak isteyen bir belediye memurunun tiyatro müdürü ile pazarlığı ve torunları ile tiyatroya gelen yaşlı bir kadının sahnede yaşlı rolü oynayan oyuncuya yönelik yorumu anlatılıyor.

Daldan Dala

N.8, s.10, 31 Mayıs 1339

Eserlerinin edebi olmasını isteyen genç bir şaire yaşlı bir şair tarafından alay edilmesi, yaşlı bir insanla zerzevatçı arasında yaşanan ilginç diyalog, karısının abus çehresinden usanan kocanın bulduğu çare, çocuğunun davul istemesi üzerine çürük bir davul alamaya çalışan bir babanın durumu ve karısının aksiliklerinden ve çirkinliğinden şikâyet eden bir zevcin durumu anlatılıyor.

Daldan Dala

N.9, s.12, 7 Haziran 1339

Genç kocasını kıskanan yaşlı bir kadının durumu, eser vermeyen bir şairin durumu ve savaş sonrasında tazminat yerine karaakçenin verilmesini eleştiren bir gence emekli bir askerın verdiği cevap anlatılıyor.

Daldan Dala

N.11, s.12, 21 Haziran 1339

Kadınların istedikleri her şeyi er yada geç elde ettikleri, lokantaya giden yaşlı bir zatın yumurtanın bayat olmasından dolayı garsonu alaycı bir dille eleştirmesi, süt ve yumurtanın tazeliği konusunda çok titiz olan bir adamın düştüğü komik durum ve kadınların asla mebus olamayacağını söyleyen bir muharririn fikirleri anlatılıyor.

Daldan Dala

N.12, s.12, 28 Haziran 1339

Tramvayın çok dolu olmasından kaynaklanan bir tatsızlık, merdivenden düşen bir adamın durumu, evini taşıyan bir adamın anlaşılması, sigarasını bir bayanın üstüne düşüren bir adamın münasebetsizliği ve bekarlığın sultanlık olduğuna dair bir olay anlatılıyor.

Daldan Dala

N.13, s.6, 5 Temmuz 1339

Yaptığı bütün bilardo müsabakalarını kaybeden bir doktorun alay konusu olması, maaşlarına zam alamayan öğretmenlerin durumu, çapkınlığı ile meşhur bir

gencin nasihatlere kulak asmaması ve tuluat oyuncularının sahne içindeki yaratıcılıklarına örnek bir durum anlatılıyor.

Daldan Dala

N.14, s.6, 12 Temmuz 1339

İnsana en çok benzeyen hayvanın kayınpederi olduğunu iddia eden bir adamın durumu, adada zayıf bir eşeğe binen şişman bir Yahudi'nin komik hali, işten kovulan bir doktorun patronuyla konuşması ve yaramaz bir çocuğun ailesini kandırmaya çalıştığı bir durum anlatılıyor.

Daldan Dala

N.22, s.10, 6 Eylül 1339

İnatçı bir muharririn durumu, sağırlığı ile meşhur bir emekli paşanın durumu ile bir memurun içine düştüğü hal anlatılıyor.

Daldan Dala

N.15, s.11, 16 Ağustos 1339

Bir okuyucusunun adada yaşadığı bir hatırası, kaynanalar hakkında bir damadın sözleri ve yüksek mektep bitirmesine rağmen hesap yapamayan bir adamın durumu anlatılıyor.

Daldan Dala

N.17, s.11, 2 Ağustos 1339

Centilmen bir velinin kırıldığı pot, kendini becerikli sanan ve keşfedilmeyi bekleyen bir adamın hükümeti eleştirmesi ve emekli bir paşanın kendisinden tavsiye mektubu almaya gelen gençlere karşı tutumu anlatılıyor.

Daldan Dala

N.16, s.12, 26 Temmuz 1339

Kaynanası eve gelen bir damadın dert yanması, bir riya ziye mualliminin terbiye-i bedeniye hocası olup çocukları dövme isteği, bir musiki hocasının dert yanması ve sokakta yatan bir sarhoşun durumu anlatılıyor.

Daldan Dala

N.21, s.12, 30 Ağustos 1339

Bir dilencinin durumu ile tramvaylara köpek alınması ile ilgili haber yer alıyor.

Daldan Dala

N.20, s.12, 23 Ağustos 1339

Boşanmanın nedenlerine ilişkin bir anket yapan dergi, okuyuculardan gelen cevapları yayınlıyor.

Daldan Dala

N.15, s.10, 19 Temmuz 1339

Emri altındaki memurlara hakaret eden bir amirin tavırları ve *Süs* dergisi yerine yanlışlıkla *Kelebek*'e gönderilen görücülük ile ilgili ankete verilen cevaplar yer alıyor.

Daldan Dala

N.66, s.10, 10 Şubat 1340

Kiracısıyla problemi olan bir adamın sitemleri, eski şehir emaneti haydar Bey'le halefi Emin Bey'in mukayesesi ile yeni şehir emaneti tarafından iktisat müdürlüğünden alınan Ziya Efendi ile yapılan mülakat yer alıyor.

Daldan Dala

N.49, s.12, 13 Mart 1340

Rusya'da meydana gelen bir intihar olayı ile toplumda giderek yaygınlaşan karnavallardan bahsediliyor.

Daldan Dala

N.54, s.12, 17 Nisan 1340

Çocuğunu papaz mektebine gönderen bir babanın Hükümet tarafından bu mekteplerin kapatılması ile ilgili düşünceleri yer alıyor.

Daldan Dala

N.32, s.11, 15 T. Sani 1339

Memurluktan azledilmiş beyefendi bir biletçi kendisine dalavere çevirdiği ithamında bulunan adama, öyle olsa memur atılmayacağı cevabını verir. Sarhoş bir adamı cezaları söyleyerek başka bir adam, cezaları sıraladıkça sarhoş bunları zaten yaşadığını ve içki için her cezaya razı olabileceğini söyler.

Daldan Dala

N.31, s.13, 08 T. Sani 1339

Kadıköy'de yaşanan hırsızlıklara karşı cezalar arttırılmıştır. Fakat Kadıköy'de oturan bir şahıs, buna güvenip insanların daha çok sokağa çıkacağını ve hırsızların işinin kolaylaşacağına dair fikirlerini belirtiyor. Bununla birlikte siyasetçilerin yaşadıkları dil sürçmelerinin ömrü billah lafının edileceği, hece ile yazan şairin vezin hatası ve içki yasağı esnasında İstanbul'a gelip içkiden para kazanmak isteyen bir adamın durumu anlatılıyor.

El Falı

N.54, s.2, 17 Nisan 1340

Yazar, vapurda, tramvayda, trende, vakit geçirmek için türlü yolların bulunduğunu kendisinin ise son zamanlarda insanların ellerine bakarak onların sosyal durumlarını, geçmişlerini, mesleklerini vs. tahmin ederek vakit geçirdiğini ifade ederek gördüğü insanlardan çeşitli örnekler veriyor.

Vur Abalıya

N.55, s.2, 24 Nisan 1340

Firari Ermeni zenginlerinin İstanbul'a avdetleri hususunda dahiliyenin gazeteleri suçlamasını eleştiren yazar, bu konuda asıl araştırması gereken unsurun rüşveti kimlerin aldığı konusunu savunuyor.

Bahşişe Dair

N.71, s.2, 14 ağustos 1340

Gümrüklerden sorumlu yeni müdürün bahşişi kaldıracağına dair vaatlerinin gerçekleşmeyeceği çeşitli örneklerle açıklanıyor.

Emek Derdi

N.70, s.2, 07 Ağustos 1340

Ekmeğe yapılan zamlar ve ekmeklerin kalitesizliğinden şikayet edilerek bu konuda şehir emanetinin önlem almaması dile getiriliyor.

Tahtikakt-ı Resmîye

N.73, s.2, 28 Ağustos 1340

Tanın'de Hüseyin Cahid Beyin, kendisinin bile olmadığı bir oğlu olduğuna dair çıkan haberden bahsediliyor. Ardından isim karışıklıklarının nelere sebep olacağı Kelebek'e açılan bir dava örnek gösterilerek anlatılıyor.

Hâkimlerin Kıyafeti

N.65, s.2, 03 Temmuz 1340

Mahkemelerde hâkimlerin giyeceği yeni kisveler eleştirilerek bu kıyafetlerin hakimleri ciddi göstermek bir yana gülünç hale sokacağı iddia ediliyor.

Küçük Memur Ruhü

N.60, s.2, 29 Mayıs 1340

Küçük memurların kendilerini ehemmiyetli göstermek için en ufak işleri bile uzun sürede yapmaları ve işi olan vatandaşa bir çok zahmet çektirmeleri tenkit ediliyor.

Yaz Geldi

N.59, s.2, 22 Mayıs 1340

Yazın gelmesiyle ilgili duygularını dile getiren yazar, insanların yazın gelmesine duyarsız kaldıklarını ifade ediyor.

Yine Değirmencinin Masalı

N.58, s.2, 15 Mayıs 1340

Değirmencinin hikayesinin yılan masalına dönüşmesindeki basının olumsuz tarafı eleştiriliyor.

Müştak ve Yakup Beylerden Rica

N.6, s.7, 17 Mayıs 1339

İkdam ve Tanin arasında yaşanan münakaşadan mizah gazetelerinin ciddi bir biçimde kötü etkilendiği çünkü insanların bu seferde çıkan dedikoduları takip ettiğini ve artık mizah gazetelerine rağbet edilmediği anlatılıyor. Bu yüzden mizah gazetelerinin kapanabileceği ve çalışanların açıkta kalacağı belirtilerek bu iki gazeteden aralarındaki münakaşaya son vermeleri rica ediliyor.

Ramazan Baba İle Mülakat

N.57, s.2, 08 Mayıs 1340

Yazar, arife günü Ramazan baba ile karşılaştığını ve onunla bir mülakat gerçekleştirdiğini belirtiyor. Ramazan baba, Ramazan ayında insanların günahlarının affedileceğini ancak ne yazık ki artık İstanbul'da Ramazan aylarında insanların daha çok günaha girdiğini müteessir bir şekilde dile getirir.

Bahar Geldi

N.56, s.2, 01 Mayıs 1340

Baharın gelmesine sevinen ve baharın olumlu özelliklerini abartılı bir biçimde anlatan bir adam ile buna karşılık baharın olumsuz özelliklerini anlatan bir adamın konuşmaları yer alıyor.

Daldan Dala

N.63,s.4, 19 Haziran 1340

Şehir emanetine yeni alınan tab' makinesi ve makinenin halka yeni vergiler yüklenmesine sebep olacağı anlatılıyor. Ardından Şehzadebaşı'nda bir kabadayının dayak yeme hadisesi anlatılıyor.

Daldan Dala

N.46, s.7, 21 Şubat 1340

Cuma gününün resmi tatil olması üzerine evinde ufak bir bakkal açarak ticaret yapan bir adamın uyanıklığı anlatılıyor.

Daldan Dala

N.25, s.10, 27 Eylül 1339

Cumhuriyetin ilanıyla yapılacak kutlamaları, Eftim Efendi adındaki papanın Türkiye'ye gelmesini, Celal Nuri Beyin "Amentüsü" ve onun alternatifini, borçlarından dolayı Anadolu'ya kaçan ve kendini mücahit ilan eden adam, korkak bir paşanın para düşkünü bir kazasker tarafından bozulması ve iş kolik bir doktorun güzel bir kadınla evlenme talebini körün iyi bir dürbün almasına benzeten dedikodular anlatılıyor.

Daldan Dala

N.27, s.11, 11 T. Evvel 1339

İstanbul Valisinin mebusları layıkıyla karşılamamış olması, sansürün kalkması üzerine bir gazetecinin yazmak isteyip de yazamaması, papa Eftim

Efendinin okuryazar olmaması ve sözde Türklük muhabbeti eleştirel bir dille alaya alınması anlatılıyor.

Mecburi İzdivaca Dair

N.1, s.12, 12 Nisan 1339

Derginin mecburi izdivaçla ilgili *Vakit* ve *İnci* gibi bir anket açtığını ve peyderpey bununla ilgili neşre devam edeceği açıklanıyor. Ardından bir beyefendinin mecburi izdivacı savunan görüşlerine yer veriliyor.

Niçin Boşanıyorlar?

N.21, s.11, 30 Ağustos 1339

Kelebek dergisinin yaptığı ankete gelen cevaplar yer alıyor.

Daldan Dala

N.4, s.12, 3 Mayıs 1339

Yarısına gelinen ramazanın en güzel günlerinde olunduğunu ve bu ayın insanları birçok olumsuzluğa maruz kalmaktan kurtardığından bahsediliyor.

Daldan Dala

N.44, s.6, 7 Şubat 1340

Sokakta dilencilik eden çocukların durumu ile intiharlara sebep olan unsurun hep kadınlar olduğunu iddia eden bir adamın düşünceleri aktarılıyor.

Daldan Dala

N.43, s.12, 31 K. Sani 1340

Milletvekillerine yapılan maaş zammı hakkında yapılan yorumlar ile İstanbul'da meydana çıkan müsamere dolandırıcıları hakkındaki değerlendirmeler yar alıyor.

Şehir Emanetindeki Tebdil

N.62, s.2, 15 Haziran 1340

İstanbul'un yeni şehir emini olan zat ile ilgili bilgi verildikten sonra aslında operatör olan bu kişinin eski mesleği ile şehir emniyeti arasındaki benzerlikler dile getiriliyor. Ayrıca eski şehir emini olan Haydar Bey'den de bahsediliyor.

Yakında Neşr Olacak Bir Yevmi gazete İdarehanesini Ziyaret

N.66, s.2, 10 Temmuz 1340

Yazar, yakında yayın hayatına başlayacak günlük bir gazetenin idarehanesini ziyaret eder. Burada kendisine gazetenin heyet-i tahririye müdürü eşlik eder ve yakında çıkacak gazete hakkında bilgi verir. Ardından gazetenin dairelerini ziyaret ederler. Her daire için müdür bilgi verir. Gazetede çıkacak haberlerin bir çoğunun tayinine, abartıya ve yalana bağlı olacağını müdür ifade eder. Yazının genelinde basın dünyasının içinde bulunduğu durum mizahi bir tarzda eleştirilmektedir.

Nasip Olmaz Mübadelelerden Ziyade

N.64, s.2, 26 Haziran 1340

Samatya'da deniz kenarında bir kahvede oturan iki adam, karşıdan geçmekte olan ve mübadeleye tabi Rumları seyrederek. Adamlardan biri bunların gitmesiyle ülke ticaretinin ellerine geçeceğini ve bu memleketin asıl sahiplerinin zenginleşeceğini söyler. Diğerisi ise bu düşüncenin yanlış olduğunu onlar varken de yokken de çalışılmadığı takdirde bir şey elde edilemeyeceğini savunur.

Hazma Safa

N.74, s.2, 4 Eylül 1340

Belediyede memur olarak çalışan Ercüment Bey'in şehir emaneti Emin Bey tarafından azledildiği belirtilerek Emin Bey'in kendisine yaltaklanmayan ama aslında işini iyi yapan bir memuru azletmesi eleştiriliyor.

KARAKUŞ

Medreseler Mektepler

N.50, s.4, 20 Mart 1340

Medreselerin ilga edilmesi yerine ıslah edilmesi gerektiğini savunan bir medrese hocasına karşılık, medreselerin kaldırılmasının ve yerine modern mekteplerin kurulmasının çok yerinde bir karar olduğunu ispat etmeye çalışan bir muallimin görüşleri yer alıyor. Nihayetinde muallim medreselerin içinde bulunduğu fiziki şartların ve eğitim programının yetersiz olduğuna müderrisi ikna eder.

Mektep Medrese Davası

N.49, s.4, 13 Mart 1340

Medreselerin ilga edilerek mekteplerle birleştirilmesi hususunda toplumun değişik kesimlerinden yapılan yorumlar zikrediliyor. Genel olarak medreselerin olumsuz yönleri vurgulanarak Tevhid-i Tedrisat kanunundan övgüyle bahsediliyor.

Yeni Bir Resim Sergisini Ziyaret

N.63, s.2, 19 Haziran 1340

Yazar yeni bir resim sergisine gider. Orada ressamla muhabbet ederler. Ressam evvela sergiye gelenlerin daha çok mebus, gazeteci, öğretmen ve kadınlar olduğunu bu yüzden hiçbirinden bilet almadıklarını ve sanatçıların para kazanamadıklarını ifade eder. Ardından yazar ile ressam sergideki resimler ve resim sanatı alanındaki akımlar hakkında konuşurlar.

Şah İsmail'in Tahtı

N.65, s.3, 3 Temmuz 1340

Şah İsmail'in tahtının satılıp satılmaması hususundaki tartışmaya değinen yazar, sonuçta tahtın satılmaması gerektiğini düşünenlerin haklı çıkacağını ifade ediyor.

SAKSAĞAN

Mekteplilere Tatil Dersleri

N.19, s.4, 16 Ağustos 1339

Suyun tarifi, faydaları ve kullanım yerleri mizahi bir dille anlatılıyor.

OSMAN CEMAL

Cuma Günleri Beyoğlu

N.51, s.8, 27 Mart 1340

İnsanların neden Cuma tatilinde Beyoğlu'na gittikleri tartışılıyor. Oraya giden her insanın oraya uygun hareket edemediğini ve gittiğine pişman olduğu dile getiriliyor.

YARASA

Yeni Varidat Membaları

N.10, s.2, 14 Haziran 1339

Bir belediye meclisinde halef selef olmuş iki aza arasında bütçe açığı ile ilgili geçen konuşmalar naklediliyor.

MAHMUD ESAD

Bazı İnsan eşitleri

N.3, s.10, 26 şubat 1339

Dilenci, dolandırıcı ve traşcının özellikleri ile birbirinden farklılıkları anlatılıyor. Bu üç tip insan fenalıklarına göre dilenci, dolandırıcı ve traşcı olarak sıralanıyor.

BEDBİN

İzdivaca Dair

N.7, s.6, 24 Mayıs 1339

Evlilik ile ilgili düşünceler belirtiliyor.

İZZET MELİH

Bolu Mebus Namzedi İzzet Melih Bey'in Karie ve Kari'lerine Beyannamesi

N.9, s.11, 31 Mayıs 1339

Bolu mebus namzedi, evvela İstanbul dururken neden Bolu gibi kaba saba bir yerden aday olduğunu ilk aşkının Bolulu olması olarak açıkladıktan sonra eğer seçilirse Bolu'dan ziyade İstanbul için çalışacağını ve ne gibi icraatlar yapacağını açıklıyor.

İMZASIZ

Hesaptan A'mal-i Erba'a Dersleri

N.26, s.2, 4 Ekim 1339

Dört işlemi esas olarak, hırsızlık (cüzdan çarpmak), vergi toplama gibi devlete ait uygulamalar eleştiriliyor.

Nezihe Hanımın Beyanâtı

N.12, s.10, 28 Haziran 1339

Nezihe Hanım, eski ninnilerin çocukları atalete ve oburluğa sevk ettiğini bu yüzden değiştirilmeleri gerektiğini örneklerle beyan ediyor.

Kadınlara Dair

N.11, s.9, 21 Mart 1339

Kadınların çeşitli hususiyetlerini dile getiren kısa bir yazı.

İmaret İşleri

N.8, s.11, 31 Mayıs 1339

Haliç, Karaköy, Unkapanı ve Sirkeci civarında yapılan çalışmalar ve bu çalışmalardan insanların nasıl etkilendiğini anlatılıyor.

Elbise Hastalıkları

N.38, s.8, 27 K.Evvel 1339

İnsanın mahiyetini tayin etmek için dostlarına ve komşularına bakmak yerine onların giydikleri elbiselerine bakmak gerektiğini ifade eden yazar, daha sonra elbiseler ile insanlar arasındaki benzerliklere dikkat çekiyor. Ardından elbiselerinde insanlar gibi hastalıklara maruz kaldığını söyleyerek bu durumu örneklendiriyor.

Şehir Emîni Haydar Beye Aleni Teşekkür

N.39, s.5, 03 K.Sani 1340

Tuluat oyuncularını ve kantoculardan 20 imza ile şehir emîni Haydar Bey'e kendilerine engel teşkil eden Dar-ül Bedayi hakkındaki uygulamalarından dolayı teşekkür ediliyor.

Kelebek'in Açık Arızası

N.41, s.3, 17 K. Sani 1340

İstanbul vilayeti müddei-i umumiye makamına gönderilen yazıda, refikleri Akbaba ve Zümrüd-ü Anka gazetelerine müstehcen neşirden dolayı verilen 25 liralık cezanın mezkur gazetelerin satışlarını arttırdığını çünkü bu haberin her yerde yayımlandığı belirtiliyor. Ayrıca açık resimlerin neşredildiği gazetelere okuyucuların daha çok rağbet ettiği vurgulanıyor.

Aşk ve Kadınlara Dair

N.36, s.8, 11 K.Evvel 1339

Kadın ve aşk konularında çeşitli fikirler yer alıyor.

İstanbul Yangınları

N.22, s.7, 6 Eylül 1339

İstanbul'da çıkan yangınlarla ilgili gazetelerde çıkan altı tane haber yer alıyor.

Tramvay ve Vapurlarda Kadınlar

N.38, s.11, 27 K.Evvel 1339

Tramvay ve vapurlarda haremlık selamlık uygulamasının kaldırılması haberinden sonra bu konuda *Kelebek*'in yaptığı ankete verilen cevaplar yer alıyor.

Reji Gümbürdüyor mu?

N.34, s.3, 29 T. Sani 1339

Rejinin kaldırılacağı ve olumsuz yönleriyle ilgili bir yazı.

Karilerimizin Müşkülleri

N.9, s.10, 31 Mayıs 1339

Okuyuculardan gelen mektuplara cevap verildiği bu bölümde, meziyetlerini sayarak kadınların neden kendisine ilgi duymadığını soran bir okurla, dört dil bilmesine rağmen iş bulamayan bir gencin suallerine cevap veriliyor.

Tedrisata Dair

N.67, s.2, 17 Temmuz 1340

Mekteplerde kız ve erkek öğrencilerin bir arada okuması yönünde çalışmalar yapan Celal Sahir Bey'e eski bir arkadaşı bu durumun haksızlık olacağını çünkü kendi zamanlarında okulda birçok zorluğa katlanarak okuduklarını, şimdiki neslin böyle bir güzelliği hak etmediğini belirten bir mektup yazıyor.

Esrarengiz Bir Cinayet

N.35, s.13, 06 K. Evvel 1339

Aksaray ve Beyoğlu'nda bulunan iki kesik başlı cesedin bulunmasına dair haber yer alıyor.

Gül Cemal Vapurumuz

N.8, s.11, 31 Mayıs 1339

Her seferde mutlaka karaya oturan "Gül Cemal" vapurun tersaneye çekilerek bakıma alındığı haberi yer alıyor.

Ölülere Hürmet

N.7, s.11, 24 Mayıs 1339

Mezar taşlarında yazılan kitabelerden çeşitli örnekler veriliyor.

Muallimlere Müjde

N.7, s.11, 14 Mayıs 1339

1338 yılında muallimlere verilmesi kararlaştırılan bir buçuk maaşlık ikramiyenin nihayet verileceği müjdesi yer alıyor.

Ramazan Sonu

N.6, s.4, 17 Mayıs 1339

Ramazan sona ermesinden dolayı insanların neler düşündükleri dile getirilmiş, özellikle gençlerin ramazan eğlencelerinin bitmesinden dolayı duydukları üzüntü dile getirilmektedir.

İşitilmiş Muhavereler

N.29, s.12, 25 T. Evvel 1339

İçki yasağı ile alakalı yaşanmış olaylar anlatılıyor. İçkinin ucuzlaması üzerine iki arkadaşın fikir yürütmeleri ve muhavereleri yer alıyor.

Yeni Adab-ı Muaşeret

N.29, s.4, 25 T. Evvel 1339

Yeni inkılaplarla birlikte değişen adab-ı muaşeret kurallarını anlatan bir kitaptan alıntılar yapılmıştır. İlk olarak ziyaretler başlıklar altında ele alınır.

Greve Dair

N.23, s.13, 13 Eylül 1339

Greve alakalı olarak çeşitli insanların kısa kısa düşüncelerine yer verilmiştir.

Şehir Emîni Beyle Mülakat

N.30, s.11, 01 T. Sani 1330

İstanbul Şehir Emîni ile su meselesi, ekmek fiyatları ve memur maaşları hakkında yapılan mülakat yer alıyor.

Karagözü'n Hayrû'l Halefi

N.4, s.11, 26 Nisan 1339

Dar-ül Bedayi'de açılan "perde-i ibret" sahnesi ve oyuncularını ile Karagöz oyununun benzerlikleri anlatılıyor.

***

Darü'l Bedayi' ve Cemiyet-i Umumiyye-yi Belediye

N.38, s.3, 27 K. Evvel 1339

Son zamanlarda işlerin iyi gitmediği Darü'l Bedayi'nin belediye üyelerinin teklifiyle ıslah edilmesine Darü'l Bedayi yöneticileri karşı çıkar. Valinin devreye girmesi ile kurumun bir yıl sonra ıslah edilmesi kararlaştırılır. Memleketin güzide kurumlarından birinin bu hale gelmesi ve alınan bu karar tenkit ediliyor.

İstanbul'un İkinci Fethi

N.26, s.2, 4 Ekim 1339

İstanbul işgalinin sona ermesi ile medeniyetlerine hayran olunan Avrupa'nın gerçek yüzünün nasıl görüldüğü anlatılıyor. Memleketteki uygulamaları mizahi bir şekilde eleştiriliyor.

Ecnebi Mektepleri Meselesi

N.36, s.2, 13 K. Evvel 1339

Öğretmenlerimizin ecnebi mekteplerde çalışmaması gerektiği çünkü boğaz tokluğuna çalışan öğretmenlerin orada gözü açılacağına dair bir müdürün sözleri yer alıyor.

Üç Bayram'la Mülakat

N.17, s.2, 2 Ağustos 1339

Sulh, hürriyet, Kurban Bayramı ve savaş müşahhaslaştırılarak onların ağzından bu dört unsur hakkında görüşler anlatılıyor.

Çirkinliğe Dair

N.15, s.12, 19 Temmuz 1339

Çirkin kadınlara dair çeşitli hikayeler yer alıyor.

Mukaddes Mesleklere Dair

N.11, s.2, 21 Haziran 1339

Öğretmenlerin yaptıkları işe nazaran çok az para aldıkları üstelik paranın da geç verildiği ve bu yüzden öğretmenlerin çok zor durumda olduğu çeşitli örneklerle anlatılıyor.

Vali Bey'in Yeni Kitabından Parçalar

N.42, s.2, 24 K. Sani 1340

İstanbul Valisi ve Şehir Emni Haydar Bey'in felsefi ve iktisadi meselelerin yer aldığı yeni kitabından bazı parçalar yer alıyor.

İstanbul'un Havası ve İnsanı

N.41, s.2, 17 K.Sani 1340

İstanbul'a bu yıl kışın geç gelmesine rağmen kışın sert geçtiği ve bununla birlikte havanın sürekli değiştiği dile getirilerek, İstanbul'un insanların da hava gibi kararsız olduğu belirtiliyor.

Hayat Mekteplerinin Programları

N.38, s.2, 27 K. Evvel 1339

Yazar, hayat mektepleri açmak için girişimlerde bulunan valiliğe özellikle beden eğitimi ve spor konularında okulun programının nasıl olması gerektiğini sosyal hayatın içinden seçtiği örneklerle dile getiriyor.

Hayat Mekteplerinin Programları 2

N.39, s.2, 3 K. Sani 1340

Geçen nüshada başlamış olduğu bu konuya devam eden yazar mektepte gösterilmesini lazım gördüğü dersleri mizahi bir üslupla anlatmaya devam ediyor.

Hürriyet-i Matbuat Meselesi

N.36, s.2, 13 K. Evvel 1339

Matbuat aleminin hürriyeti ile ilgili bir yazı.

Yine Hürriyet-i Matbuat

N.37, s.2, 20 K. Evvel 1339

Yazar, matbuat aleminin hiçbir tesir altında kalmadan yayın hayatını sürdürmesi gerektiğini dile getirir. İstiklal Mahkemeleri'nin İstanbul'a gelmesinden sonra eleştirilerin artık yer almamasını bir hikaye eşliğinde tenkit ediyor.

Matbuatın Gırtlığı

N.35, s.2, 6 K. Evvel 1339

Kahvehanede bir genç ile bir ihtiyar dost arasında matbuat dünyası ve hükümetin sansürü konusunda geçen bir konuşma yer alıyor.

Telkin İle Tedavi

N.34, s.2, 29 T. Sani 1339

Yazar, Avrupa'da telkin ile tedavinin ilerlediğinden ve bununla ilgili hastanelerin kurulduğundan bahsediyor. Ardından bizim toplumumuzda da telkinin kullanıldığını ve bu şekilde yıllardır milletin idare edildiğini mizahi bir üslupla dile getiriliyor.

Baskın Modası

N.27, s.2, 11 T. Evvel 1339

Değişen emniyet müdürü ile artan baskınlar eleştiriliyor. Özellikle de Ferah Tiyatrosu'nun basılması ve aktrislerin karakola getirilmesi üzerinde sert bir şekilde duruluyor.

Dayak Hastalığı

N.43, s.2, 31 K. Sani 1340

Dayak atmanın toplumun her kesimine yerleşmiş bir hastalık olduğu ve çoğu insanın bu yola başvurduğu anlatılıyor.

Darü'l Bedayii ve Cemiyet-i Umumiyye-yi Belediye

N.38, s.3, 27 K.Evvel 1339

Son zamanlarda işlerin iyi gitmediği Darü'l Bedayi'nin Belediye üyelerinin teklifiyle ıslah edilmesine Darü'l Bedayii yöneticileri karşı çıkar. Valinin devreye

girmesiyle kurumun bir yıl sonra ıslah edilmesi kararlaştırılır. Memleketin güzide kurumlarından birinin bu hale gelmesi ve alınan bu karar tenkit ediliyor.

Politikacıların Karı

N.44, s.2, 7 Şubat 1340

Mebusların kendilerine yapmış oldukları maaş zammı üzerinde durularak, bunun abartılmaması gerektiği, onların bununla ancak geçinebilecekleri mizahi bir dille anlatılıyor.

Açık Taziyetname

N.40, s.2, 10 K. Sani 1340

Hoca İbrahim Efendi'nin almış olduğu bir yıllık mahkumiyet cezasından dolayı üzüntü dile getiriliyor. Ardından Hoca'ya çeşitli tavsiyelerde bulunuluyor.

Lütfi Fikri Bey'in Affı

N.46, s.2, 21 Şubat 1340

Gazeteci Lütfi Fikri Bey'in cezaevinden çıkmasından duyulan memnuniyet dile getiriliyor. Ayrıca Lütfi Fikri Bey'in af olayına çok sevinmediği çünkü onun yargılanarak beraat etmek istediği belirtiliyor.

Geçi Geçinden

N.45, s.2, 14 Şubat 1340

Son zamanlarda artan intihar olaylarına dair değerlendirmeler yer alıyor.

Yeni Vergiler

N.52, s.2, 3 Nisan 1340

Bir memur ve muallim yeni vergiler hakkında konuşurlar. Memur her verginin kendilerine sıkıntı olduğunu ama artık esnafa verilen vergilerin de onu memnun ettiğini anlatır. Fakat sonra içtiği gazozu zam geldiğini duyunca yine esnafa verilen vergilerin de kendisinden çıkacağını anlar.

Eksikler Tamamlanıyor

N.33, s.2, 22 T. Sani 1339

Çocukların sinemaya gitmesinin dâhiliye vekâletince yasaklanması ağır bir dille eleştiriliyor. Bütün eksikler tamamlanmış da bir o kalmış gibi bununla uğraşılması mizahi bir üslupla anlatılıyor.

İstanbul Rehberi

N.20, s.2, 20 Mart 1340

İstanbul'a Anadolu'dan gelen insanların kaza ve belalardan kurtulup sağ salim memleketlerine geri dönmeleri için tren istasyonlarında, otellerde, cadde ve sokaklarda, kahvelerde ne şekilde davranmaları gerektiği ve nelere dikkat etmeleri gerektiği mizahi bir üslupla anlatılıyor.

Paydos

N.49, s.2, 13 Mart 1340

İki kişi arasında vapurda geçen konuşmada elli yıldır her gelen idarecinin inkılâp yapmaya çalıştığını ancak kimsenin bu konuda başarılı olmadığını iddia eden

arkadaşına karşılık arkadaşı son yapılan inkılapların köhneleşmiş müesseseleri yıktığını ve bu yüzden başarılı olacaklarını ifade eder.

3.7. HABER

İMZASIZ

1370 Resim Sergisi

N.8, s.11, 31 Mayıs 1339

1370 Resim Sergisi'nin açılmasına ve Çallı İbrahim Bey'in "Yaz Tahassüsleri" isimli tablosunun büyük takdir kazanmasına dair haber.

Şair Celal Sahir Bey

N.8, s.11, 31 Mayıs 1339

Celal Sahir Bey'in yeni çıkardığı "Renksiz Hülyalar" kitabına ve şairin uzayan saçlarıyla her yıl biraz daha gençleştiğine dair haber.

Cevad Rüşdi Bey'in Bir Muvaffakiyeti

N.12, s.11, 28 Haziran 1339

Ziraat mühendisi Cevad Rüşdi Bey'in kendi boyunda bir tavuk yetiştirmesine dair haber ve Cevad Rüşdi'nin ağzından bu muvaffakiyet'in hikayesi.

Avrupa Haberleri

N.17, s.6, 2 Ağustos 1339

Avrupa haberlerini daha çabuk alabilmek için dergi tarafından Avrupa'ya gönderilen muhabirin telgrafı yer alıyor. Telgrafta Piyer Loti'nin vefatından bahsedildikten sonra Ahmed Cevdet Bey'in Türkiye'ye olan sevgisi sanki A. Cevdet Bey Avrupalıymış gibi anlatılıyor.

İstanbul Yangınları

N.22, s.7, 6 Eylül 1339

Anadolu ve İstanbul gazetelerinde çıkan İstanbul yangınlarına dair haberler yer almaktadır.

Hususi Haberlerimiz

N.30, s.11, 1 T.Sani 1339

Fethi Bey sokağının isminin vilayet emini tarafından değiştirilmesi ve Lord Core'un siyaseti bırakarak Kayseri'ye yerleşip ticaret yapacağına dair haber.

Amerika'da Ahlak Kanunları

N.49, s.7, 13 Mart 1340

Amerika'daki ahlak kaidelerinin sıkılığı örnek bir olayla anlatılıyor. Ancak kanunlar karşısında ne kadar hassas olunursa olunsun isteyenlerin şer'i hilelerle bu kanunları deldikleri örnekle görülüyor.

Kırtasiyeciliğe Dair

N.48, s.3, 6 Mart 1340

Kırtasiyeciliğin kalkınması ile alakalı değişik şahıs ve kurumların görüşleri yer alıyor.

Çekirgeler Treni Durdurmuş

N.62, s.14, 12 Haziran 1340

Tevhid-i Efkar gazetesinde yayınlanan ve çekirgelerin çokluğundan dolayı bir trenin yoluna devam edememesine dair bir haber yer alıyor.

Gazeteciler Muhakemesine Dair-İstanbul Muhabirimizin Müşahedeleri-

N.37, s.3, 20 K. Evvel 1339

Derginin İstanbul muhabiri gazetecilerin yargılandığı mahkemeye bir başka gazeteci ile birlikte gitmiştir. Mahkemede sorgu sırasında sorulan soruya gazetecinin kendi bakış açısı ile “gazeteci gibi” verdiği cevap ve diyalog yer alıyor.

KARAKUŞ

Mahkeme Başlarken-Bu Gidişle Beş Sene Sonra-

N.47, s.2, 28 Şubat 1340

Pek çok cinayet işleyen zanlının mahkeme sonunda tahliye edilmesi iddianame, savunma örnekleri ile anlatılıyor.

3.8. ATASÖZÜ VE VECİZE

Darb-ı Mesellere Dair Tedkikat

N.23, s.3, 13 Eylül 1339

Bilinen atasözlerinin zamana göre yeniden yorumlanması yer almaktadır.

Darb-ı Mesellere Dair Tedkikat

N.24, s.13, 20 Eylül 1339

Bir önceki sayıda başlanılan atasözlerinin o güne uyarlanmasına devam ediliyor.

Greve Dair Mütalaalar

N.23, s.13, 13 Eylül 1339

Tanınmış insanların, greve dair ifadeleri yer alıyor.

Aşka Dair

N.47, s.3, 28 Şubat 1340

Bilindik isimlerin aşka dair sözleri yer alıyor.

Aşka Ve Kadına Dair

N.48, s.12, 6 Mart 1340

Aşka ve kadına dair söylenen sözler yer alıyor.

Vecize

N.40, s.7, 10 K. Sani 1340

Birbirinden farklı konularda vecizeler yer alıyor.

Aşk ve Kadına Dair

N.57, s.11, 8 Mayıs 1340

Aşk ve kadınla alakalı önemli insanların görüşleri yer alıyor.

3.9. MANİ VE BİLMECE

FAKİR

Ramazan Manileri

N.5, s.7, 10 Mayıs 1339

Devrin edebi şahsiyetlerinin isimlerinin yer aldığı mizahi manilerdir.

Mani

N.59, s.4, 22 Mayıs 1340

Sevgiliye yazılmış dört mani yer alıyor.

İMZASIZ

Bilmeceler

N.5, s.7, 10 Mayıs 1339

Üç bilmece ve cevapları yer alıyor.

Bilmeceler

N.53, s.9, 10 Nisan 1340

Üç bilmece ve cevapları yer alıyor.

3.10. TEBRİK

Tebrik

N.6, s.4, 17 Mayıs 1339

Kelebek Dergisi'nin okurlarının Ramazan Bayramı'nı kutladığı ifade ediliyor.

Tebrik

N.66, s.9, 10 Temmuz 1340

Kelebek Dergisi'nin, okuyucularının Kurban Bayramı'nı kutladığı ifade ediliyor.

Tebrik

N.55, s.2, 24 Nisan 1340

Kelebek Dergisi'nin, okuyucularının Büyük Milli Bayramı'nı tebrik ettiği ilan.

Tebrik

N.68, s.12, 24 Temmuz 1340

Kelebek Dergisi, okuyucularının Milli Bayramı'nı tebrik ediyor.

3.11. ANKET

Zevcinizin Mesleği Ne Olmalıdır

N.24, s.13, 20 Eylül 1339

Mezkur soruya okuyucuların verdiği cevaplar yer alıyor.

Kadınlar Hangi Yaşta Güzeldir?

N.22, s.8, 6 Eylül 1339

Mezkur soruya okuyucuların verdiği cevaplar yer alıyor.

Mecburi İzdivaca Dair

N.1, s.12, 12 Nisan 1339

Mecburi izdivala alakalı açılan ankete verilen cevaplardan bir tanesi yer alıyor.

3.12. DERGİ-OKUYUCU İLİŞKİLERİ

İtizar

N.55, s.4, 24 Nisan 1340

Bu bölümde yayınlanamayan tefrika romanın özrü yer almaktadır.

Romandan Parçalar

N.13, s.5, 5 Temmuz 1339

Dergiye, dahi olduğunu iddia eden bir yazar romanını gönderir. Bu bölümde romandan parçalar verilmektedir.

Muhterem Karie ve Karilerimize

N.55, s.3, 24 Nisan 1340

Kelebek dergisinin iki yaşına girmesi dolayısıyla okuyuculara teşekkür ediliyor.

3.13. İLAN

İzdivaç İlanları

N.12, s.11, 28 Haziran 1339

25 yaşında bir genç kız, orta yaşlı bir musikişinas bir beyle evlenmek isteyen bir hanımefendi ve kendisi Amerika'ya gideceğinden bir yıllığına karısını nikahlayacak birini arayan bir adamın izdivaç ilanları ve şartları yer alıyor.

İstanbul Ahali-i Muhteremine

N.12, s.11, 28 Haziran 1339

Himaye-i hayvanat cemiyetinin evde bulunabilecek bilumum haşeratın getirilmesi halinde cemiyet tarafından zahmetsizce öldürüleceğine dair verdiği ilan.

İkbal Kütüphanesinin Yeni Kitapları

N.1, s.15, 12 Nisan 1339

İkbal Kütüphanesi tarafından neşredilen kitapların listesi yer alıyor.

Binbir Buse

N.1, s.15, 12 Nisan 1339

Meşhur muharrirler tarafından yazılan hikayelerin kitaplaştırılarak satışa sunulduğu belirtiliyor.

Eski Rüya

N.2, s.15, 19 Nisan 1339

Reşad Nuri Bey'in "İki Rüya" isimli üç perdelik piyesinin İkbal Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

Altın Babası

N.3, s.2, 26 Nisan 1339

Osman Cemal'in "Altın Babası" isimli hikaye kitabının Halk Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

Teravihten Sahura

N.4, s.2, 3 Mayıs 1339

Ercüment Ekrem Bey'in bu isimdeki hikaye kitabının İkbal Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

Haftalık Edebi Bir Hanım Gazetesi

N.5, s.2, 10 Mayıs 1339

Daha ziyade hanımlara yönelik olan "Süs" gazetesinin yakında yayın hayatına başlayacağı duyuruluyor.

Bütün Hanımları

N.6, s.2, 17 Mayıs 1339

Kadınlara ilgili her şeyin yer alacağı “Süs” gazetesinin yakında neşredileceği duyuruluyor.

Nur Baba

N.8, s.2, 31 Mayıs 1339

Yakup Kadri'nin bu isimdeki romanının ikinci baskısının yapıldığı duyuruluyor.

Süs

N.9, s.2, 7 Haziran 1339

Kadınlara yönelik “Süs” gazetesinin çıktığı bildiriliyor.

Yeni Sahne

N.13, s.16, 5 Temmuz 1339

Yeni Sahne'nin pek yakında Şehzadebaşı'nda bulunan tiyatrodaki gösteriye başlayacağı duyuruluyor.

Ayrılıklar

N.18, s.16, 9 Ağustos 1339

Ruşen Eşref Bey'in bu eserinin İkbal Kütüphanesi tarafından çıkarıldığı bildiriliyor.

Kadıköyü'nde Bir Müsamere

N.19, s.16, 16 Ağustos 1339

Kadıköy'de sinema ve orkestra programının olduğu bir müsamerenin yapılacağı duyuruluyor.

Çocuk Postası

N.20, s.16, 23 Ağustos 1339

Bu haftadan itibaren bu isimde bir çocuk mecmuasının çıkacağı duyurularak velilere tavsiye ediliyor.

Süs'ün Müsameresi

N.20, s.16, 23 Ağustos 1339

Süs gazetesinin ikinci müsameresinin Hale Parkı'nda yapılacağı duyuruluyor.

Büyük Sünnet Düğünü

N.22, s.16, 6 Eylül 1339

Kadıköyü'nde Mısırlıoğlu bahçesinde çeşitli eğlenceler eşliğinde toplu sünnet süğünü yapılacağı belirtiliyor.

İlk Şair

N.27, s.16, 11 T. Evvel 1339

Halit Fahri'nin dört perdelik bu eserinin İkbal Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

Balkabağını Evlendirelim-Abdurrahman Efendi Gebe

N.31, s.16, 8 T. Sani 1339

Mahmud Talat Bey'in bu isimlerdeki iki piyesinin İkbal Kütüphanesi tarafından yayınlandığı bildiriliyor.

Geceye Aşık

N.33, s.16, 22 T. Sani 1339

Selami İzzet'in bu isimdeki hikaye kitabının pek yakında neşredileceği ilan ediliyor.

Hanım Mektupları

N:34, s.16, 29 T. Sani 1339

Halide Nusret'in bu eserinin İkbal Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

Pazartesi Günü Çıkıyor

N.34, s.16, 29 T. Sani 1339

Süs'ün edebi ekinin pazartesi günü çıkacağı söyleniyor.

Sinema Mecmuası

N.35, s.16, 6 K. Evvel 1339

Yakında neşredilecek olan bu mecmua hakkında bilgi veriliyor.

Resimli Ay

N.36, s.16, 13 K. Evvel 1339

Resimli Ay mecmuasının 1 K. Sani'de çıkacağı duyuruluyor.

Karanfil Ve Yasemin

N.38, s.16, 27 K. Evvel 1339

Mehmed Rauf'un bu son eserinin pek yakında neşredileceği duyuruluyor.

Umum Mektepli Hanımlara

N.39, s.16, 3 K.Sani 1340

Hanımlara mahsus Süs gazetesinin 30. Sayısında mektepli hanımlara özel hediyeler verileceği duyuruluyor.

Ölmüş Bir Kadın'ın Evrak-ı Metrukesi

N.40, s.16, 10 K. Sani 1340

Güzide Sabri Hanımefendi tarafından yazılan bu eserin çıktığı duyuruluyor.

Nedret

N.40, s.16, 10 K. Sani 1340

Güzide Sabri'nin bu isimdeki eserinin İkbal Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

İhsan Hanım

N.42, s.16, 24 K. Sani 1340

Ahmed Nurettin Bey'in on hikayesinin yer aldığı bu eserin yakında neşredileceği duyuruluyor.

Resimli Ay

N.44, s.16, 7 Şubat 1340

Resimli Ay'ın 15 Şubatta çıkacak nüshasının ilanı.

Kenarda Kalmış

N.46, s.16, 21 Şubat 1340

Halit Ziya'nın bu eserinin İkbal Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

Resimli Ay

N.48, s.16, 6 Mart 1340

Mecmuanın 15 Mart'ta çıkacak nüshası tanıtılarak abone şartları belirtiliyor.

Ziya ve Sevda

N.48, s.16, 6 Mart 1340

Raif Necdet tarafından yazılan bu eserin yakında neşredileceği duyuruluyor.

Damga-Raik'in Nenesi

N.49, s.16, 13 Mart 1340

Reşad Nuri tarafından kaleme alınan Damga ile Halide Edib tarafından yazılan Raik'in Nenesi isimli eserlerin İkbal Kütüphanesi tarafından neşredildiği duyuruluyor.

Resimli Ay

N.49, s.16, 13 Mart 1340

Mecmuanın ikinci nüshasının çıktığı duyuruluyor.

Handan

N.51, s.16, 27 Mart 1340

Halide Edib'in bu romanının İkbal Kütüphanesi tarafından yayınlandığı duyuruluyor.

Süs Süs Süs Süs

N.52, s.16, 3 Nisan 1340

Süs'ün dört renkli basılan yegane mecmua olduğu belirtilerek okuyuculara tavsiye ediliyor.

Resimli Ay

N.53, s.2, 10 Nisan 1340

Mecmuanın üçüncü nüshasının çıktığı ilan ediliyor.

İkbal Kütüphanesi'nin Son Neşriyatı

N.53, s.20, 10 Nisan 1340

İkbal Kütüphanesi tarafından neşredilen son kitapların listesi yer alıyor.

23 Nisan Çarşamba Çıkacak

N.54, s.16, 17 Nisan 1340

Bu tarihte çıkacak olan Papağan gazetesinin münderecatı hakkında bilgi veriliyor.

Zümrüd-i Anka

N.59, s.16, 22 Mayıs 1340

Pazartesi, Perşembe günleri neşrolunacak bu gazetenin ilanı yer alıyor.

Resimli Ay

N.60, s.15, 29 Mayıs 1340

Mecmuanın beşinci nüshasının çıktığı duyuruluyor.

Aşk İhtiyacı

N.60, s.16, 29 Mayıs 1340

Orhan Mithat Bey tarafından yazılan bu eserin bu hafta çıkacağı duyuruluyor.

Resimli Ay

N.63, s.16, 19 Haziran 1340

Derginin üçüncü nüshasının tekrar basılacağı ve altıncı nüshasının Temmuz'da çıkacağı belirtiliyor.

Bir Gece Faciası-Mektep Temsilleri

N.64 s.16, 26 Haziran 1340

Reşad Nuri tarafından nakledilen "Bir Gece Faciası" ile İbnürrefik Ahmed Nuri tarafından yazılan "Mektep Temsilleri" isimli piyesinin çıktığı duyuruluyor.

Resimli Ay

N.68, s.16, 24 Temmuz 1340

Resimli Ay'ın Temmuz nüshasının çıktığı duyuruluyor.

İki Çocuğun Devr-i Alemi

N.69, s.16, 31 Temmuz 1340

Bu isimdeki mecmuanın 71. Sayısının çıktığı ve İkbal Kütüphanesi'nden temin edilebileceği duyuruluyor.

3.14. REKLAM

Sanayi-i Nefise'nin Altıncısı

N.1, s.2, 12 Nisan 1339

Terzizade Osman Zeki Bey'in terzi dükkanının reklamı küçük bir hikayecik vasıtasıyla yapılıyor.

İki Arkadaş Arasında

N.1, s.2, 12 Nisan 1339

Hasan Fehmi Bey'in Birinci Vakıf Hanı'nda bulunan terzi dükkanının reklamı yer alıyor.

Çiçekler de Aşık Olur

N.1, s.2, 12 Nisan 1339

Bahçekapı'da Hamidiye Türbesi'nde Beş yol ağzında bulunan Evliyazade Nurettin Bey'in güzellik alet ve edevatının satıldığı dükkanının reklamı yer alıyor.

Halaskar

N.2, s.2, 19 Nisan 1339

Mustafa Kenan Bey'in terzihanesinin reklamı yapılıyor.

Kadıköy Altı Yol Ağzı

N.3, s.2, 26 Nisan 1339

Her nev'i mektep kitaplarının ve kırtasiye çeşitlerinin bulunduğu dükkanın reklamı yapılıyor.

Kadıköyü'nde Hale Sineması

N.3, s.2, 26 Nisan 1339

Kadıköyü'nde bulunan Hale Sineması'nın reklamı yapılıyor.

Unutma Beni

N.6, s.2, 17 Mayıs 1339

Divan yolunda Firuz Ağa Camii bitişiğinde bulunan Necip Bey Eczanesi'nin reklamı yapılıyor.

Ceviz Kırma Müsabakası

N.6, s.2, 17 Mayıs 1339

Babıali Caddesinde Orhan Bey Hanı'nda bulunan Dişçi Dikran'ın muayenehanesinin reklamı.

Karısı Tanıyamamış

N.8, s.2, 31 Mayıs 1339

Kadıköyü'nde Pazar yolunda bulunan kundura dükkanının reklamı yer alıyor.

Her Mevsim'i Bir Derdi Var

N.9, s.2, 7 Haziran 1339

Bebek'teki deniz hamamının bu yıl da açıldığı belirtiliyor.

Kadıköyü'nde Kiralık Köşk

N.10, s.16, 14 Haziran 1339

Şifa sokağında bulunan köşkün özellikleri zikredilerek kiralanacağı duyuruluyor.

Mahmud Ekrem Kütüphanesi

N.22, s.16, 6 Eylül 1339

Kadıköyü'nde iskele başında bulunan kütüphanede her nev'i kitabın ve kırtasiye çeşidinin bulunacağı ifade ediliyor.

Kadıköyü'nde Sabık Kargir Dükkanlar

N.28, s.16, 18 T. Evvel 1339

Kadıköy'de bulunan iki dükkanın özellikleri vurgulanarak kiralanacağı belirtiliyor.

Kiralık Hane

N.28, s.16, 18 T. Evvel 1339

Kadıköy'de bulunan bir evin özellikleri sıralanarak acele kiraya verileceği belirtiliyor.

İnce Saz

N.31, s.16, 8 T. Sani 1339

Hanımlara özel İnce Saz heyetinin haftanın belirli günlerinde Arnavut Köyü'nde bulunan Akıntı Burnu'nda icra-yı ahenk edeceği söyleniyor.

Otomobil Kazası

N.31, s.16, 8 T. Sani 1339

Kadıköy'de bulunan ve çeşitli süs eşyalarının satıldığı dükkanın reklamı.

Doktor Feyzi Ahmed

N.34, s.16, 29 T. Sani 1339

Babıali Caddesinde bulunan Doktor Feyzi Ahmed'in muayenehanesi ve ne gibi hastalıklara bakıldığı yer alıyor.

Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan

N.40, s.16, 10 K. Sani 1340

Sigara kağıdı reklamı yer alıyor.

Sivas'ın Bağları

N.48, s.16, 6 Mart 1340

Hükümet caddesinde bulunan Küçük Mustafazade Fahri Bey'in kırtasiyesinin reklamı yapılıyor.

Şehbal Sineması

N.50, s.16, 20 Mart 1340

Kadıköy Kuş Dili'nde bulunan Şehbal Sineması'nda gösterilecek film tanıtılıyor.

Halk Kütüphanesi

N.51, s.16, 27 Mart 1340

Samsun'da Kürküzade biraderler tarafından açılan ve her nev'i kitap ve derginin bulunduğu dükkan tanıtılıyor.

Trikotaj İmalathanesi

N.53, s.20, 10 Nisan 1340

Sultan Hamamı'nda Suadiye Hanı'nda bulunan imalathanede her türlü tekstil ürünün imal edildiği belirtiliyor.

Aşyan Çorap Fabrikası

N.53, s.20, 10 Nisan 1340

Cevat Salih Bey'in Aşyan'da bulunan çorap ve fanila fabrikasının reklamı yer alıyor.

Yoğurtçu Mesire Gazinosu

N.57, s.16, 8 Mayıs 1340

Kadıköy rıhtımında bulunan gazinonun reklamı yapılıyor.

Sanayi-i Aza İmalathanesi

N.59, s.15, 22 Mayıs 1340

Sultan Ahmed Divan Yolu'nda bulunan imalathanenin reklamı.

İsmail Şevki

N.60, s.15, 29 Mayıs 1340

İsmail Şevki'nin ıtıriyat, kolonya ve lavanta dükkanının reklamı yapıyor.

İstanbul Kütüphanesi

N.76, s.8, 18 Eylül 1340

Ankara'da bulunan bu kütüphanede her türlü kitap, mecmua ve kırtasiyenin bulunabileceği söyleniyor.

4. SEÇME METİNLER

4.1. HİKAYE

4.1.1. Dairenin En Devamlı Memuru (KARAKUŞ)

N.67, s.4, 17 Temmuz 1340

(Dairenden birinin karşısında bir kahve... Saldide çınarların altında iki ihtiyar konuşuyor... Birisi eski bir muallim, öteki mütekaid bir zabittir.)

Muallim

İş yok güç yok... Yazın uzun günlerinde sabahtan akşama kadar burada oturuyorum. Kâh nargile içiyorum, kâh gazete okuyorum, kâh tavla seyrediyorum, Kâh da uyku kestiriyorum... Fakat şu mel'un sinekler olmasa...

Mütekaid

Mahaza haline şükret... Bu sıcak günlerde serin rahat bir çınar altı bulabilmişsin... Bu havada çalışmaya mecbur olanlar ne yapsın? Mesela şu karşı dairedeki memurlar kim bilir arasına işten göz açmaya vakit bulup pencereden sana baktıkça ne kadar haset ederler... “Ah bizde şimdi dosyalar, müsvelteler içinde harıl harıl uğraşıp ter dökceğimize şu çınarın altında nargile içsek” derler...

Muallim (Me'yusane gülümseyerek)

“Zehi tasvir-i batıl... Zehi hayal-i muhal” sen onları bu sıcakta çalışacak kadar aptal mı sanıyorsun? Bir kısmı şimdi bu saatte Büyük Dere'de, bir kısmı Ada'da, hali vakti müsait olmayanlar Samatya'da deniz hamamlarında yahut evinde ölü uykusundadır.

Mütekaid

Peki, şimdi içeride kimse yokmu?

Muallim

Var, fakat varlıklarıyla yoklukları müsavi gibi...

Mütekaid

Ne demek?

Muallim

Kimi şimdi karasineklere karşı yüzünü mendil ile örter, masanın kenarına başını dayayıp şekerleme kestirir, kimi arkadaşıyla sohbet eder, kimi yırtık para yapıştırmak, kimi limonata ile franjala peynir yemekle meşguldür. Pantolonunun lekesini çıkarmak veya yıpranmış paçalarının iplerini kesmekle uğraşanlar vardır.

Mütekaid

Mübalâğa etme canım.

Muallim

İnanmazsan git bir dolaş...

Mütekaid

Bakınız şu köşe penceresinin önünde bir genç kâtip harıl harıl yazı yazıyor.

Muallim

Mutlaka bu akşam komşusunun karısına veya kızına verilmek üzere mektup yazıyordu. Yahutta ahbaplarından birini kafese koymak, borç para istemek için bir teskere... Hani kopya çıkarmak için kullanılan bir baskı altı vardır... Onu bir ütü gibi kullananları, pantolonlarını arasına sıkıştırıp ütüyeleri bile gördüm.

Mütekaid

Fesuphanallah... Amirleri bir şey demez mi?

Muallim

Çocuksun yahu... Daire müdürü falan gibi mühim adamlar bu saatte uyanık bulunur mu? Ya “ mühim işlerle meşgul olacağım” diye kapısını kilitleyip uykuya yatmıştır. Yahut da uykudan yeni uyanmış mahmurluk dağıtmak için kahve, cigara, limonata içiyor ve ahbablarıyla yarenlik ediyordur. Hasılı daire bomboş gibidir. Dediğim gibi kimi Ada’da, kimi Moda’da, kim Samatya’da deniz hamamlarında...

Mütekaid

Bu izinler yaz münasebetiyle mi veriliyor?

Muallim

Memurların mühimceleri izni kendi kendilerine verirler. Küçüklere gelince mesela deniz hamamında yıkanan bronşitten yattığına dair rapor göndermiştir. Evde uyuyan mühim bir işin takibiyle meşgul olduğunu söylemiştir. Cananıyla Küçüksu’da gezmeye giden yakın akrabasından birini tetfine gittiğine dair haber göndermiştir.

Mütekaid

Bu uygunsuzluklar, zannederim, yaz sıcaklarından neşet ediyor. Sair mevsimlerde elbette çalışılır.

Muallim

Çalışmaya niyeti olmayan adam için her mevsimin ayrı mahzurları vardır. Mesela kışın hava soğuktur, yollar çamurludur. Evde veya sıcak bir kahvede oturmak elbette daireye gelmekten iyidir.

Mütakaid

Ya ilkbaharla sonbaharda?

Muallim

Amma insafsızca söz söylüyorsun ha. İlkbaharla son bahar çalışmak mevsimimidir yaa... İlk çiçekler açarken, bülbüller güllere ilan-ı naz ve niyaz ederken, hava limonata gibi, güneşin aydınlığı gül reçeli gibi leziz iken insan daireye

kapanabilir mi? Sonbaharda tabiat son şenliğini yaparken çalışmak, tatlı canımıza cefa etmek reva olurmu? Sonbahar bir mevsim-i vedadır. Son baharda çalışan sevgili dosttan bir ayrılacağı saatte yabancı işlerle meşgul olan insan gibi hödük ve nezaketsizdir.

Mütekaid

Peki, bu dairede hiç çalışkan bir memur yok mu?

Muallim

Bir tane var... Uzun boylu, zayıf, siyah gözlüklü bir genç... Tayin edileli iki ay kadar oluyor. Geçen şeker bayramından beri her sabah saat dokuzda kolunda çantasıyla bu daireye gelir, akşam herkesten sonra çıkar. Dikkat ettim. Hiçbirgün gemlemezlik etmedi. Zavallı çocuk kronometre saatleri gibi işliyor.

Mütekaid

Var olsun. Acaba kıymetini biliyorlar mı?

Muallim

Herhalde öyledir.

Mütekaid

Şu gayur ve müdavim memuru merak ettim. Bir kere göremez miyim?

Muallim (Saatine bakarak.)

Dairenin tatiline yarım saat var... Beklerseniz size gösteririm. O vakte kadar bir tavla atarız...

(Yarım saat sonra)

Muallim

İşte bahsettiğim genç... Görüyorsun ya yine en son çıktı... İçeride hademelerden başka kimse kalmadı.

Mütekaid

Rica ederim şu genci çağırıp tebrik edelim.

Muallim (ayağa kalkıp seslenir)

Beyefendi... Beyefendi oğlum... Zat-ı âliniz değil... Gözlüklü, çantalı memur beyi çağırıyorum... Evet, evet siz... Biraz teşrif eder misiniz?

(Çantalı genç gelir, durur, iki arkadaşın hayretle yüzüne bakar.)

Mütekaid

Beyefendi oğlum... Zat-ı alinizi tebrik için çağırdık. Allah emsaliniz arttırsın... Bu dairenin en gayur memuru imişsiniz... İki aydan beri bir gün adem-i devamınız yokmuş... Her sabah erkenden gelir, akşamüstü bu saatte çıkarmışsınız. Varollunuz.

Gözlüklü Genç ;(Dudaklarında acı bir tebessümle)

Yanıyorsunuz efendim... Bendeniz memur değilim... Bendeniz ashab-ı mesalihtenim... Bu daireye bir işim düştü bir kağıt çıkartmak lazım... Onu çıkartabilmek içindir ki iki aydır her gün muntazaman bu daireye müdavemet ederim.

4.1.2. Her Günkü Hikâye (FAKİR)

N.20, s.8, 23 Ağustos 1339

Gayr faallerden birinin basık tavanlı, harap evi. Peder ile valide isli bir lambanın hafif ışığında, fakir bir sofranın başında büyük kızlarını yemeğe bekliyorlar. Küçük kızları minderin bir köşesinde uyuya kalmıştır.

Valide soruyor- Ayşe niçin geç kaldı acaba?

Peder cevap veriyor- sade bu akşam mı? Bir zamandan beri hep böyle geliyor. Ben kızımızın halinden şüphe etmeye başladım. Hem halini, kıyafetini de beğenmiyorum... O çarşafın hali nedir? On beş yaşında bir çocukta o allıklar pudralar nedir? Sonra geçen gün ona bir takım uygunsuz kadınlarla tesadüf ettim. Hemen Allah bize acısın.

-Aklına fena şeyler getirme. Kızı mektebe gönderemedik. Beş on kuruş kazansın diye mağaza satıcılığına verdik... Biraz tuvalet yapamayan satıcıyı kim ister?

-Bu da doğru. Ma'haza sen onu ara sıra yokla. İhmal etme. Ertesi gün valide Ayşe'nin çalıştığı mağazaya uğruyor, kızını soruyor:

-Ayşe Hanım mı? Diyorlar. Bir haftadır buraya uğramadı. Yerine başkasını aldık.

Valide ağlaya ağlaya eve dönüyor, meseleyi kocasına anlatıyor. İhtiyar memur hiddetleniyor, titrek ellerini sallayarak bağıyor, sonra çocuk gibi ağlıyor.

Ayşe o gece eve her zamankinden geç dönmüştür. Annesinin başındaki çatkıya dikkat etmeden odasına çıkmak, soyunmak istiyor. Babası karşısına dikiliyor. Heyecan, ye's, hicab ihtiyar memura bir an için eski kuvvet ve şiddetini iade etmiştir.

-Nereden geliyorsun? Bir haftadır neredeydin söyle kaltak? Seni gebertirim, diye bağırarak yumruğunu kaldırıyor.

Mazlum Ayşe eskisi gibi korkmuyor, cüretkar bir tavırla:

-İleri gidiyorsun baba... Fazla üstüme varma... Şimdi çıkıp giderim, diye cevap veriyor.

İhtiyar baba en olmadık yerinden yaralanmış gibi yanındaki mindere çöküyor, boğuk bir sesle: "Git... İstedğin yere defol... Seni reddettim. Bunca yıllık namusumuzu payimal ettin alçak evlat." Diye inliyor. Ayşe istihfaf ile omuz silkiyor, annesine, kardeşine veda etmeye lüzum görmeyerek çıkıp gidiyor.

Valide ağlayarak arkasından sokağa fırlıyor. Genç kız karanlığın içinde kaybolmuştur.

***

Ev aylarca bir ölü evine benziyor. Baba daima düşünüyor, ana onun yüzüne bakmaktan çekiniyor. Onun fikrinde sebep hep o mürüvvetsiz baba, hep bu ihtiyar gayr-i faalin fukaralığıdır. Taze çocuk ne yapsın? Onun da canı var? O da başkaları gibi yemek, gezmek, süslenmek ister.

Ayşe'den hiç bahsetmiyorlar. Sade küçük kız ara sıra ablam diye sızıldanıyor.

Aradan aylar geçtikten sonra birgün valide Beyazıt Meydanı'nda Ayşe'ye tesadüf ediyor. O mu değil mi diye dakikalarca tereddüt ediyor. Genç kız en şık, en kibar hanımlar gibi giyinmiştir. Kendine benzeyen bir kadınla beraber arabaya binerken o da annesini görüyor. Ayak üstünde birkaç dakika konuşuyorlar:

-Bize bunu etmeli miydin Ayşe?

-Ne yapayım anne... Mahrumiyete tahammül edemedim.

-Haydi, evimize gidelim kızım... Cahilliktir ettin... Babanın elini öptüreyim, barışalım... Bilsen o biçare de ne kadar me'yus...

-Ok yayadan çıktı anne... Bana ilişme... Rahatımı bozma...

-Ayşe evladım... Ben sensiz yaşayamam.

-Babam beni affederse ara sıra sizi görmeye gelirim... Fakat dünyada hayatımı bozamam.

-Babanın ne adam olduğunu bilmez misin?

-O halde o yokken ben sizi görmeye gelirim.

Annesinden ayrılırken mahcup bir tavırla birkaç kağıt uzatır: -bunlarla kardeşime bir şey al...

***

Ayşe vaadi üzere ara sıra annesini, kardeşini görmeye gelir, görecekları yere birkaç lira bırakır.

Valide bu paralardan ilk günlerde olduğu kadar iğrenmemektedir. Aradan epeyce zaman geçer. Valide bir akşam ihtiyar gayr-i faale büyük bir ihtiyat ile kızından bahse başlar. Onun fazla hiddetlenmediğini görünce Ayşe'nin ara sıra eve geldiğini itiraf eder. Peder yine bir şey söylemez. Fakat bir zamandan beri fakir sofrasında gördüğü yemeklerin nereden geldiğini anlar. Elindeki çorba kaşığı bir türlü dudaklarına götüremez. Beyaz kirpikli sönük gözlerinden yanaklarına yaşlar dökülmeğe başlar.

***

Bu aile şimdi daha kibar bir mahallede, daha iyi bir evde oturuyor. Artık peder de bu hale alışmıştır. Gittikçe kibarlaşan Ayşe mükellef bir otomobille onları ziyarete geldikçe artık eskisi gibi utanmıyor. Kızına elini öptürerek hayır dualar ediyor. Hatta br defa Ayşe'nin otomobiline binerek eski mahallesinden bile geçti. Fakat hayretle ona bakan eski komşularına selam vermeye cesaret edemedi.

4.1.3. Yosma (FAKİR)

N.77, s.4, 25 Eylül 1339

-Yahu Habip Ağa... Nedir bu senin sefaletin... Sırtında gömlek, ayağında kundura kalmamış.

-Gömleğin, kunduranın ne ehemmiyeti var evlat... Gün olur ki kursağıma bir kaşık sıcak çorba gitmiyor.

-Habip Ağa senin oğlun koskoca mebus... Neye sana bakmıyor?

-Yerin dibine girsin öyle evlat... Ben meğer koynumda yılan beslemişim.

-Doğrusu senin oğlun sana münasip bir aylık bağlamalı...

-Bırak şu soysuzu... Soysuz deyince ucu yine kendimize dokunuyor ya, neyse... Eline geçen parayı ötede beride rakıyla, kumarla yer, sokak süpürgesi fahişelere etek dolusu para verir de fakir babasından bir lirayı kıskanır... Geçenlerde hasta düştüm. Beni hastaneye yatırdılar. İhtiyarlık hali ma'lum. Hastalık da tepeme binince çocuk gibi oldum. Her gördüğüm şeyi canım çeker hastalardan birinde kavun görüp imrendim. Oğluma haber gönderdim. Ne dersin bir kavun alıp göndermedi.

-Hakikaten bu adamda bir soysuzluk var.

-Piç midir nedir bilmem ki. Tövbeler olsun aklıma başka şeyler de geliyor. Bizim rahmetli karı vaktiyle acaba bir halt karıştırdı, bu oğlanı çingeneden falan mı peydahladı diye şüpheye düşüyorum.

-Akla gelmez şey değil... Babasını çiğneyip geçen adamdan millete hayır gelecek ha... Lanet olsun... Yerin dibine batsın.

-İstersen şu adama bir mektup daha yazalım belki merhamete gelir.

-Beyhude evlat beyhude... Mektup yazmak değil ayağını öptüm de bir çift eski kundura vermedi.

Fakir, düşkün bir ihtiyarla otuz beşlik şişman bir belediye katibi arasında geçen bu muhavereyi çarpık omuzlu bir Çingene dinliyordu. Söz bu noktaya gelince ihtiyara döndü:

-Ağacığım senin oğlun mebustur da sen bu halde gezersin ben senin oğlundan cayır cayır istediğin kadar para alırım ağacığım. Ama ne alırsan dörtte birini de bana verirsin.

İhtiyarla belediye katibi evvela Çingene'nin sözüne kulak asmamışlardı. Fakat o tasavvurunu söylediği vakit ikisinin de gözleri parladı katip gülüyor, ihtiyar "böyle şey yapmak istemezdim ama soysuz kendi çanak tuttu." diyordu.

***

Mebus Tayyip Bey o akşam düğünde çakır keyif olmuştu. Bahçede bir ağacın altında kocaman bir hasır kanepeye yaslanıyor, başını mestane iki tarafa sallayarak

ince çalgı dinliyordu. Arkasında bir ingenenin dik bir sesle bir Şeyler söylediğini iŐitti.

-E Şu algı bitsin bir oyun çıkaracağım ki gülmeden bayılacaksınız. Çifte nara ile zurna çalacağım. Şu yosma keği oynatacağım göreceksiniz klhanı ne gerdan kıvrır. Değme oyun karılarından iyi göbek atar.

Çingene'nin dik, çatlak sesi mebusu rahatsız ediyordu. Onu kovmak için başını çevirdi. Fakat kantoculardan iyi oynayan keği görünce gözleri hayretle açıldı, sarhoŐluđu ani surette dağıldı. Çingene'nin yosma kek dediği adam pullu bir fistan giymiŐ, kıllı göğsüyle kadid kıllarını dekolte açmış, başına boncuklu bir hotuz geirmıŐ bir ihtiyardı ve bu ihtiyar kendi babasıydı.

Mebus etrafına bakındı. ingenenin konuŐtuđu adamlar bereket versin yabancıydı. Hemen zurnacıyı bir kolundan yakalayıp bir köŐeye çekti:

-Ne rezalet?

Çingene safdilane cevap verdi:

-Ne bir oyun çıkaracağım ki göreceksin beyim...Ggoreceksin bu yosma kek ne göbek atacak.

Mebus kuduruyordu:

-Buradan def olup gitmezseniz ikinizi de öldürürüm dedi.

O vakit ihtiyar ilerledi:

-Ne yaparsın oğul, karın a. Ayak, sırt ıplak. Sen ldrmezsen açlıktan, soğuktan öleceğiz. alıŐmak ayıp değil biz de bu zanaatı tuttuk.

- Sen utanmaz mısın bunak?

-Sen babanı bu hale getirmekten utanmadıktan sonra ben neye utanacakmıŐım. İnce algı susmuŐ, ingene zurnasını ttrerek bila ftur ilerdeki meydana doğru yürümeye baŐlamıŐtı.

Tayyip Bey babasını önüne katarak düğün evinden dışarı çıktı, o günden itibaren otuz lira aylık bağladı.

4.1.4. İçki Yasağı (R.N.)

N.8, s.4, 31 Mayıs 1339

(Vakıa yirmi beş sene evvel Fatih'te eski bir evin kapısı önünde geçiyor. Binaenaleyh kimsenin alınmaya hakkı yoktur.)

Nasuhi (evkaf kâtibi) – Zahid Efendi evde mi?

Hacı Huriye Hanım – (kapının arkasından) yok oğlum.

-Ne vakit gelir?

-Gece yarısından evvel gelmez.

-Fesubanallah! Hanım teyze beni tanıdınız mı?

-Seni tanıyacak gibi oluyorum ama bulup çıkaramıyorum oğlum.

-Ben Zahit Efendi'nin kalem arkadaşı Nasuhiyim.

-A Nasuhi Efendi... Sen misin oğlum... Nasılsın iyisin inşallah?

-Elhamdülillah hanım teyze. Hicazdan geldiğiniz işittim de Zahit Efendi'yi görmeye geldim. Arkadaşımı pek özledim.

-O da seni özledi oğlum. Beş yıl bu... Dile kolay.

-Evet, Zahit hicazda memuriyete tayin edileli beş sene oldu. Sizin de kısmetinizde hacılık varmış büyük hanım.

-Allah'ıma bin şükür.

-Artık Zahid'e "hacı" demek lazım değil mi?

-(Derin bir ah ederek) sus oğlum. Zahid kim hacılık kim?

-(Hayretle) ne söylüyorsunuz büyük hanım?

-(Üst üste birkaç kere geçirerek) merakım kalktı evladım. Hacı kısmına rakı içmek yakışır mı?

-Ay Zahit Efendi rakı mı içiyor?

-Hem de evkaflarla. Demin “ gece yarısından evvel gelmez” dediğim o idi. Kim bilir hangi meyhanededir?

-Buna hakikaten hayret ettim. Zahit buradayken melek gibi çocuktuktu. Ara sıra arkadaşların zoruyla nihayet bir kadeh rakı içerdi. Hicaz gibi mübarek yere gitti. Hacı oldu. Büsbütün işrete tövbe etmesi lazım gelmez miydi? Hem fazla olarak orada rakı içmek de yasakmış...

-Bu işler hep o yasağın yüzünden başımıza geldi ya oğlum. Bak anlatayım. Buradan gideceğimiz zaman Zahid dedi ki: “anneciğim orada rakı bulunmuyormuş. Arkadaşlar misafir geldikleri zaman bir kadeh rakı verilse pek makbule geçermiş. Biraz rakı götüreceğim.” Eşyalarımızın arasında üç binlik de rakı kötürdük. O hınzır bir evin içine girer de rahat durur mu? Zahid akşamları eve geldikçe “aman anne. Bu gece iştahım yok. Hazır evde rakı var. Bir kadeh içeyim.” demeye başladı. Derken bir kadeh iki üç oldu. Misafir gittiği yerlerde de “iç Zahit Efendi. Burada içki yasaktır. Her zaman bulamazsın” diye içiriyorlarmış. Hasılı evladım ayyaş olup çıktı.

-Keşke o binlikleri kıraydınız büyük hanım.

-Kırdık ama yerine daha büyükleri geldi. O hınzır yasak tanır mı?

-Pek mi çok içiyor?

-Hicazda iken su gibi içiyordu. Şimdi hafifletmeye başladı. Dün akşam diyordu ki: “nafile anneciğim burada rakının o kadar tadı yok. Orada gizli olduğu için başka lezzeti vardı” İstanbul’da rakı yasak olmadığı için belki inşallah yavaş yavaş kesilir.

4.1.5. Bir Dolma Meselesi (İMZASIZ)

N.11, s.11, 21 Haziran 1339

Ehibbamızdan haffaf Ahmet Efendi'nin iki senedir Yunanistan'da esir olduğunu biliyor fakat sebep-i esaretini bilmiyorduk.

Mumaileyh birkaç gün evvel çarşı kapısında gördük. Yine o eski leyalı, kalender, şen tavrını hiç bozmamıştı. Yalnız biraz zayıflamıştı.

-Vay Ahmet Efendi şükür görüştüğümüze... Nerelerde idin, ne vakit geldin?

-Geleli bir hafta oluyor. Pirede esirdik.

-Sebep? Sen asker değildin, bir şey değildin? Ba husus saçlı sakallı yaşlı başlı adamsın... Seni ne diye esir ettiler?

-Hiç efendim, bir dolma meselesi?

-Ne dolması?

-Domatiz dolması... mütarekeden altı ay sonra Bursa'ya bizim damadın yanına gitmiştim. Bir gün, galiba bir Pazar günü çarşıda bir aşçı dükkanında domatiz dolması yerken, üzerine biraz yoğurt döktürmüştüm. Vay efendim domatizin üstüne yoğurt döken sen misin? Diye beni yakalayınca götürdüler.

-Nereye?

-Nereye olacak, Yunanlıların merkez kumandanlığına... On beş gün orada bilasual yattıktan sonrada tahtel hıfz pireye...

-Dolmanın üstüne yoğurt dökmekten ne çıkar?

-Pirede tam bir sene yemedim, içmedim, hep bunu düşündüm. Öyle zamanlarım olmuştur ki az kala meraklan çatlayacaktım. Nihayet uzatmayalım bir sene Pirede mevkuf kaldıktan sonra Türkçe bilen İstanbullu bir rumun eline beş papel sıkıştırdık, bize bir Rumca istida yazdı, Pire mevkii kumandanlığına verdik.

Sebeb-i esaretimizi sorduk. Bir hafta sonra beni çağırıldı. Kumandanlıkta isticvaba başladılar:

-Söyle bakalım Haffaf Ahmet sen misin?

-Benim!

-Sen geçen sene Bursa'da Yunanlılarla alay etmişsin!

-Haberim yok...

-Nasıl haberin yok? Bir aşçı dükkanında Yunan zabıtları yemek yerken, karşılarına geçip kırmızı domatizin üzerine beyaz yoğurttan bir hilal resmi yaparak gülmüşsün!...

Anladınız mı şimdi dolma meselesini... Ah birader çektiğimi bir ben bir de Allah bilir.

-Neyse geçmiş olsun.

-Eyvallah cümlemize birden!

4.1.6. Hayat-ı Muhayyel (AĞUSTOS BÖCEĞİ)

N.53, s.8, 10 Nisan 1340

Fantezi:

-Hayat-ı muhayyel muharririne-

Düşündüm, düşündüm. Derdime intihardan başka deva bulamadım. Vapurun davlumbazından kendimi atıyordum. Kutlu bir el beni ensemden yakaladı. Sert bir ses:

-Gafil ne yapıyorsun? Deli mi oldun? Dedi.

Sükut ve hayretle yüzüne baktım. Dev gibi iri bir adamdı, sert kıllı sivri bir sakalı, meşin gibi esmer bir yüzü, çıkık bir alını vardı. Fakat bu korkunç ve çirkin çehrede dünyanın en munis, en halim, en masum iki mavi göz parlıyordu. Tıpkı muzlim bataklığa düşmüş iki mavi yıldız gibi! (mavi yıldız şiir kitaplarından başka yerde tesadüf edilmez ama her neyse!)

-Derdin ne? Dedi. Aşık mısın, fakir misin, hasta mısın?

-Tohuma kaçmak üzere olduğumuz için aşk afetinden masunum. Geçinecek beş on param da var. Hastalığa gelince gerçi vücut sağlam ama ruhum hasta. Saadetten ümidimi kestim. Öyle bir zamanda yaşıyoruz ki mesut olmaya imkan yok. Sabahleyin uyanıp gazeteleri açarsınız. Her sütununda bir ayrı haber-i felaket: vergiler artıyor. Et, ekme, süt, yağ fiyatları çıktığı nispette para düşüyor. Grev çıkmış. Yangın olmuş. Köprü yıkılmış. Tramvay devrilmiş. Vapur yatmış. Tünelin kayışı kopmuş. Bilmem hangi memlekette zelzele, mecliste velvele olmuş. Gazeteciler bilmem kimlere sövmüş, bilmem kimler gazetecileri dövmüş. Filanın karısına sataşmışlar, falanı odasında kesmişler. Sekiz on biçare ipe, zehirle, kurşunla kendini öldürmüş. Filan dairede tensikat, filan idarede ihtilas varmış. Muallimler açığa çıkarılacakmış, tımarhanenin tahsisatı artırılmazsa deliler sokağa koyu verilecekmiş.

-Gazetelerin eğlence sütunu da yok mu? Onları oku.

-Eğlence sütunları da başka türlü. Falan tiyatrodan ahalinin esnemekten çenesi, falan barda on saat danstan dizleri kopmuş. Bir eğlence yerinde sarhoşlardan biri zurnacıya istediği havayı çaldırtmadığı için beş kişiyi bıçaklamış. Hasılı baş makaleden her gün için bir afet-i hevaiye ilan eden (bereket versin ekserisi çıkmıyor) rasathane tebliğlerine kadar her kısım mağmum ve meşum havadislerle dolu. Gazeteleri atıp bir cigara yakayım diyorsun. Reji tütünlere türlü müzehrifat karıştırmış. Kibriti çakınca bir gübre kokusudur başlıyor. Haydi, sokakta gezmeye çıktık. Kalabalıkta gezemezsiniz, otomobil var, tramvay var, yankesici var, dolandırıcı var, bunların hepsinden mühim olarak tıraşçılar var. Tenhada gezemezsin, hırsız var, karmanyolacı var. Bir yere oturamazsın. Çünkü o vakitte kahve, gazino, bar ilh sahipleri soyarlar.

Hasılı hayat gayr-i kabil-i tahammül bir hale geldi. Ahrete gitmeye azmetmişim. Beni ne hakla yolumdan çevirdiniz. Yoksa bunun için de pasaport almak, vize muamelesi yaptırmak mı lazım?

Mechul hülasakarım müşfik ve pederane bir tavır ile: - sana tesadüf ettiğim isabet oldu, seni bu dertten halas edeceğim.

-???!!!

-Sen maddeten hastasın. Asabın bozulmuş. Seni tedavi için “hayat-ı muhayyel adasına” götüreceğim.

-Bu ne demek?

-“Hayat-ı Muhayyel Adası” Marmara ortasında herkesçe meçhul bir adacıktır. İstanbul’un insaniyetperver zenginlerinden biri orada her türlü esbab-ı saadeti cami bir şehir tesis etmiştir. Ben oranın doktoruyum. İki de bir İstanbul’a gelir şehir hayatındaki uygunsuzlukların hasta ettiği kimseleri bulup oraya götürür ve hasbetenlillah tedavi ederim. Hemen bu akşam “Hayat-ı Muhayyel Adası”na hareket edeceğiz.

***

“Hayat-ı Muhayyel Adası”nı görmeyenlere tasvir ile anlatmak mümkün değildir.

Vapur güzel bir rıhtıma yanaştı. Zarif, tenderest sportmenlere benzeyen hamallar bavullarımızı aldılar, bizi çiçeklerle süslü bir otomobile nakl ettiler.

Halaskarım dedi ki: - burada pasaport vizesi, tütün yoklaması falan gibi dertler yoktur. Hamallar ne birbirleriyle ne de müşteriyle sövüşüp dövüşmezler.

Otomobil hareket etmek üzereydi. Hamallara yarım lira verdim. Kabul etmediler. Zannettim ki İstanbul’da olduğu gibi parayı az bulacaklar, “Hey efendi. Aklını başına al. Sadaka mı veriyorsun. Babanın uşağı yok. Şimdi başlarım ha.” diye çıkışmaya başlayacaklar.

Halbuki onlardan bir kemal-i nezaketle: - efendim bu para çoktur. Fazla para kabul edemeyiz. Bize bir mecdiye ihsan ederseniz kafidir. Hayretimden dilimi yutuyordum. Aman Ya Rabbi! Bir hamal ağzında bu kadar muttasıf ve nazik söz. Burası hakikaten “Hayat-ı Muhayyel Adası”

***

“Hayat-ı Muhayyel Adası”nın iki tarafı akasyalarla süslü geniş, temiz, muntazam yollarından geçtik. Ne İstanbul’da olduğu gibi su birikintileri, açık lağımlar; ne cadde ortasında barakalar, ne araba, otomobil, tramvay kargaşalığı, ne süprüntü kümeleri.

Dükkânlar tertemiz, camekânlarda her nev’ eşya üzerinde muntazam etiketler: Et bir mecdiye. Taze yumurta kırk para, ekmek üç kuruş, yağ, bal, şeker, pirinç inanılmayacak kadar ucuz.

Kendimi tutamayarak: “aman aman Ya Rabbi bu ne mesut memleket” dedim. Halaskarım gülererek: - yeis saikasıyla müzmin bir sinir hastalığına tutulanları, hayattan bezip intihara karar verenleri nasıl tedavi ettiğimizi gördünüz mü? İnsan bu refahı, bu hayat ucuzluğunu görür de nasıl ferahlamaz? Hele şu ahalinin çehresine bakın.

Fil hakika “Hayat-ı Muhayyel Adası” sekinesinin yanağından kan fişkınyordu.

***

Çarşığı şöyle bir gezelim dedik. Aman ne harikulade şey. İki kuruşa bir kutu cigara aldım. Tütün mü, misk-i anber mi insan fark edemiyor.

Halaskarım dedi ki: - burası reji belasından da azadedir. Sokaklarda silahlı kolcular dolaşmaz. Geceleri kolcularla kaçakçılar muharebe ve mukatele olmaz. İstanbul’da on beş kuruşa aldığım tütünlerden gübre çıkar. Burada en iyi tütün yüz paradır.

Dükkanlardan birine uğrayarak su içtim. Parasını vereceğim zaman dükkancı:
- Beyefendi suya para olur mu? Bırakınız rica ederim, dedi. Halaskarım dedi ki: -
buradaki sular İstanbul'daki gibi intan yatağı değildir. Herhangi bir su içilebilir.

Şehir postanesinin önünden geçerken aklıma bir şey geldi. Eve haber bırakmamıştım. Belki beni merak ederlerdi. Bir kart yazmak için postaneye girdim, aman Ya Rabbi hayret! Bu postanenin mürekkebi kurumamış hokkalar, ucu kırılmamış, küflenmemiş kalemler vardı.

4.1.6. Meraklı Bir Bahis (AĞUSTOS BÖCEĞİ)

N.50, s.8, 20 Mart 1340

Avukat Mail Bey'in yazıhanesi belediye dairesinin karşısında idi. İşler o vakit durgundu. Avukat sabahtan akşama kadar müşterisizlikten usanıyor, mütemadiyen cigara kahve içiyor. Isıkla opera çalıyor ve masasının üstünde iskanbil falı açıyordu.

Bu işler bittikten sonra penceresinin önüne bir koltuğa oturarak sokağı seyrediyordu. Bereket versin yazıhane işlek bir cadde üzerinde idi. Sokaktan çok kere ahbaplar, bildikler geçiyordu. Bunların arasında avukatın vaktiyle visaline nail olduğu kadınlar da vardı.

Mail Bey eski çapkınlardandı. Bir zamanlar mesirelerde muvaffakiyat-ı aşıkaneşiyle şöhret kazanmıştı. Şimdi elliye yaklaştığı, on sekiz ve yirmi yaşında iki yetişmiş kızı olduğu halde el'an çapkınlık ederdi.

Yeni gençleri beğenmezdi: "bu züppeler zamparalıktan ne anlarlar. Ben bu halde onlardan üçünü, beşini cebimden çıkarırım" diye öğünürdü.

***

Yazıhanenin karşısındaki belediye dairesinde bir işsiz daha vardı:

Mukadder Bey isminde genç bir belediye katibi.

Kezalik onun da yevmi meşguliyeti ara sıra evrak kaydetmek, esnemek, cigara içmek, opera söylemek ve sokaktan geçenleri seyr etmekten ibaretti.

Tali'lerinin bu kadar birbirine benzemesi Mail ve Mukadder beyleri arkadaş etmişti. Öğleyin beraber yemeğe çıkarlar, köşebaşı kahvesinde kahve, nargile içerler, gazete okurlar, dertleşirlerdi.

Yaş itibariyle aralarında epeyce fark bulunmakla beraber pek iyi anlaşmışlardı. Her meselede müttefik gibiydiler. Yalnız kadın bahsinde ihtilafları vardı. Mukadder Bey'de haline göre şöhretli çapkınlardandı. Hissen, zeka ve zerafeti sayesinde bir çok kadınları elde ettiğini söyler iftihar ederdi.

***

Bir gün kahvede aralarında şiddetli bir münakaşa açıldı.

Mail Bey: - Boş lakırdı söylemeyiniz, siz benim tanıdığım kadınların onda birini tanımadınız, diye inat ediyordu. Öteki hiç sükununu bozmadan gülümsüyor: - ben sizden yirmi yaş kadar gencim. Böyle olduğu halde benim elimden geçen kadınların yekunu sizin malik olduğunuz kadınlarinkini geçer, diyordu.

-Ne söylüyorsunuz azizim? Pencerede karşı karşıya oturuyoruz ya. Yarım saatte sokaktan – vaktiyle beni dilsir-i vasl ve aşk etmiş- hiç olmazsa beş altı kadın geçer.

-Ben de vallahi öyle. Yarım saatte benim de tanıdığım, seviştiğim en aşağı yedi sekiz kadın geçer.

-Mübalaga ediyorsunuz.

-Siz mübalaga ediyorsunuz.

-Azizim Mukadder Bey. Sizinle bahse giriyorum. Şimdi saat bir buçuktan ikiye kadar pencere önünde oturacağız. Bu müddet zarfında bakalım sizin maşukalarınızdan kaç tane geçecek, benim maşukalarımından kaç tane.

-Kabul ediyorum.

-Sizin civanmert ve namuslu bir adam olduğunuza eminim. Bana yalan söylemeyeceğinize dair söz vereceksiniz.

-Maal memnuniye veririm.

-Ben de sizi namusuma temin ederim ki katiyen maşukam olmamış, koynuma girmemiş bir kadın için “maşukamdır” demeyeceğim. Zaten bahsi kaybeden de büyük bir fedakarlık etmeyecek. Sadece birgün yediğimiz yemeklerle içtiğimiz kahve ve nargilelerin parasını verecek.

-Kabul fakat sokaktan geçen kadınlar arasında maşukalarımızı gördükçe nasıl birbirimizi haberdar edeceğiz.

-Mendil ile işaret etsek olmaz... Bir çare buldum... Kadın penceremizin altından geçerken “öhö öhö” deyip öksüreceğiz.

-Bu da oldu. Saat bir buçuğa geliyor. Haydi, bakalım iş başına.

***

İkiye beş kalmıştı.

Bu müddet zarfında Mail Bey tam dört defa “öhö” diye öksürmüştü. Fakat aksi bir tesadüf olarak Mukadder Bey’inde dört maşukası geçmişti. Beş dakikaya kadar birinden birinin bir sevgilisi daha geçmezse –iskambilde olduğu gibi- pata kalacaklar, galip mağlup belli olmayacaktı. Halbuki ikisi de bugün behemehal iyi veya fena bir netice almak istiyorlardı. Mail Bey’in gözleri önündeki saatten köşe başına mütemadiyen gidip geliyordu. İkiye iki kala köşe başında siyah çarşafı üç hanım belirdi. Avukatın kalbi şiddetle çarptı. Gelenlerin birisi karısı, ikisi kızlarıydı. Ellerinde paketlerle çarşıdan dönüyorlardı.

Mail Bey müthiş bir tereddüt dakikası geçirdi. Bu kadın için öksürmek acaba doğru olur muydu? Avukat derhal zihninde şöyle bir muhakeme yaptı: “Gerçi Mukadder’e ancak maşukalarım için öksüreceğime dair söz verdim. Fakat insanın zevcesi de bir dereceye kadar maşukası sayılmaz mı? Hem Mukadder bu geçen kadının benim zevcem olduğunu nereden bilecek!” dedi.

Kadınlar pencerenin altından geçiyorlardı. Avukat muzafferane “öhö” diye öksürdü.

Fakat bu öksürüğe derhal karşı pencereden cevap geldi: “öhö... öhö... öhö...”

4.1.7. Hamarat Koca (ÇİĞDEM)

N.7, s.6, 24 Mayıs 1339

Nevriye Hanım, Feyzi Bey’le evlendi. Ve bu izdivacından memnundu. Fakat zifaf sabahı uyandığı zaman daha ziyade memnun oldu. Gözlerini mahmur mahmur kırıştıtararak açtı. Birde baktı ki oda toplanmış, masanın tozları alınmış, keçeler süpürülmüş, küçük keridonun üzerinde kahvaltı hazırlanmış. Feyzi Bey, aynanın önünde tıraş oluyor. Oh! Nevriye bu hamarat kocanın elinde rahat edecekti.

Bu hamarat zevc, karısının uyandığını görünce döndü. Ve Nevriye’ye dedi ki:

-İşte yavrum, bugün sana göstermek için buraları temizleyip topladım. Ben odama hizmetçi sokmam. Sabahları da gayet erken kalkarım. Dağınıklıktan hiç hoşlanmam. Onun için sabahları benden evvel kalkar, buraları tıpkı benim bugün topladığım gibi toplarsın.

-!...

4.2. PİYES

4.2.1. Kâr Yılı (YARASA)

N.17, s.7, 2 Ağustos 1339

-Hintaryan Ailesi-

Zaruhi- hayirik?... benim minyon babacığım?

Karabet- hamama ciğerim?

Zaruhi- [yalvarır gibi] fotografyamı çıkartmak isteyor idim...

Karabet- acele çıkar, yavrum? Haftaya pazara Diran gelecek.. Onun fotoğrafı vardır, söyler isen senin de resmini çeker.

Zaruhi- Diran'ın fotoğrafı kendisinin olsun! Aldığı resimlerin biri bir şeye benzemiyor. "monden" bir fotoğrafçıya resim çektirmek isteorum.... Hiç "Pera"nın menşir fotoğrafçılarının aletleriyle Diran'ın kırık makinesi bir olur mu?

Karabet- he, onun ben de farkında olmuşum ama bilimezi bugün paradır Asgisar?

Zaruhi-[Annesine dönerek] mayirik!... sen hiç tınmorsun?

Hayganuş- [Karabet'e] yüreğine gider virme... başka mesarifatımızdan keser isek iş olur biter...

Karabet- [zaten uysal bir adamdır, hele karısının sözünden hiç çıkmaz] sen bilirsın ciğerim...

Zaruhi- [annesini babasını kucaklayarak] ah mayrik, ah hayrik...

-Fotoğrafçıda-

Zaruhi- parasıda değilim... yeter ki çekeceğiniz fotoğrafı "tutafa" kıyak olsun!

Fotoğrafçı- merak etmeyiniz, matmazel... ben sanatımı bilirim... şimdi oturunuz, hangi vaziyette istersiniz?

Zaruhi- dekolte olmak yakışı kalır?

Fotoğrafçı- nasıl arzu ederseniz.

Zaruhi- [korsesini biraz açarak] böyle iyi mi?

Fotoğrafçı- mükemmel... Artık kıpırdanmayınız...

Zaruhi- yok yok durunuz. Korsajımı büsbütün çıkarır isem daha gösterişli olur. Görenler beni bir suarede imişim zannetsinler. Suarelerde kolar, omuz, gerdan açık olmaz? [memnunane gülererek] bundan ötesi sizin maharetinize kalmıştır.

Fotoğrafçı- [o da memnun mütebessimdir, fotoğraf makinesine doğru gider ve siyah örtünün altına girerek] vaziyetinizi bozmayınız... Çekiyorum, bir, iki, üç... [kendi kendine] Allah sahibine başışlasın! Doğrusu çiçek gibi kız...

-Hintaryan Ailesi-

Karabet- [elindeki resmi göstererek] Zaruhi, kızım... Senin bu yaptığın düpedüz kepezektir. Bilirsin ki ben de Hayganuş da namus için can veririm. Sen ise kırk yıllık namusuuzu perişan ettin... Bu yenir, yutulur herzelerdendir? Ahir günümüzde senin yüzünden âleme terzil, maskara olacağız... İnsan, parasıyla rezaleti başına satın alır? [bu sırada postacı bir mektup getirir. Karabet Efendi açıp okur]: “Efendim kerimeniz matmazelin fotoğrafını gören müşterilerim bir günde beş yüz seksen sekiz tane mezkûr resimden sipariş ettiler. Eğer müsaade edecek olursanız sipariş edilen ve edilecek olan her resim başına size elli kuruş vermeyi taahhüt ediyorum. Cevabınıza muntazırım.”

Hayganuş- Karabet! Mihtat etmenin sırasıdır şimdi?

Karabet-[kollarını açıp Zaruhi’yi kucaklayarak] ah, yavrum, ciğerim... Bizi ihya ettin... Senin sayende devlet kuşu başımıza kondu... Haydi, elmasım şimdiden tezi yok, o fotoğrafçıya git... Ben senin ferasetinden eminim... Ah yavrum,

ömrümün bir tek gülü, senin o mini mini ayakların, baldırların kalçaların da hiç fena değildir...

4.2.2. Üçün Beşe Nispeti (İMZASIZ)

N.2, s.7, 19 Nisan 1339

(Vakıa bir Ramazan günü ikindi üzeri kazalarımızdan birinin ceza mahkemesinde geçer.)

Hâkim – (altmışlık bir ihtiyar... Oruç, yorgunluk, tiryakilik zihnine vurmuş, ne söylediğini, ne yaptığını bilmeyecek hale getirmiştir...) müddeiye kaç cigara içtin?

Müddei – (hayretle) ne sigarası hakim efendi?

Hakim – şey yanlış söyledim... yani kaç tokat vurdu diyecektim?

Müddei – üst üste tam beş tokat Hakim Efendi...

Hakim – (müddei-i aleyhe) bu biçareden ne istedin? Baban yerindeki herifi dövmeye utanmadın mı?

Müdde-i aleyh – dövdüm ama haklı dövdüm Hakim Efendi... Anlatırsam bana hak verirsiniz... Bu herif benim babamın amcasının çiftliğinde yanaşması imiş... Daha avukattan...

Hakim – (hiddetle) kısa kes...

Müdde-i aleyh – iyi ama Hakim Efendi... haklı olduğumu nasıl ispat edeceğim?

Hakim – vevvki haklı olmuşsun... haklı olmak adam dövmek için bir sebep teşkil etmez... (her çe bad abad mehkemeyi bitirmeye azm etmiş) beş tokat değil mi?

Pek ala.. on bir mecdiye ceza-yı nakdi... mahkeme hitam bulmuştur.(katibe)
Elhamdülillah işimiz kalmadı değil mi?

Katip – bir darb meselesi daha var...

Hakim – (dehşetle) nasıl... bir darb meselesi daha mı? Eyvah mahvoldum.
Tehir etsek...

Katip – siz bilirsiniz ama pek minasip olmaz fikrindeyim...

Hakim – (halsiz bir tavırla) peki... Gelsinler... (müddei ve müddei-i aleyh
mahkemeye girerler...)

Hakim – (merasim-i mahsuseyi ifadan sonra) Ramazan-ı mübarek hürmetine
lakırdıyı uzatmayın. Biriniz kim bilir nasıl bir münasebetsizlikte bulunmuş, öteki de
onu dövmüş. Bu malum...

Müddei – (mini mini boylu, köse sakallı, fitne yüzlü, geveze bir adam...
Hâkimin sözünü keserek) Hakim Efendi “biriniz bir münasebetsizlikte bulunmuş”
demekle aleyhimde ihsas-ı rey buyurmuş oldunuz... Halbuki usul-i muhakemat-ı
cezaiye kanunu mucibince bir hakimçç

Hakim – (bayılacak gibi kendi kendine) eyvah müthiş bir gevezeye çattık..
elinden nasıl kurtulacağız...

(Müddei on beş dakika mütemadiyen söyledikten sonra susar)

Hâkim – mesele kafi derecede anlaşıldı... Müddei müddei-i aleyhin canını
sıkacak sözler söylemiş...

Müddei – (sözünü keserek) bendeniz gibi arif bir adamdan böyle şey ümit
olunur mu?

Hakim – görenler Allah için söylesin... müddei-i aleyh de kızmış... bu
efendinin yüzüne üç temiz tokat atmış. Kararı yazınız kâtip efendi “müddei aleyh
müddeieye üç tokat attığından altı mecdiye ceza-yı nakdiye mahkûm edilmiştir.

Müddei – Hâkim Efendi hazretleri... Makam-ı riyaset haksızlık ediyor...

Hakim – ne söylüyorsun be adam sen aklını mı kaçırdın?

Müddei – (şerirane bağırarak) ya eyyühennas... adaleti mahkemelerden de sorup çıkarırsak halimiz ne olur?

Hakim – bağırma be herif... Zaten kafam kazan gibi... Yavaş söyle...

Müddei – Ortada bariz bir haksızlık var... Bundan evvelki davada başka türlü hareket ettiniz... Beş tokat vurana on bir mecediyeye mahkûm ettiniz... Öteki müddeiye her tokat iki mecediyeden fazlaya geldi. Ben üç tokat için altı mecediye alıyorum... Üçün beşe nisbetini iyi tayin ediniz... Ta ki hükm-i adalet yerini bulsun...

Hâkim – (Bayılacak gibi olur. Tenasüp kurmak değil yerinde duracak halde değildir. Müddei-i aleyhe döner.) efendi... Allah rızası için şu herife iki tokat daha at da on bir mecediye ver...

4.2.3. Tavsiyeli Müşteri (YARASA)

N.40, s.10, 10 K.Sani1340

Doktor Abdi Bey – Patrik Mehmet – Hicabi Bey – Ömer

(Vakıa: Doktor Abdi Bey'in muayenehanesinde geçer.)

Doktor- (bir hastayı teşyi eder) İlacınız bitince tekrar teşrif edersiniz... (yalnız kalınca bir koltuğa çöker) of!... Sabahtan beri ayak üzerindeyim, fena yoruldum.

Ömer- (girer) Saat dört buçuğa geliyor Doktor Bey.

Doktor- Gelsin. Ne var?

Ömer- Bugün Makri Köyü'ne konsülteye gidecektiniz.

Doktor- (yerinden fırlayarak) Eyvah! Ben onu tamamiyle unutmuştum. Tren kaçta?

Ömer- Beşi çeyrek geçe.

Doktor- Ne ise vakit var. Belki yetişirim.

Ömer- Ben her ihtimale karşı bir araba tuttum.

Doktor- Aferin Ömer, gittikçe gözüme giriyorsun. Hizmetime gireli on beş gün oldu olmadı, vallahi on sene yanımdaymışsın gibi sana alıştım. Fesimi, paltomu getir de ben gideyim artık.

Ömer- (bir koltuk üzerinde duran paltoyu, fesi alarak) Ben evvelden hazırlamıştım, efendim.

Doktor- (giyinerek) Senin kadar terbiyeli uşağa tesadüf etmedim... (kapıya doğru giderken) eğer konsültasyon uzun sürmezse son trenle dönerim. Eğer gece kalacak olursam ev sana emanet... Yatak odasını kilitle, anahtarını yanına al. Varım, yoğun hep o odada. Eh dünyanın bin türlü hali var. Yangın olur, hırsız girer...

Ömer- Siz merak etmeyiniz Doktor Bey, icab ederse ben bütün gece uyumam, evi beklerim.

Doktor-Yok, bu kadarı da fazla... Kulağında olsun diye söylüyorum...(saatine bakar) dara dar yetişebileceğim. (çıklarlar)

Ömer- (tekrar girer, etrafı dinler, pencereden bakarak) Haydi uğurlar olsun doktor efendi... (döner sağda bir kapıyı açıp seslenir) Mehmet... Mehmet be!...

Patrik Mehmet- (orta yaşlı, yorgun çehreli, sıfır numara bir külhanbeyidir.) Nasıl senin enayi caddeyi tuttu mu?

Ömer- Yelkeni açtık.

Patrik- Rahat rahat işleyebilecek miyiz?

Ömer- Ne demezsin arı gibi.

Patrik- Demin kapıdan şöyle bir kulak verdim, ulan herifi amma mandapisiye bastırıyorsun!... Çerkeyi sana emanet etti gitti değil mi?

Ömer- Çığırtkansız ökseye av düşer mi?

Patrik- Anahtar deliğinden dikiz edecek oldum, makaraları koyuyordum be. Kurt ağzında kuzu! (masa üzerinde duran sigaralardan alarak) hazır cigara varmış da ikram etmiyorsun.

Ömer- Teklifi mi var devletlim, için gitsin...

Patrik- Nereden başlayacağız?

Ömer- Evvela yatak odasındaki dolabı açarız. Para mı, mücevher mi artık ne çıkarsa bahtımıza. Sonra gümüş takımlarını paketleriz.

(Sokak kapısının çingırağı acı acı çalar)

Patrik- Kapının çingırağı mı bu?

Ömer- Vay anasını...

Patrik- Doktor dönüp gelmesin?

Ömer- (dinleyerek) Hayır... Onun çalışması değil... Bir müşteri olmalı...

Patrik- Yok der savarsın.

(Ömer süratle çıkar. Patrik masa üzerinde, kenarda köşede gözüne kestirdiği eşyayı ceplerine doldurur. Ömer bozuk bir çehre ile girer)

Patrik- Ne o be? Eyüp vapuruna binmiş gibi suratının kanı çekilmiş!

Ömer- (yavaşça) Sus... İçeride müşteri var..

Patrik- Savamadın mı?

Ömer- Dürzi asıldı be. Doktor evde yok, gece de gelmeyecek dedim, duvar mısın mübarek! Dikti kafayı, beklerim dedi.

Patrik- Balta oldu desen a! İşte bu aynasız kaçtı. Şimdi ne yapacağız?

Ömer- (başını kaşıyarak) Herifi sepetlemenin bir aresi var. Sen bir muayene et.

Patrik- Nasıl olur?

Ömer- Ağız yapma. Sırası düşünce diz dizici, papalcı günde bin kalıp değiştiriyoruz. On beş gündür uşaklıkta benim imanım gevriyor. Birkaç dakikada doktor oluver ne çıkar?

Patrik- Numara yapma be. Bu başka sanat.

Ömer- Doktorluk dediğin de ne? Avalın bileğini tutarsın, diline bakarsın, göğsünü, sırtını dinlersin, öksür öksürme, nefes al, alma dersin. Sonra da ilaca lüzum yok, perhiz et dersin. Bu kadcırcık da kollum atamazsan yuh senin ervahına...

Patrik- Vallah abukatsın, yine namusuma dokundun?

Ömer- (doktorun redingotunu alarak) Al şunu giy..

Patrik- (redingotu giyer) Adeta efendi oldum...(yüksek sesle) söyle, teşrif buyursunlar...(yavaşça) ben muayenede iken sen bohçaları bağla...

Ömer- (yavaşça) Orası kolay... (yüksek) Emredersiniz Doktor Bey. (çıkır)

Hicabi Bey- (girer mahcup tavırlı, orta yaşlı, temiz kılıflı bir zattır) Vakitsiz tasaddiimden dolayı affınızı rica ederim Doktor Bey.

Patrik- Estağfurullah... Buyurun, oturun.

Hicabi- Eğer Hüsniye hanım'ın tavsiyemeleri olmamış olsaydı tasaddie cüret edemeyecektim. (bir mektup uzatır)

Patrik- (mektubu alır) Bu mektup kime?

Hicabi- Zat-1 alinize efendim; Hüsne Hanımefendi'den.

Patrik- (mütehayir) Hangi Hüsne Hanım?

Hicabi- Merhum Rahman Efendi'nin haremi. Saraçhane başında konakları vardır. Vaktiyle Bursa'da komşu imişsiniz. Kulunuz Hüsne Hanım'ın süt biraderiyim. Bir hafta-i muaddem kendilerini ziyaret etmiştim. Bil münasebe zat-ı alilerini tavsiye ettiler: "hicabi, bir kere de doktor Abdi Bey'e kendini göster" dedi.

Patrik- Bir doktora da ev soracak değil a. Elbette bir derdi vardır.(yüksek sesle) hasta mısınız?

Hicabi- Sormayınız Doktor Bey, romatizmadan halim harap...

Patrik- Neniz var?

Hicabi- Romatizma efendim, müzmin, muannid bir romatizma... Ayaklarımda vakit vakit sızılar peyda oluyor, bazen de hafif karıncalanmalar... Hele ratıb havalarda evca' ve ızdırabatım teşeddüt ediyor.

Patrik- Bari kendinizi bir doktora gösterseniz.

Hicabi- İşte onun için efendimizi rahatsız ettim ya.

Patrik- (kendini toplayarak) Evet... Orası doğru... Fakat muayene ücreti peşindir... Hatırınıza bir şey gelmesin işte hani ya usul meselesi...

Hicabi- Takdim edeyim efendim, ne kadar?

Patrik- Dört lira...

Hicabi- Buyurunuz...(cüzdanını açarak dört lira çıkarır)

Patrik- (kendi kendine) Cüzdanda papel dolu... Kendi gelen. Kısmet bu kısmet... (yüksek) paltonuzu, ceketinizi çıkarınız. (Hicabi itaat eder) şimdi oturunuz... (göğsünü dinler)öksürünüz. Peki, sizin romatizmanız nerenizde?

Hicabi- Kısmen dizlerimde, kısmen ayaklarımda... tamamen muvazi değil... bazı doktorlar dual amik, bazıları arter yüzükalaruz dediler.

Patrik- (bir müddet düşünceli durur) Olabilir. Ne ilaç verdiler?

Hicabi- Hangi birini sayayım efendim? Biri hatırımda kalmadı. Fakat her tür ilacı tecrübe ettiler zannedirim. Mamafih birinin de faydasını görmedim.

Patrik- Hint yağı da içirdiler mi? Muhattarhanede başlıca ilaç hint yağıdır. Bıçak gibi de tesir ediyor.

Hicabi- (mütehayyir)Muhattarhanede mi?

Patrik- (kendi kendine) Vay canına az kaldı çam deviriyorduk(yüksek) şey hastanede diyecektim...

Hicabi- Hint yağının romatizmada istimal edildiğini ilk defa duyuyorum.

Patrik- Bu en son ilaçtır. Bu da fayda etmedi mi hiçbir şey fayda etmez.

Hicabi- Haricen mi yoksa dahilen mi istimal edilecek?

Patrik- (kendi kendine) Bunlar ne biçim laflar be!... (yüksek) öyle de olur öyle de... arada bir fark yoktur.

Hicabi- Nasıl olur doktor bey. Biri mideden kana karışacak diğeri cildin üzerinde duracak?

Patrik- İlacın cinsine göredir. Eğer bir doktordan daha fazla biliyorsanız buraya neye geldiniz?

Hicabi- Afedersiniz efendim, maksadım tasvir etmektir.

Patrik- (kısa kesmek isteyerek) Şimdi sizin ayaklarınızda ağrı var değil mi? Ala! Ayaklarınızı evvela sıcak suya koyarsınız. Sonra sıkıca örtünür yatarsınız, bir güzel terlersiniz. Sabaha bir şeyiniz kalmaz.

Hicabi- Fakat doktor bey, ben bu tarz tedaviyi nezle olduğum zaman tatbik ederim.

Patrik- Ayaklarınızın soğuk almadığı ne malum.

Hicabi- Efendim, romatizmamı arzettim, müzmindir...

Patrik- Sizi zorlayan yok efendim. Keyfiniz bilir geldiğiniz gibi gidebilirsiniz.

Hicabi- Kusura bakmayınız doktor bey... emredersiniz.

Patrik- Öyleyse soyununuz.

Hicabi- Soyunayım mı?

Patrik- Şimdi... İçeride benim yatak odama girer, epeyce örtünüp yatarsınız. On dakikaya kalmaz terlersiniz. O zamanda ben ilacınızı yaparım. Hastalarımı iyi etmek için ben rahatımı feda etmekten çekinmem.

Hicabi- Ulu cenabınızın şefkat ve merhametinizin hayranıyım doktor bey... (soyunmaya başlar ve patrik onu yatak odasına götürür)

Ömer- (girer) O sersem herif gitti mi?

Patrik- Sus yavaş söyle be. İçeride. (yatak odasını işaret eder) terlemeye yatırdım.

Ömer- Ne dedin?

Patrik- Ne ağzını açıp aval aval suratıma bakıyorsun. Bu canım yepyeni elbiseler göz göre bırakıp gidilir mi? Papel dolu bir cüzdan da cabası...

Ömer- Ulan yok yere başımızı belaya sokacaksın be...

Patrik- Ne belası aptal, ben yürüdüğüm yolu bilirim.(Hicabi'nin esvaplarını giymiştir.) sen işten haber ver, bohçalar hazır mı? (Ömer başıyla tasdik eder, patriğin eski esvaplarını uzatarak) sen can adamsındır, şuncağızları da paket ediver.

Ömer- (esvapları alarak) Haydi artık, kirişi kiralım... şeytanın işi yok, bir aksilik çıkar enseleniriz.

(patrikle birlikte çıkarlar)

Doktor-(girer) Saatim geri imiş, treni kaçırdım... (fesini paltosunu çıkarır) boşu boşuna da araba parası verdik.

Patrik-(girer, doktoru görünce şaşalayarak kendi kendine) Eyvah şimdi hapı yuttuk.

Doktor- (patriği görür görmez) Buyurunuz efendim, bir emriniz mi var?

Patrik- Şey... Malum... Yani hastalık...

Doktor- Muayeneye mi geldiniz?

Patrik- Evet

Doktor- Kiminle teşrif ediyorum efendim?

Patrik- şey... Evet, Hicabi kulunuz... Hüsne Hanım'ın sütkardeşi... Merhum Rahman Efendi'nin haremi Hüsne Hanım... Saraçhane başında konakları var... Bursa'da komşu imişsiniz.

Doktor- Teşerrüf ettik, oturunuz neniz var?

Patrik- Muayeneden evvel viziteyi vereyim(kendi kendine) herife emniyet gelsin, başka çare yok.

Doktor- (mütehayyir) Peşin mi?

Patrik- Alışmak işte...

Doktor- (memnun) Neniz var efendim?

Patrik- Vallahi bir çok doktorlara gösterdim. Asıl hastalığım romatizma ama acayip acayip hastalık isimleri saydılar. Ayaklarımda vakit vakit sızılar peyda oluyor, bazen de hafif karıncalanmalar...

Doktor- Romatizma efendim. Sizi bir muayene edeyim. (patriği muayene eder ve patrik bu esnada doktorun saatini aşırır) maşallah vücutça iyisiniz. Size romatizmanız için bir ilaç yazayım.(masaya oturur reçete yazar) buyurunuz.

Patrik- Sizi de rahatsız ettim.

Doktor- Bilakis teşerrüf ettik efendim.

Patrik- Allah'a ısmarladık doktor bey. (doktor teşyi etmek ister, mani olarak) zahmet etmeyin... (kendi kendine) duracak zaman değil sıvışmalı... (çıkır)

Doktor- (yalnız) Ne kibar adam! Pazarlıksız, dırıltısız gürültüsüz parayı çıkarıp veriyor... (kalkar) fakat tuhaf şey ömer nerede? (zile basar) acaba sokağa mı çıktı? (tekrar zile basar) pek garip... (çıkır)

Hicabi-(entariyle kapıdan gözükür) Doktor beni unuttu galiba... Biraz daha bekleyeyim bari! (tekrar odaya çekilir)

Doktor- (girer) Şimdi çıldıracağım, yemek odasındaki gümüş tatlı tabakları, çatal bıçaklardan da eser yok... Çekmeceleri kırmışlar içlerinde ne varsa çalmışlar. Ömer ne cehenneme gitti (etrafına bakınırken gözü bir dolabın açık duran çekmecesine ilişir) burasını da ellemişler...

Hicabi-(tekrar görünür) Bekle bekle artık sabrım tükendi.

Doktor- Bu adam da kim? (hicabi'ye) kimsiniz, burada ne işiniz var?

Hicabi- Doktor Abdi Bey'i bekliyorum.

Doktor- Bu kılıkta mı?

Hicabi- Doktor öyle münasip gördü.

Doktor- Hangi doktordan bahsediyorsun?

Hicabi- Bu muayenehanenin sahibi doktor Abdi Bey'den. Daha birkaç dakika Evvel burada idi.

Doktor- Bunu yüzüme karşı söylemeye cesaret ediyorsun ha!

Hicabi- Yalnız siz değil bütün cihana söylerim.

Doktor- Aklından zorun mu var senin, doktor Abdi Bey benim

Hicabi- Demin burada konuştuğum zat kimdi?

Doktor- Yavrum uyku başına sıçramış olacak. Tevil götürmez münasip bir kulp bulup uyduramıyorsun. Amma kabahat bende oldu. Vakitsiz rahatınızı bozdum. Evimi soyup soğana çevirdikten sonra yorgunluk dinlendirmek için uyku kestiriyordunuz.

Hicabi- Evinizi mi soymuşlar? Kim?

Doktor- Sen ve senin arkadaşların.

Hicabi- Doktorsan doktorluğunu bil herkesin namusu var.

Doktor- Sen kimsin bakayım evela bana onu anlat.

Hicabi- Hicabi

Doktor- Sizi Hüsne Hanım gönderdi değil mi?

Hicabi- Evet. Saraçhanede konakları vardır.

Doktor- Yalanı buldun ama talin yaver değilmiş... Hicabi Bey daha demin gitti.

Hicabi- Hicabi Bey gitti mi?

Doktor- (cebinden tabanca çıkararak) Fazla gevezelik istemez, haydi bakalım düş önüme, karakola...

Hicabi- Silahla şaka olmaz, valahi ben hırsız değilim.

Doktor- Yürü diyorum laf istemem.

Hicabi- Peki ama bu kılıkta nasıl sokağa çıkayım?

Doktor- Dinlemem yürü.

Hicabi- Vallahi ben hırsız değilim. Hicabi Bey benim tavsiyem de var.

Doktor- Sus utanmaz. Tavsiyeni karakolda göster.

4.2.4. Müdürü Davet (YARASA)

N.77, s.6, 25 Mayıs 1340

Lami Bey (40 yaşında)-Lamia Hanım (30 yaşında)-Huriye Teyze (50 yaşında)

Lami- Mutfağa gidip baktın mı? Yemekler nasıl? Misafirlerimize karşı mahcup olmayalım.

Lamia- Börek iyi kızarmamıştı. Tembih ettim, tekrar fırına salacak.

Lami- Bir de salata yapsak... Hüsnü Bey boğazını sever.

Lamia- Karısı Safder Hanım da pek titizdir.

Lami- Her neyse dikkat et de bir eksikimiz olmasın.

Lamia- Hiç merak etme. Yalnız bir şey düşünüyorum, bu ziyafetin bir tesiri olacak mı dersin?

Lami- Şüphesiz karıcığım, Hüsnü Bey bizim daire müdürüdür. Onunla ahbablığı ilerletirsek istikbalim temin edilmiş olur.

Lamia- Ben bir kere de salonu gözden geçireyim...

(Lamia Hanım salona gider ve biraz sonra “eyvah” diye bir çığlık koparak içeri girer).

Lami- Ne var, ne oldun?

Lamia- Eyvah! Başımıza gelenler.

Lami- Söylesene ne oldun?

Lamia- Daha ne olsun. Bugün Cuma değil mi?

Lami- Peki?

Lamia- Huriye teyzem bu Cuma öğle yemeğine gelmeyecek mi?

Lami- Öyle ya, öyle ya. Ben yeriyle unutmuştum.

Lamia- Şimdi ne yapacağız? Huriye teyzemi bilirsin, aksi, berbat huylu bir kadındır. Sözüni sakınmaz, on parmağıyla yemek yer. Misafirlerin yanında bizi rezil eder.

Lami- Evet, buna bir çare bulalım.

Lamia- Dur, kolayı var. Şimdi aşçı kadını Huriye teyzeme yollarım. Senin hasta olduğunu söyler.

Lami- Ala!

(Yarım saat sonra)

Lamia- Lami, Lami, felaket!

Lami- Yine ne var?

Lamia- Huriye teyzeme aşçı kadını göndermiştim ya, teyzem

Ne demiş biliyor musun?

Lami- Ne demiş?

Lamia- “Damat hasta mı? Dur ben şimdi geliyorum” demiş.

Lami- Eyvah!

Lamia- Aşçı kadın daha oradayken çarşafıya başlamış. Şimdi neredeyse gelir, yalancı çıkmayalım. Haydi, soyun yatağa gir.

Lami- Nasıl olur?

Lamia- İtiraz etme, Allah aşkına, teyzemin huyunu bilmez misin?

Lami- Peki, misafirler gelirse?

Lamia- Sen bir kere yatağa gir, ben teyzemi savarım, misafirlerin gelmesine daha vakit var.

Lami- Ya Rabbi sen bilirsin.

(Lami yatağa girer. Sarılır, sarmalanır, bir kalıp yatar, bir az sonra sokak kapısı acı acı çalınır. Huriye gelir.)

Huriye- Damadım nerede? Hastalığı nedir? Pek merak ettim vallahi.

Lamia- Sorma teyzeciğim, sabahleyin birden bire bir fenalık geldi. Baş ateşler içinde. Hiç etrafını tanımıyor. Doktora haber gönderdik. Daha gelmedi.

Huriye- Vah, vah. Vah, vah. Neden merak ediyorsun?

Lamia- Tifo olmasın diye korkuyorum.

Huriye- Allaha emanet... Dur ben bir bakayım.

Lamia- Yok, olmaz.

Huriye- (çarşafını çıkarır, oturur, bir sigara yakar) İnsanlık böyle günde belli olur. Ben seni yalnız bırakır mıyım hiç?

Lamia- Fakat bu sarı, tehlikeli bir hastalıktır.

Huriye- Kaderde varsa olur, nafile olmaz deme.

(Sokak kapısı çalınır)

Lamia- Misafirler geldi galiba?

Huriye- Ne misafirleri? (kapıya koşarak) İşte bu fena... Ama ben icab ettiği gibi işi nizamına koyarım. (çıkart ve dışarıdan sesi duyulur) efendim bugün kabil değil. Beyhude zahmet etmişsiniz. Lami bey ağır hasta. Nasıl sizi mi davet etti? Hasta diyorum Allahın kulu anlamıyor musun? Hem bulaşır hastalık. Haydi, uğurlar olsun.

(Sokak kapısı şiddetle kapanır)

Lamia- Eyvah! (düşer bayılır)

Huriye- (muzafferane girerek) Ne saygısız insanlar bunlar. Dert anlatmak kabil değil(kollarını sıvayarak) neyse def oldular. Şimdi Lamia, sen su ısıt. Ben

Lami'ye bir lavman yapayım. Harareti hafifler... haydi, vakit kaybetmeyelim.
Lavman da fayda etmezse pehlivan yakısı vururuz, o da fayda etmezse... ilh, ilh...

4.3. ŞİİR

4.3.1. “Halide Edib” Hanım’ın Koşması (NECDET RÜŞTÜ)

N.61, s.11, 5 Haziran 1340

Fırka re’simiz olurdu “Handan”

“Raik’in Annesi” seçilmeseydi

Gezmeye çıkardım ben de taş handan

“Harab Ma’bedler”den geçilmeseydi!

Ağlarım, sıhhattir baş tacı diye,

“Kalp Ağrısı” çekmek ne acı diye

Ölürdüm bu derdin ilacı diye

A’la buzlu ayran içilmeseydi!

Onbaşıyım, olsa tufan, kasırğa

Benimle harb eder kolordu, fırka

Sırtıma giyerdim atlastan hırka

Bu “Ateşten Gömlek” biçilmeseydi!

4.3.2. Gaz Ocağı (FERHAD)

N.5, s.14, 10 Mayıs 1339

Hüseyin üç aydır balkondan
Gözlüyor karşığı evin içini:
Ufacık bir ev ki saklıyor ondan
Yedi mahallenin bir pilicini.

Bu yeni kiracı sarışın bir dul:
Yapyalnız yaşıyor beslemesiyle.
Ederken akşamın sükunu hulul,
Şarkılar billur sesiyle

Bir akşam daha ilk şarkı bitmeden
Besleme haykırdı: “koşun, yangın var!”
Çılgılığı başka bir ev işitmeden
Hüseyin atıldı kapıya kadar...

Daha o çalmadan kapı açıldı:
Çıktı karşısına sarışın bir baş!
-Ne oldu?.. Nereye ateş saçıldı?..
Bu anda besleme koştı pür telaş...

Kızcağız daha “gaz ocağı...” derken
 Hüseyin fırladı elinde paspas...
 Ateşi söndürüp avdet ederken
 Hissetti kolunda sıcak bir temas!

Dedi ki hizmetçi kız olsa gerek..
 Dönünce ne görsün: hanım değil mi?
 Önce bir teşekkür.. sonra gülerek:
 “-yine buyurunuz, küçük bey emi?”

İşte o akşamdan beri ne zaman
 Tutuşsa karşıda bu gaz ocağı
 Koşarak söndürür bizim kahraman
 Sormadan alevler daha saçağı...

4.3.3. Edebiyatta Fütürizm (GECE KUŞU)

N.10, s.6, 14 Haziran 1339

Bizde ilk fütürist şair, hiç şüphesiz Ahmet Haşim Bey’dir. Mumaileyh fütürist bir tarzda yazdığı atideki manzumeyi gazetemize hediye etmiştir.

Genç ressamlarımızdan İbrahim Fehiman Bey dahi bu şiirin yağlı boya bir tablosunu yapmaktadır:

İkinci Defa Yine Akşam

Ah, bu akşam bostanlar aman ne güzel...

Fakat bülbül denilen şu mahluk-ı müptezel?

Niçin susmaz bir türlü, cırcır öter acaba?

Derviş isen mübarek, hani sırtında aba?

Eğer aşıksan güle bel bağlama, yanarsın!

Bir gül için sakın ha gel ahlama yanarsın!

Oh bu akşam dereler kaymak tutar sıcaktan;

Süt kokusu geliyor her köşeden bucaktan...

Sazlar açmış ağzını, kamış bükmüş boynunu,

Ahu gözlü bir kurbağa gösteriyor koynunu

Ah bu akşam gülüyor sular gölge içinde,

Keşke balık olaydım neft-i ülke içinde..

Ben bu akşam yeşil kerez topladım,

Kırmızıya boyayıp sevincimden hopladım!

Bülbül beni dinle, sen,

Benim gibi inlesen

Eğer aşıksan güle bel bağlama, yanarsın!

Bir gül için sakın ha gel ahlama yanarsın!

4.3.5. Asri Hayat(NECDET RÜŞTÜ) N.28, s.5, 18 T. Evvel 1339

Şu asırda hiç yaşar mı bir insan

Haftada bir vermezse “Te Dansan”

Alışmalı “sivilize” olmaya

Ağda yapıp bıyıkları yolmaya

Her bir koca yapmalıdır avanta

Karısına almak için lavanta

Şık beylerin cebi delik olmalı

Servetleri bir metelik olmalı

Babaları bulamazken yiyecek

Almalıdır kızlarına giyecek

Satılmalı evde bütün kap kacak

Küçük hanım samur manşon alacak

Tutulmalı borca batıp kocası

Karısının sinemada locası

Oturulmaz Fatih'teki odada

Mutlak yazı geçirmeli modada

Asri hayat asri hayat diyerek

Şık gezelim peynir ekmek yiyerek

Dalalım bir kör dövüşü gidişe

Şeytan bile şaşsa kalsın bu işe

4.4. MEKTUP

4.4.1. İstanbul Mektupları 4 (FAKİR)

N.45, s.5, 14 Şubat 1340

Efendim İstanbul mine'l-kadim bir belde-i nifak ve fesat olmakla meşhurdur. Yıl geçmez ki bir iki cemiyet-i hafiye ve suikast teşkilatı keşfedilmesin ve izhan nasa birkaç gün veya birkaç hafta düzahı bir vale ve haşyet-tarı olmasın.

Kah “halaskara” kah “migehtancı” kah “kıvıllı haçer” namında bir zümre türer; kah mürtecilerin azgınlığından, kah koministlerin kıvıllınlığından endişe edilir. Bazen Rumlardan mürekkep bir cemiyetin Ayasofya’ya haç asmasından Müslümanlar, bazen Müslümanlardan mürekkep bir heyetin Fener Patrikhanesini basmasından Rumlara korkar. Bir gün Damat Ferit’ e, ertesi gün İngiliz kumandanına suikast rivayetleri çıkar; onlar biter, İstanbul’u yakmak teşekkül etmiş gizli bir Ermeni kundakçılar komitesinin keşfi havadisi efkârı dehşetler içinde bırakır. O biter. Yahudilerden mürekkep bir secar heyetinin- bu mübarek vatandaşların suikastları bile sukün perverane ve edibanedir- Bursa’da bilmem ne edip ne işleyip fundaları düşürüp çıkaracağından veya İstanbul’u ekmeksiz bırakacağından bahsolunur. Hasılı nice yıllardan beri İstanbul ahalisi tek durmaz, kah korkar kah korkutur.

Bu mülâhazatı serdetmekten maksadım şudur ki bulunduğum otelin h-kahvehansinde tesadüf ettiğim bazı insanlar garip ve acip tavırlarıyla nazar-ı şüphemi celp eylemeye başlamışlardı. Muhtelif devairde memur olduğumu iştiğim bazı zevat akşam üstleri ikindiye doğru bu kahvenin bir köşesinde akt-i meşveret ederlerdi. Bu zevata pespaye güruhundan yarım papuçlu bir takım külhan beyler iltihak ederlerdi. Bir bahaneyle yanlarından geçtiğimde seslerini keserler ve birbirlerinin kulağına eğilerek fiskos ederlerdi.

Güneş gurub edip sokaklara zulmet çökünce bu şüpheli kesân kahveden çıkarlar ve etraflarına bakına bakına karşı ki dar sokağa dalıp giderlerdi.

Meşhudat-ı mütemadiyem neticesinde kanaat eyledim ki bu kimseler bir cemiyet-i hafiyeye mensuplarıdır ve ortalık karardıktan sonra akt-i içtima eylemeye giderler ve hatta bu şüpheli kesân arasında bir takım zabıta memurları da vardır.

Bir güne vazif-i resmîyem olmadığı halde hamiyet-i milliyem galeyana geldi ve gördüğüm şeylerden zabıtayı haberdar etmek suretiyle bir hizmet-i vataniye de bulunamaya azmettim. Bu arzu ile karakola gittim, serkomser efendiye keyfiyeti bertafsil anlattım. Akıllı uslu bir adama benzemekle beraber biraz tebessüm etti: “Teşekkür ederiz efendi hazretleri. Zabıta vazifesini yapar. Siz merak buyurmayın” dedi.

Gerçi komiser efendi “siz merak buyurmayın” diye teminat verdi ama işler yine eski tas eski hamam. Cemiyet-i hafiye azası yine sanki misillü her akşam kahveye uğruyorlar ve gece olunca karşı ki sokağa dalıp gidiyorlar. İhtimal ki komiser efendi de bu teşkilata dahil bulunuyor. Başladığım her hangi bir işi yarım bırakmak adetinde olamdığım için bizzat tahkikat ve tetkikat icrasına karar verdim. Bir cemiyet-i hafiyeyi meydana çıkarmak mühim bir muvaffakiyet olup hem ecr-i maneviyesi vardır, hem inde’ne-nas insanın kader ve kıymeti mezdat olur ve günün birinde belki mebusluk payesine dahi erer.

Bir akşam tebdil-i şekl ve kıyafetle otelden çıktım ve ortalık kararırken karşı ki viraneye gidip saklandım.

Biraz zaman sonra zulmet-i leyl içinde hayalet-asa bir takım insanlar belirdiğini ve bunların bir kahvehane yanındaki ufak bir kapıdan içeri girdiğini gördüm. Ben dahi bu hizmet-i vataniye yolunda feda-yı hayat etmeye göze alıp onlara perva oldum. Tam kapıdan girerken bir şahs-ı mechul: -Nereye? Diye dual etti. Ben hiç futur getirmeyip: -Yabancı değilim, ben dahi sizlerdenim, dedim. Kapıdan duhuli müteakip dar ve muzlim bir merdiven vasıtasıyla mahzen gibi bir yere inilirdi. Yüreğim berg-i hazan misüllü titremekte idi. Ancak azmimden dönmeyi nefsim züll addedip mezkur merdivenden indim. Bir de ne göreyim? O mahzen gibi dar ve müteaffin yerde bir mükellef bezm-i işret kurulmuş, şeyh u şab sığar u kibar, amir u memur bade-nuş olup duruyor. Derhal ayaklarım suya erdi. Benim cemiyeti hafiyeye zannelediğim insanlar meğer istanbulun meşhur ayyaşlarıymış. Payitaht-ı sabıkta müskirat men edilince bu kabilden gizli meyhanler vücüda getirmişler. Ehli keyf geceleri sabıkı misüllü ıyş u nuş ederlermiş.

Yanıma mavi önlüklü bir şişman kimse gelip “Efendi rakı mı içersiniz” dedi. Derhal tehevür ettim: “Sen beni hangi haramzadeye benzettin ki böyle na-beca teklifte bulunmaya içtisar ediyorsun” diye cevap verdim. –ya öyleyse burada ne işin var? Dedi. –Hükümetin rızası hilafına teşkil ettiğiniz bu bezmi r’yu’l-ayn görüp zabıtaya ihbar etmeye geldim dedim.

Mavi önlüklü saki hiç havf u heyecan eseri göstermeyip “Ma’al-selame efendi hazretleri istediğiniz yere şikayet edebilirsiniz” dedi.

Hemen o hafi bezm-i cemden çıktım. Sokakta bir polis memuruna rastgelip işi anlattım. Fakat memur efendi bir eda-yı garip ile yüzüme bakar ve sözlerimi anlamaz gibi bir takım işmizazlar yapardı. Kaşlarını gözlerini eğip ağzını kah bu yana kah o yana çarpıtarak: “Be adam. İşin mi yok. Herif anzorotu bulmuş durur mu” yolunda bir takım bi-mana sözler söyledi ve fırtınaya tutulmuş sefine gibi iki tarafa yalpa vurarak uzaklaştı derhal fehm ettim ki o dahi sarhoştur. Binaenaleyh şikayet imkanı kalmadığı için otele dönüp yatmayı muvafakat-ı maslahat gördüm.

Sonradan istihbar ettiğime göre İstanbul’da buna mümasil daha nice teşkilat-ı hafiye varmış lokantalarda kahve fincanı, su bardağıyla rakı, şıra namıyla halis şarap, bar-ı tesmiye edilen bir nev’çalglı kahvelerde çay namıyla bir nev’ sert badeler getirirlermiş.

İşte İstanbul’da müskiratın men’inden sonra böyle bir hal taaddüs etmiş gizli içki satıcılığı bir nev’ ticaret haline gelmiş ve elde edilen en mühim netice müskirat vergisi namıyla devlet kasasına girecek varidatın bir takım nakıs erbab-ı hayal kesesine girmesi olmuştur. Baki sağ u var olasin yar-gar-ı vefakarım efendim.

4.5. MİZAHİ FIKRA

4.5.1. Sevimli Misafir (İMZASIZ)

N.49, s.9, 13 Mart 1340

Herifin biri evlenir. Birkaç gün sonra hizmetçi kadını tenhaya çekip evin içinde kendisi yok iken ne olup bittiğini, kimlerin gelip gittiğini gizlice haber verirse mükâfatını icra edeceğini söyler hizmetçide bu vazifeyi maalmemnuniye kabul eder. Aradan bir iki gün geçer. Herif birgün evine gelirken kapısından bir erkek çıktığını görür. Hizmetçiyi çağırıp der ki:

-Bu gün eve kim geldi?

-Kimse gelmedi.

-Saklama. Doğru söyle. Ben gözümle gördüm. Şimdi kapıdan bir erkek çıkıyordu.

-Ha!... O, bugün gelmedi; akşamdan gelmişti.

4.5.2. Kadının Mantığı (İMZASIZ)

N.11, s.5, 21 Haziran 1339

Kadı - Niçin kocandan ayrılmak istiyorsun kızım?

Kadın – Kocamla anlaşamıyoruz. Hiçbir fikrimiz birbirine uymuyor.

Kadı – Sen neye zevcenden ayrılmak istiyorsun?

Erkek – Ben de aynı sebepten fikirlerimiz birbirine uymuyor.

Kadı – Başka sebep yok mu?

Kadın ve erkek – Hayır.

Kadı – Hiçbir noktada ittifak edemediğinizi söylüyorsunuz halbuki birbirinizden ayrılmak noktasında pek ala ittifak etmişsiniz. Şu halde adem-i ittifak sebebiyle birbirinizden ayrılmanıza ne mantıken ne de şer'an cevaz yoktur.

4.5.3. Meyve-i Memnu (İMZASIZ)

N.34, s.12, 25 Mayıs 1339

Hoca merhuma bir elma fidanı hediye etmişler, o da binbir ihtimamla bahçesine dikmiş. Mevsimi gelmiş fidan çiçek açmış. Yavaş yavaş tomurcuklanmış,

nihayet bir küçük meyve vermiş. Hoca iştiaqla meyvenin kemale ermesini beklermiş. Bir sabah pencereden nazlı fidanını seyrederken bir yobaz molla çitten atlamış. Bunu gören Hoca da sopasını kapıp bahçeye fırlamış. Fakat mollanın elmayı koparmasıyla dişlemesi bir olmuş. Hoca'nın hiddetten gözü kararmış, sopayı kaldırıncaya mollanın kafasına indirmiş.

Molla: “aman hocam günahdır... sen Müslüman değil misin?.. Bir elma için insan dövülür mü?” diye feryada başlamış.

Hoca hem sopayı indirir hem cevap verirmiş:

-Behey imanı yok kafir... Allah Allahken Adem'le Havva'yı bir elma yüzünden cennet gibi yerden kovdu... Ben sana iki sopa vurmuşum çok mu?

4.5.4. Kurt Başı (İMZASIZ)

N.39, s.7, 2 K. Evvel 1339

Bir kasabanın güzel fakat harap bir camii varmış. Zengin ve diyanetperver ahaliden bir kısmı aralarında iane toplayarak camii tamir ettirmeye karar verirler, başka bir şehirden sanatkar bir usta getirirler.

Usta üç ay çalışır; minareyi, kubbeyi tamir eder; dahildeki bozulmuş hutut, nukuş ve tezyinatı düzeltir, mihrap ve minberi tezyin eder; fazla olarak da cevizden bir vaiz kürsüsü imal eder.

Kasaba ahalisi bittabi pek memnun olur. Fakat bir müessese vücuda gelsin de bir takım fuzuli münekkitler ortaya çıkmasın olur mu? Üç beş ham ervah softa bir araya toplanırlar: “bu camide namaz kılmak caiz değildir. Çünkü ne idüğü belirsiz bir adam olan usta, vaiz kürsüsüne canlı mahluk tasviri yapmıştır” diye gürültü etmeye başlarlar.

Softaların tasvir dedikleri şey kürsünün cevizden oyulmuş güzel bir mozaïğidir. Softalar bunun bir kurt başı resmi olduğunu iddia ederler, “işte ağzı, işte dişleri, işte gözleri, kulakları” diye oymaları göstermeye başlarlar.

Eşrafın içine de bir kurttur düşer. “eğer doğruysa namazlarımız fesat olur. Bunu bir bilenden tahkik edelim” derler ve Hoca Nasreddin merhumu tayin ederler.

Ahali camiye toplanır. Nasrettin Hoca kürsüyü uzun uzadıya tetkik eder neticede “Allahualem bir kurt başıdır, hakikaten gözleri, dişleri kulakları bellidir” der.

Eşraf asabileşir “Demek ki bu melun usta bizi aldattı. Verdiğimiz parayı geri alalım” diye söylenmeye başlarlar.

Hoca merhum cevap verir: “Gerçi usta bir canlı mahlûk yapmıştır. Ancak bu hareketi su-i niyete mekrun değildir. Maksudı şudur ki kürsüde kurt başını gören eşekler korkusundan oraya çıkıp halka vaizlik etmesin içindir.”

4.5.5. Kaz Dolması (İMZASIZ)

N.58, s.5, 15 Mayıs 1340

Davut Efendi ekseri şişmanlar gibi boğazına fala düşküdü. Onun için sofraya başından dah güzel eğlence yeri, hafif hafif dumanı tüten yemek tenceresinden daha zevkli bir manzara mutasavver değildir.

Bir Ramazan akşamı Davut Efendi’yi zengin bir komşusu iftara davet etmişti. Misafirler sofraya başında topu bekleyerek sohbet ediyorlardı.

Davut Efendi böyle zamanlarda konuşmayı sevmez, yemek sahanlarının karşısında tahayyülat-ı şairaneye dalmayı beyhude gevezeliğe tercih ederdi. O akşam sofrada bir kaz dolması vardı. Davut Efendi dirseklerini masanın kenarına dayamış, dolmanın rayihalı baharıyla mest, düşünüyordu. Misafirlerden biri:

-Davut Efendi siz hiç konuşmuyorsunuz, dedi.

Komşulardan patavatsızlığıyla maruf biri onun yerine cevap verdi:

-Davut Efendi karşısındaki kaz ile meşgul.

Bütün gözler gayr-i ihtiyari sofranın öbür tarafında, Davut Efendi'nin tam karşısında oturan ev sahibine döndü. Yemek odasında bir dakikalık ağır ve mahcup bir sükunet hüküm sürdü.

Münasebetsiz komşu kırdığı potun farkına varmıştı. Onu tamir etmek isteyerek dedi ki:

-Maksadım yanlış anlaşıldı. Ben sofranın üzerindeki kazdan bahsetmek istedim.

4.6. DENEME VE FIKRA

4.6.1. Politikacıların Kârı (***)

N.44, s.2, 17 Şubat 1340

-Bazı mebusların maaşlarını üç yüze ibla etmek için verdikleri takrire...

-Rica ederim kes artık. Kabak tadı verdi. Yirmi gündür bu dedikodudan epeyce bulantı geldi. Evde bu, sokakta bu, kahvede bu, dairede bu... Allah insanı İstanbul'un diline düşüreceğine kör kuyuya düşürsün daha iyi. Memur aylığına zam ettirmek için 80 türlü hokkabazlık eder, hoş görülür. Tüccar, esnaf karını fazlaştırmak için hergün havaic fiyatına zam eder, ses çıkmaz. Gazeteler sürümünü arttırmak için her gün birkaç kişinin ayağına ip takar, kimse bir şey demez. Mebus "Aylığım az geliyor. Geçim kaygısından kurtulmadıkça rahat kafa ile iş görmeyeceğim. Binaenaleyh bende bir miktar zamma muhtacım" derse mi kabahat oluyor? İşin nihayetinde mebuslukta bir iş, bir maişet kapısıdır.

-Öyle ama zannederim ki iki yüz lira gördükleri işe ve memleketin maişeti hazırasına göre azdır. Bu para ile insan velev ki Ankara gibi gulla-yı es'arın...

-Şu boş dedikoduyu bırakta sana bir hikaye söyleyeyim : “Derdi maişetle bağı yanmış bir biçare, soğuk bir ramazan günü camiye girmiş sobanın yanına bağdaş kurmuş. Hem sırtını ısıtır, hem vaaz dinlermiş.

Vaiz sadakadan bahsettiği sırada demişki: “ey cemaati müslimin... sadaka veren cenabı hakka bir fahiş faizle borç vermiş olur... cenabı hak ise şimdiki borçlular gibi adamı kapı kapı, mahkeme mahkeme dolaştırmayıp zatı barisince muayyen vadenin hululunda bu borcu faizle beraber eda eder. Dünyada tasattuktan daha karlı bir ticaret yoktur. Cenabı hak iki verene tez zamanda üç verir. Halbuki en büyük faizci nihayet yüzde beş nisbetinde faiz alabilir. (anlaşılan hikayenin zaman-ı cereyanında şimdiki gibi yüzde asgari yirmi beş, azami atmış faizle para ikraz eden müesseseler henüz mevcut değilmiş.)

Ey nas! Hanginiz fukaraya iki verirseniz Allahtan üç, iki yüz verirseniz dört yüz alırsınız. Hele bir dediğimi yapın. Sözüm çıkmazsa bana gelin evel Allah ben buradayım” vaiz efendinin elini göğsüne vurarak tannam bir sesle verdiği bu teminat ahaliye tesir eder. Herkes camiden çıkarken cebindeki kapıda bekleyen fukara-yı sabirine sadaka etmeye tabir-i diğerle cenab-ı hakka ikraz eylemeye başlar. Bizim bahsettiğimiz fakir adam evvela şöyle bir muhakeme yapar: “Gerçi bu sadaka ticareti karlı bir iştir. Ancak bizim gibi bu günden yarına geçineceği olmayanların ikraz muamelesine başlamak için kafi sermayeleri yoktur... bahusus eskaza vade uzarsa beklemeye takatim yoktur. Ahalinin hissi merhamet ve fakr ticareti galeyana gelmiştir. En doğrusu şudur ki bende kapı önünde bekleyen dilenciler arasına karışayım, yere bir mendil yayıp el açayım. Cenab-ı hak tarafından faiziyle beraber eda edilmek üzere elbet banada üç beş kuruş veren olur.”

-Hakikatan doğru bir müteala

-Evet, doğru müteala ama hırs u tama denilen ifrit bir insanın kalbine girerse o insanda selamet-i muhakemeden eser kalmaz. Birçok kimselerin sadaka verdiği gören fakir bu defada şöyle bir kombinozon düşünür: “Hırkamın astarının içine her

ihtimale karşı ihtiyat-ı akçe olmak üzere on kuruş diktim. Şimdi bu on kuruşu fukaraya veririm. Cenab-ı hak on beş kuruş verir, bu beşi tekrar verir, yirmi iki buçuk kuruş alır ve böyle böyle sermayeyi arttırarak zengin olurum.” Hasılı fakir adam hırkasının astarı içindeki on kuruşu dilencilere dağıtır ve cinayet-i hakkın göndereceği on beş kuruşu tahsil etmek üzere sokaklarda dolaşmaya başlar. Bir pencereden yere bir şey düşer. Fakir adam para sanarak alır. Bakar ki portakal kabupundan başka bir şey değil. Bir ağacın tepesinde çıkıya benzer bir şey görür heyecanla ağaca çıkar, bakar ki adi bir uçurtma kuyruğu. Hasılı akşama kadar sokak sokak dolaşır, süprüntülükleri karıştırır, kaldırımın söküük taşlarını kaldırarak altında define arar. Yok. Yok. Yok. Gece yaklaşır, fırınlardaki sıcak ekmeğin kokusu fakirin şamesini gıcıklamaya, açlık ve yorgunluğun tesiriyle bir bedbinlikte başlar. Vaize de kendi aklında küfrederek karanlık sokaklarda dolaşırken açık bir lağıma tesadüf eder. Nasılsa gözüne pis suların içinde beyaz bir şey ilişir. Eğilir bakar ki bir kese, maden para zamanlarına mahsus örme bir para kesesi suyun içinde hafif hafif temevvüc ediyor. Adamcağızın artık şüphesi kalmaz: “Yarabbi senin mürüvvet ve ihsanından ve vaiz efendinin sözünden şüphe ettiğim için beni affet.” Der ve keseyi almaya çalışır. Fakat bu tahlis ameliyesi de güç bir iştir. Kolunu uzatır yetişmez, bir değnekle almaya çalışır, olmaz. Nihayet bir fasulye sırtığı bulup getirir, keseyi yavaş yavaş kenarına çeker, yakalar. Fakat tam bu sırada bir kaza olur, adamcağız tepesi aşağı lağımın içine dalar. Pisliklerin içinde bir çırpındıktan sonra bin bela ile kendini kurtarır. Bereket versin kese hala elindedir. İnsan böyle müşkülât ile ele geçirdiği şeyi feda etmektense canını feda eder öyle değil mi? Sonra keseyi açar.

-Kese tabi boş değil mi?

-Hayır, azizim bilakis çil kuruş ile dolu, hem de vaizin vaat ettiği miktarda yani on beş adet. Fakir adam hamama gider temizlenir, ekmek peynir alır. Rahat bir uyku uyur ve ertesi sabah mahalle kahvesinde hikâyeyi anlatmaya başlar etrafına biriken kalabalık hayretler içindedir. Vaizin sözlerinde ki keramete kimsenin şüphesi kalmaz. Hazırın arasından biri fakire sorar: “-Mademki bu sözün doğruluğunu denedin, şu halde bu karlı işe devam edeceksin.” Fakir cevap verir: “Amenna, sözüne iman ettim ancak bu işe devam etmek fikrinde değilim “bunun sebebi ne” “sebebi şu ki vaizin dediği gibi cenab-ı hak ona beş nispetinde faiz veriyor. Ancak bu faiz her

ne kadar fahiş olsa insanın boğazına kadar pisliğe batmasına değmiyor ve hamam masrafını ancak kurtardığı için kar bırakmıyor.”

Bu hissedene şu kıssadan çıkaracağım ki siyasi adamlar uzaktan bazen kârlı işler yapıyor, fazla kazanıyor gibi görünüyorlar, herkesin nazar-ı hasedini celbederler ancak bu meslekte öyle kazalara uğrarlar, üstlerine öyle çirkefler sıçrar ki bütün kazandıkları bu pisliği temizlemeye kafi gelmez.

4.6.2. Ramazan Sonu (***)

N.6,s.4,17Mayıs 1339

Taat ve ibadet, imsak ve itikaf ayı nihayet buldu. Mahyaların yazdığı gibi yalnız “Şehr-i Ramazan” a değil gece eğlencelerine; çayhane sohbetlerine; saz ve niyaz âlemlerine; hele o şehzadebaşı divan yolu piyasalarına da elveda. Arefe gecesi sokakların ışıkları kararıyordu. Son baharın yaprak dökümü gibi bunda da bir garip hüznün var.

Hayalen şu kocaman ahşap evlerden birine girelim, ramazanda darmadağın olan aile efradı nihayet bir araya toplanabilmiş mamafih her biri bir köşede dalgın, herkes kendi aleminde.

Küçük bey düşünüyor: “Şehzadebaşı akıntısına ağ kurup kısmet beklediğim geceler nerede? Çayhanelerden birinde bir sandalye atmak, dalgalı saçlarımın briyantini elektrik ışıklarında parlatarak beklemek kifayet ederdi. Her gece ağıma bir iki kısmet düşerdi. Hem de ne zahmetsiz ve külfetsiz... “küçük hanım..” neydi operette geçirdiğim rühani geceler... Operet güya karşiki sahnede değil bizim locada oynardı. Köşenin karanlığına vuran ışıklar çehrenin bütün kusurlarını silerdi, ne yüzümün çilleri belli olurdu, ne gözlerimin kirpiksizliği! Gözlerim kim bilir ne derin, rengim kim bilir ne parlak görünürdü. Esatir melikelerinden daha bahtiyardım. Salondakiler beni aşağıdan yukarı, karşı ve yan locadakiler profilden, galeridekiler kuş başı tepeden görürlerdi. Hasılı görünmeyen, takdir edilmeyen pek az yerim

kalırdı. Meftuniyet havası içinde adeta muallâklarda uçardım. Heyhat!” onun ablası düşünüyor: “Yine aptal kocamla başbaşa kaldım. Hiç olmazsa üç beş adam akıllı erkek yüzünde gözlerimi eğlendiriyordum. “Damat bey düşünüyor: Ne olduysa bana oldu. Yine bu asık yüzlü, sevimsiz kadına kaldık. Hi olmazsa ara sıra kaçamak yapıyor çeşni değiştiriyorduk. Allah geçen Ramazanlar hürmetine bana sabır ihсан eylesin.” Ramazanı geçirmek için dışarıdan gelmiş fakir ve pis boğaz süt baba düşünüyor: “misafirliği uzatmak için artık bahane kalmadı. Bayram hediyelerini aldıktan sonra naar pılyı pırtıyı toplamak lazım geliyor. Ete, süte, bala, baklavaya elveda. Hey Ya Rabbim ne olurdu senenin altı ayını Ramazan yapsaydın.” Büyük Hanım düşünüyor: “mübarek göz açıp kapayıncaya kadar geçti. Oruç tutamıyordum ama ibadetimi yapıyordum. Sahura kalkıyordum. Abdestimi alıp namazımı kılıyordum. Öğleden sonra arşafımı giyip cami cami geziyor, Allah kelamı dinliyordum. Neydi o sürmeli Hoca’nın vaazları? Allah dedikçe yüreğinin içi görünüyordu. Sakalı kuzguni siyah, yanakları elma gibi kırmızı, sürmeli gözleri ahu gibiydi. O vaaz ederken min tarafallah insanın içine ifil ifil bir şeyler oluyordu.” Uşakta, hizmetide, hatta bu ganimet ayında iki misli büyüyen pamuk kedide aynı nev’den tahassürler, düşünceler.

Yalnız evin efendisi başka türlü düşünüyor: “hamd olsun kazasız belasız savuşturduk. Mamafih acaba zannettiğim kadar kazasız belasız mı oldu? İpin ucunu fena halde kaçırdık.”

Bir abtal varmış. Birgün derin derin düşündüğünü görmüşler. Ara sıra başını sallayarak dehşet işaretleri yapıyormuş. “Ne düşünüyorsun? Neden korkuyorsun?” diye sormuşlar. Şöyle cevap vermiş: bir sene bittiği vakit yerine bir başka sene geliyor. Onun yerini alıyor. Ya Maazallah o ikinci sene tam zamanında gelmeyecek olursa bu dünyanın hali ne olur?”

Büyük Bey Efendi’de buna benzer mülâhaza var. Mamafih o bahsettiğimiz abdalın tam aksine düşünüyor:

“Ramazan bitti. Fakat ya bu Ramazan biter bitmez arkasından öteki Ramazan geliyormuş olsaydı benim halim ne olurdu?”

4.6.3. Paydos (***)

N.49, s.2, 13 Mart 1340

(Boğaziçi vapurlarının yan kamarasından birinde uzun boylu, zayıf bir avukat ile kısa boylu, şişman bir efendi arasında)

Uzun boylu- son vukuata ne dersin? Şayan-ı hayret değil mi?

Kısa boylu- evet. On beş gün içinde Yunanı denize dökmek havsalaya sığmayan bir muvaffakiyet. Allah halimize acıdı.

Uzun boylu- o vakıa eski. Ben daha yenilerden bahsettim.

-Anladım İngilizlerin İstanbul'dan çıkması. Ben zaten daima söyledim. Zalim düşmanın güzel payitahtımızda yaptığı itisafatın er geç gayretullaha dokunacağını bilirdim. Allah Kuva-yi Milliye'den razı olsun. Payitahtımız kurtulduğu için ne kadar hamd ü sena etsek azdır.

-(gülerek) dikkat et İstanbul'a hala payitaht diyorsun.

-(hayretle) nasıl? İstanbul payitaht değil mi? (yavaş yavaş hatırlayarak) öyle ya... Hakkın var... Merkez hükümet Ankara oldu diye kulağıma bir şey çalınmıştı. Şimdi hatırlıyorum.

-Aman azizim. Sen memleket işlerine ne kadar az alaka gösteriyorsun. Ashab-ı kehf gibi bir senedir uykuda mısın?

-Onun gibi bir şey. Ben adeta köylü oldum. Senede bir İstanbul'a iniyorum. Daima çiftimle çubuğumla meşgulüm. Gazete okumuyorum. Etrafımdaki insanlar da benim gibi dünyadan bihaber bir takım aile ve gaile sahipleri. Bunun için hiçbir şeyden haberim yok.

-Demek bermaret ıslahatını bilmiyorsun?

-(meraksız)bilmiyorum, merak da etmiyorum.

-Fakat azizim. Memleket işlerine bu kadar lakayt kalmak ayıp bir şey.

-Doğrusunu ister misin? İslahat, inkılâp sözünden yana tiksınme geldi. Kendimi bildim bileli, yani tam elli senedir bu teraneyi dinleye dinleye kanıksadım. Mütemediyen idareler değişir, her defasında “artık şöyle oluyoruz, böyle olacağız” diye bir sürü boş lakırdı, kof ümit netice yine eski hamam, eski tas.

-Ben de, herkes de senin gibi düşünmeye başlamıştık, ama bu defa fikrimi değiştirdim. Neden bilir misin? Çünkü eski inkılaplar sadece tabirat ile uğraşırlardı. Bu, kökünden yıkıp yapıyor. Eski inkılaplar yalnız şekil ile hokkabazlık yaparlardı, ruhu yine muhafaza ederlerdi. Bu son inkılabın ruhunu sana bir hikaye ile anlatacağım. Gayet vazifeperver bir yapı ustası varmış. Bütün ömrünü ev yaptırmakla geçirmiş. Sabah ezanından akşam ezanına kadar yapı yerinde dolaşır. Mütemediyen “ taş getirin, kum arabalarını boşaltın, kireci karıştırın, tuğlaları istif edin, tavan tahtalarını çakın” yolunda emirler vererek ameleyi çalıştırmış. Adamcağız elli sene mi yaşar, altmış sene mi, orası bize lazım değil, nihayet vadesi gelir. Bir gün ağır bir surette hastalanarak ecel döşeğine yatar. Yatar ama akli fikri hala işinde. Hala yatağında “bağdadileri çakın, kapıları mıhlayın” diye emirler vererek sayıklıyor. Daha sonra ihtizar başlar. Etrafında Kur’anlar okunuyor fakat zavallı usta bir türlü ölemiyor. Ağzından burnundan kanlı köpükler gelirken “kum arabalarını boşaltın, kireci karıştırın” diye söyleniyor. Birgün üç geçiyor bu sayıklayış facia halini alıyor. Akrabası, ahabpları ölüp kurtulması için dua ediyor. Fakat vazife hissi onu öyle kavramış ki bir türlü rahat rahat ölmesine müsaade etmiyor “tavan tahtalarını çakın, tuğlaları istif edin” diye bağıyor. Nihayet ihtiyar kalfalardan birinin aklına bir çare gelir; muhtazırın yanına gider, kulağına eğilir; akşamüstleri inşaatın tatilini ameleye ilan için bağırdığı gür, dik sesle avazı çıktığı kadar “paydoooooos” diye bağıırır. İş başı usta bunu duyunca dehal sakinleşir, vazifesini bitirmiş bir insan sükun-ı müsterihiyle teslim-i ruh eder. Bermaret kararıyla yıkılan köhne müesseseler tıpkı bu halet nezide “kumları taşıyın, çivileri çakın” diye boş, beyhude emirler veren, bir iş gördüğünü, bir şeye faydası dokunduğunu vehm ile yaşamakta taannüt gösteren ihtiyar ustaya benzerdi. Hikmet-i vücutları kalmamıştı.

Eski inkılaplar, ıslahatlar bu can çekişin vücutları mevhum vazifelerle yaşatmaya devam ederlerdi. Ber maret kararı hiç çekinmeden “paydos” diye bağırdı.

Bunun içindir ki ben bu son inkılaptan bir fayda mamul ederim.

4.6.4. Darü'l Bedayi' ve Cemiyet-i Umumiye-yi Belediye (***)

N.38, s.3, 27 K. Evvel 1339

-Deminden beri merak ile okuduğun şey nedir? Kâh geziniyor, kâh gülüyorsun.

-Cemiyet-i umumiye-yi belediyede darü'l bedayi hakkında cereyan eden münakaşayı okuyorum.

-Bu kadar meraklı bir şey mi?

-Darü'l bedayiın şimdiye kadar oynadığı en gülünçlü komediler bazı azanın söylediği sözler yanında hiç kalır.

-Meselenin aslı nedir?

-Dokuz seneden beri memleketimizde iyi kötü çalışan, oldukça temiz bir temaşa sahnesi vücuda getiren Dar'ül Bedayi' son senelerde kokozladı. Parasızlıkla beraber artistler arasında tabii dirliksizlikte başladı. Heyet-i idarenin ihmal ve teşyide buna imzam edince zavallı Dar'ül Bedayi' çorba haline geldi.

-Bu kadar merak ile okuduğun şey nedir? Kâh kızıyor, kâh gülüyorsun.

-Cemiyet-i Umumiye-i Darü'l-Bedayii hakkında cereyan eden münakaşayı okuyorum.

-Bu kadar meraklı bir şey mi?

-Dedim ya darü'l-bedayiın şimdiye kadar oynadığı en gülünçlü komedyalar bazı azanın yumurtladığı mücevherler yanında hiç kalır.

-Meselenin aslı nedir?

-Darü'l Bedayii sekiz dokuz seneden beri memleketimizde iyi kötü çalışıyor, hiç değilse tuluat kepezeliğinin bir az önünü alıyordu. Bu müessese son seneerde kokozlandı. Parasızlık artistler arasında dirliksizliği tevlid etti.

-Böyle haller her müessesenin başına gelebilir. Şehir emaneti ne azımsa yapsın, düzeltsin.

-Cemiyet-i Umumiye-i Belediye azasından Doktor Necmeddin Arif Bey de böyle düşünmüş. Hastayı iyi etmek için oldukça vakıfane bir reçete yazmış. Nizamnameyi ıslah edelim, Avrupa'dan ikinci sınıf bir rejisör celb edelim. Kadın, erkek artist yetiştirmek için bir mektepçik yapalım, Darü'l Elhana olduğu gibi bir daire tahsis edelim, diyor.

-Gayet makul bir teklif.

-Bu gayet makul teklife karşı Ziya Bey veya Efendi'nin cevabı! Bakalım ne terennüm ediyor: "bendeniz raporun ilk sahifesi okumaktan söz istemiştım. Fakat okundukça hayret ediyorum. Neresinden başlayayım. Necmeddin Arif Bey vazife-i belagati ifa ve fakat vazifesini tecavüz etti. Merhum Darü'l Bedayii'nin mersiyesini okudu. Biz "murakabe et" dedik. Gidip bakıp "ölmüş" diyecekti. Biz de Fatiha okuyacaktık. Darü'l Bedayii rağbet görmedi. Öldü. Münakaşası bile fazladır. Sözün kaili gibi nereden başlayacağımı tayin edemiyorum. Ziya Bey daha rapor başlamadan söz istemiş. Hakkı yok mu?

Sözünden anlaşılıyor ki Ziya Bey tiyatronun lüzumsuzluğuna belki masrafına kalu beladan beri kani bulunanlardan Darü'l Bedayii baltalamayı kim bilir hangi tarihte mübarek aklına koymuş. Şu halde raporu dinlemeye ne lüzum var? Necmeddin Arif Bey'e "git Darü'l Bedayii murakabe et" demişler. Vazifesi gidip bakıp "ölmüş" cevabını getirmek imiş. Peki ya ölmemişse ya doktor raporu da "ölmemiş, kurtulmasına imkân var" diyecekse? İyisi mi raporu okumadan Dar'ül Bedayi' diri diri gömülsün, Cemiyet-i Umumiye-i Belediye eliyle toprağa soktuğu müesseseye "Fatiha" okusun. Ziya Bey de telkin versin, olsun bitsin.

-Doğrusu Cemiyet-i Umumiye-i B elediye bu ictimada cidden İstanbul'un yüzünü ağartacak bir karar vermiş.

Heyet-i idarenin nesib ve ihmali de imzam edince zavallı Dar'ül Bedayi' çorba haline geldi.

Mahaza bu telkin vazifesinde Ziya Bey'e bir rakip var: Hacı Mesut Efendi hazretleri. Onun teranelerinden de bir iki bedii numune: "daha biz buluğa erdiğimizi ispat edemiyoruz. Önce aklımız başımıza gelsin Hacı Efendi, hazretleri maalesef pek kısa kesmişler. Henüz tiyatro yapmak sinine gelmediğimizi anlatan zarif ve nezih mecazlarından sonra şöyle devam buyurabilirlerdi: "evet henüz buluğa ermedik. Binabirin artist denilen bir nev' açık saçık ali fettahların kantolarıyla hissiyat-ı shevaniyeyi tahrik edecek mülâib-i bahiyeye henüz ihtiyacımız yoktur. İnce ve medeni İstanbul'a kimler vekalet ediyor Ya Rabbi!

-Daha başka söyleyenler var mı?

-Aynizade: "Dar'ül Bedayi'nin vücudu varsa para verelim, yoksa verelim" diyor.

-Acaba Aynizade Hasan Tahsin Bey mi?

-Katiyen olamaz. Çünkü Aynizade Hasan Tahsin Bey Dar'ül Bedayi' azasındandır. Hem de Dar'ül Bedayi' meclis idaresinden İbnürrefik Ahmet Nuri beyi istihfaf etmişti ki ondan daha mühim bir temaşa-i mahsus ve muhibbi olduğuna delalet eder. Hasan Tahsin Bey Dar'ül Bedayi'nin vücudu olup olmadığını bilmez olur mu?

-Daha başka?

-Daha başka sahibi belli olmayan gaipten bir ses var: "Dar'ül Bedayi'e ara vereceğimize köprü başındaki fukaralara verelim" gaipten başka bir ses de o esnada "efendi: mesela Dar'ül Elhan'a otuz bin lirayı müteceviz tahsisat-ı seneviye verilirken neredeydin?" dese acaba ne cevap bulur verirdi?

-Hiç lehinde söyleyen yok mu?

-Hayrettin Nedim Bey isminde bir zat cemaatin mümessili olan belediyelerin sanat temaşaya muavenet suretiyle irfan memlekete edeceği hizmetlerden bahs ediyor. Fakat Ziya Bey ve Hacı Mesut Efendi gibi zevat tabi böyle sözlerin tesirine karşı sigortalı ve aşılıdır. Nezahat Bey ise “Tuluat kumpanyaları enine boyuna gidiyor, kepezellikten geçilmiyor” diye en feci bir hakikati ortaya gidiyor.

-Peki netice?

-Netice Vali Bey “bunu layıkıyla ihya ve ıslah ancak (340) bütçesine kalacaktır” diye güya gelecek seneye tehir-i idam demektir.

Yani harb-i umumi meselesinde en karışık ve fena bir zamanda dikilen, dokuz yaşına gelen bir irfan ağacı ferda-yı salahta en harir idarenin ilk sene-i ilanı içinde gayur ve çalışkan valimiz haydar bey tarafından muzır bir evet gibi sökülüp atılıyor. İstanbul şehri Cemiyet-i Umumiye-i Belediyedeki mümessilleriyle iftihar etsin.

4.7. HABER

4.7.1. Hususi Haberlerimiz (İMZASIZ)

N.30, s.11, 1 T.Sani 1339

-Fethi Bey Sokağı-

Aksaray semtlerindeki bir sokağın “Fethi Bey” caddesi tesmiye edilmesi şehir emini vekili Haydar Bey Efendi tarafından taht-ı karara alınmıştır. Ahiren haber aldığımızı göre Haydar Bey Fethi Bey’in heyet-i vekileden çekildiğini nazar-ı itibara alarak mezkur sokak levhasından Fethi Bey isminin silinmesi ve yerine yeni dahiliye vekilinin ismi yazılması taht-ı karara alınmıştır.

4.7.2. Çekirgeler Treni Durdurmuş (İMZASIZ) N.62, s.14, 12 Haziran 1340

Tevhid-i Efkâr'ın yazdığına göre Mudanya ile Yörük Ali ve Tirilye havalisinde çekirgeler o kadar çoğalmıştır ki cumartesi günü Mudanya'dan Bursa'ya giden tren yürüyemez olmuş ve bil-mecburiye yolda kalmıştır. Dün biz Bursa'ya telgrafla sorduk, Bursa valisi beyefendi şu cevabı verdiler:

-Evet, çekirgelerin yolu kapamasından tren Yörük Ali'de yarım saat kadar durmuşsa da bilahare Müftü Efendi'nin riyaseti altında buradan giden on kişilik bir heyet-i nasihe tarafından çekirgelere icab eden vaaz u nasihatlerde bulunmuş ve bunun üzerine hayvanlar havalanarak tren yoluna devam etmiştir.

4.8. ATASÖZÜ VE VECİZE

4.8.1. Darb-ı Mesellere Dair Tedkikat (İMZASIZ) N.23, s.3, 13 Eylül 1339

Atalardan kalma birçok darb-ı mesellerimiz, meşhur sözlerimiz, hikmetlerimiz, vecizelerimiz vardır ki- on beş seneden beri geçirmekte olduğumuz inkılâp-ı azim neticesinde- kıymetlerini kaybetmişlerdir. Bunları ahkâm-ı zaman ile telif ve tevfiğe bezl-i mukadderat eden bir zat-ı muhterem büyücek bir cild vücuda getirmiştir. Yakında neşri mukarrer olan bu kitabın bazı parçalarını şimdiden karilerimize takdim ediyoruz.

“Atı alan Üsküdar'ı geçti.”

Son dört senelik vukuat bu darb-ı meseli şekl-i atıye kalb etmiştir:

“Üsküdar'ı aşan atı aldı”

Filhakika mütareke zamanında Üsküdar'ı aşmaya muvaffak olup Anadolu'ya geçenlerdir ki şimdi ikbal atına binmeye hak kazanmışlardır.

***

“Denize düşen yılanı sarılır.”

Bu dahi şekl-i atide matlubdur:

“Sarı yılanı sarılan denize düşer”

Filhakika denizlerin meşhur sarı yılanına sarılanlar Akdeniz sahillerimizden denize dökülmüşlerdir. Nitekim o yılanı sarılan itilafçı kodamanları da –ma’na-yı mecaziysiyle- aynı akıbeti uğramışlardır.

***

“İyilik et denize at, balık bilmezse Hâlık bilir.”

Bu darb-ı mesel bazı hafif ilave ve tadillerle şu şekle kalb edilmiştir:

“İyilik et, denize at (gazetelerle ilan edilmek şartıyla) balık bilmezse halk bilir ki bu çok istifadeli bir şeydir.”

***

“Delilsiz cennete girilmez”

Bu hüküm şu suretle asrileşmelidir:

“Tavsiyesiz memuriyete girilmez.”

***

“Delinin sözü kaleme gelmez” darb-ı meseli büsbütün hükümden düşmüştür. Cezire-i Şehir Hilal Nuri Bey kadar kesir ve leziz lakırdı kaleme alan kaç muharrir vardır?

***

“Ne verirsen elinle o gider seninle”

Kavl-i meşhur şöyle tadil edilmelidir:

“Ne alırsan elinle, o kalır seninle”

Mahaza bu vecizenin tarz-ı atıye kalbi de caizdir:

“Ne verirsen elinle, o gitti gider”

***

“Tiz reftar olanın payine damen dolaşır.”

Söz tamamıyla muhafaza-i kıymet etmiştir. Bu veciz hikmet levhalara yazdırılıp emanet kapısına, itfaiye karakollarına, postahanelere, seyr-i sefain ve şirket vapurlarına asılmalıdır.

***

“Tevekkelin gemisi batmaz.”

Bu hikmet dahi seyr-i sefain ve şirket vapurlarının bacalarına asılmalıdır.

***

“Pireyi deve yapar.”

Tabiri de “parayı deve yapar” a kalb edilmeli ve müteveffi pembe konak gibi yüze iki yüz faiz vadeden ikraz müesseselerinin kapısına asılmalıdır.

***

“Yahudi züğürtledikçe eski defterleri yoklar”

Darb-ı meseli şu suretle tashih edilmelidir:

“İstanbul ahali züğürtleşdikçe eski eşyasını yok eder”

***

“Minareyi çalan kılıfını hazırlar”

Sözü zamanımızda hiçbir mana ifade etmediği için çürüklüğe atılmalıdır. Geçen sene gazetelerde bir numunesini okuduğumuz üzre han, apartman çalmak mümkün iken minare çalmanın manasız bir külfet olacağı bedihidir.

4.8.2. Aşk ve Kadına Dair (İMZASIZ)

N.57,s. 11, 8 Mayıs 1340

Aşk öyle bir hastalıktır ki tedavisi kendindedir.

-Propers-

İzdivac, kızların ahlak çıbanlarını şifayab eden bir yakıdır.

-Molyer-

Kadınlardan korkan ve çekinen bir erkek tekemmül etmiş bir insan demektir.

-Sentelova-

Kadın vaadi su üzerindeki kuş tüyü gibidir.

-Darb-ı Mesel-

Sevdiğin zaman korkma, sevildiğin zaman kork. Çünkü aşk ancak o zaman cehennem olur.

-Sente Vermon-

Kadın, sevdiği zaman çocuk gibidir, elinden tutulmadan yürüyemez. Fakat sevmediği zaman şeytana yolunu şaşırtır.

-Rahip Kuyon-

Yılan balığını kuyruğundan, kadın kısmını dilinden yakalayan bir adam bir şey tutamamış demektir.

-Darb-ı Mesel-

Kadına emniyet eden hırsızdan emin olmalıdır.

-Herodot-

Sevişirken kusurlar meziyet görünür. Ayrılınca bütün meziyetler de kusur olur.

-Madam Darkonuy-

4.9. MANİ VE BİLMECE

4.9.1. Mani (FAKİR)

N.59, s.4, 22 Mayıs 1340

Yeter sevgilim yeter

Bu gözyaşı, bu keder

Gel şu kısa hayatı

Geçirelim beraber

Gece silkindi sandım

Karanlık sindi sandım

Hayalinmiş, ben gökten

Bir melek indi sandım

Hastayım gel bak bana

Ben kaldım uzak bana

Ne acı bir ölümdür

Sensiz yaşamak bana

Güneşi seçemedim

Nurunu içemedim

Sen benden geçtin ama

Ben senden geçemedim

4.9.2. Bilmeceleler (İMZASIZ)

N.53, s.9, 10 Nisan 1340

-O nedir ki arttıkça eksilir, çoğaldığı nispette azalır?

-Muallimlerin maaşı.

-Bilemedin. Hayat.

***

-O nedir ki hiç kıvıldamadan bir adım atmadan bir mahalleden bir mahalleye gider?

-İstanbul'daki yangınlar.

-Bilemedin. Yol.

***

-O nedir ki masa üstüne konulur, kesilir fakat yenmez?

-Çift okkalık hamur ekmekler.

-Bilemedin. İskambil kâğıdı.

4.10. İLAN

4.10.1. İzdivaç İlanları

N.12, s.11, 28 Haziran 1339

340'da doğdum. Yirmi beş yaşındayım. Otuz yaşında bir erkekle evlenmek istiyorum şeraitim şudur: zevcimi muhayyer olarak alacak üç ay tecrübe neticesinde matluba muvafık gördüğüm takdirde ailesine iade edeceğim. (Adres: 24 b.r İstikbal)

Orta yaşlı bir musikişinas ile evlenmek istiyorum. Talipler müteaddit olduğu halde her birini birer hafta tecrübeye tabi tutacağım.(Adres: n.41 İstikbal)

Bazı işlerimin tesviyesi için Amerika'ya gidecek ve lâakal bir sene kalacağım. Bu sebeple zevcemi nikâh-ı muvakkat ve bir sene müddetle ahire icar ve ciro edeceğimden talip olanların (n. 2 İstikbal) adresine müracaatları.

4.10.2. İlk Şair

N.28, s.16, 18 T. Evvel 1339

Manzum piyes 4 perde

İkbal Kütüphanesi tarafından fevkalade nefis surette neşredilmiştir.
Karilerimize hararetle tavsiye ederiz. Fiyatı 50 kuruştur.

Mahal: Babîâli caddesinde İkbal Kütüphanesi

4.10.3. Süs

N.9, s.2, 7 Haziran 1339

Haftalık edebi hanım risalesi

Hanımlarımızı maddeten ve manen yükseltmek ve milli hayat içinde layık oldukları parlak inkişaflarının teminine çalışmak gayesiyle neşrolunacağı ilan olunan kadınlara mahsus *Süs* gazetesinin resmi muamelatı bitmek üzere olduğundan pek yakında neşrolunacaktır.

Süs matbuatımızda hiç görülmemiş bir harikalar harikası olacaktır. Şimdiden müvezzilerinize tenbih ediniz.

4.10.4. Dudaktan Kalbe

N.12, s.16, 28 Haziran 1339

Muharrir: Reşad Nuri

Geçen sene *Vakit* gazetesinde tefrika edilen büyük roman bu hafta İkbal Kütüphanesi tarafından neşredilmiştir.

4.11. REKLAM

4.11.1. Kadıköyü'nde Kuşdilinde Şehbal Sineması N.50, s.16, 20 Mart 1340

Mart'ın 21. Cuma günü küşad edilecek ve resm-i küşad şerefine Klod Farar'ın şah eseri:

Harab

Filmi gösterilecektir. El hamra sinemasında gördüğü rağbet bu film hakkında fazla sitayişe hacet bırakmamaktadır. Bundan başka sinema dâhil ve hariçte, pek büyük fedakârlıklar ihtiyarıyla vücuda gelen yeni tesisatı ayrı bir zevk-i bedii teşkil edecektir.

4.11.2. Yirmi Milyon Halkın Rağbetini Kazanan N.43, s.16, 31 K. Sani 1340

Üç yıldızlı mebde-i servet sigara kâğıdı

Her yerde arayınız

Deposu- İstanbul: Marpuççular'da Abud Efendi hanında 21 Numara

İzmir: Yorgancılar caddesinde 4 numarada Ebugalizade Muhammed Emin

4.11.3. Otomobil Kazası N.41, s.16, 17 K. Sani 1340

-Geçen gün Kadıköyü'ndeki otomobil kazasının sebebini anlayabildin mi?

-Sorma azizim, cidden bir garibe. Pazar yolundaki Muhbir Kütüphanesi karşı tarafındaki büyük mağazaya nakledileli camekânlarını o kadar nadide ve nefis cüzdanlar, albümler, resimler, kartlarla süsledi ki gören yolunu şaşırma mecbur oluyor. Nitekim şoförü sersemletip yolundan şaşırta da orası oldu.

4.11.4. Sanayi-i Nefise'nin Altıncısı

N.1, s.2, 12 Nisan 1339

Muallim- Sanayi-i nefise beş kısımdır: Resim, mimari, heykeltıraşı, musiki, şiir.

Talebe- Muallim Efendi terziliği unuttunuz.

-Sus cahil. Terzilik Sanayi-i nefiseden olur mu?

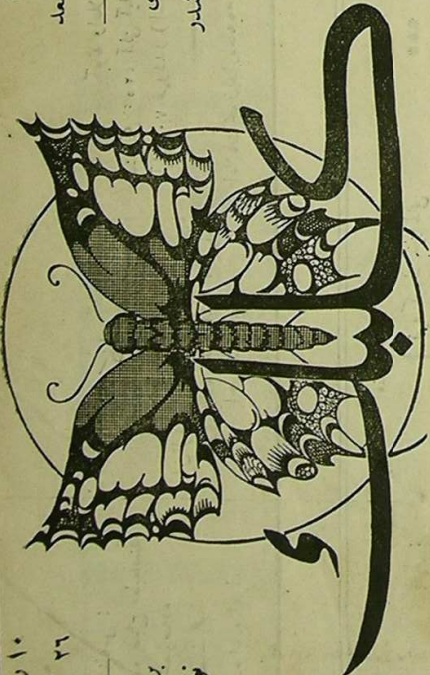
-Siz “Terzizade Osman Zeki Melbusat Fabrikası”na gitmemişsiniz. Osman Zeki Bey’in Bahçekapısı’nda Anadolu Hanı ittisalindeki satış mağazasına uğrasanız, orada müstehlikine arz edilen rüganları bombeli kostümleri, çocuk kostümlerini ve daima tecdit edilen başka çeşitleri görseniz fikrinizi değiştirecek, Osman Zeki Bey’in terziliği Sanayi-i Nefise mertebesine çıkardığını göreceksiniz.

EKLER

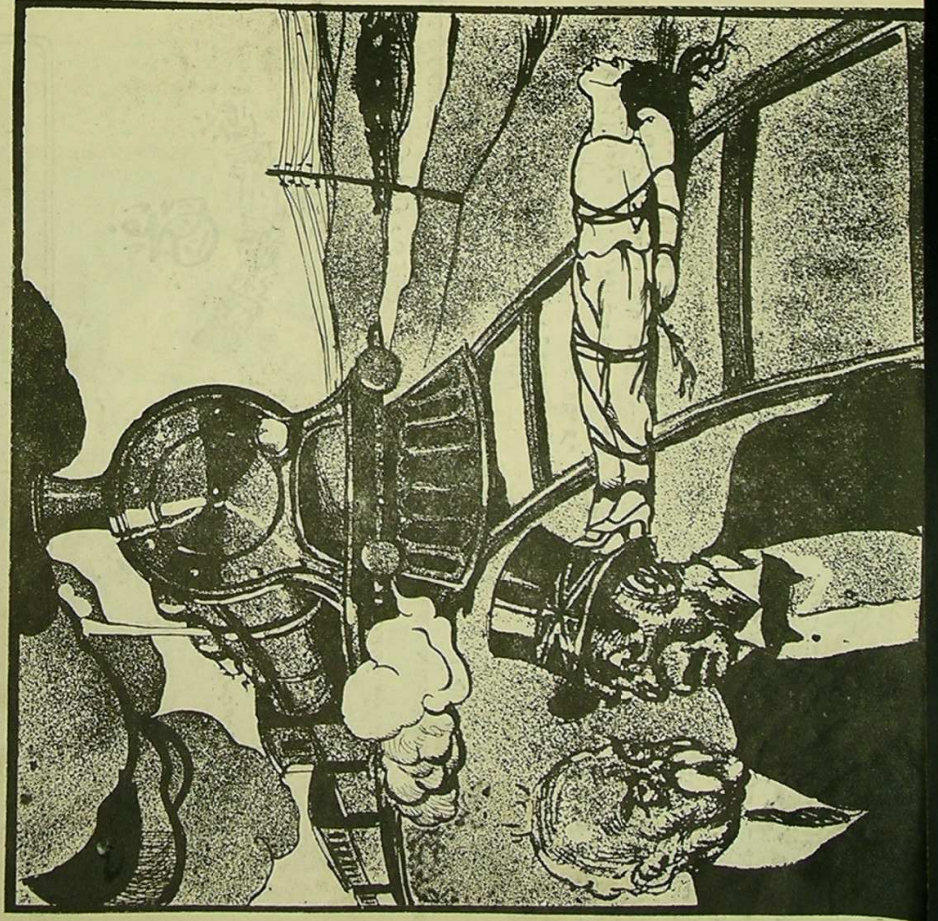
۱۰ رمضان ۳۴۱
۲۶ نيسان ۳۳۹
برنجی سنه
نومرو ۳

مدیری
مجمود اسمد
نسخه
غروشدر

پرشنه کولتری نشر اولونوردن مناح مجموعه سی

معموری : احمد مینف
کونک معناسی

آپونه و اعلان
سنة ۲۰۰۱ ، آق آيینی ۱۲۵ ، اوج
آيینی ۷۰ غروشدر (استانبول و طشره)

کتابک
مؤسسی :
ابن الرقیق اجدنوردی و رشادنوردی ،
یساری زاده مجمود اسمد ، رسام
احمد مینف بکلر

اداره خانه سی :
سلطان محمود تره سی جوازنده
سابق هلال احمر یاسینده
اوراق وارده اعاده ایلدیر

اعلازات ایچون اداره خانه یه مراهبت ایلدیلیر

فهرجهات	نمبرجهات
دلدن داله	۱
قادیق سیاسی (سالون تینیلی)	۲
رسملر :	۳
آچی خاخره لر قیستلی هدیه - بال قانی - اسکیلر	۴
قادیق ناسل آکلایوردی - حیات و ادبیات - دون	۵
ویوکون - قورمانچ برعودت ( )	۶
رشدنوردی	۷
ابن الرقیق اجدنوردی	۸
پوزانلیک آتاپلری دستاقی (برابرو)	۹
قایتونوس - ظفر سلاجاری - خنبر	۱۰
بر معامله - شجاعت مدالیسی -	۱۱
پوزانلیک آتاپلری (حکایه)	۱۲
پوزانلیک اسرارلی	۱۳
ایچکی ماسالاری	۱۴

چیچکلرده عشق و نلاقیه

قوشلر بربرلری کوزل تمه لری ، چیچکلرده کوزل
قوشلری ایچون - وورلش . بو کوزل
بهار موسمنده چیچک کی جاذبه دار اوانق
ایسین هر قادیق وارکک ، طاقا باغچه تپوده
جیده تره سنده نیش بول آغزنده اولیا
زاده نورلین بک عطریات مغازه سنه
اورغمانلیدر . شیره ، مناشه ، کل ،
سنبیل ، فولیا ، لاله قوشلری نیک
ایستی پیاسه دن بوزده اولن نیش اوجوز
برفتاله اولادن تدارک ایده پیلیرلر .

اسکی رؤیا

رشاد نوری
بیس ۳ برده

عمل نوزنی : اقبال کینغانه سی . نیانی ۲۵ غروشدر

صنایع نقیسه نیک آلتنجیسی

معلم - صنایع نقیسه نیش قسعدر : رسم ، معماری ،
هیکلچاری ، موسیقی ، شعر ،
طلحه معلم اقدی تریلیکی ایزونلیدر .
- صوص جاهل . تریلیک صنایع نقیسه دن اولوری ؛
- سوز تریلیک زاده عثمان ذکی مایزسات فایرته سه ،
کییمه منسکیز . عثمان ذکی بکک باغچه قابوسده آتادولی خانی
اتصالده کی صاییش مغازه سنه و غرابه کوز ، اولزاده منشاکیکه
عرض ایلدنر . غلابری اسوزور و پومیلی قوشمولری ، جوجوق
قوشمولری و دانا تمجید ایلدن باشقه چشملری کورسه کوز
فکرلری دیکلیر . چک ، عثمان ذکی بکک تریلیکی صاییش
نقیسه مراهبه چیچکلرین کورده کلدیکر .

ایکی آرقداش آراسنده

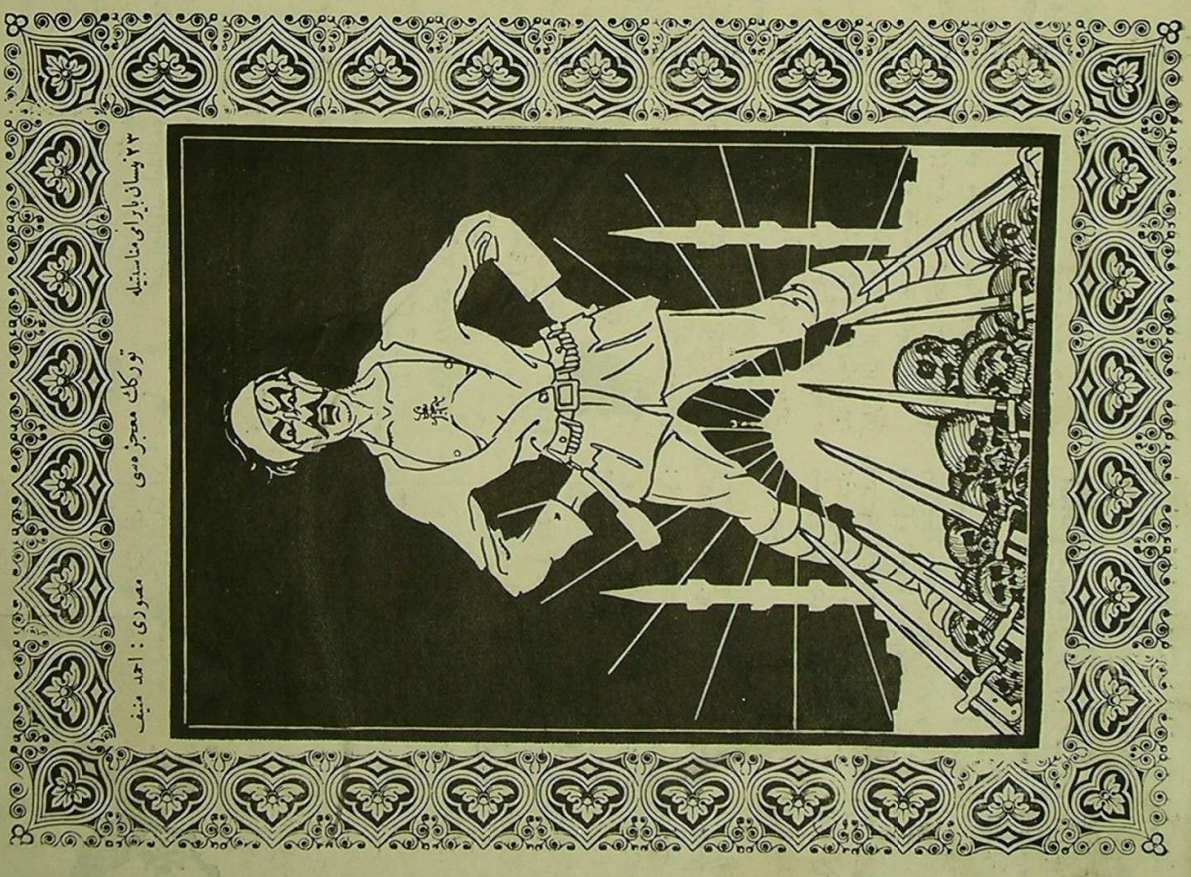
- بوکون باغچه قابوسدن کیوردم . برنجی وقت خانک
اولکنده بو بولک بر ازدهام کوردم . نیچا نهدر ؟
- ذات غلابری نیک تریلیک باشیمی و مملکتیزک نماز
مقاصدار و بیکی معاش حسن قشوی بک هرکه فایرته سی صاییش
شعبه سی داخنده کی تریلیکله سی بوکره توسیع ایده لک برنجی
وقف خاشده ۱۲ - ۱۳ - ۱۴ نوسور لره نقل ایله دی . آکلاییلان
مشتریلر حسن قشوی بکی آراپورلر .

آبونه و اعلان
سنة ۱۳۰۰، آبی آبی ۱۲۰، اوج
آبی ۷۰، غر و شدرد (استانبول و طهره)
اعلانات اینجا چون داره ماهه به ما رجعت ابد بلیدر

اداره خانه می :
باب عالی چاه سنده صباح مطبوعه سنده
داڑه مخصوصه سده
اداره وارده اعاده ایدیز

معمودی : احمد منیف
تورکک معجزه می
۲۳ نسیان برای مناسبتیه

کلیک
موسسری :
این الریق احمد نوری ، رشاد نوری ،
یساری زاده محمود اسعد ، رسام
احمد منیف بنگر

مندرجات	قره کوزک خیرالحاقی	آتش بوجکی	آبازلیک	کلیک	اوروجیلبرده پتیزک ، دالینتاق
	یونانلیک آتادولی دستاقی	رشاد نوری	تاکری مساری (رومان)	پاراسه	آمان استغز اله
	باشیچه رسملر :	چستر پروژه می وصلح - تورکک معجزه می - آتشدن	کومک قهرمانی - سدوم و نموده - اسکی شعرلر - دارالبدایع آرتیستری - رومان رسملری	رشاد نوری	انچه حسابلر
	***			محمود اسعد	چوجوغلک سلامتی ایچون
				***	بعضی انسان چشیداری
					صایغلی ۲۴۰

تلفنی کوی - آبی بول آغزی

باقری لولوغ و قوتور محمد علی

هرنیز بدین نفلدر . کبریا کس برینلینش . رنگ . اور مارا ندری
ربالاه عم قنکار سورک کتباتار برینا بنایندین برینا
شور مارا ندری .

ایبارک . سیرمهید . رفیع مانا ندری ۲

قاضی کوبنده (هاله) سینه ماسنده

برجوق نریت صامی اناسارک میانه موق اولاماد مغربی
هربرده استغفال و استخفاف اله فارشیلاندلرینی کور بیورز :
بوکا مقال تحصیل وزیریدن محروم برطاق قیستیر آدملر هر برده
مظفر حرمت و رغبت اولورل . عیجا بونودن البری کلیدور ؟
- بومستله غایت بسطیدر . مزینتل آدملر کیتیمسی
بیله بولورل . برطاق قابا صابا تزلزلک آنه دوشیورلر ، دیباندلر
پایا صرف ایشکری حاله کیتکری الهه برشینه بکیزمه بولور.
بولتر دارالفتو نه کیده ککری برده تزیی زاده مهان ذکی بک
تزلزلارینه و ملیوسات فارقه سینه اوغراسلر درحال طورو
قیانظری دکبشه کک ، میانه موق اولوق سربینه و قوف کسب
ایده ککری .

پک یقینده :
(نه نودورا - یزاس امپراطوریمسی) برونک معتم نلم
آنتون باباسی

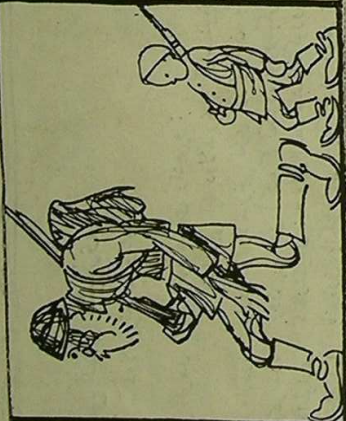
معتزلدن بری انتشاری سیرستزاقه بکلتن مهان چال بکک
بو برونک حکامه می چیقمشدر . مولای بک بنتیبی ، آنتون
باباسنه نسبتله غاتم طاقی قدر جورسدردر . فارلتریزه آنتون باباسی
اوتومارینی حرارالله توصیه ایدرز .
توزیع محلی : باب عالیده خاق کیتخانه سیدر .

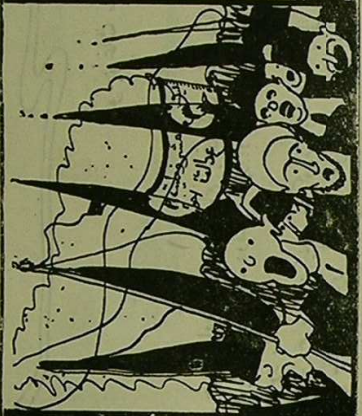
قانو بلادون قاهه ويركبرى سوكرلدير .

بيدين بنشه قدار عسكركه كيندير .

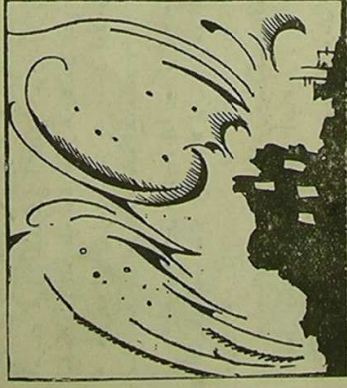
تسيفات ايله تنقيحات ايله اوزلره ايلك جيات آيليري مالديري .

قطق اونلر بونعت وساداتك قدرني ، قيتي بيديلر . جناب حق بوككران نعمت جراسمز براغادي . شروطيني احسان ايدرك ،

اول زمان ايجنده استانبول اسينده بياختت دلارا وار ايدي . بوشهرك اهالي عسكركه كيندر ، ويكي ويريز ، ذوق وسنا ايله مشغول اولوردي .

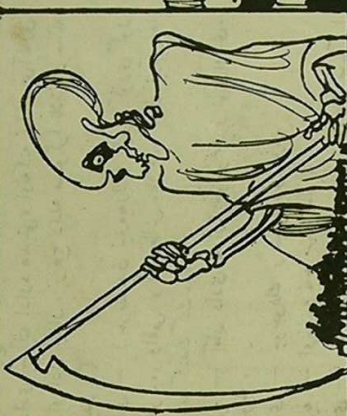
بربر باشينلره برشان ايدي .

فورشوندي ، آتشدن قورولاييللري لكلى حاء ، اسبابول نزلسي ايله آخيره كوندردي ،

جناب قادرمطابق بونك اوزلره اوزلري پردهما امتحانه چكدي . حرب عمومي احوسان ايدراسيو كه تخمندن اكلك برندي ،

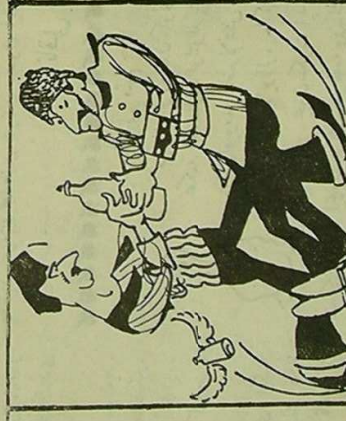
قورا كي تكينلره اوللري پردهما تخميره اتمك ايسته دي . باونلر حلاله كك ددن خب ، وضعت مدهشمارك بيه قارشى حلالا قيديلر .

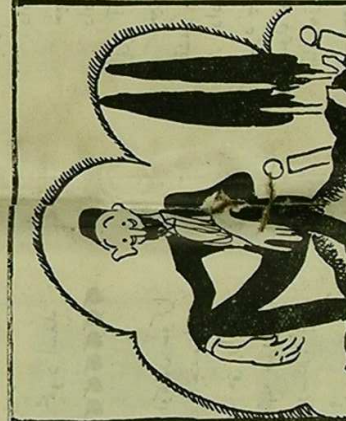
قطق بوروسدن مشتعح اولادقارني كورونجه جناب حافظ حقيق بالان حربى ،

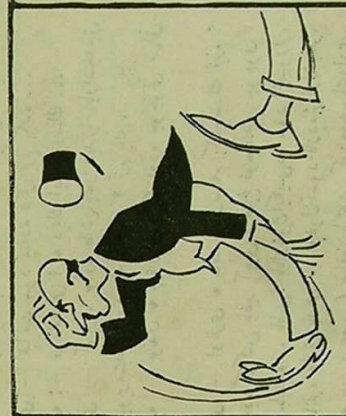
نهایت اونلرك باشلر بيه سيم آتلاي بيكي مسلط ايدي .

منع مسكرات كي جزارل ويردي . قطق بونون بوتيهبرك اخطارلك ، جزارلك لايقيه نايبر اعتدلكي ده كورونجه

بهر فدالك ،

لكن بوندده منته اولادقارلندن مجبوري ماذوبت ،

و اونلرك حلاله عاقلرني باشلر بيه آتلاقارني كورونجه مناركه ايله تخميره ايدي .

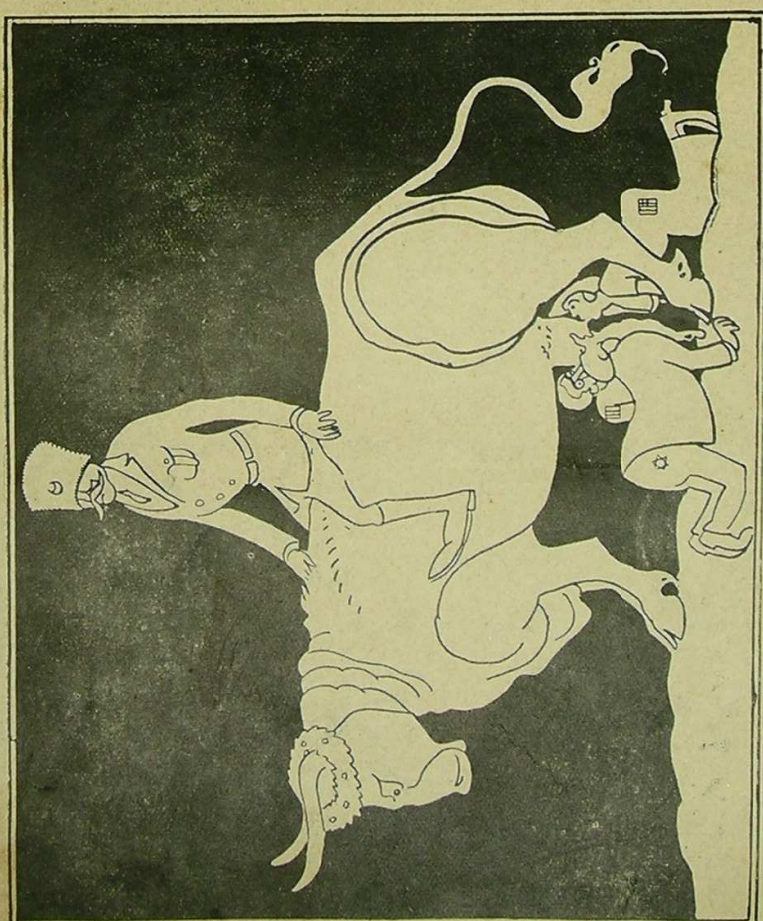

مؤسسری : ابراہیق احمد نوری ، رشاد نوری ، بساری زادہ محمود اسعد ، رسام احمد منیف کلر
 پرشبنہ کونلری نشر اولونور ادبی مزاج مجموعہ سی

کور آہ

ياراق دو کونوی

ابول کبیری . سوک ہار کادی دنگدر . بر قاج
 ہنہ بہ قاناز روزگار سر لہ شیر پاراقر صارارو پ دو کولسکہ
 باشلارلر . بونون یاز چانی ، چغانا نالہ عمر سوروب ایچی
 دوشو غنہ منزده طقی پاراقر کی صوغوقدن صارارو پ تیرہ مکہ
 باشلاہ جغلر . اوکرده وقت وارکن تری زادہ عثمان ذکی
 بکہ کیدوب قیدبلی ایسیہ لرمزی ایصارلاملر یز .

قاصی کوبینده اسکله باشنده

مجمود اکرم کیتبخانہ سی

مکتب کتاباری ، ادوات قرطاسیہ و ہر نوع کتاب بولونور .

اقبال کیتبخانہ سی قاشا کلیائی :

ایلیک شاعری

مؤنی : دلہ فغری بک
 اقبال کیتبخانہ سی طر قندمن یقینده نشر ایبلہ جکدر .
 بوغاشا کلیاتک برنجی نومروسنی تشکیل ایمن «سکرنجی»
 مراکز روزنی : اقبال کیتبخانہ سی

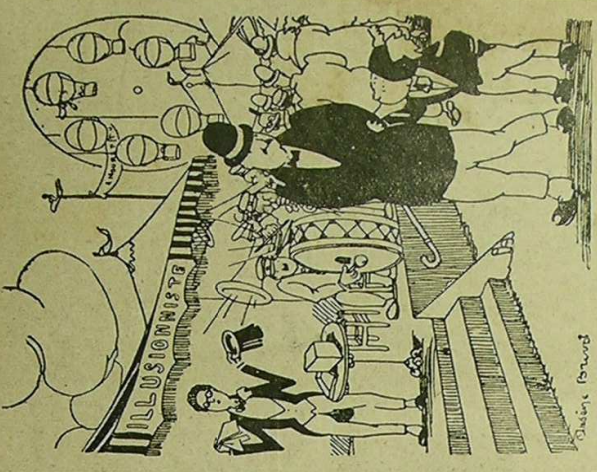
زنگوی - آئی بول آغوی

بالعموم مکتب کتاباری و ادوات از طاسیہ بولنور .

آری یلقلر

روشن اشرف
 یکی چیتدی : اجزاسی ۵۰ مجلدی ۲۵ غرش
 سرکاری : اقبال کیتبخانہ سی

آورد باقر قانور لری : فرانسوزجہ (بربر) دن

بابا بوختہ ازہ شاشتم . اندہ کی بر فراتی بر ایلیک مندیلہ
 تبدیل ایستی .
 اصل ختہ از سنک آنتہ کدر اولوم او بعضاً یوز
 فراتی بر ایلیک مندیلہ تبدیل ایدر .

حلال اجر منفعتہ

پیوک سنت دو کونی

قاصی کوبینده صبر اولی باقیہ بندہ اولوک ۶ نجی پنجیدہ
 کونی و کیچہ سی : اورتہ اولوی - قرہ کوز - ختہ باز - ناشد بک
 قویا یاسی طر قندمن ختلف معدده ختلف کلر - اجہ ساز - اندو ووزرہ .

چوجوق پوسہ سی

برنامده یکی انتشارہ باشلایان چوجقلرہ خصوص غزیری
 بالعموم عالمہ ریسه و ریسیزریہ توصیہ بی زائد عد ایدر .

ادارہ خانہ سی : دیوان بولنده سلطان محمود تربسی جورامده سابق هلال اجر بناسنده دائرہ خصوصده

آبوتہ : سنہ کی ۲۵۰ آئی کلیکی ۱۲۵ ، اوج آئیکی ۷۰ غرشدر
 اعلانات ایچون ادارہ خانہ بہ مراجعت ایبلیدر . — دوج ایبلہ بی اوراق اعاده ایبلر .

مدیر مسئول : نجم رشاد

ملین مطبعہ سی

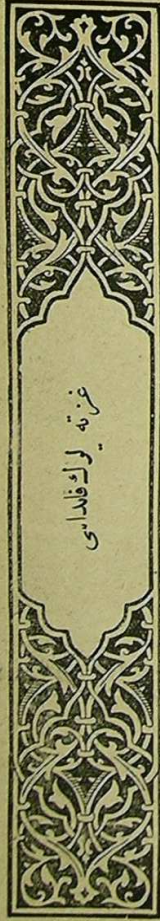

کتابخانه

کتابخانه
اوقات اوسنی کتابخانه بی چایدرم ، شورایی
اولان اولش ، فرصت قومی اوچوب کیتمندی .

غزیه لرك قانداقى

غزیه لرك قانداقى
حقیقی اولدیگی کی یازمه جاسارت ایدمه یوره ، او حالده اولان احوالک
دوغو بر آتاشی اولان .

